

20 09

Jaarverslag

Inhoudsopgave

1	Delta Lloyd Groep in het kort	1
1.1	Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur	3
1.1.1	Raad van Commissarissen	3
1.1.2	Raad van Bestuur	4
1.2	Aan de stakeholders	4
1.3	Informatie voor aandeelhouders	5
2	Governance	11
2.1	Bericht van de Raad van Commissarissen	12
2.2	Raad van Commissarissen	17
2.2.1	Samenstelling Raad van Commissarissen	18
2.2.2	Commissies van de Raad van Commissarissen	23
2.3	Rapport van het Remuneration Committee	24
2.4	Corporate governance	37
2.4.1	Algemene Vergadering van Aandeelhouders	37
2.4.2	Nederlandse corporate governance code	39
2.4.3	Kapitaal en aandelen	40
2.4.4	Uitgifte van aandelen	41
2.4.5	Inkoop van aandelen	43
2.4.6	Levering van aandelen, blokkering en meldingsplicht	44
2.5	Strategic Investment Agreement	46
2.6	Fonds NutsOhra	49
2.7	Beschermingsmaatregelen	51
2.8	Raad van Bestuur	52
2.9	Delta Lloyd Groep in Control Statement 2009	55
2.10	Directie en concernstaf	57
2.11	Ondernemingsraad	60
3	Verslag van de Raad van Bestuur	62
3.1	De segmenten op hoofdlijnen	64
3.1.1	Beursnotering	67
3.2	Markten	68
3.2.1	Kredietcrisis	69
3.2.2	Nederland: terugkeer van vertrouwen	70
3.2.3	Marktontwikkeling België	72
3.2.4	Ontwikkelingen na balansdatum: toekomst Delta Lloyd Duitsland	73
3.3	Kerncijfers	74
3.4	Strategie	77
3.4.1	Operationele en financiële doelen	78
3.4.2	Strategie 'Toekomst Verzekerd'	78
3.4.3	Strategische doelen	79
3.4.4	Veranderende omgeving	82
3.4.5	SWOT-analyse	83
3.4.6	Aanscherping strategie: scenario's voor de toekomst	84
3.4.7	Naar een nieuw organisatiemodel	86
3.5	Risicomanagement	88
3.5.1	Vijf elementen	89
3.5.2	Drie 'verdedigingslijnies'	90
3.5.3	Risicomanagement- en controlesystemen	90

Inhoudsopgave

3.5.4 Onderverdeling van risico's	92
3.5.5 Beheersing risicoprofiel Delta Lloyd Groep	92
3.6 Kapitaalbeheer	95
3.6.1 Enterprise Risk Management & Solvency II in 2009	95
3.6.2 Economisch Kapitaal (ICA)	97
3.6.3 Solvabiliteitsratio's	99
3.6.4 Rating	99
3.7 Relatie met stakeholders	100
3.7.1 Relatie met de samenleving	100
3.8 Medewerkers	101
3.9 Maatschappelijk verantwoord ondernemen	104
3.10 Vooruitzichten 2010	105
4 Segmenten	106
4.1 Leven	106
4.1.1 Marktconsistente embedded value	107
4.1.1.1 Analyse van de wijzigingen in de embedded value	108
4.1.1.2 Waarde nieuwe productie	109
4.1.2 Nederland	110
4.1.2.1 Merken in Nederland	113
4.1.3 Delta Lloyd Life in België	114
4.1.4 Duitsland	117
4.2 Schade	118
4.2.1 Nederland	119
4.2.2 België	122
4.3 Bank	123
4.3.1 Nederland	124
4.3.2 België	125
4.4 Fund Management	126
4.5 Overige activiteiten	128
4.5.1 Amstelhuys	129
4.5.2 Zorgverzekeringen	129
5 Jaarrekening 2009	131
5.1 Geconsolideerde jaarrekening	131
5.1.1 Grondslagen voor de jaarrekening	131
5.1.1.1 (A) Gehanteerde grondslagen bij opstelling van jaarrekening	133
5.1.1.2 (B) Gebruik van aannames en schattingen	139
5.1.1.3 (C) Grondslagen voor consolidatie	139
5.1.1.4 (D) Omrekening van vreemde valuta	141
5.1.1.5 (E) Productclassificatie	141
5.1.1.6 (F) Baten en lasten met betrekking tot verzekeringscontracten	142
5.1.1.7 (G) Baten en lasten met betrekking tot beleggingscontracten	143
5.1.1.8 (H) Provisiebaten/-lasten en ontvangen/betaalde vergoedingen	144
5.1.1.9 (I) Beleggingsopbrengsten	144
5.1.1.10 (J) Acquisitiekosten	145
5.1.1.11 (K) Contracten met voorwaardelijke winstdeling (DPF-contracten)	145
5.1.1.12 (L) Voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten en beleggingscontracten met voorwaardelijke winstdeling	146
5.1.1.13 (M) Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten zonder (voorwaardelijke) winstdeling	150

Inhoudsopgave

5.1.1.14 (N) Herverzekering	151
5.1.1.15 (O) Immateriële vaste activa	152
5.1.1.16 (P) Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	153
5.1.1.17 (Q) Vastgoedbeleggingen	154
5.1.1.18 (R) Voorraad vastgoedprojecten	154
5.1.1.19 (S) Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa	155
5.1.1.20 (T) Niet langer opnemen en saldering van financiële activa en financiële verplichtingen op de balans	156
5.1.1.21 (U) Financiële beleggingen	157
5.1.1.22 (V) Financiële derivaten	160
5.1.1.23 (W) Leningen u.g. en vorderingen	162
5.1.1.24 (X) Geactiveerde acquisitiekosten	162
5.1.1.25 (Y) Liquide middelen	163
5.1.1.26 (Z) Leningen o.g.	163
5.1.1.27 (AA) Aandelenkapitaal en reserves	164
5.1.1.28 (AB) Winst per aandeel	164
5.1.1.29 (AC) Leaseovereenkomsten	165
5.1.1.30 (AD) Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen	165
5.1.1.31 (AE) Personeelsbeloningen	166
5.1.1.32 (AF) Vennootschapsbelasting	168
5.1.1.33 (AG) Beëindigde activiteiten of activa aangehouden voor verkoop	169
5.1.1.34 (AH) Gesegmenteerde informatie	169
5.1.2 Geconsolideerde balans	169
5.1.3 Geconsolideerde winst- en verliesrekening	171
5.1.4 Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	172
5.1.5 Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	173
5.1.6 Geconsolideerd kasstroomoverzicht	174
5.1.7 Toelichting op de jaarrekening	177
5.1.7.1 (1) Wisselkoersen	177
5.1.7.2 (2) Dochterondernemingen	177
5.1.7.3 (3) Beëindigde bedrijfsactiviteiten en activa aangehouden voor verkoop	178
5.1.7.4 (4) Informatie per segment	181
5.1.7.5 (5) Specificatie van baten	189
5.1.7.6 (6) Specificatie van lasten	192
5.1.7.7 (7) Medewerkers	194
5.1.7.8 (8) Bezoldiging bestuurders en Raad van Commissarissen	198
5.1.7.9 (9) Belastingen	207
5.1.7.10 (10) Goodwill	208
5.1.7.11 (11) AVIF en overige immateriële vaste activa	209
5.1.7.12 (12) Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	211
5.1.7.13 (13) Vastgoedbeleggingen	213
5.1.7.14 (14) Deelnemingen	215
5.1.7.15 (15) Financiële beleggingen	217
5.1.7.16 (16) Overige leningen en vorderingen	222
5.1.7.17 (17) Gesecuritiseerde hypothecaire leningen en verbonden activa	222
5.1.7.18 (18) Vorderingen en overige financiële activa	224
5.1.7.19 (19) Geactiveerde acquisitiekosten	224
5.1.7.20 (20) Voorraad vastgoedprojecten	225
5.1.7.21 (21) Aandelenkapitaal	226
5.1.7.22 (22) Winst per aandeel	228

Inhoudsopgave

5.1.7.23 (23) Herwaarderingsreserve	229
5.1.7.24 (24) Ingehouden winsten	230
5.1.7.25 (25) Voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten	231
5.1.7.26 (26) Herverzekering	249
5.1.7.27 (27) Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	252
5.1.7.28 (28) Effect van wijzigingen in grondslagen en veronderstellingen op verzekerings- en beleggingscontracten	253
5.1.7.29 (29) Belastingvorderingen en –verplichtingen	254
5.1.7.30 (30) Voorzieningen voor overige verplichtingen	256
5.1.7.31 (31) Pensioenverplichtingen	257
5.1.7.32 (32) Leningen o.g.	262
5.1.7.33 (33) Financiële verplichtingen	265
5.1.7.34 (34) Overige verplichtingen	266
5.1.7.35 (35) Voorwaardelijke verplichtingen en overige risicofactoren	266
5.1.7.36 (36) Aangegane verplichtingen	267
5.1.7.37 (37) Risicomanagement	269
5.1.7.38 (38) Afgeleide financiële instrumenten	295
5.1.7.39 (39) Reële waarde van financiële activa en verplichtingen	297
5.1.7.40 (40) Beheerd vermogen	303
5.1.7.41 (41) Transacties met verbonden partijen	303
5.1.7.42 (42) Kapitaalbeheer	304
5.1.7.43 (43) Gebeurtenissen na balansdatum	306
5.2 Enkelvoudige jaarrekening	307
5.2.1 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	308
5.2.1.1 Grondslagen	309
5.2.1.2 (I) Goodwill	309
5.2.1.3 (II) Deelnemingen	310
5.2.1.4 (III) Beleggingen	312
5.2.1.5 (IV) Vorderingen	313
5.2.1.6 (V) Eigen vermogen	313
5.2.1.7 (VI) Voorzieningen	317
5.2.1.8 (VII) Achtergestelde leningen	317
5.2.1.9 (VIII) Langlopende leningen o.g.	319
5.2.1.10 (IX) Overige verplichtingen	319
5.2.1.11 (X) Transacties met verbonden partijen	320
5.2.1.12 (XI) Niet uit de balans blijkende verplichtingen	321
5.2.1.13 (XII) Medewerkers	321
5.2.1.14 (XIII) Accountantskosten	322
5.3 Overige gegevens	323
5.3.1 Dividend en winstverdeling	324
5.3.2 Accountantsverklaring	326
6 Additionele informatie	328
6.1 Risicofactoren	328
6.2 Colofon	331
6.3 Contact	331

1 Delta Lloyd Groep in het kort

Delta Lloyd Groep is een financiële dienstverlener die producten en diensten aanbiedt op het gebied van levensverzekeringen en pensioenen, schadeverzekeringen en vermogensbeheer, evenals bancaire producten en diensten. Delta Lloyd Groep is al sinds 1807 een vertrouwde partner voor haar klanten en is nu met 6.300 vaste medewerkers vooral actief in Nederland en België.

Goed en verantwoord ondernemerschap staat voor Delta Lloyd Groep aan de basis van commercieel succes. Continuïteit en betrouwbaarheid staan voorop. Het voornaamste daarbij is financiële degelijkheid, met een sterke focus op langetermijndoelen en geavanceerd risicomanagement. Op deze wijze beoogt Delta Lloyd Groep een goede reputatie en klantvertrouwen te realiseren. Een consistent streven naar het vergroten van distributiekraft en naar steeds efficiëntere processen legt de basis voor de groeiambities van Delta Lloyd Groep.

Nederland: drie sterke merken

Delta Lloyd Groep voert in Nederland een multi-brand, multi-channel strategie. Delta Lloyd Groep is op de markt actief met drie sterke merken, elk met hun eigen distributiekanaal en marktactiviteiten.

Onder het merk **Delta Lloyd** richt de Groep zich met levens- en schadeverzekeringen op zakelijke en particuliere klanten in het midden- en topsegment, voornamelijk via het onafhankelijke intermediair. Delta Lloyd Bank biedt hypotheek, bancaire lijfrentes en spaarproducten aan. Delta Lloyd Asset Management biedt institutionele en particuliere klanten beleggingen in beleggingsfondsen aan.

Met **ABN AMRO Verzekeringen** richt de Groep zich via het distributienetwerk van ABN AMRO Bank voornamelijk op particuliere afnemers van levens- en schadeverzekeringen. Daarnaast heeft ABN AMRO Verzekeringen ook een goede positie bij collectieve en zakelijke klanten in het middensegment.

OHRA is het merk waarmee de Groep gestandaardiseerde levens- en schadeverzekeringsproducten voor particulieren aanbiedt via het directe kanaal (callcenters en internet).

België: op weg naar tweede thuismarkt

In België presenteert Delta Lloyd Groep zich als financieel dienstverlener met een compleet portfolio van verzekeringen en bancaire producten voor particuliere klanten, voor het midden- en kleinbedrijf en op het gebied van private banking. Het portfolio wordt voornamelijk aangeboden via het intermediair, gebonden agenten (die uitsluitend producten van Delta Lloyd verkopen), en via het eigen netwerk van Delta Lloyd Bank. België ontwikkelt zich in de richting van een tweede thuismarkt voor Delta Lloyd Groep.

Delta Lloyd Groep in het kort

Ambities

Met sterke merken, een goed productaanbod en de focus op distributiekraft wil Delta Lloyd Groep groeien in marktaandeel in de Nederlandse en Belgische markt. Op de middellange termijn wil Delta Lloyd Groep in Nederland een top-3 positie bereiken in de verzekeringsmarkt, en in België een top-5 positie. Op de lange termijn streeft Delta Lloyd Groep ernaar de meest betrouwbare verzekeraar en financiële dienstverlener te zijn in de markten waarin ze actief is.

Strategie

Delta Lloyd Groep werkt al jaren consistent aan het bereiken van haar doelen. De manier waarop heeft Delta Lloyd Groep vastgelegd in haar 'Toekomst verzekerd' strategie.

Deze bestaat uit vijf strategische pijlers: reputatie, distributiekraft, deskundigheid, efficiency en kernwaarden. De kernwaarden vormen de leidraad en de toetssteen bij alle activiteiten van Delta Lloyd Groep en haar medewerkers.

Reputatie

Delta Lloyd Groep heeft een hoge merkbekendheid en een goede reputatie, wat het mogelijk maakt langetermijn klantrelaties aan te gaan. Delta Lloyd Groep benut kansen voor verdere groei door het voortdurend ontwikkelen van producten en diensten die inspelen op de met elke levensfase veranderende behoeften en wensen van de klant.

Distributiekraft

Delta Lloyd Groep wil met haar multi-brand, multi-channel benadering haar aandeel in de Nederlandse en Belgische markt verder uitbreiden. Delta Lloyd Groep verwacht meer middelen te besteden aan de ontwikkeling van haar directe distributiekanaal en van bankdistributie. Vooral het aanbieden van bank- en verzekeringsproducten via internet ziet Delta Lloyd Groep als een belangrijke mogelijkheid voor het aantrekken van nieuwe klanten en het reduceren van kosten.

Daarnaast wil Delta Lloyd Groep groeien door fusies of overnames als de mogelijkheden daartoe zich aandienen.

Deskundigheid

Klantvoorkeuren en markten ontwikkelen zich voortdurend. Delta Lloyd Groep is goed toegerust om die ontwikkelingen te signaleren en er tijdig op in te spelen door nieuwe producten en diensten te introduceren. Delta Lloyd Groep is van plan zich enerzijds te richten op het aanbieden van hoogwaardige producten als collectieve pensioenen en technische verzekeringen. Anderzijds wil Delta Lloyd Groep ook het aanbod in eenvoudige schadeverzekeringsproducten vergroten, evenals het aanbod in bancaire lijfrentes en andere alternatieven voor individuele levensverzekeringen.

Efficiency

Delta Lloyd Groep stelt zich ten doel de kosten per product te verlagen, schaalvoordeel te creëren en processen te verbeteren. De Groep bundelt de backoffices voor de verschillende merken en distributiekkanalen en verwacht dat dit zal zorgen voor lagere kosten voor de organisatie, terwijl het mogelijkheden biedt om het serviceniveau voor klanten te verhogen.

Kernwaarden

De zeven kernwaarden van Delta Lloyd Groep zijn diep verankerd in de organisatie. Ze maken duidelijk waar het concern voor staat en zijn bepalend voor de bedrijfscultuur en identiteit. De kernwaarden zijn: integriteit, klant centraal, verantwoordelijkheid en betrokkenheid, teamgeest, open communicatie, flexibiliteit en ondernemersgeest.

Verantwoord ondernemen

Verantwoord ondernemen houdt in dat Delta Lloyd Groep in al haar activiteiten transparant en ethisch gedrag wil tonen, rekening houdt met alle dimensies van duurzame ontwikkeling en een verantwoorde afweging wil maken tussen de belangen van alle stakeholders. Delta Lloyd Groep wil zorgen voor een vanzelfsprekende verwevenheid van maatschappelijk verantwoord ondernemen met bedrijfsprocessen door de gehele organisatie. Dat vraagt om een strategisch beleid waarvoor vijf speerpunten zijn gedefinieerd: goed werkgeverschap, milieu, klantbelang, productintegriteit en maatschappelijke betrokkenheid. De in 2008 opgerichte Delta Lloyd Groep Foundation zet zich in om financiële zelfredzaamheid en financieel bewustzijn te bevorderen, met name bij kwetsbare groepen in de samenleving. Medewerkers van Delta Lloyd Groep worden zoveel mogelijk betrokken bij de activiteiten, waarbij ze als vrijwilliger hun specifieke kennis en vaardigheden kunnen inzetten.

1.1 Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur

1.1.1 Raad van Commissarissen

Drs. R.H.P.W. (René) Kottman, voorzitter
Drs. P.G. (Pamela) Boumeester
Prof. dr. E.J. (Eric) Fischer
Ir. J.G. (Jan) Haars
Drs. J.H. (Jan) Holsboer
A.J. (Andrew) Moss
Ph.G. (Philip) Scott FIA (tot 1 januari 2010)
Mr. drs. M.H.M. (Marcel) Smits RA (tot 1 februari 2010)

Commissies van de Raad van Commissarissen

Audit Committee

Jan Haars (voorzitter), Philip Scott, Marcel Smits en Jan Holsboer.

Remuneration Committee

Pamela Boumeester (voorzitter), René Kottman, Philip Scott en Eric Fischer.

Nomination Committee

René Kottman (voorzitter), Eric Fischer, Philip Scott en Pamela Boumeester.

1.1.2 Raad van Bestuur

Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter

Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok

P.K. (Paul) Medendorp

Ir. H.H. (Henk) Raué

1.2 Aan de stakeholders

Delta Lloyd Groep heeft een bijzonder jaar achter de rug. De (financiële) wereld begon zich langzaam te herstellen van een diepe kredietcrisis, waarvan de effecten nog lange tijd zichtbaar en voelbaar zullen blijven. Delta Lloyd Groep wist zonder enige hulp van buitenaf door de crisis heen te komen, dankzij hoogwaardig risicomanagement en een sterke kapitaalpositie.

Het getuigde van kracht en vertrouwen dat Delta Lloyd Groep in zo'n jaar naar de beurs ging, dat de beursgang bovendien succesvol verliep en dat de koers van het aandeel zich ook daarna positief ontwikkelde. De notering markeert de start van een nieuwe fase in het bestaan van de onderneming.

Het vertrouwen dat Delta Lloyd Groep krijgt, is ook te danken aan de evenwichtige aandacht die de Groep wil schenken aan ál haar stakeholders. Het recente verleden heeft laten zien dat het voor alles streven naar aandeelhouderswaarde juist de aandeelhouders het hardst heeft getroffen. Delta Lloyd Groep werkt in de eerste plaats met geld van klanten. Daarbij passen prudentie, zorgvuldigheid en zorgzaamheid.

De diepe financiële crisis verscherpt en versnelt de ontwikkelingen in de samenleving en daardoor in de financiële wereld. Delta Lloyd Groep anticipeert daarop door in scenario's vooruit te kijken en het toekomstperspectief te vernieuwen. Dat zal resulteren in een aanscherping van de strategie van de

Groep. Sleutelbegrippen daarin zijn eenvoud, kennis van de klant, positie kiezen en innovatie.

Wij willen bovenal betrouwbaar zijn en voor onze klanten, voor onze aandeelhouders, voor onze medewerkers, voor de maatschappij en voor onze business partners doen wat we beloven. Toekomst verzekerd.

1.3 Informatie voor aandeelhouders

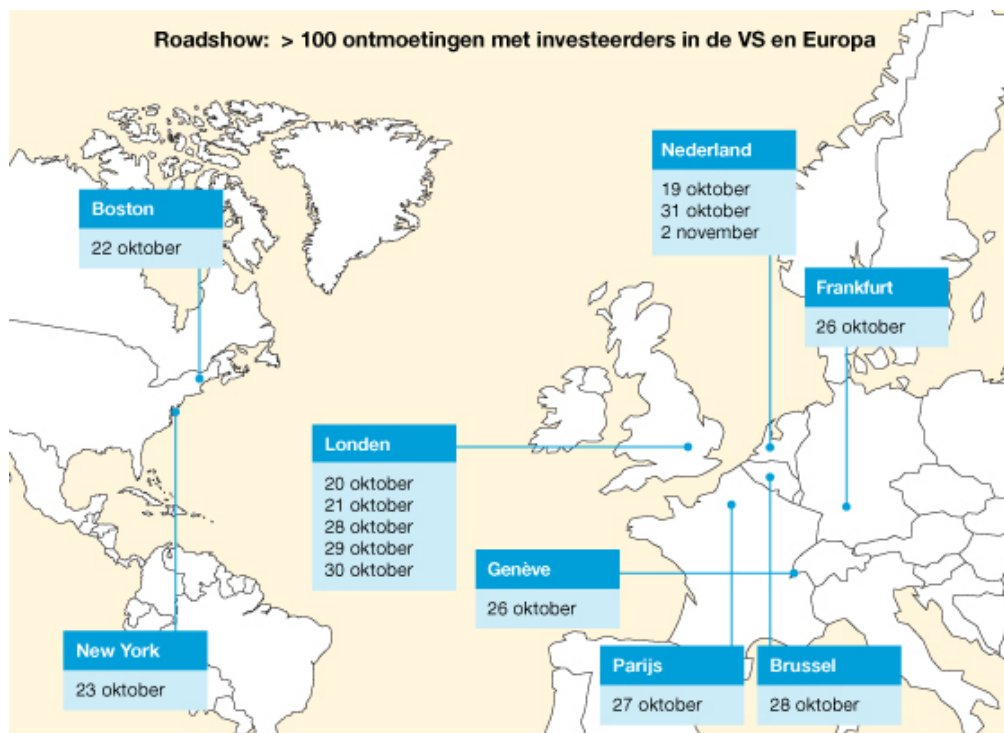
De beursgang van Delta Lloyd Groep was in 2009 de grootste initial public offering in West-Europa, de derde in grootte wereldwijd en de grootste in de mondiale sector financiële dienstverlening.

De beursnotering van de Groep heeft zich na de introductie op 3 november positief ontwikkeld. De notering ondersteunt de groeistrategie van Delta Lloyd Groep, vergroot de strategische flexibiliteit en versterkt het profiel en merk van de Groep verder. De beursgang geeft Delta Lloyd Groep directe toegang tot de kapitaalmarkt en daarmee de ruimte om een rol te spelen in de voorziene marktconsolidatie in Nederland en België. De beursgang zorgt voor een verbreding van de aandeelhoudersbasis en vergroot de mogelijkheden van Delta Lloyd Groep om een eigen strategie te voeren. Delta Lloyd wil een betrouwbaar beursfonds zijn dat een stabiel dividend uitkeert. Het dividend wordt vastgesteld op basis van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden, waarbij gestreefd wordt naar een stabiele, positieve ontwikkeling. De strategie die Delta Lloyd Groep hanteert is gericht op continuering van de groei en de ontwikkeling van de afgelopen jaren. Op 29 januari 2010 heeft NYSE Euronext Global Index Group bekend gemaakt dat Delta Lloyd per 2 maart 2010 zal worden opgenomen in de AMX-index, met een weging van 6,1%.

Roadshow oktober 2009

Van 19 oktober tot en met 2 november bezochten bestuursvoorzitter Niek Hoek, CFO Peter Kok en manager Investor Relations Rozan Dekker een groot aantal potentiële investeerders tijdens de eerste roadshow van Delta Lloyd Groep. In Amsterdam belegde de Groep een speciale sessie voor particuliere beleggers. Samen met een uitgebreide campagne rond de beursgang, met als hoogtepunt het afmeren van het zeiljacht van Team Delta Lloyd aan Beursplein 5, leidde dit tot een notering aan NYSE Euronext Amsterdam op 3 november 2009.

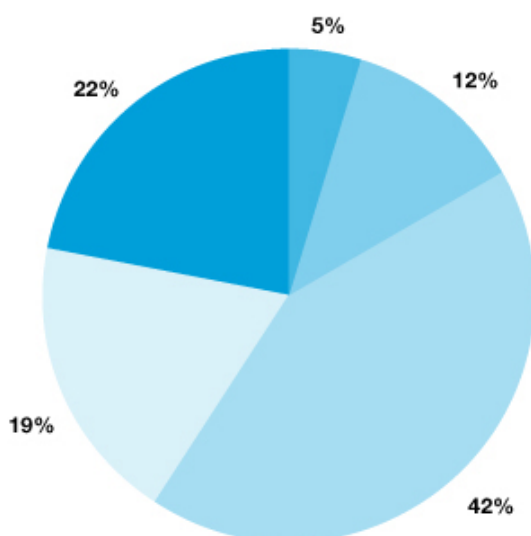
Delta Lloyd Groep in het kort

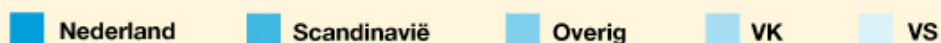
De allocatie van aandelen Delta Lloyd per 3 november

De succesvolle beursintroductie zorgde voor een verdere geografische spreiding van onze aandeelhouders met daarbij een duidelijke concentratie in het VK, Nederland en de VS.

Allocatie gewone aandelen bij beursgang*

* exclusief aandelenbelang Aviva en Fonds NutsOhra

Dividendbeleid en voorstel

Delta Lloyd Groep is voornemens om jaarlijks een interim-dividend en een slotdividend op gewone aandelen uit te keren, met een splitsing van ongeveer 45% interim-dividend en 55% slotdividend. Delta Lloyd Groep zal daarbij een dividend pay-out ratio nastreven op de gewone aandelen van circa 40-45% van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden. Het dividend over het jaar 2009 op de gewone aandelen na de beursintroduktie wordt betaalbaar gesteld na de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 27 mei 2010. Ten aanzien van 2010 en daarna, is Delta Lloyd Groep voornemens een interim-dividend en een slotdividend op gewone aandelen uit te keren.

Delta Lloyd Groep stelt op basis van het behaalde operationeel resultaat na belastingen en belang derden voor € 82,8 miljoen uit te keren als dividend ten laste van de reserves, zijnde € 0,50 per gewoon aandeel. De dividenduitkering kan zowel geheel in contanten als geheel in aandelen plaatsvinden naar gelang de keuze van de aandeelhouder. De waarde van het stock dividend zal ongeveer overeenkomen met de waarde van het contante dividend en zal worden uitgekeerd ten laste van de agioreserve.

Voor de waardebepaling van het stockdividend gebruikt Delta Lloyd Groep een aandelenfractie gebaseerd op de gewogen gemiddelde slotkoers over een periode van vijf handelsdagen (om rekening te houden met de heersende marktprijs), voorafgaand aan de definitieve vaststelling. De aandeelhouders kunnen tot en met 16 juni 2010 kiezen of zij het dividend in contanten of in aandelen wensen te ontvangen. Indien de aandeelhouder geen keuze maakt, wordt de uitkering in contanten gedaan.

Delta Lloyd Groep in het kort

Het aantal dividendbewijzen dat recht geeft op een nieuw gewoon aandeel (met een nominale waarde van € 0,20), zal worden bepaald op 16 juni 2010 na 17.30 uur, gebaseerd op de gewogen gemiddelde genoteerde slotkoers op NYSE Euronext Amsterdam in de vijf handelsdagen van 10 juni 2010 tot en met 16 juni 2010.

Voorstel voor data dividend 2009

Ex-dividend datum:	maandag 31 mei
Registratiedatum:	woensdag 2 juni
Start keuzeperiode:	donderdag 3 juni
Einde keuzeperiode:	woensdag 16 juni
Betaaldatum:	donderdag 24 juni

Het aandeel Delta Lloyd in 2009 (gebaseerd op totaal uitstaande gewone aandelen per 31 december 2009)

Prijs aandeel Delta Lloyd op basis van slotkoers	
Hoogste (3 december 2009)	€ 17,40
Laagste (3 november 2009)	€ 15,49
Slotkoers (31 december 2009)	€ 16,93
Beurswaarde per 31 december 2009	€ 2.803 miljoen

Ratio's per aandeel	
Totaal resultaat per aandeel (incl. uitkering dividend)	€ 3,06
Resultaat na belastingen en belang derden	€ -0,75
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	€ 2,21
Dividendvoorstel	€ 0,50
Eigen vermogen	€ 23,47
Verhouding Koers/Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	7,7

Gemiddeld handelsvolume per dag (t/m 31 december 2009)	
De eerste handelsdag werden ruim 13 miljoen aandelen verhandeld, daarna werd het gemiddelde ruim 570.000 stuks per dag.	
Incl. eerste handelsdag	1.000.312 stuks
Excl. eerste handelsdag	703.337 stuks
Excl. eerste handelsweek (3 t/m 6 november)	570.550 stuks

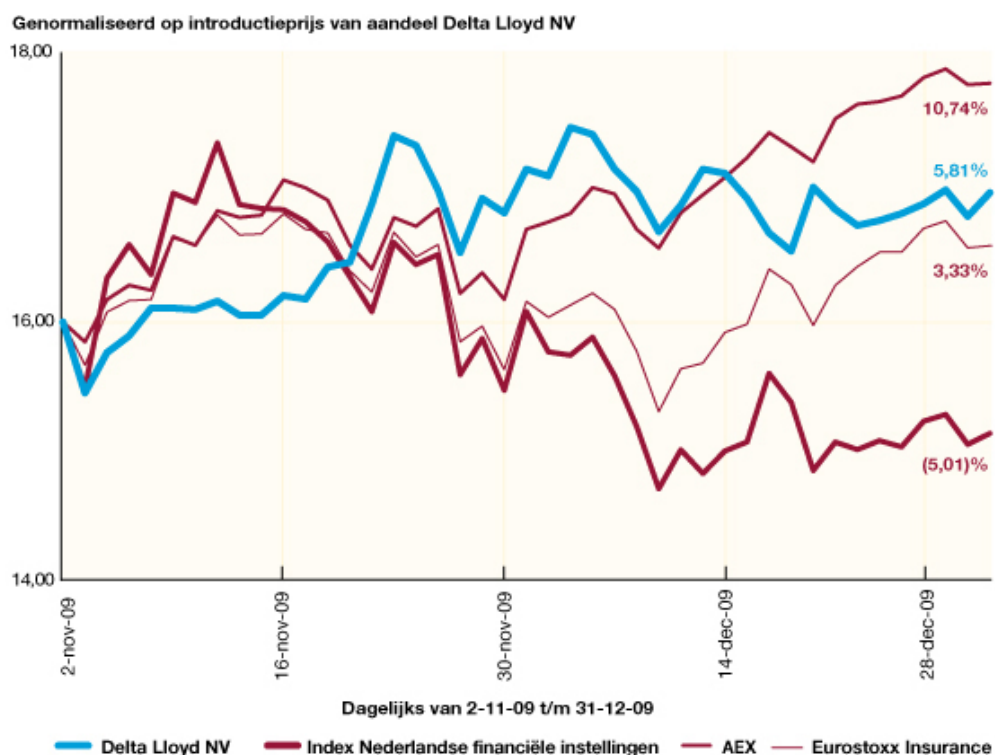
Uitstaande gewone aandelen en preferente aandelen

In stemrecht		Gewone aandelen	%	Pref A	%
38,1%	van de stemrechten publiek	68.050.000	41,1%	0	0,0%
7,9%	van de stemrechten Fonds NutsOhra	1.068.790	0,6%	13.021.495	100,0%
54,0%	van de stemrechten Aviva	96.488.795	58,3%	0	0,0%
100,0%			100,0%		100,0%

Delta Lloyd Groep in het kort

Koersontwikkeling

Het aandeel Delta Lloyd heeft over de periode van 3 november 2009 tot en met 31 december 2009 een goede performance laten zien. Het aandeel steeg in die periode vanaf de introductieprijs van € 16,00 met 5,81% tot € 16,93.

De Index Nederlandse financiële instellingen is een ongewogen index die bestaat uit alle financiële instellingen die genoteerd zijn op de AEX en de AMX.

Ratings Delta Lloyd Groep

S&P '09		S&P '08
A+	Delta Lloyd Leven	AA-
A+	Delta Lloyd Schade	AA-

Delta Lloyd Groep in het kort

Algemene vergadering van aandeelhouders

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders vindt plaats op 27 mei 2010, in het Hilton Hotel Amsterdam. Nadere informatie zal bekend worden gemaakt via www.deltalloydgroep.com, zie ook paragraaf 2.4.1 voor de opzet van, toelating tot en stemrecht op de algemene vergadering.

Grootaandeelhouders (>5%)

Aviva plc, Londen

Financiële kalender 2010

11 mei 2010	Eerste kwartaal 2010 Interim Management Statement
27 mei 2010	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
31 mei 2010	Ex-dividend
2 juni 2010	Registratiedatum dividend
3 juni 2010	Start keuzeperiode
16 juni 2010	Einde keuzeperiode
24 juni 2010	Betaaldatum dividend
5 augustus 2010	Halfjaarcijfers 2010
4 november 2010	Derde kwartaal 2010 Interim Management Statement

Alle hierboven vermelde data zijn voorlopig. Raadpleeg onze website (www.deltalloydgroep.com) voor de meeste actuele agenda.

Corporate Communications & Investor Relations

Postbus 1000, 1000 BA Amsterdam

<http://www.deltalloydgroep.com>

T +31 (0) 20 594 96 93

IR@deltalloyd.nl

2 Governance

Delta Lloyd Groep heeft als structuurvennootschap een corporate governance-structuur waarin de belangrijkste bevoegdheden zijn neergelegd bij de Raad van Bestuur en een onafhankelijke Raad van Commissarissen overeenkomstig het toepasselijk volledig structuurregime. De Raad van Bestuur is het uitvoerend orgaan en is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van Delta Lloyd Groep en voor de strategie, het beleid en de bedrijfsvoering. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op de Raad van Bestuur en staat deze met advies terzijde.

Omdat het volledig structuurregime van toepassing is, benoemt de Raad van Commissarissen bovendien de leden van de Raad van Bestuur. Bepaalde belangrijke besluiten van de Raad van Bestuur zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. De leden van de Raad van Commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, op voordracht van de Raad van Commissarissen.

Delta Lloyd Groep en verkopend aandeelhouder Aviva hebben direct voorafgaand aan de beursgang op 3 november 2009 een Strategic Investment Agreement gesloten. Hierin zijn de afspraken tussen Delta Lloyd Groep en Aviva vastgelegd ten behoeve van een ordelijke verkoop van het aandelenbelang van Aviva. In het Strategic Investment Agreement komen ook belangrijke kwesties op het gebied van de corporate governance van Delta Lloyd Groep aan de orde, zoals de rol van Aviva bij de samenstelling van de Raad van Commissarissen. De volledige tekst van het Strategic Investment Agreement is beschikbaar op de website van Delta Lloyd Groep (www.deltalloydgroep.com); een samenvatting van de belangrijkste punten hieruit staat in hoofdstuk 2.5.

Juridische structuur

Delta Lloyd Groep is een financiële dienstverlener die producten en diensten aanbiedt op het gebied van levensverzekeringen, schadeverzekeringen en vermogensbeheer, evenals bancaire producten en diensten. Volgens de Nederlandse wetgeving dienen de diverse bank- en verzekeringsactiviteiten in aparte vennootschappen te worden ondergebracht. De diverse dochtervennootschappen van Delta Lloyd NV, de moedermaatschappij, zijn in meerdere divisies geclusterd, waarbij de structuur van Delta Lloyd Groep aansluit bij de labelstructuur. In de jaarrekening van Delta Lloyd NV vindt consolidatie plaats van de dochtermaatschappijen waar Delta Lloyd NV beslissende zeggenschap heeft over het financiële en operationele beleid.

Toezicht

Delta Lloyd NV en haar in Nederland gevestigde dochtermaatschappijen staan onder toezicht van onder meer De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) en het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Delta Lloyd België staat onder toezicht van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA), en voor Delta Lloyd Duitsland is de Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Bafin) de belangrijkste toezichthouder.

2.1 Bericht van de Raad van Commissarissen

Het jaar 2009

Delta Lloyd Groep kijkt terug op een bijzonder jaar. In een volatiele financiële markt realiseerde Delta Lloyd Groep een succesvolle beursgang waarbij Aviva 41,1% van haar gewone aandelen in Delta Lloyd Groep heeft herplaatst bij andere beleggers. Sinds 3 november 2009 heeft Delta Lloyd Groep een beursnotering aan de NYSE Euronext in Amsterdam. De beursnotering biedt Delta Lloyd Groep goede mogelijkheden om invulling te geven aan haar langetermijnstrategie. De kernpunten daarin zijn: verdere groei in Nederland en België, versterken van de distributiekraft en spelen van een actieve rol in de verdere consolidatie van de markt. Het onderliggende waardepotentieel van de onderneming werd ook door de beleggers herkend: het orderboek bij de plaatsing van aandelen was ruim overtekend.

Jaarrekening en winstverdeling

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2:101 lid 3 BW leggen wij de door de Raad van Bestuur opgemaakte jaarrekening ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Mede gezien de in dit verslag opgenomen goedkeurende accountantsverklaring van Ernst & Young Accountants LLP adviseren wij de aandeelhouders de jaarrekening overeenkomstig vast te stellen. Als gevolg van het positieve operationeel resultaat na belastingen en belang derden geeft onze Raad in overeenstemming met artikel 44 van de statuten zijn goedkeuring aan het besluit van de Raad van Bestuur om dividend uit te keren.

Strategische ontwikkelingen

Ter voorbereiding op het besluit over de beursgang zijn in de Raad van Commissarissen de motieven, haalbaarheid en risico's uitvoerig geanalyseerd en zijn andere strategische opties besproken, waaronder ook fusie- en overnamestrategieën. Bij de besluitvorming heeft een aantal punten een belangrijke rol gespeeld: de langetermijnstrategie van Delta Lloyd Groep, de internationale strategie van Aviva, onze concurrentiepositie in een markt waarin andere partijen in problemen waren geraakt, onze sterke kapitaalpositie, de mogelijkheid om als een van de eersten te profiteren van herstel in de markt, de waardering van Delta Lloyd Groep, de mate waarin de organisatie en het management gereed zijn voor zo'n belangrijke stap en het oplossen van het corporate governance-geschil met Aviva.

De Raad van Commissarissen is in de aanloop naar de beursnotering continu geïnformeerd over de voortgang, risico's en de belangrijkste ontwikkelingen. Vanuit de Raad van Commissarissen is een aparte commissie gevormd om de voorbereiding op de beursgang te begeleiden. De Raad van Commissarissen heeft zich tevens laten bijstaan door een eigen juridisch adviseur. De Raad van Commissarissen hecht eraan te benadrukken dat dit proces in goed overleg met Aviva heeft plaatsgevonden.

Tijdens de Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 12 oktober 2009 zijn nieuwe

Governance

statuten aangenomen. Delta Lloyd Groep heeft nu een corporate governance-structuur overeenkomstig het volledig structuurregime.

Na een periode van recessie groeide de Nederlandse economie vanaf het derde kwartaal van 2009 licht en toonden de aandelenmarkten een opgaande lijn. Het herstel is echter broos. De Raad van Commissarissen, het Audit Committee in het bijzonder, heeft de ontwikkelingen in de markt en de reactie daarop van Delta Lloyd Groep intensief met de Raad van Bestuur besproken. De resultaatontwikkeling en het risicomanagement zijn nauwlettend gevolgd. Delta Lloyd Groep heeft goed geanticipeerd op de marktomstandigheden. De ontwikkelingen in de financiële markten hebben aangetoond dat een gedegen risicomanagement van essentieel belang is. Delta Lloyd Groep is in het verslechterde economische klimaat goed gepositioneerd en heeft bovendien maatregelen genomen om directe gevolgen van deze ontwikkelingen te beperken, onder andere door rente- en beleggingsrisico's af te dekken.

Een belangrijke graadmeter voor de kracht van Delta Lloyd Groep is de solvabiliteit. Door de effectieve beschermingsmaatregelen en het herstel van de aandelenmarkten is de solvabiliteit verder verbeterd. Dit maakt Delta Lloyd Groep naar de mening van de Raad tot een van de best gekapitaliseerde verzekeraars in de markt.

Organisatorische ontwikkelingen in 2009

In België is de integratie van Swiss Life en Delta Lloyd Life juridisch en organisatorisch afgerond. Dit leidt tot een top-5-positie in de Belgische levenmarkt.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft in 2009 zes plenaire vergaderingen en een aantal telefonische conferenties belegd. Daarnaast is er intensief tussentijds contact geweest tussen individuele commissarissen en de leden van de Raad van Bestuur. Onder de vele onderwerpen die de Raad van Commissarissen tijdens zijn vergaderingen in 2009 besprak, waren uiteraard de beursgang en alle daaraan gerelateerde aspecten waaronder het prospectus en de wijziging van statuten en reglementen. Als gevolg van de beursgang zijn de statuten en de reglementen van de Raad van Bestuur, de Raad van Commissarissen, de Audit, Remuneration en Nomination Committees gewijzigd.

Het remuneratiebeleid is opnieuw vastgesteld en in lijn gebracht met de meest recente wet- en regelgeving op dit gebied, waaronder de Nederlandse corporate governance code, de adviezen van de Commissie-Maas en de principes van DNB en AFM. De Raad van Commissarissen staat een beheerst beloningsbeleid voor dat past binnen de Nederlandse context. Met behulp van een externe adviseur is een peer group-vergelijking gemaakt. Een uitgebreide verantwoording hiervan stond in het prospectus van de beursgang vermeld en maakt deel uit van de beloningsparaaf in dit jaarverslag. De Raad van Commissarissen is van mening, dat de remuneratie een evenwichtige combinatie is van de ambitie voor de verdere ontwikkeling van Delta Lloyd Groep, de hoge kwaliteitseisen die wij aan het management stellen en onze eis dat Delta Lloyd Groep zijn management marktconform beloont.

Door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is een remuneratie voor de Raad van

Commissarissen vastgesteld die rekening houdt met de toename van de verantwoordelijkheden van Raden van Commissarissen in het algemeen en van een beursgenoteerde onderneming in het bijzonder. Ook hierbij is gebruik gemaakt van een onafhankelijk extern advies.

Elk kwartaal is de Raad van Commissarissen geïnformeerd over de resultaatontwikkeling door middel van een presentatie op hoofdlijnen en een rapportage op detailniveau. De Raad van Commissarissen heeft bij deze besprekingen het belang benadrukt van het waarmaken van de verwachtingen die zijn voorgehouden aan de aandeelhouders. Bijzondere aandacht is besteed aan risicomanagement, de ontwikkeling van de DLG-curve en de swapcurve en de aandelenmarkten. De Raad van Commissarissen heeft zich uitvoerig laten informeren over de wijze waarop de financiële crisis actief is gemanaged door het management. In een speciale themabijeenkomst heeft de Raad van Commissarissen zich laten voorlichten over de verschillende aspecten van risicomanagement en het beleid van Delta Lloyd Groep. Vanwege het toegenomen belang van risicomanagement is besloten minimaal één keer per jaar een aparte themabijeenkomst van de Raad van Commissarissen aan dit onderwerp te wijden. De Raad van Commissarissen heeft zich laten informeren over de voortgang in het ICT-insourcingtraject en heeft met het management overlegd over de verdere IT-strategie.

De groepsplannen 2009-2011 en 2010-2012 zijn intensief besproken. Daarbij kwam onder meer de opgenomen kostenbesparing aan de orde. Er is gediscussieerd over de wijze waarop deze gerealiseerd wordt en aandacht is besteed aan de effecten voor de organisatie. De financiële plannen zijn getoetst aan een aantal crashscenario's.

Voorts heeft de Raad vragen gesteld over de haalbaarheid van de plannen en hun samenhang met de (groei)strategie van Delta Lloyd Groep en toekomstige ontwikkelingen zoals Solvency II. Daarnaast zijn door divisievoorzitters presentaties gehouden over diverse bedrijfsonderdelen.

De vergaderingen van de Raad zijn grotendeels door alle leden van de Raad bijgewoond. De heer Smits heeft vanaf september 2009 de vergaderingen van de Raad niet meer bijgewoond. De heer Scott heeft de vergadering in de maand december niet bijgewoond.

Commissies van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen wordt ondersteund door drie commissies die de aan hen gedelegeerde onderwerpen voorbereiden ten behoeve van de besluitvorming in de Raad van Commissarissen. De leden maken deel uit van de Raad van Commissarissen. In overeenstemming met het reglement van de Raad rapporteert iedere commissie tijdens de eerstkomende raadsvergadering zijn bevindingen aan de Raad van Commissarissen. De commissies doen tevens schriftelijk verslag van de door hen belegde vergaderingen.

Audit Committee

Het Audit Committee kwam in 2009 vijf keer in vergadering bijeen. Alle vergaderingen werden bijgewoond door een vertegenwoordiging van de Raad van Bestuur, de directeur Group Finance & Control, de directeur Group Audit, de directeur Group Integrity en de directeur Group Actuarial & Risk Management. De heer Smits heeft de vergaderingen in maanden november en december niet bijgewoond. De heer Scott was afwezig in de decembervergadering. De voorzitter van de Raad van Commissarissen heeft in zijn plaats de decembervergadering bijgewoond. Hij zal totdat de ontstane vacatures zijn ingevuld, de vergaderingen van het Audit Committee bijwonen. De in februari, juli, november en december gehouden vergaderingen werden tevens bijgewoond door vertegenwoordigers van de externe accountant van Delta Lloyd Groep. In de februarivergadering heeft de accountant verslag gedaan van zijn bevindingen, in afwezigheid van leden van de Raad van Bestuur. In de vergaderingen is veel aandacht besteed aan het bespreken van de kwartaal-, halfjaar- en jaarcijfers, evenals van accountantsrapporten, actuariële analyses, het risicoprofiel van Delta Lloyd Groep, de managementletters en de rapportages van de interne auditbevindingen en de financiële risico's. Ook is er gesproken over het Solvency II-programma. Tevens is elke vergadering over de voortgang van het Sarbanes Oxley-project gerapporteerd. Bijzondere aandacht is geschonken aan de gevolgen van de kredietcrisis en de noodzakelijke beschermingsmaatregelen.

Remuneration Committee

Het Remuneration Committee kwam in 2009 twee keer bijeen. Alle leden waren hierbij aanwezig. Het Remuneration Committee besprak onder meer het remuneratiebeleid, de lange- en kortetermijn bezoldiging van de Raad van Bestuur, de bezoldiging van de Raad van Commissarissen en de doelstellingen van de Raad van Bestuur. Bij de bijeenkomst waarin het gewijzigde remuneratiebeleid is voorbereid waren externe beloningsspecialisten aanwezig. Daarnaast is het advies voorbereid over de remuneratie van de Raad van Commissarissen.

Het Remuneration Committee heeft aan de aandeelhouder Aviva een advies uitgebracht over diens voorstel om aan de Raad van Bestuur een transactiebonus te verlenen voor het in vier maanden realiseren van de beursgang. Het Remuneration Committee heeft verder de Raad van Commissarissen geadviseerd over de positie van het totale beloningspakket ten opzichte van de peer group. Het beloningspakket bevat tevens bepalingen over het maximeren en eventueel terugvorderen van beloningselementen. Het Remuneration Committee vindt het verder van belang dat het remuneratiebeleid van de managementlagen onder de Raad van Bestuur een afgeleide is van de beloningsregeling van de Raad van Bestuur. De voorstellen van het Remuneration Committee zijn ongewijzigd door de Raad van Commissarissen overgenomen en vervolgens door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgesteld.

Nomination Committee

Het Nomination Committee kwam in 2009 twee keer bijeen. Alle leden waren hierbij aanwezig, met uitzondering van de decembervergadering waarin de heer Scott verhinderd was. Het Nomination Committee heeft onder meer het eigen functioneren van de Raad en het functioneren van de Raad van Bestuur geëvalueerd. Het eigen functioneren van de Raad van Commissarissen heeft plaatsgevonden door middel van een enquêteformulier en de resultaten zijn besproken in een bijeenkomst van de Raad van Commissarissen in afwezigheid van de Raad van Bestuur. De Raad is tevreden over het eigen functioneren.

Het Nomination Committee heeft individuele gesprekken gevoerd met de leden van de Raad van Bestuur. Dit betrof zowel het functioneren van de Raad van Bestuur als geheel als het functioneren van de individuele leden. Deze gesprekken waren zowel evaluatief als toekomstgericht. De Raad van Bestuur wordt als collectief beoordeeld.

Het Nomination Committee is de voorbereiding gestart voor de benoeming van nieuwe leden van de Raad. Het gaat daarbij om de vacatures die zijn ontstaan als gevolg van het aftreden van de heren Scott en Smits respectievelijk met ingang van 1 januari 2010 en 1 februari 2010 en de vacature als gevolg van de uitbreiding van de Raad van acht naar negen leden. De selectie van kandidaten gebeurt op grond van de functieprofielschets van de Raad van Commissarissen. Aviva wordt in de gelegenheid gesteld een opvolger voor de heer Scott voor te dragen.

Contacten met de Centrale Ondernemingsraad

Een wisselende afvaardiging van de Raad van Commissarissen heeft deelgenomen aan de reguliere overlegvergadering die de Raad van Bestuur heeft met de Centrale Ondernemingsraad. In november 2009 heeft het jaarlijks terugkerend tripartiete overleg van Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Centrale Ondernemingsraad plaatsgevonden. Tijdens dit tripartiete overleg is onder meer gesproken over de rollen van de ondernemingsraad, de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen en de onderlinge relaties.

Samenstelling van Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur

Wijzigingen in de Raad van Bestuur

In de Raad van Bestuur hebben in het jaar 2009 geen wijzigingen plaatsgevonden.

Wijzigingen in de Raad van Commissarissen en de commissies

De zittingstermijn van de voorzitter van de Raad van Commissarissen, de heer Kottman, eindigde aanvankelijk in 2011. Omwille van de continuïteit is de heer Kottman herbenoemd als voorzitter voor een nieuwe termijn van vier jaar vanaf 6 november 2009, de afwikkelingsdatum voor de beursgang. De heren Scott en Smits treden respectievelijk met ingang van 1 januari 2010 en 1 februari 2010 af als lid van de Raad van Commissarissen. Bij de bekendmaking van de jaarcijfers op 4 maart zal tevens bekend worden gemaakt welke kandidaten worden voorgedragen ter vervanging van de heren Scott en Smits. Deze kandidaten zullen ter benoeming worden voorgedragen op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 27 mei 2010.

In een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 12 oktober 2009 is besloten tot wijziging van de statuten.

Financiële kalender

Delta Lloyd Groep volgt de financiële kalender van aandeelhouder Aviva en zal derhalve haar resultaten over de eerste zes maanden van 2010 publiceren op 5 augustus 2010. Op 26 april en 4 november zullen kwartaalberichten worden gepubliceerd.

Erkentelijkheid

De leden van de Raad van Commissarissen spreken hun waardering uit voor de inzet van de leden van de Raad van Bestuur en de overige medewerkers van Delta Lloyd Groep. Zeker in het boekjaar 2009 met zijn succesvolle beursgang, hebben zij hun vakkennis, ervaring en enthousiasme getoond. Voor de Raad van Commissarissen was het een boeiende taak om hier toezicht op te houden. Wij gaan vol vertrouwen het nieuwe boekjaar tegemoet.

De voorzitter van de Raad van Commissarissen,

René Kottman

2.2 Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de Raad van Bestuur en de algemene gang van zaken binnen Delta Lloyd Groep en de met haar verbonden ondernemingen. De Raad van Commissarissen kan ook ongevraagd advies verstrekken aan de Raad van Bestuur en kan de Raad van Bestuur verzoeken om alle noodzakelijk geachte informatie te verschaffen. Bij de vervulling van hun taken moeten de leden van de Raad van Commissarissen zich richten naar het belang van de Groep en haar onderneming. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van zijn taken berust bij de Raad van Commissarissen als collectief. De Raad van Commissarissen bewaakt en houdt toezicht op het door de Raad van Bestuur gevoerde beleid en op de algemene gang van zaken in de Groep.

Leden van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen bestaat uit negen leden, er zijn momenteel drie vacatures. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemt de leden van de Raad van Commissarissen op voordracht van de Raad van Commissarissen. Aviva heeft het recht om twee commissarissen voor te dragen en om vervangers voor deze commissarissen voor te dragen. Delta Lloyd Groep streeft naar een Raad van Commissarissen waarin de belangen van alle belanghebbenden in redelijkheid zijn vertegenwoordigd. De Raad van Commissarissen bestaat uit vier onafhankelijke commissarissen, twee commissarissen op voordracht van Aviva en drie commissarissen die het vertrouwen van de Centrale Ondernemingsraad genieten. Eenieder die als commissaris wordt voorgedragen, moet voldoen aan de profielschets van de Raad van Commissarissen zoals uiteengezet in het reglement van de Raad van Commissarissen dat is gepubliceerd op www.deltalloydgroep.com.

Zoals beschreven in het hoofdstuk Corporate Governance vervalt het recht van Aviva om commissarissen namens Aviva voor te dragen als het aandelenbelang in Delta Lloyd Groep dat Aviva direct of indirect houdt minder is dan 15% van het totaal, de preferente beschermingsaandelen niet inbegrepen. Bij een aandelenbelang van minder dan 35% is er nog één commissaris op voordracht van Aviva.

Mogelijk tegenstrijdig belang

Delta Lloyd Groep is zich niet bewust van mogelijke tegenstrijdige belangen tussen de taken van de leden van de Raad van Commissarissen en hun privébelangen en/of andere werkzaamheden, met uitzondering van het feit dat twee leden van de Raad van Commissarissen niet onafhankelijk zijn zoals bedoeld in de Nederlandse corporate governance code, omdat deze twee leden zijn benoemd op voordracht van Aviva (zie 'best practice III.2.1').

2.2.1 Samenstelling Raad van Commissarissen

Drs. R.H.P.W. (René) Kottman, voorzitter
Drs. P.G. (Pamela) Boumeester
Prof. dr. E.J. (Eric) Fischer, vice-voorzitter
Ir. J.G. (Jan) Haars
Drs. J.H. (Jan) Holsboer
A.J. (Andrew) Moss
Ph.G. (Philip) Scott FIA (tot 1 januari 2010)
Mr. drs. M.H.M. (Marcel) Smits RA (tot 1 februari 2010)

Governance

Curricula vitae Raad van Commissarissen

Drs. R.H.P.W. (René) Kottman, voorzitter

Beroep/hoofdfunctie

Bestuursadviseur

Commissariaten

Altera NV (voorzitter)

Delta Lloyd Bank NV

Keyrail Exploitiemaatschappij Betuweroute NV (voorzitter)

Warmtebedrijf NV (voorzitter)

Wavin NV

Nevenfuncties

Voorzitter raad van toezicht Medisch Centrum Alkmaar-Gemini Ziekenhuizengroep

Lid commissie van toezicht Raad van Organisatie-Adviesbureaus

Lid bestuur De Baak managementopleidingen

Voorzitter adviesraad Noord-Zuidlijn Amsterdam

Benoemd

1999

Periodiek aftreden

2013

Geboortejaar

1945

Nationaliteit

Nederlandse

Drs. P.G. (Pamela) Boumeester

Beroep/hoofdfunctie

Adviseur en bestuurder

Commissariaten

Ordina NV

Persgroep Nederland BV

Nevenfuncties

Voorzitter raad van toezicht Informatie Beheer Groep

Voorzitter raad van toezicht TSM (Twente School of Management)

Lid raad van toezicht Reinier de Graaf Groep

Lid raad van toezicht Veerstichting

Lid Utrecht Development Board

Bestuurslid Stichting K.F. Hein Fonds

Bestuurslid Ubbo Emmius Fonds

Bestuurslid Frans Liszt Concours

Benoemd

Governance

2003

Periodiek aftreden

2012

Geboortejaar

1958

Nationaliteit

Nederlandse

Prof. dr. E.J. (Eric) Fischer

Beroep/hoofdfunctie

Bijzonder hoogleraar Universiteit van Amsterdam

Interim decaan van Faculteit Economie en Bedrijfskunde Universiteit van Amsterdam (per 1 februari 2010)

Nevenfuncties

Bestuurslid SEO Economisch Onderzoek

Bestuurslid Academie voor Verenigingsmanagement (AVVM)

Bestuurslid International Commission on Holocaust Era Insurance Claims

Voorzitter raad van advies Chainworks

Voorzitter bestuur SNS-Reaal Fonds

Voorzitter bestuur Paepon

Voorzitter bestuur Nederlandse Museumvereniging en Stichting Museumjaarkaart

Benoemd

2006

Periodiek aftreden

2010

Geboortejaar

1946

Nationaliteit

Nederlandse

Ir. J.G. (Jan) Haars

Beroep/hoofdfunctie

Lid Raad van Bestuur en CFO Corio NV

Commissariaat

Ajax NV

Benoemd

2006

Periodiek aftreden

2010

Geboortejaar

1951

Governance

Nationaliteit

Nederlandse

Drs. J.H. (Jan) Holsboer

Beroep/hoofdfunctie

Gepensioneerd

Commissariaten

Atradius NV

Atradius Credit Insurance NV

PartnerRe Ltd

TD Waterhouse Bank NV

Yura International NV/YAM Invest NV

Nevenfuncties

Erevoorzitter/lid Geneva Association

Voorzitter Stichting Vie d'Or

Voorzitter Vereniging Pro Senectute

Voorzitter Fonds van Hove van Zijl anno 1647

Bestuurslid Stichting Imtech NV

Bestuurslid Stichting Corporate Express NV

Lid Beleggingscommissie KWF Kankerfonds

Lid Curatorium Executive Masteropleiding Financial Planning Universiteit van Amsterdam

Lid Program Board Executive Master Internal Audit Universiteit van Amsterdam

Benoemd

2008

Periodiek aftreden

2012

Geboortejaar

1946

Nationaliteit

Nederlandse

A.J. (Andrew) Moss

Beroep/hoofdfunctie

Chief Executive Aviva plc

Nevenfuncties

Bestuurslid Association of British Insurers

Lid European Financial Services Roundtable

Lid Pan-European Insurance Forum

Bestuurslid en Treasurer Geneva Association

Benoemd

2007

Governance

Periodiek aftreden

2011

Geboortejaar

1958

Nationaliteit

Britse

Ph.G. (Philip) Scott FIA (tot 1 januari 2010)

Beroep/hoofdfunctie

Chief Financial Officer Aviva plc (teruggetreden per 26 januari 2010)

Commissariaten

Diageo plc

Royal Bank of Scotland

Nevenfunctie

Fellow van het Institute of Actuaries (FIA)

Benoemd

2007

Geboortejaar

1954

Nationaliteit

Britse

Mr. drs. M.H.M. (Marcel) Smits RA (tot 1 februari 2010)

Beroep/hoofdfunctie

Executive vice president en CFO Sara Lee Corporation

Nevenfunctie

Bestuurslid Prins Claus Fonds

Benoemd

2003

Geboortejaar

1961

Nationaliteit

Nederlandse

2.2.2 Commissies van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen kent momenteel een Audit Committee, een Remuneration Committee en een Nomination Committee. Deze commissies hebben de taak de besluitvorming van de Raad van Commissarissen voor te bereiden. De Raad van Commissarissen blijft collectief verantwoordelijk voor de vervulling van de taken die aan de commissies gedelegeerd zijn. De Raad van Commissarissen heeft geen andere vaste commissies.

Audit Committee

Het Audit Committee ziet toe op de werking van de interne risicomanagement- en controlesystemen, de verschaffing van financiële informatie door Delta Lloyd Groep, de opvolging van opmerkingen en aanbevelingen van de interne auditfunctie en de externe accountant, de rol en het functioneren van de interne auditfunctie, het beleid van Delta Lloyd Groep ten aanzien van fiscale planning, de relatie met de externe accountant, de financiering van Delta Lloyd Groep en de toepassing van informatie- en communicatietechnologie.

Het Audit Committee vergadert ten minste vier keer per jaar, terwijl ten minste één vergadering betrekking heeft op de afsluiting van het boekjaar en de opstelling van de jaarrekening en het jaarverslag. Op verzoek van het Audit Committee kunnen de voorzitter van de Raad van Bestuur, de CFO, de externe accountant en/of de directeur van de interne auditfunctie en/of de directeur Group Integrity en/of de directeur van Group Finance & Control bij zijn vergaderingen aanwezig zijn.

Het Audit Committee bestond gedurende 2009 uit vier leden: Jan Haars (voorzitter), Philip Scott, Marcel Smits en Jan Holsboer.

Remuneration Committee

Het Remuneration Committee stelt het bezoldigingsbeleid op voor het komende en de daaropvolgende jaren voor leden van de Raad van Bestuur. Het bezoldigingsbeleid voor leden van de Raad van Bestuur moet ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering. Het Remuneration Committee doet voorstellen inzake de bezoldiging van de individuele leden van de Raad van Bestuur en doet ook voorstellen aan de Raad van Commissarissen inzake de bezoldiging van de individuele leden van de Raad van Commissarissen. Laatstgenoemde voorstellen moeten ook ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering. Het Remuneration Committee analyseert voorts de mogelijke uitkomsten van variabele beloningscomponenten en stelt het jaarlijkse remuneratierapport op. Het Remuneration Committee vergadert zo vaak als nodig is voor zijn goed functioneren, maar ten minste twee keer per jaar.

Het Remuneration Committee bestond gedurende 2009 uit vier leden: Pamela Boumeester (voorzitter), René Kottman, Philip Scott en Eric Fischer.

Nomination Committee

Het Nomination Committee stelt onder meer selectiecriteria en benoemingsprocedures op voor leden van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur, beoordeelt ten minste eenmaal per jaar de omvang en samenstelling van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur en beoordeelt ten minste eenmaal per jaar het functioneren en de doelmatigheid van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur.

Het Nomination Committee bestond gedurende 2009 uit vier leden: René Kottman (voorzitter), Eric Fischer, Philip Scott en Pamela Boumeester.

2.3 Rapport van het Remuneration Committee

1. Inleiding

Leden van het Remuneration Committee

Het Remuneration Committee bestaat momenteel uit drie leden: Pamela Boumeester (voorzitter), René Kottman en Eric Fischer.

Philip Scott was lid van het Remuneration Committee (en de Raad van Commissarissen) tot 1 januari 2010.

Taken Remuneration Committee

Het Remuneration Committee bereidt, binnen haar taakgebied, de besluitvorming van de Raad van Commissarissen voor, met dien verstande dat de voltallige Raad van Commissarissen collectief verantwoordelijk blijft voor het uitvoeren van de taken van het Remuneration Committee.

Het Remuneration Committee is (onder meer) verantwoordelijk voor:

- het doen van voorstellen aan de Raad van Commissarissen inzake het bezoldigingsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur;
Significante wijzigingen in het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur worden ter vaststelling voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (en ter goedkeuring in het geval van op aandelen gebaseerde beloningen);
- het doen van voorstellen aan de Raad van Commissarissen inzake de bezoldiging van de individuele leden van de Raad van Bestuur;
- het doen van voorstellen aan de Raad van Commissarissen inzake de bezoldiging van individuele leden van de Raad van Commissarissen;
Significante wijzigingen in het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Commissarissen worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Voor een meer uitgebreid overzicht van de taken van het Remuneration Committee verwijzen we naar

het Reglement Remuneration Committee dat op de website www.deltalloydgroep.com is geplaatst.

Activiteiten gedurende 2009

Het Remuneration Committee is in 2009 twee keer voltallig bijeengekomen. In verband met de beursintroductie van Delta Lloyd Groep in november 2009 op Euronext Amsterdam heeft het Remuneration Committee het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van Delta Lloyd Groep geëvalueerd en een voorstel gedaan voor de herziening hiervan. Het Remuneration Committee heeft onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- het doen van benchmarkonderzoeken (op basis van een referentiegroep van financiële instellingen en een cross-industry-groep bestaande uit een aantal vergelijkbare ondernemingen uit de algemene industrie);
- het evalueren en doen van een voorstel voor herziening van de variabele beloningsregeling op korte en lange termijn (onder meer prestatieperiode, prestatiecriteria);
- het opstellen van doelstellingen voor de korte en lange termijn variabele beloning;
- het uitvoeren van scenarioanalyses om de mogelijke uitkomsten van de variabele beloningselementen te bepalen, alsmede om te beoordelen hoe dit de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur kan beïnvloeden.

Tevens heeft de Raad van Commissarissen het voorstel van Aviva besproken om aan de Raad van Bestuur een transactiebonus toe te kennen (als beloning voor het verwezenlijken van een succesvolle beursintroductie).

Voorts heeft de Raad van Commissarissen op voorstel van het Remuneration Committee een geactualiseerde versie van het Reglement Remuneration Committee opgesteld, alsmede onderhavig remuneratierapport.

Rol van de beloningsadviseur

De Raad van Commissarissen heeft zich bij haar werkzaamheden laten bijstaan door een onafhankelijke externe beloningsadviseur (Towers Watson). Het Remuneration Committee waarborgt dat de adviseur van het Remuneration Committee onafhankelijk van de vennootschap werkt en geen adviezen verstrekt aan leden van de Raad van Bestuur.

2. Bezoldigingsbeleid Raad van Bestuur

In dit remuneratierapport zetten wij het bezoldigingsbeleid uiteen dat op 12 oktober 2009 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is vastgesteld en vanaf 1 november 2009 van kracht is geworden.

Gedurende de periode november – december 2009 is enkel het basissalaris gewijzigd. De prestatiecriteria, doelstellingen en uitbetalingsniveaus voor variabele beloning (zoals vastgesteld voor 2009) zijn niet aangepast. Vanaf 1 januari 2010 wordt het nieuwe beleid (zoals uiteengezet in dit rapport) effectief.

We wijzen erop dat de prestatiecriteria die in het ‘oude variabele beloningsbeleid’ werden gehanteerd

in belangrijke mate vergelijkbaar zijn met de prestatiecriteria die in het ‘nieuwe beleid’ zijn opgenomen (onder meer embedded value en klanttevredenheid).

Doelstelling van het bezoldigingsbeleid

De Raad van Commissarissen streeft ernaar de leden van de Raad van Bestuur een dusdanig beloningspakket te bieden dat gekwalificeerde en deskundige bestuurders kunnen worden aangetrokken, die gemotiveerd blijven en behouden kunnen worden. Tevens moet gewaarborgd zijn dat de doelstellingen van de onderneming op middellange en lange termijn worden beschermd en behartigd.

De prestatiecriteria en -doelstellingen voor de variabele beloning vloeien direct voort uit de strategische agenda van Delta Lloyd Groep.

De variabele beloningselementen zijn zodanig vormgegeven dat ze gedrag bevorderen dat overeenstemt met het risicoprofiel van Delta Lloyd Groep.

Zo is de variabele beloning (op ambitieniveau) gelijk aan 100% van de vaste beloning en kent de uitbetaling van het variabele element van de lange termijn regeling een plafond.

Het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur is als referentie gebruikt voor het beleid in de gehele Delta Lloyd Groep organisatie.

Referentiegroepen

Om te waarborgen dat de hoogte van de bezoldiging zoals vastgesteld voor Delta Lloyd Groep in algemene zin competitief is, is er een vergelijking gemaakt met twee referentiegroepen: één voor de financiële sector en één met vergelijkbare bedrijven (cross-industry). Het gekozen beloningsniveau ligt ten opzichte van beide referentiegroepen rond het mediaan niveau.

De huidige samenstelling van de financiële referentiegroep is in de onderstaande tabel weergegeven. De referentiegroep voor de algemene industrie bestaat uit de kleinere AEX-ondernemingen en de grotere AMX-ondernemingen.

Governance

Financiële referentiegroep

SNS Reaal
Van Lanschot
ABN AMRO
ASR
Leaseplan Corporation
AEGON Nederland
ING Nederland
Achmea
Standard Life
Swiss Life
Legal & General

Het Remuneration Committee zal beide referentiegroepen regelmatig evalueren om zich ervan te verzekeren dat de samenstelling nog steeds gebruikt kan worden als relevante benchmark. De samenstelling van de referentiegroepen kan gewijzigd worden als gevolg van bijvoorbeeld fusies of overnames.

Beloningselementen

Hieronder volgt in tabelvorm een overzicht van het beloningspakket van Delta Lloyd Groep voor de Raad van Bestuur. Dit pakket bestaat uit een basissalaris, een pensioenregeling en een korte en lange termijn variabel beloningselement.

Governance

Soort beloning	Belonings-element	Uitbetalings-vehikel	Prestatiecriteria & -periode	Beloningsniveau (KT/LT: % van basissalaris)
Vast	A. Basissalaris	Contanten	Nvt	Voorzitter: € 650.000 Lid RvB: € 480.000
	B. Pensioen	Contanten	Nvt	Nvt
Variabel	C. Korte termijn prestatiebeloning	Contanten	60% financiële doelstellingen (bijv. marge new business, combined ratio, volume of new business, operationele kosten, operationeel resultaat en groei eigen vermogen). 40% niet-financieel (bijv. klanttevredenheid). Prestatieperiode: 1 jaar.	Prestatie Onder drempelniveau: 0% Op drempelniveau: 30% Op ambitieniveau: 50% Bij outperformance: 75%
	D. Lange termijn prestatiebeloning	(Voor-waardelijke) aandelen	Absolute TSR (35%) Gemiddeld REV (35%) Medewerkersbetrokkenheid (20%) Reputatie (10%) Prestatieperiode: 3 jaar; aandelen dienen daarna nog 2 jaar aangehouden te worden (voor Raad van Bestuur)	Prestatie Onder drempelniveau: 0% Op drempelniveau: 25% Op ambitieniveau: 50% Bij outperformance: 75%

Ad B – Pensioen. De leden van de Raad van Bestuur komen in aanmerking voor deelname aan de pensioenregeling van Delta Lloyd Groep. In aanvulling daarop is er een additionele regeling van toepassing voor het hogere management en de Raad van Bestuur (de regeling ‘Directeuren en Leden Raad van Bestuur’). De jaarlijkse pensioenopbouw bedraagt 2,25%. Er zijn geen nadere regelingen voor vervroegde uittreding.

De leden van de Raad van Bestuur kunnen deelnemen aan een standaard levensloopregeling op basis van een bijdrage van 6% van het bruto pensioengerechtigde salaris.

Ad C – Korte termijn prestatiebeloning. De prestatiecriteria en -doelstellingen die voor de korte termijn prestatiebeloning zijn vastgesteld, vloeien direct voort uit de operationele en strategische agenda van Delta Lloyd Groep. Op voorstel van het Remuneration Committee stelt de Raad van Commissarissen (jaarlijks) ambitieuze korte termijn doelstellingen per prestatiecriterium vast. Voor ieder prestatiecriterium wordt gedefinieerd welke prestatie zal kwalificeren als drempel-, ambitie- en outperformanceniveau. Er vindt geen uitbetaling van de korte termijn prestatiebeloning plaats voor een prestatie onder het drempelniveau.

Het Remuneration Committee houdt de geleverde prestaties op regelmatige basis bij en daarbij vindt zowel een kwantitatieve als kwalitatieve prestatiebeoordeling plaats – afhankelijk van het specifieke prestatiecriterium. Hierbij zijn de interne compliance- en auditfunctie betrokken om er zeker van te zijn dat alle overeengekomen procedures met betrekking tot het vaststellen van de uitbetaling op correcte wijze zijn opgevolgd.

In het geval van buitengewone omstandigheden gedurende de prestatieperiode heeft de Raad van Commissarissen de bevoegdheid om variabele beloningselementen naar boven of naar beneden bij te stellen, indien deze naar de mening van de Raad van Commissarissen een onredelijk en onbedoeld resultaat zouden opleveren. Voorts is de Raad van Commissarissen gerechtigd om van de Raad van Bestuur elke variabele beloning terug te vorderen die is gebaseerd op onjuiste financiële of overige gegevens (*claw back clause*).

De Raad van Commissarissen heeft tevens de bevoegdheid om uitbetaling van een deel van de korte termijn prestatiebeloning voor een periode van maximaal drie jaar uit te stellen.

Ad D – Lange termijn prestatiebeloning. De prestatiecriteria en doelstellingen die voor de lange termijn prestatiebeloning zijn vastgesteld, vloeien direct voort uit de strategische lange termijn agenda van Delta Lloyd Groep, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van diverse stakeholders (klanten, medewerkers en aandeelhouders). De Raad van Commissarissen stelt op voorstel van het Remuneration Committee voor ieder prestatie criterium steeds voor een driejaarsperiode ambitieuze doelstellingen vast (op drempel-, ambitie- en outperformanceniveau). Aan het begin van de prestatieperiode wordt een aantal voorwaardelijke aandelen toegekend die onvoorwaardelijk kunnen worden indien, bij gecontinueerd dienstverband, aan de gestelde prestatiedoelstellingen wordt voldaan.

De waarde van de toegekende aandelen op het moment van onvoorwaardelijk worden, wordt gemaximeerd op vier keer de waarde op het moment van toekenning.

Evenals bij de korte termijn variabele beloning zijn de interne compliance- en auditfunctie bij de prestatiebeoordeling betrokken om er zeker van te zijn dat alle overeengekomen procedures op correcte wijze zijn opgevolgd. De Raad van Commissarissen heeft de bevoegdheid om de variabele beloningselementen naar boven of naar beneden bij te stellen in het geval van buitengewone omstandigheden gedurende de prestatieperiode (die een onredelijk en onbedoeld resultaat zouden opleveren). Voorts is de Raad van Commissarissen gerechtigd om variabele beloningen terug te vorderen die gebaseerd zijn op onjuiste financiële of overige gegevens (*claw back clause*).

De korte- en lange termijn prestatiebeloning gelden ook op directie- en managementniveau (enigszins aangepast aan de specifieke functiegroep).

Overige elementen

Aanvullende regelingen: Er geldt een aantal aanvullende secundaire arbeidsvoorwaarden voor leden van de Raad van Bestuur. Deze regelingen (bijv. onkostenvergoeding, gebruik van mobiele telefoon en bedrijfsauto) komen in grote lijnen overeen met regelingen bij ondernemingen van vergelijkbare omvang en complexiteit.

Arbidsvoorwaarden en vergoeding bij beëindiging dienstverband: De leden van de Raad van Bestuur zijn bij de vennootschap in dienst op basis van een arbeidsovereenkomst.

Governance

- De heren P.K. Medendorp, P.J.W.G. Kok en N.W. Hoek hebben alle drie een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met de vennootschap gesloten. Deze arbeidsovereenkomsten voorzien niet in een specifieke vergoeding bij beëindiging van het dienstverband, omdat deze arbeidsovereenkomsten zijn aangegaan voordat de Nederlandse Corporate Governance Code in werking is getreden.
- De heer H.H. Raué heeft een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd met de vennootschap gesloten die op 1 april 2011 afloopt. Indien de arbeidsovereenkomst van de heer Raué niet voor die datum verlengd is, ontvangt hij een onvoorwaardelijke overbruggingsuitkering van de Groep van € 290.368 bruto per jaar tot 1 maart 2013.

Opzegtermijn: Alle arbeidsovereenkomsten van de leden van de Raad van Bestuur kunnen door de vennootschap of door het lid van de Raad van Bestuur worden beëindigd met een opzegtermijn van zes maanden.

Leningen: In het ondernemingsbeleid is bepaald dat de Vennootschap en haar dochtermaatschappijen geen persoonlijke leningen, garanties of soortgelijke regelingen zullen verstrekken aan leden van de Raad van Bestuur, behoudens in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening, op basis van voorwaarden die voor alle medewerkers van toepassing zijn en na goedkeuring door de Raad van Commissarissen. Leningen zullen niet worden kwijtgescholden.

Op 31 december 2009 bedroeg de uitstaande hypotheekschuld aan twee leden van de Raad van Bestuur € 1.257.000.

3. Bezoldigingsbeleid 2009

Het bezoldigingsbeleid zoals vanaf november 2009 is uitgevoerd, komt overeen met het bezoldigingsbeleid dat op 12 oktober 2009 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is vastgesteld.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de door Delta Lloyd Groep in 2009 gemaakte kosten in verband met de bezoldiging van de Raad van Bestuur (de jaren 2006 - 2008 zijn ter referentie weergegeven):

Governance

Totale bezoldiging (financieringskosten in 2009)

in euro	Financiële jaar	Basissalaris (vaste beloning) 1)	Korte termijn beloning (Variabele beloning) 2)	Transactiebonus (variabele beloning) 3)	Optie toekenning (variabele beloning) 4)	Pensioen 5)	Totaal
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	2009	553.200	0	324.640	236.258	93.000	1.207.098
	2008	533.900	262.200	-	225.004	78.800	1.099.904
	2007	508.500	262.200	-	217.330	110.900	1.098.930
	2006	508.400	252.100	-	211.963	119.800	1.092.263
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	2009	431.300	0	239.744	152.616	73.000	896.660
	2008	421.500	207.000	-	145.335	62.300	836.135
	2007	401.400	172.500	-	140.384	87.500	801.784
	2006	401.400	165.800	-	136.916	94.600	798.716
P.K. (Paul) Medendorp	2009	431.300	0	239.744	152.616	73.000	896.660
	2008	421.500	207.000	-	145.335	62.300	836.135
	2007	401.400	172.500	-	140.384	87.500	801.784
	2006	401.400	165.800	-	136.916	94.600	798.716
Ir. H.H. (Henk) Raué	2009	431.300	0	239.744	152.616	73.000	896.660
	2008	421.500	207.000	-	145.335	62.300	836.135
	2007	401.400	172.500	-	101.547	87.500	762.947

1. Omvat alle vaste vergoedingen, inclusief eventuele vakantievergoeding en dertiende maand.

2 Bonus zoals uitbetaald in het financiële jaar (voor prestaties in het vorige jaar).

3 De verwachtingswaarde van de aandelen op het moment van toekenning. Hierin is de transactiebonus begrepen die is uitbetaald in aandelen. De kostprijs onder IFRS kan afwijken van de waarde van de individuele awards op de datum van toekenning, als gevolg van verschillen in de berekeningsmethode. Onder IFRS wordt de verwachtingswaarde van aandelengerelateerde beloningen gedurende de vesting periode ten laste van de winst-en verliesrekening gebracht.

4 De verwachtingswaarde van de opties op het moment van toekenning. De kostprijs onder IFRS kan afwijken van de waarde van de individuele awards op de datum van toekenning, als gevolg van verschillen in de berekeningsmethode. Onder IFRS wordt de verwachtingswaarde van aandelengerelateerde beloningen gedurende de vesting periode ten laste van de winst-en verliesrekening gebracht.

5) Huidige pensioenregelingen en daaraan gekoppelde financieringskosten (onder IFRS).

Feitelijke uitbetaling (inclusief transactiebonus)

In 2009 heeft de Raad van Bestuur geen variabele korte termijn beloning toegekend gekregen. Over het verslagjaar 2009 zijn de prestaties van de leden van de Raad van Bestuur beoordeeld op basis van het oude systeem (70-105% van 12 maandsalarissen) en aan de hand van de prestatiedoelstellingen die begin 2009 zijn vastgesteld.

Na beoordeling van de prestaties op basis van diverse (financiële en niet-financiële) prestatiecriteria heeft de Raad van Commissarissen besloten tot toekenning van een korte termijn variabele beloning aan de Raad van Bestuur van 50% van het basissalaris 2010.

In het kader van de beursintroduktie van Delta Lloyd Groep in november 2009 heeft Aviva voorgesteld om aan de leden van de Raad van Bestuur een transactiebonus toe te kennen (als beloning voor het realiseren van een succesvolle beursintroduktie). Het Remuneration Committee heeft dit voorstel

Governance

geaccepteerd en de transactiebonus is op 12 oktober 2009 goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De transactiebonus bestond uit (onvoorwaardelijk toegekende) gewone aandelen met een waarde gelijk aan 100% van het basissalaris. De leden van de Raad van Bestuur dienen deze aandelen voor drie jaar vast te houden, met uitzondering van dat deel van de aandelen dat mogelijk verkocht moet worden om aan belastingverplichtingen te kunnen voldoen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het minimale en maximale aantal aandelen en opties dat tot en met 2009 voorwaardelijk is toegekend en dat een lid van de Raad van Bestuur zou kunnen verwerven indien aan vastgestelde prestatiedoelstellingen en de voorwaarden ten aanzien van dienstverband is voldaan.

Voorwaardelijk toegekende aandelen - minimum-/ maximaantallen

	Datum van toekenning	Soort toekenning	Aantal toegekende aandelen / opties ¹	Moment van vesting	Minimum aantal bij onvoorwaardelijk worden ²⁾	Maximum aantal bij onvoorwaardelijk worden ³⁾	Einde lockup periode
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	11-3-2009	Geblokkeerde aandelen	20.290	11-3-2009	20.290	20.290	40.950
	1-1-2009	Opties (phantom regeling)	175.006	1-1-2012	-	131.254	-
	1-1-2008	Opties (phantom regeling)	204.549	1-1-2011	-	153.412	-
	1-1-2007	Opties (phantom regeling)	255.682	1-1-2010	-	191.762	-
	1-1-2006	Opties (phantom regeling)	218.519	1-1-2009	-	136.574	-
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	11-3-2009	Geblokkeerde aandelen	14.984	11-3-2009	14.984	14.984	40.950
	1-1-2009	Opties (phantom regeling)	113.049	1-1-2012	-	84.787	-
	1-1-2008	Opties (phantom regeling)	132.123	1-1-2011	-	99.092	-
	1-1-2007	Opties (phantom regeling)	165.158	1-1-2010	-	123.869	-
	1-1-2006	Opties (phantom regeling)	141.151	1-1-2009	-	88.219	-
P.K. (Paul) Medendorp	11-3-2009	Geblokkeerde aandelen	14.984	11-3-2009	14.984	14.984	40.950
	1-1-2009	Opties (phantom regeling)	113.049	1-1-2012	-	84.787	-

Governance

Ir. H.H. (Henk) Raué	1-1-2008	Opties (phantom regeling)	132.123	1-1-2011	-	99.092	-
	1-1-2007	Opties (phantom regeling)	165.158	1-1-2010	-	123.869	-
	1-1-2006	Opties (phantom regeling)	141.151	1-1-2009	-	88.219	-
	11-3-2009	Geblokkeerde aandelen	14.984	11-3-2009	14.984	14.984	40.950
	1-1-2009	Opties (phantom regeling)	113.049	1-1-2012	-	84.787	-
	1-1-2008	Opties (phantom regeling)	132.123	1-1-2011	-	99.092	-
	1-1-2007	Opties (phantom regeling)	119.467	1-1-2010	-	89.600	-

1 Het aantal toegekende (phantom) opties is gelijk aan 93,6 procent van het oorspronkelijk toegekende aantal, als gevolg van een conversie van (phantom) opties van voor de beursintroduktie in opties van na de beursintroduktie en de daaruit voortvloeiende aanpassing van de uitoefenprijzen.

2 Het minimum aantal opties dat onvoorwaardelijk wordt is gelijk aan 0. Dat is uitsluitend het geval indien het zittende bestuurslid de onderneming voor de datum van onvoorwaardelijk worden als 'bad leaver' verlaat.

3 In het kader van de beursintroduktie is besloten om voor de Phantom Optie Regeling niet langer de bestaande prestatieberekening te gebruiken. In plaats daarvan is besloten om het aantal onvoorwaardelijk te verkrijgen opties te fixeren op 75% van de aanvankelijk toegekende aantallen voor 2007 - 2009 en 62,5% voor 2006.

De onderstaande tabellen geven een uitgebreid overzicht van de toegekende aandelen en (phantom)opties.

Governance

Overzicht van toegekende aandelen waarover het Lid van de Raad van Bestuur nog geen volledige zeggenschap heeft

	Moment van toekenning	Status op moment van toekenning	Aantal op moment van toekenning	Reële waarde op moment van toekenning (in euro) 1)	Totale waarde op moment van toekenning (in euro) 2)	Moment van vesting	Aantal op moment van vesting	Aandelenkoers einde jaar op moment van vesting (in euro) 3)	Totale waarde op moment van vesting (in euro) 3)	Einde lock-up	Aantal bij einde lock up periode	Aandelenkoers einde jaar bij einde lock up periode (in euro) 4)	Waarde bij einde lock up periode (in euro) 4)
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	11-3-2009	Voorwaardelijk	20.290	16	324.640	11-3-2009	20.290	17	343.510	11-2-2012	-	-	-
	2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	11-3-2009	Voorwaardelijk	14.984	16	239.744	11-3-2009	14.984	17	253.679	11-2-2012	-	-	-
	2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P.K. (Paul) Medendorp	11-3-2009	Voorwaardelijk	14.984	16	239.744	11-3-2009	14.984	17	253.679	11-2-2012	-	-	-
	2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ir. H.H. (Henk) Raué	11-3-2009	Voorwaardelijk	14.984	16	239.744	11-3-2009	14.984	17	253.679	11-2-2012	-	-	-
	2008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1 De verwachtingswaarde van de aandelen op het moment van toekenning. De kostprijs onder IFRS kan afwijken van de waarde van de individuele awards op de datum van toekenning, als gevolg van verschillen in de berekeningsmethode. Onder IFRS wordt de verwachtingswaarde van aandelengerelateerde beloningen gedurende de vesting periode ten laste van de winst-en verliesrekening gebracht.

2 Waarde wordt berekend door het aantal toegekende aandelen te vermenigvuldigen met de verwachtingswaarde.

3 Waarde wordt berekend door het aantal aandelen te vermenigvuldigen met de aandelenkoers aan het einde van het jaar van onvoorwaardelijke verkrijging ('vesting').

4 Waarde wordt berekend door het aantal aandelen te vermenigvuldigen met de aandelenkoers aan het einde van het jaar waarin de lock-up periode eindigt.

Governance

Overzicht van toegekende (phantom) opties waarover het Lid van de Raad van Bestuur nog geen volledige zeggenschap heeft

	Moment van toekenning	Status op moment van toekenning	Aantal op moment van toekenning	Uitoefenprijs op moment van toekenning (in euro)	Reële waarde op moment van toekenning (in euro) 1)	Totale waarde op moment van toekenning (in euro) 2)	Moment van vesting	Aantal op moment van vesting	Aandelenkoers einde jaar op moment van vesting (in euro)	Totale intrinsieke waarde op moment van vesting (in euro) 3) 4)	Vervaldatum
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	1-1-2009	Voorwaardelijk	175.006	13,63	1,35	236.258	1-1-2012	-	-	-	1-1-2016
	1-1-2008	Voorwaardelijk	204.549	22,10	1,10	225.004	1-1-2011	-	-	-	1-1-2015
	1-1-2007	Voorwaardelijk	255.682	20,64	0,85	217.330	1-1-2010	-	-	-	1-1-2014
	1-1-2006	Onvoorwaardelijk	218.519	17,08	0,97	211.963	1-1-2009	145.913	16,93	0	1-1-2013
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	1-1-2009	Voorwaardelijk	113.049	13,63	1,35	152.616	1-1-2012	-	-	-	1-1-2016
	1-1-2008	Voorwaardelijk	132.123	22,10	1,10	145.335	1-1-2011	-	-	-	1-1-2015
	1-1-2007	Voorwaardelijk	165.158	20,64	0,85	140.384	1-1-2010	-	-	-	1-1-2014
	1-1-2006	Onvoorwaardelijk	141.151	17,08	0,97	136.916	1-1-2009	94.251	16,93	0	1-1-2013
P.K. (Paul) Medendorp	1-1-2009	Voorwaardelijk	113.049	13,63	1,35	152.616	1-1-2012	-	-	-	1-1-2016
	1-1-2008	Voorwaardelijk	132.123	22,10	1,10	145.335	1-1-2011	-	-	-	1-1-2015
	1-1-2007	Voorwaardelijk	165.158	20,64	0,85	140.384	1-1-2010	-	-	-	1-1-2014
	1-1-2006	Onvoorwaardelijk	141.151	17,08	0,97	136.916	1-1-2009	94.251	16,93	0	1-1-2013
Ir. H.H. (Henk) Raué	1-1-2009	Voorwaardelijk	113.049	13,63	1,35	152.616	1-1-2012	-	-	-	1-1-2016
	1-1-2008	Voorwaardelijk	132.123	22,10	1,10	145.335	1-1-2011	-	-	-	1-1-2015
	1-1-2007	Onvoorwaardelijk	119.467	20,64	0,85	101.547	1-1-2010	-	-	-	1-1-2014

1) De verwachtingswaarde van de opties op het moment van toekenning. De kostprijs onder IFRS kan afwijken van de waarde van de individuele awards op de datum van toekenning, als gevolg van verschillen in de berekeningsmethode. Onder IFRS wordt de verwachtingswaarde van aandelengerelateerde beloningen gedurende de vesting periode ten laste van de winst-en verliesrekening gebracht.

2) Waarde wordt berekend door het aantal toegekende (phantom) opties te vermenigvuldigen met de verwachtingswaarde.

3) Intrinsieke waarde wordt berekend door het aantal toegekende opties te vermenigvuldigen met de aandelenkoers aan het einde van het jaar van onvoorwaardelijke verkrijging -/- de uitoefenprijs.

4) De totale (intrinsieke) waarde op het moment van uitoefening wordt gemaximaliseerd op 160% van de totale verwachtingswaarde op het moment van toekenning (200% voor de bestuursvoorzitter).

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de aandelen die momenteel in bezit zijn van leden van de Raad van Bestuur:

Governance

Aantal aandelen

In euro	2009	2008
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	32.790	-
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	21.234	-
P.K. (Paul) Medendorp	21.234	-
Ir. H.H. (Henk) Raué	21.234	-
Totaal	96.492	-

4. Vooruitzichten voor 2010

Aangezien het herziene bezoldigingsbeleid pas op 1 november 2009 in werking is getreden, verwacht het Remuneration Committee gedurende 2010 geen significante wijzigingen. Het Remuneration Committee zal trends en ontwikkelingen volgen en op regelmatige basis bezien of het huidige bezoldigingsbeleid nog overeenstemt met het meest actuele marktbeeld en corporate governance bepalingen.

5. Bezoldigingsbeleid Raad van Commissarissen

Het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Commissarissen is in oktober 2009 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgesteld. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de jaarlijkse bezoldiging van de Raad van Commissarissen en de vergoeding voor leden van commissies:

Bezoldiging Raad van Commissarissen

In euro	2009
Voorzitter van de Raad van Commissarissen	75.000
Vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen	60.000
Lid van de Raad van Commissarissen	50.000
Voorzitter van het Audit Committee	9.000
Lid van het Audit Committee	6.000
Voorzitter van de Remuneration Committee en/of het Nomination Committee	9.000
Lid van de Remuneration Committee en/of het Nomination Committee	5.000

Leden van de Raad van Commissarissen ontvangen geen opties of aandelen als vorm van beloning. Delta Lloyd Groep heeft als beleid om geen leningen aan leden van de Raad van Commissarissen te verstrekken.

De onderstaande tabel toont de bezoldiging die in 2009 aan huidige en voormalige leden van de Raad van Commissarissen is uitbetaald.

Governance

Bezoldiging Raad van Commissarissen

In euro	2009
Drs. R.H.P.W. (René) Kottman, voorzitter 1)	62.300
Prof. Dr. E.J. (Eric) Fischer, plaatsvervangend voorzitter	53.700
Drs. P.G. (Pamela) Boumeester	45.700
J.G. (Jan) Haars	45.700
Drs. J.H. (Jan) Holsboer	44.800
Mr. drs. M.H.M. (Marcel) Smits RA	44.800
Ph.G. (Philip) Scott 1)	-
A.J. (Andrew) Moss 1)	-
Totaal	297.000

1) Commissarissen die Aviva vertegenwoordigen

De leden van de Raad van Commissarissen bezitten geen aandelen in Delta Lloyd Groep.

2.4 Corporate governance

2.4.1 Algemene Vergadering van Aandeelhouders

De jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) wordt op 27 mei 2010 gehouden te Amsterdam. Het algemene doel van deze jaarvergadering is het jaarverslag te bespreken, de jaarrekening vast te stellen, decharge te verlenen aan de leden van de Raad van Bestuur en aan de leden van de Raad van Commissarissen en een besluit te nemen over het dividendbeleid en het uit te keren dividend.

Buitengewone algemene vergaderingen van aandeelhouders worden gehouden zo dikwijls de Raad van Bestuur of de Raad van Commissarissen dit noodzakelijk vindt.

De jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders en buitengewone algemene vergaderingen van aandeelhouders worden bijeengeroepen door middel van een oproepingsbericht dat door de Raad van Bestuur of de Raad van Commissarissen wordt verzonden aan de aandeelhouders en de certificaathouders.

Uitsluitend aandeelhouders die alleen of gezamenlijk ten minste 1% van het geplaatste kapitaal van Delta Lloyd Groep of aandelen ter waarde van ten minste € 50 miljoen vertegenwoordigen, kunnen verzoeken dat onderwerpen op de agenda van deze vergaderingen worden geplaatst. Dergelijke verzoeken worden ingewilligd, mits zij schriftelijk niet later dan op de zestigste dag voor die van de vergadering zijn ontvangen en geen zwaarwichtig belang van Delta Lloyd Groep zich daartegen verzet.

De oproeping met inachtneming van de wettelijke termijn vermeldt de plaats en het tijdstip van de vergadering, de agenda met de te behandelen onderwerpen en eventuele voorstellen voor toe te voegen agendapunten. De algemene vergadering van aandeelhouders wordt voorgezeten door de voorzitter van de Raad van Commissarissen die, ook indien hij zelf ter vergadering aanwezig is, iemand kan aanwijzen om in zijn plaats de vergadering voor te zitten. De voorzitter wijst de secretaris aan.

Toelating tot de algemene vergadering

Iedere aandeelhouder kan de jaarlijkse algemene vergadering bijwonen en daarin het woord voeren. Iedere stemgerechtigde aandeelhouder en iedere vruchtgebruiker en pandhouder aan wie het aan de aandelen verbonden stemrecht toekomt, is bevoegd het stemrecht uit te oefenen.

Vergadergerechtigden kunnen zich op een algemene vergadering van aandeelhouders door een schriftelijk gevolmachtigde doen vertegenwoordigen.

Stemrechten

Iedere aandeelhouder is gerechtigd om voor elk aandeel dat hij of zij bezit, één stem uit te brengen.

Behoudens bepaalde uitzonderingsgevallen zoals bepaald in de Nederlandse wet of de statuten, neemt de algemene vergadering van aandeelhouders besluiten met volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Voor bepaalde besluiten, zoals uitbreiding of vermindering van het aandelenkapitaal van Delta Lloyd Groep of beperking van voorkeursrechten, is een gekwalificeerde meerderheid vereist. In de statuten is een gekwalificeerde meerderheid gedefinieerd als ten minste tweederde van de uitgebrachte stemmen in een vergadering waarin ten minste tweederde van het geplaatste kapitaal aanwezig of vertegenwoordigd is. Indien dit niet het geval is, dan wordt een tweede vergadering gehouden waarop tweederde van de uitgebrachte stemmen als gekwalificeerde meerderheid geldt, ongeacht het ter vergadering aanwezige of vertegenwoordigde kapitaal. Indien op de eerste vergadering het quorum niet wordt bereikt omdat Aviva niet aanwezig of vertegenwoordigd is, geldt op de eerste vergadering ten minste tweederde van de uitgebrachte stemmen als gekwalificeerde meerderheid, ongeacht het ter vergadering aanwezige of vertegenwoordigde kapitaal. Indien het belang van Aviva in Delta Lloyd Groep minder dan 15% van het geplaatste kapitaal bedraagt, dan vormt een meerderheid van tweederde van de uitgebrachte stemmen, ongeacht het ter vergadering aanwezige of vertegenwoordigde kapitaal, een gekwalificeerde meerderheid.

Statutenwijziging

Een besluit tot wijziging van de statuten kan door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders slechts met een gekwalificeerde meerderheid worden genomen op voorstel van de Raad van Bestuur goedgekeurd door de Raad van Commissarissen. Het Strategic Investment Agreement (paragraaf 2.5) bepaalt dat Delta Lloyd Groep en Aviva geen statutenwijzigingen mogen voorstellen die in strijd zijn met het Strategic Investment Agreement.

2.4.2 Nederlandse corporate governance code

Delta Lloyd Groep past de gewijzigde Nederlandse corporate governance code toe. In dit hoofdstuk wordt verwezen naar de bepalingen van de gewijzigde Nederlandse corporate governance code, zoals deze per 1 januari 2009 in werking zijn getreden.

De volgende best practice bepalingen van de Nederlandse corporate governance code worden om de daarachter vermelde redenen niet volledig toegepast:

Best practice bepaling II.1.1: “Een bestuurder wordt benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming kan telkens voor een periode van maximaal vier jaar plaatsvinden.” De leden van de Raad van Bestuur die vóór 2006 zijn aangetreden, zijn voor onbepaalde tijd benoemd. Alle na deze datum aangetreden leden van de Raad van Bestuur zijn benoemd in overeenstemming met de richtlijnen van de Nederlandse corporate governance code.

Best practice bepaling II.2.8: “De vergoeding bij ontslag bedraagt maximaal eenmaal het jaarsalaris (het ‘vaste’ deel van de bezoldiging). Indien het maximum van eenmaal het jaarsalaris voor een bestuurder die in zijn eerste benoemingstermijn wordt ontslagen kennelijk onredelijk is, komt deze bestuurder in dat geval in aanmerking voor een ontslagvergoeding van maximaal tweemaal het jaarsalaris.” Delta Lloyd Groep onderschrijft het principe dat falende leden van de Raad van Bestuur niet beloond dienen te worden, maar is ook van mening dat leden van de Raad van Bestuur recht hebben op een redelijke ontslagvergoeding.

Best practice bepaling III.2.1: “Alle commissarissen, met uitzondering van maximaal één persoon, zijn onafhankelijk in de zin van best practice bepaling III.2.2.” De Raad van Commissarissen kent twee leden die niet onafhankelijk zijn in de zin van best practice bepaling III.2.2. Deze leden zijn benoemd op voordracht van Aviva. Op grond van het Strategic Investment Agreement heeft Aviva het recht om twee leden van de Raad van Commissarissen voor te dragen en plaatsvervangers voor deze twee leden voor te stellen. Het recht van Aviva om twee commissarissen voor te dragen voor benoeming en twee plaatsvervangers voor te stellen komt te vervallen conform de volgende bepalingen in de overeenkomst:

- indien Aviva direct of indirect minder dan 35% van de aandelen in Delta Lloyd Groep bezit, exclusief de preferente beschermingsaandelen, heeft Aviva recht op één zetel in de Raad van Commissarissen; en

- indien Aviva direct of indirect minder dan 15% van de aandelen in Delta Lloyd Groep bezit, exclusief de preferente beschermingsaandelen, heeft Aviva niet langer recht op een zetel in de Raad van Commissarissen.

Ook al zijn zij niet onafhankelijk, de op voordracht van Aviva benoemde leden van de Raad van Commissarissen zijn verplicht hun taken te vervullen in het belang van Delta Lloyd Groep.

Best practice bepaling III 3.5: “Een commissaris kan maximaal driemaal voor een periode van vier jaar zitting hebben in de raad van commissarissen.” De heer Kottman is in 1999 benoemd als lid van de Raad van Commissarissen. Omwille van de continuïteit is de heer Kottman herbenoemd voor een nieuwe termijn van vier jaar vanaf 6 november 2009, de afwikkelingsdatum voor de beursgang.

Principle V.2: “De bezoldiging van en de opdrachtverlening tot het uitvoeren van niet-controlewerkzaamheden door de externe accountant worden goedgekeurd door de raad van commissarissen op voorstel van de auditcommissie en na overleg met het bestuur.” De Groep heeft een Audit Charter opgesteld waarin is bepaald wanneer een externe accountant kan worden aangesteld voor het uitvoeren van niet aan de controletaak gerelateerde werkzaamheden ten behoeve van de Groep. Dit Audit Charter is door het Audit Committee goedgekeurd.

2.4.3 Kapitaal en aandelen

Het maatschappelijk kapitaal van Delta Lloyd Groep bedraagt € 150.000.000, verdeeld in:

- 360.000.000 gewone aandelen met een nominale waarde van elk € 0,20;
- 15.000.000 preferente aandelen A met een nominale waarde van elk € 0,20; en
- 375.000.000 preferente beschermingsaandelen met een nominale waarde van elk € 0,20.

Het aandelenkapitaal van Delta Lloyd Groep is verdeeld in gewone aandelen, preferente aandelen A en preferente beschermingsaandelen. Alle aandelen luiden op naam. Er worden geen aandeelbewijzen uitgegeven.

Het aandelenkapitaal van Delta Lloyd Groep bestaat per 31 december 2009 uit gewone aandelen, preferente aandelen A en preferente beschermingsaandelen. Ruim 58% van de gewone aandelen van Delta Lloyd Groep wordt gehouden door het in Londen gevestigde Aviva plc. Fonds NutsOhra bezit alle preferente aandelen A. De Stichting Continuïteit Delta Lloyd heeft een calloptie op alle preferente beschermingsaandelen. Op de website www.deltalloydgroep.com staan het Strategic Investment Agreement tussen Delta Lloyd Groep en Aviva, de overeenkomst tussen Delta Lloyd Groep en Fonds NutsOhra en de statuten van de Stichting Continuïteit Delta Lloyd.

Kapitaal en stemrechten per 31 december 2009

	Gewone aandelen	%	Stemrechten	%
Aviva	96.488.795	58,3%	96.488.795	54,0%
FNO	1.068.790	0,6%	14.090.285	7,9%
Free float	68.050.000	41,1%	68.050.000	38,1%
Totaal	165.607.585	100%	178.629.080	100%

Iedere aandeelhouder is gerechtigd om voor elk aandeel dat hij of zij bezit, één stem uit te brengen.

Delta Lloyd Groep heeft aan de Stichting Continuïteit Delta Lloyd een calloptie verleend om preferente beschermingsaandelen te verwerven, die op ieder moment volledig of gedeeltelijk kan worden uitgeoefend. Zie Beschermingsmaatregelen voor nadere details.

Zoals beschreven in het Strategic Investment Agreement (paragraaf 2.5) geldt voor alle resterende aandelen die door Aviva worden gehouden, een lock-up periode van 180 dagen na 6 november 2009. Bovendien zijn op de overdracht van aandelen bepaalde restricties van toepassing, die bepalen dat Aviva haar belang in Delta Lloyd Groep na het aflopen van de lock-up periode uitsluitend mag verminderen indien daarbij een ordelijk marktverloop wordt gehandhaafd.

2.4.4 Uitgifte van aandelen

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (“Algemene Vergadering”) kan, op voorstel van de Raad van Bestuur dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, besluiten tot uitgifte van aandelen, tenzij de Algemene Vergadering de Raad van Bestuur heeft aangewezen als bevoegd orgaan voor het uitgeven van aandelen. Een besluit van de Algemene Vergadering tot uitgifte van aandelen kan alleen worden genomen met een gekwalificeerde meerheid. Een besluit tot uitgifte van preferente aandelen A moet worden goedgekeurd door de vergadering van houders van preferente aandelen A, ongeacht welk orgaan bevoegd is tot de uitgifte van preferente aandelen A. Ingeval van uitgifte van preferente beschermingsaandelen door een ander orgaan dan de Algemene Vergadering, zal een Algemene Vergadering bijeengeroepen worden voor een dag uiterlijk 20 maanden na de datum waarop de preferente beschermingsaandelen voor het eerst zijn uitgegeven zie hiervoor ook paragraaf 2.7 Beschermingsmaatregelen.

De Algemene Vergadering kan eveneens, op voorstel van de Raad van Bestuur dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, de Raad van Bestuur aanwijzen als bevoegd orgaan om tot uitgifte van aandelen te besluiten. Conform artikel 7.3 van de statuten kan deze aanwijzing aan de Raad van Bestuur worden toegekend voor een periode van ten hoogste vijf jaar. De Raad van Bestuur mag, na een dergelijke aanwijzing, aandelen uitgeven, mits hiervoor toestemming wordt verkregen van de Raad van Commissarissen. De aanwijzing kan telkens door de Algemene Vergadering worden verlengd voor een periode van ten hoogste vijf jaar. Tenzij bij de aanwijzing anders is bepaald, kan deze niet worden ingetrokken

Op 12 oktober 2009 heeft de Algemene Vergadering besloten de Raad van Bestuur aan te wijzen als bevoegd orgaan, onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad van Commissarissen, tot de uitgifte van gewone aandelen en preferente beschermingsaandelen en tot het toekennen van rechten om in te schrijven op gewone aandelen en preferente beschermingsaandelen. Deze aanwijzing geldt voor een periode van drie jaar, gerekend vanaf 6 november 2009. In dit besluit heeft de Algemene Vergadering besloten om de bevoegdheid van de Raad van Bestuur met betrekking tot de uitgifte van gewone aandelen te beperken tot maximaal 10% van het totale geplaatste aandelenkapitaal op het moment van uitgifte, plus een aanvullende uitgifte van maximaal 10% van het totale geplaatste aandelenkapitaal in het geval van een uitgifte in verband met een fusie of overname. De Algemene Vergadering heeft de bevoegdheid van de Raad van Bestuur tot het uitgeven van preferente beschermingsaandelen en het toekennen van rechten tot het inschrijven op preferente beschermingsaandelen niet beperkt. Deze bevoegdheid van de Raad van Bestuur heeft betrekking op alle nog niet uitgegeven preferente beschermingsaandelen in het maatschappelijk kapitaal, zoals dit van tijd tot tijd luidt of zal luiden. Na deze periode van drie jaar kan de Raad van Bestuur aan de Algemene Vergadering voorstellen om de aanwijzing als het orgaan dat bevoegd is tot het uitgeven van aandelen, evenals tot het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten, te verlengen. In het Strategic Investment Agreement zijn Delta Lloyd Groep en Aviva echter overeengekomen dat zolang Aviva direct of indirect 15% of meer van de aandelen (exclusief de preferente beschermingsaandelen) houdt, een dergelijk voorstel zonder de goedkeuring van Aviva niet van toepassing zal zijn op de toekenning van de gedelegeerde bevoegdheid tot het uitgeven van aandelen en het beperken of uitsluiten van voorkeursrechten voor een periode van meer dan 18 maanden.

Daarnaast zijn Delta Lloyd Groep en Aviva in het Strategic Investment Agreement overeengekomen dat de Raad van Bestuur van de gedelegeerde bevoegdheid tot het uitgeven van aandelen geen gebruik zal maken indien, als gevolg van een dergelijke uitgifte, het (directe of indirecte) aandelenbelang van Aviva in de Delta Lloyd Groep zou verwateren tot minder dan 50% van de aandelen (exclusief de preferente beschermingsaandelen) of tot minder dan 20% van de aandelen (exclusief de preferente beschermingsaandelen), tenzij Aviva hiervoor toestemming heeft gegeven, welke toestemming Aviva naar eigen inzicht kan toekennen of weigeren. Deze beperking van de gedelegeerde bevoegdheid tot het uitgeven van aandelen zal eindigen wanneer Aviva direct of indirect minder dan 20% van de aandelen (exclusief de preferente beschermingsaandelen) bezit.

Certificaten van aandelen

De Algemene Vergadering mag, uitsluitend op voorstel van de Raad van Bestuur dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, besluiten dat Delta Lloyd Groep meewerkt aan de uitgifte van certificaten van aandelen. Houders van certificaten die zijn uitgegeven met medewerking van Delta Lloyd Groep, zullen de rechten bezitten die in de wet aan hen zijn toegekend.

Voorkeursrechten

Iedere houder van gewone aandelen heeft bij uitgifte van gewone aandelen een voorkeursrecht naar evenredigheid van de gezamenlijke nominale waarde van de door hem of haar gehouden gewone aandelen. Houders van gewone aandelen hebben geen voorkeursrecht bij de uitgifte van preferente aandelen A of preferente beschermingsaandelen. Een houder van gewone aandelen heeft voorts geen voorkeursrecht op aandelen die worden uitgegeven tegen inbreng anders dan in geld, of op aandelen die worden uitgegeven aan medewerkers van Delta Lloyd Groep of een groepsmaatschappij.

Op voorstel van de Raad van Bestuur dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, kan de Algemene Vergadering besluiten de voorkeursrechten te beperken of uit te sluiten. Een dergelijk besluit kan slechts worden genomen met een gekwalificeerde meerderheid. De Algemene Vergadering kan tevens de Raad van Bestuur aanwijzen als bevoegd orgaan om, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, de voorkeursrechten te beperken of uit te sluiten. Deze aanwijzing aan de Raad van Bestuur kan geschieden voor een bepaalde duur van ten hoogste vijf jaar en uitsluitend indien de Raad van Bestuur ook is of tegelijkertijd wordt aangewezen als bevoegd orgaan om te besluiten tot het uitgeven van aandelen. Deze aanwijzing kan telkens voor niet langer dan vijf jaar worden verlengd en geldt slechts zolang de aanwijzing van de Raad van Bestuur van kracht is als bevoegd orgaan tot het uitgeven van aandelen.

Op 12 oktober 2009 heeft de Algemene Vergadering besloten om de Raad van Bestuur aan te wijzen als bevoegd orgaan, onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad van Commissarissen, tot het beperken of uitsluiten van de voorkeursrechten bij de uitgifte van gewone aandelen voor een periode van drie jaar gerekend vanaf 6 november 2009, tegelijkertijd met de aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot het uitgeven van aandelen.

2.4.5 Inkoop van aandelen

Volgens de Nederlandse wet mogen beursgenoteerde naamloze vennootschappen eigen aandelen inkopen tot maximaal 50% van het nominale bedrag van het totale geplaatste aandelenkapitaal. Op grond hiervan mag Delta Lloyd Groep, in overeenstemming met artikel 12.2 van de statuten, volgestorte eigen aandelen verwerven, doch uitsluitend wanneer deze aandelen worden verworven om niet of indien (i) het uitkeerbare gedeelte van het eigen vermogen ten minste gelijk is aan de verkrijgingsprijs en (ii) de nominale waarde van de te verkrijgen aandelen of certificaten van aandelen en van de aandelen of certificaten die al worden gehouden door of waarop een pandrecht is gevestigd ten gunste van Delta Lloyd Groep of een dochtermaatschappij, niet meer bedraagt dan 50% van het geplaatste aandelenkapitaal. In overeenstemming met artikel 12.3 van de statuten is de verkrijging van aandelen door Delta Lloyd Groep anders dan om niet slechts toegestaan als de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (verder “Algemene Vergadering”) de Raad van Bestuur daartoe heeft gemachtigd. Bij het verlenen van deze machtiging moet de Algemene Vergadering aangeven hoeveel en op welke wijze aandelen of certificaten mogen worden verkregen en tussen welke grenzen de prijs moet liggen.

waarvoor de aandelen of certificaten worden verkregen.

Op 12 oktober 2009 besloot de Algemene Vergadering om de Raad van Bestuur aan te wijzen als bevoegd orgaan tot het verwerven van gewone aandelen of certificaten van aandelen door aankoop op een beurs of anderszins gedurende een periode van 18 maanden na 6 november 2009. Deze aanwijzing heeft betrekking op 50% van het nominale bedrag van het totale geplaatste aandelenkapitaal van Delta Lloyd Groep. Deze aankoop kan plaatsvinden tegen een aandelenkoers die ten minste gelijk is aan de nominale waarde en maximaal gelijk is aan de beurskoers van de gewone aandelen vermeerderd met 10%. De beurskoers van gewone aandelen wordt gedefinieerd als het gemiddelde van de slotkoersen van de gewone aandelen zoals vermeld in de officiële koerslijst van Euronext voor de vijf handelsdagen direct voorafgaand aan de aankoopdatum.

Onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad van Commissarissen mag de Raad van Bestuur besluiten om aandelen die door Delta Lloyd Groep zijn verworven, te vervreemden. Bij zodanige vervreemding bestaat geen voorkeursrecht.

Delta Lloyd Groep kan aan aandelen die zij heeft verworven in haar eigen kapitaal, geen enkel recht ontlenen op enige uitkering. Evenmin kan een stem worden uitgebracht voor aandelen die Delta Lloyd Groep houdt in haar eigen kapitaal, tenzij op die aandelen een recht van vruchtgebruik of pandrecht rust ten behoeve van een andere vennootschap dan Delta Lloyd Groep of een dochtermaatschappij, in welk geval die andere vennootschap gerechtigd kan zijn tot de stemrechten op die aandelen. Er kan geen stem worden uitgebracht voor aandelen waarop Delta Lloyd Groep of een dochtermaatschappij een recht van vruchtgebruik of pandrecht heeft.

Kapitaalvermindering

Op voorstel van de Raad van Bestuur dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, mag de Algemene Vergadering besluiten om het geplaatste aandelenkapitaal te verminderen (i) door de intrekking van aandelen of (ii) door de nominale waarde van aandelen door middel van een statutenwijziging te verminderen. Een besluit tot intrekking van aandelen kan slechts betreffen: (a) aandelen die Delta Lloyd Groep zelf houdt of waarvan zij de certificaten houdt of (b), indien terugbetaling plaatsvindt, alle preferente aandelen A dan wel alle preferente beschermingsaandelen. De Algemene Vergadering kan een besluit tot kapitaalvermindering slechts nemen met een gekwalificeerde meerderheid.

Een vermindering van het aantal aandelen zonder terugbetaling en zonder ontheffing van de verplichting tot volstorting moet naar evenredigheid voor alle aandelen van dezelfde soort geschieden. Van het vereiste van evenredigheid mag worden afgeweken met instemming van alle betrokken aandeelhouders. Gedeeltelijke terugbetaling op aandelen of ontheffing van de verplichting tot storting is slechts mogelijk in het kader van de uitvoering van een besluit tot vermindering van de nominale waarde van de aandelen.

2.4.6 Levering van aandelen, blokkering en meldingsplicht

Voor de levering van een aandeel op naam of de levering van een beperkt recht daarop zijn een speciaal daartoe opgestelde leveringsakte en een schriftelijke erkenning van de levering door Delta Lloyd Groep vereist. Deze laatste eis vervalt als Delta Lloyd Groep zelf partij is bij de levering.

Indien een aandeel op naam wordt geleverd om te worden opgenomen in een verzameldepot, wordt de levering aanvaard door de desbetreffende bij Euroclear Nederland aangesloten instelling. Indien een aandeel op naam wordt geleverd om te worden opgenomen in een girodepot, wordt de levering aanvaard door Euroclear Nederland. Voor de levering en aanvaarding van certificaten van aandelen is de medewerking van de andere deelgenoten in het verzameldepot en de medewerking van andere instellingen die zijn aangesloten bij Euroclear Nederland niet vereist.

Tenzij de levering van certificaten is uitgesloten, is een bij Euroclear Nederland aangesloten instelling bevoegd tot de uitlevering van certificaten uit het verzameldepot zonder medewerking van de andere deelgenoten in het desbetreffende verzameldepot. Voorts is een bij Euroclear Nederland aangesloten instelling bevoegd om zonder de medewerking van andere deelgenoten aandelen te leveren ter opname in een girodepot. Tenzij uitlevering is uitgesloten, is Euroclear Nederland bevoegd tot de levering van aandelen uit het girodepot om deze te doen opnemen in een verzameldepot zonder medewerking van de andere deelgenoten.

Certificaten kunnen niet zonder toestemming van de Raad van Bestuur worden geleverd uit het depotsysteem. De Raad van Bestuur zal een verzoek tot levering van aandelen uit het depot altijd toekennen als de aanvrager bij levering direct houder wordt van ten minste 5% van de aandelen of als, door de verkrijging, een dergelijk belang wordt vermeerderd.

Voor elke levering van preferente aandelen A is de goedkeuring vereist van de Raad van Bestuur (na overleg met de Raad van Commissarissen). De goedkeuring moet schriftelijk worden verstrekt. In de goedkeuring moeten de naam en het adres van de beoogde verkrijger worden vermeld.

Elke partij, met uitzondering van een dochtermaatschappij van Aviva, die van Aviva of van een groepsmaatschappij van Aviva via een aanbieding of pakkettransactie (anders dan via de reguliere handel op Euronext Amsterdam) aandelen verkrijgt welke 5% of meer van het geplaatste gewone aandelenkapitaal vertegenwoordigen, moet dit direct schriftelijk met bevestiging van ontvangst melden aan Delta Lloyd Groep. De melding moet worden vergezeld van een schriftelijke bevestiging van Aviva aan de betreffende aandeelhouder en aan Delta Lloyd Groep dat de gewone aandelen zijn verkregen door een partij die niet kwalificeert als een concurrerende strategische investeerder ('competitor strategic investor'), zoals omschreven in het Strategic Investment Agreement.

In het geval en voor de duur dat de meldingsplichtige niet voldoet aan of niet kan voldoen aan de plicht tot het doen van deze melding in overeenstemming met artikel 16 van de statuten, zijn het stemrecht, het recht op deelname aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en het recht op uitkeringen

met betrekking tot de gewone aandelen die aldus van Aviva zijn verkregen, opgeschort. De meldingsplichtige kan de opgeschorte rechten zoals bedoeld in de statuten uitoefenen zodra hij zijn belang heeft verminderd naar minder dan 5% van de gewone aandelen of zodra hij alsnog de vereiste schriftelijke melding heeft gedaan aan Delta Lloyd Groep. Delta Lloyd Groep kan ontheffing verlenen van de verplichtingen en gevolgen zoals bepaald in artikel 16 van de statuten. Een besluit hiertoe door de Raad van Bestuur moet worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen.

Volgens het Strategic Investment Agreement geldt voor elk resterend aandelenbelang van Aviva een lock-up periode van 180 dagen na 6 november 2009 en zijn tevens bepaalde leveringsrestricties van toepassing, op grond waarvan Aviva haar belang in Delta Lloyd Groep mag verminderen na afloop van de lock-up periode, mits er een ordelijke markt in stand wordt gehouden.

2.5 Strategic Investment Agreement

Direct voorafgaand aan de beursgang hebben Delta Lloyd Groep en Aviva een Strategic Investment Agreement gesloten. Hierin zijn de afspraken tussen Delta Lloyd Groep en Aviva vastgelegd met betrekking tot blokkeringsregelingen en regelingen ten behoeve van een ordelijk marktverloop. Op basis hiervan mag Aviva haar aandelenbelang in Delta Lloyd Groep na de aanbieding verkleinen. Voorts komen in het Strategic Investment Agreement bepaalde belangrijke kwesties op het gebied van de corporate governance van Delta Lloyd Groep aan de orde. Het Strategic Investment Agreement is vanaf 3 november 2009 van kracht.

De volledige tekst van het Strategic Investment Agreement is beschikbaar op de website van Delta Lloyd Groep (www.deltalloydgroep.com). Hierna volgt een samenvatting van een aantal belangrijke elementen uit het Strategic Investment Agreement.

Informatie en rapportage

Delta Lloyd Groep is overeengekomen dat zij Aviva bepaalde financiële en overige informatie zal verschaffen, zoals gespecificeerd in het Strategic Investment Agreement, zodat Aviva kan voldoen aan de eisen ten aanzien van consolidatie van haar financiële rapportage en aan overige eisen van wetgevers en toezichthouders (met inbegrip van de belasting-, risicomanagement- en controleprocedures van Aviva). Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat Delta Lloyd Groep juridische verplichtingen dient na te leven voor inhoud en timing van informatieverschaffing. Delta Lloyd Groep publiceert haar periodieke financiële rapportages op dezelfde dag dat Aviva over de betreffende periode rapporteert. Aviva is overeengekomen dat zij de informatie niet zal gebruiken voor andere doeleinden dan de naleving van de op haar in dat verband van toepassing zijnde vereisten.

Delta Lloyd Groep is overeengekomen dat zij, zolang Aviva meer dan 20% van de aandelen houdt (exclusief preferente beschermingsaandelen), processen en procedures zal implementeren die Aviva in staat stellen te verklaren dat zij SOx-compliant is. Delta Lloyd Groep heeft geen aanvullende rapportageverplichtingen jegens Aviva. De SOx-certificeringen verschaffen Aviva niet het recht om

aanvullende controles te verrichten of toegang te verkrijgen tot ondersteunende gegevens (met uitzondering van de jaarlijkse verklaring en rapportage over de controlemaatregelen van Delta Lloyd Groep ten aanzien van de financiële rapportage, verricht door de externe accountant van de Groep).

Lock-up

Aviva mag gedurende een periode van 180 dagen na 6 november 2009 niet direct of indirect gewone aandelen aanbieden, verkopen, uitlenen, daarop beperkende restricties laten gelden (met inbegrip van zekerheidsrechten of andere beperkte rechten en beslagen), dan wel gewone aandelen bezwaren, toewijzen, overeenkomen te verkopen, daarop opties of overeenkomsten verkopen tot inschrijving, aankoop of toekenning (op basis van warrants, converteerbare obligaties, verhandelbare effecten of anderszins) van het recht tot inschrijving of aankoop van gewone aandelen, of gewone aandelen anderszins overdragen of vervreemden, dan wel een ruilovereenkomst of andersoortige transactie aangaan, in welke vorm dan ook, die direct of indirect tot de volledige of gedeeltelijke overdracht van eigendom, juridisch dan wel economisch, leidt van gewone aandelen aan een of meerdere derde partijen, of die op welke wijze dan ook risico's vastlegt, beperkt of overdraagt die voortvloeien uit mogelijke koersbewegingen, opwaarts dan wel neerwaarts, van gewone aandelen, ongeacht of een dergelijke ruil of transactie zoals hierboven beschreven wordt afgewikkeld door levering van gewone aandelen of andere effecten, in contanten of anderszins, of zich tot bovengenoemde zaken verbinden of deze aankondigen (gezamenlijk: de overdracht).

Aviva mag gedurende de lock-up periode een overdracht van gewone aandelen verrichten (i) als onderdeel van het aanmelden van aandelen bij een derde partij die een vriendelijk overnamebod uitbrengt en (ii) aan een dochtermaatschappij waarover Aviva de volledige zeggenschap uitoefent, op voorwaarde dat deze 100% dochtermaatschappij alle verplichtingen naleeft die in het Strategic Investment Agreement zijn uiteengezet.

De lock-up periode kan worden verkort of hiervan kan worden afgezien met de schriftelijke instemming van Delta Lloyd Groep en de unanieme schriftelijke instemming van de Joint Global Coordinators zoals bepaald in de plaatsingsovereenkomst.

Afspraken ten behoeve van een ordelijk marktverloop

Na afloop van de lock-up periode mag Aviva een overdracht van de door haar gehouden gewone aandelen laten plaatsvinden, mits een ordelijk marktverloop gehandhaafd wordt, om te voorkomen dat de koers van de gewone aandelen als gevolg van een dergelijke overdracht negatief wordt beïnvloed. Delta Lloyd Groep zal redelijkerwijs haar medewerking verlenen aan Aviva om de overdracht van gewone aandelen te optimaliseren. Aviva zal met Delta Lloyd Groep samenwerken zodat de samenstelling van de aandeelhouders van Delta Lloyd Groep breed gespreid is en de handelsvolumes en de liquiditeit vergroot worden.

Na afloop van de lock-up periode mag Aviva op de volgende manieren een overdracht van haar gewone aandelen uitvoeren:

- verhandeling op een gereguleerde markt van maximaal 5% van de aandelen in Delta Lloyd Groep

(preferente beschermingsaandelen niet inbegrepen), waarbij de aandelen worden verkocht en overgedragen gedurende een periode van twee maanden (artikel 10.4 van het Strategic Investment Agreement);

- een zogenaamde ‘fully marketed offering’ (herplaatsing van effecten met uitvoerige marketingondersteuning), op voorwaarde dat deze slechts eens per zes maanden zal plaatsvinden (artikel 10.5-10.8 van het Strategic Investment Agreement);
- een zogenaamde ‘bought deal’ (een transactie waarbij een investment bank een risicopositie inneemt van maximaal 10% van de aandelen in Delta Lloyd Groep (preferente beschermingsaandelen niet inbegrepen) (artikel 10.9 van het Strategic Investment Agreement); en
- een ‘accelerated bookbuild offering’ (versnelde herplaatsing op basis van voorinschrijving) van maximaal 15% van de aandelen in Delta Lloyd Groep (preferente beschermingsaandelen niet inbegrepen)) (artikel 10.10 van het Strategic Investment Agreement).

Deze bepalingen vervallen (i) vijf jaar na 6 november 2009 of eerder (ii) wanneer het economisch belang van Aviva in Delta Lloyd Groep onder de 20% is gedaald. De afspraken ten behoeve van een ordelijk marktverloop zoals opgenomen in het Strategic Investment Agreement vervallen indien Delta Lloyd Groep niet bereid is om Aviva te assisteren bij het voorbereiden van een ‘fully marketed offering’ van minimaal 10% ofwel € 250 miljoen aan aandelen.

Aviva zal als onderdeel van een ‘fully marketed offering’, een ‘bought deal’ en/of een ‘accelerated bookbuild offering’ aan een ‘concurrerende strategische investeerder’ geen belang gelijk aan of groter dan 5% van de gewone aandelen verkopen zonder voorafgaande toestemming van Delta Lloyd Groep. Deze bepaling vervalt wanneer het economisch belang van Aviva direct of indirect onder 10% daalt. Een ‘concurrerende strategische investeerder’ wordt in het Strategic Investment Agreement gedefinieerd als (i) een financiële instelling met meer dan € 500 miljoen aan verzekeringspremies op de Nederlandse markt, (ii) een verzekeringsgroep met een marktkapitalisatie van meer dan € 5 miljard en (iii) een beursgenoteerde beleggingsmaatschappij die uitdrukkelijk heeft verklaard dat zij operationele zeggenschap over verzekeringsgroepen wil verkrijgen. In het Strategic Investment Agreement zijn Delta Lloyd Groep en Aviva een lijst van partijen overeengekomen die direct voorafgaand aan de plaatsing als ‘concurrerende strategische investeerder’ zijn aangewezen. Delta Lloyd Groep en Aviva zijn overeengekomen dat zij in goed vertrouwen iedere drie maanden gerekend vanaf 6 november 2009 een geactualiseerde lijst van ‘concurrerende strategische investeerders’ zullen bespreken en overeenkomen.

Recht om mee te verkopen

Indien Delta Lloyd Groep overgaat tot plaatsing van nieuwe gewone aandelen (‘primary offering’), dan heeft Aviva het recht om aandelen aan te bieden (‘tag along rights’) tot een bedrag dat gelijk is aan 25% van het met de plaatsing opgehaalde bedrag of, indien dit lager is, 10% van het totale aantal geplaatste en uitstaande gewone aandelen. Het recht om mee te verkopen vertegenwoordigt het recht van Aviva om een aantal door haar gehouden gewone aandelen aan te bieden dat evenredig is aan het relevante percentage, in aanvulling op een plaatsing van nieuwe aandelen die is uitgevoerd door Delta Lloyd Groep.

Restrictie op openbaar bod

Aviva heeft zich verbonden om geen openbaar bod op Delta Lloyd Groep uit te brengen zonder de steun van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Aviva heeft zich bovendien verbonden om, zonder de steun van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, niets te ondernemen waardoor Aviva een verplicht bod op Delta Lloyd Groep moet uitbrengen. Evenzeer zal Delta Lloyd Groep niets ondernemen waardoor Aviva een verplicht bod op Delta Lloyd Groep moet uitbrengen.

Beëindiging

Met uitzondering van bepaalde specifieke ontbindingsbepalingen zullen de overige bepalingen in het Strategic Investment Agreement vervallen indien en wanneer Aviva, direct of indirect, minder dan 15% van de aandelen in Delta Lloyd Groep houdt (preferente beschermingsaandelen niet inbegrepen). Het Strategic Investment Agreement kan uitsluitend overeenkomstig het bepaalde in de overeenkomst worden beëindigd.

2.6 Fonds NutsOhra

De doelstellingen van Fonds NutsOhra bestaan onder meer uit het initiëren, beheren en ondersteunen van projecten op het gebied van de gezondheidszorg. Fonds NutsOhra heeft een bestuur en een raad van toezicht. Het bestuur had in 2009 de volgende leden: drs. P. de Bot (voorzitter), mw. drs. A. Brouwer, drs. A. Burger en mw. mr. M. Janssen. De raad van toezicht bestond uit mw. dr. L. Schmitz (voorzitter), mw. drs. T. van der Maat, drs. N. Mogendorff, prof. dr. H. Nijhuis en mw. mr. E. Vreede-Chabot.

Op 22 december 1999 zijn Fonds NutsOhra en Delta Lloyd Groep een achtergestelde leningsovereenkomst aangegaan voor een bedrag van circa € 489 miljoen in verband met de fusie tussen Delta Lloyd en Nuts Ohra Beheer B.V. In verband met de fusie zijn destijds 9.312.360 preferente aandelen A aan Fonds NutsOhra uitgegeven. Deze achtergestelde leningsovereenkomst bevatte bepaalde voorwaarden met betrekking tot deze preferente aandelen A, onder meer het recht van Fonds NutsOhra om een gedeelte van de preferente aandelen A één op één om te zetten in nieuw uit te geven gewone aandelen tegen betaling van de conversieprijs zoals hieronder omschreven. Deze betaling zou dan worden verrekend met de hoofdsom van de achtergestelde lening.

In afwijking van de voorwaarden van de achtergestelde leningsovereenkomst is Delta Lloyd Groep, in verband met de beursgang, overeengekomen om een aantal preferente aandelen A van Fonds NutsOhra in te kopen vóór 3 november 2009. De koopsom van deze preferente aandelen A is verschuldigd gebleven en toegevoegd aan de hoofdsom van de achtergestelde lening, die nu circa € 496 miljoen bedraagt.

Fonds NutsOhra is met Delta Lloyd Groep bepaalde restricties overeengekomen met betrekking tot haar recht om de door haar gehouden preferente aandelen A (13.021.495) te converteren. Gedurende

de eerste drie jaar na 3 november 2009 zal Fonds NutsOhra het recht om de preferente aandelen A te converteren niet uitoefenen. Na deze periode van drie jaar zal Fonds NutsOhra gerechtigd zijn om ieder jaar maximaal 6.510.748 preferente aandelen A te converteren (50% van het totale aantal preferente aandelen A dat Fonds NutsOhra op dit moment bezit) in een gelijk aantal nieuw uit te geven gewone aandelen tegen betaling van de conversieprijs zoals hieronder omschreven. Fonds NutsOhra zal een intervalperiode van zes maanden aanhouden tussen het moment van conversie van het eerste deel (50%) van de preferente aandelen A en een daaropvolgende (gedeeltelijke) conversie. Een deel van de 50% van de preferente aandelen A dat niet is omgezet in enig jaar, mag niet geconverteerd worden in een daaropvolgend jaar indien 50% van de preferente aandelen A al is omgezet in dat desbetreffende jaar.

Fonds NutsOhra is echter te allen tijde gerechtigd om de preferente aandelen A volledig te converteren in nieuw uit te geven gewone aandelen (dat wil zeggen ook gedurende de eerste drie jaar na 3 november 2009) in het geval één van de volgende omstandigheden zich voordoet:

- een openbaar bod op Delta Lloyd Groep;
- een juridische fusie of een juridische splitsing waarbij Delta Lloyd Groep betrokken is;
- de verkoop door Delta Lloyd Groep van een meerderheid van haar activa; of
- een besluit van de Raad van Bestuur tot een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van Delta Lloyd Groep, zodanig dat goedkeuring van de Algemene Vergadering vereist is ingevolge artikel 2:107a van het Burgerlijk Wetboek.

De conversieprijs van de preferente aandelen A bedraagt € 38,334 per gewoon aandeel dat wordt ontvangen bij conversie minus € 0,20 (de nominale waarde van een preferent aandeel A).

Fonds NutsOhra zal gecompenseerd worden voor het verwaterende effect van bepaalde handelingen van Delta Lloyd Groep door middel van een aanpassing van de conversieprijs. De conversieprijs zal aangepast worden indien (i) Delta Lloyd Groep overgaat tot uitgifte van nieuwe gewone aandelen onder de beurskoers of aandeelgerelateerde instrumenten uitgeeft onder de marktwaarde van dergelijke instrumenten, (ii) Delta Lloyd Groep een uitkering doet uit de reserves aan houders van gewone aandelen, (iii) de gewone aandelen worden gesplitst, (iv) Delta Lloyd Groep alle of een overwegend deel van de bedrijfsonderdelen verkoopt en de verkoopopbrengsten uitkeert als dividend, of (v) Delta Lloyd Groep een “superdividend” uitkeert vóór 31 december 2013. Een “superdividend” is gedefinieerd als een uitkering in contanten of in aandelen die de drempels zoals uiteengezet in de onderstaande tabel overschrijdt.

Jaar waarin het besluit tot uitkering van het dividend wordt genomen	Jaar waarin dividend wordt uitgekeerd	Dividend drempel (in euro)
2009	2010	165.000.000
2010	2011	190.000.000
2011	2012	220.000.000
2012	2013	250.000.000

Indien de conversieprijs naar beneden wordt aangepast zal Fonds NutsOhra een groter aantal nieuw uit te geven gewone aandelen ontvangen, om te bewerkstelligen dat volledige verrekening plaatsvindt met de hoofdsom van de achtergestelde lening.

De conversie van preferente aandelen A in nieuw uit te geven gewone aandelen zal resulteren in een verwatering van de op dat moment geplaatste gewone aandelen.

2.7 Beschermingsmaatregelen

De Stichting Continuïteit Delta Lloyd is op 19 oktober 2009 opgericht. Belangrijk doel is het beschermen van Delta Lloyd Groep tegen invloeden die de continuïteit, onafhankelijkheid of identiteit van de Groep in gevaar kunnen brengen. De Stichting Continuïteit Delta Lloyd verwerft daarvoor preferente beschermingsaandelen in het kapitaal van Delta Lloyd Groep.

Delta Lloyd Groep heeft aan de Stichting Continuïteit Delta Lloyd een calloptie verleend, die op ieder moment volledig of gedeeltelijk kan worden uitgeoefend. Bij uitoefening van de calloptie heeft de Stichting Continuïteit Delta Lloyd het recht om preferente beschermingsaandelen te verwerven tot een maximum gelijk aan 100% van het totale geplaatste uitstaande aandelenkapitaal van Delta Lloyd Groep minus één aandeel, zodat de Stichting na de uitgifte van deze aandelen 49,9% van de stemrechten heeft.

Deze calloptie kan worden uitgeoefend door de Stichting Continuïteit Delta Lloyd teneinde:

- een ongewenst overnamebod en een ongewenste verwerving van aandelen op de effectenbeurs of anderszins te voorkomen, te vertragen of te compliceren;
- een concentratie van stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders te voorkomen;
- ongewenste invloed en druk van de aandeelhouders om de strategie van Delta Lloyd Groep te wijzigen tegen te gaan; en
- met betrekking tot het voorgaande, Delta Lloyd Groep de gelegenheid te bieden om mogelijke alternatieven te overwegen en te onderzoeken en deze, indien vereist, uit te werken in het geval dat zich een daadwerkelijke of dreigende concentratie van zeggenschap binnen de aandeelhoudersbasis van Delta Lloyd Groep voordoet die als ongewenst wordt beschouwd en niet in het belang van Delta Lloyd Groep en de daaraan gelieerde ondernemingen is, naar het (voorlopige) oordeel van de Raad van Bestuur of de Raad van Commissarissen en het bestuur van de Stichting Continuïteit Delta Lloyd, alsmede om Delta Lloyd Groep in staat te stellen een dergelijke concentratie van zeggenschap (tijdelijk) te neutraliseren.

Binnen twintig maanden na de uitgifte van preferente beschermingsaandelen aan de Stichting Continuïteit Delta Lloyd dient een Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden te worden om een besluit te nemen over het voorstel om de uitstaande preferente beschermingsaandelen in te kopen of in te trekken. Een eventuele inkoop of intrekking van preferente beschermingsaandelen laat onverlet het recht van de Stichting Continuïteit Delta Lloyd om na de inkoop of intrekking opnieuw tot het bovengenoemde maximum op preferente beschermingsaandelen in te schrijven.

Bestuur van de Stichting Continuïteit Delta Lloyd

Het bestuur van de Stichting Continuïteit Delta Lloyd bestaat momenteel uit de volgende leden:

H. Th. (Dick) Bouma (1944), voorzitter

A. (Aart) van Bochove (1939), vice-voorzitter

R.A. (Rob) Ruijter RA (1951)

Alle bestuursleden van de Stichting Continuïteit Delta Lloyd zijn onafhankelijk van Delta Lloyd Groep. De Stichting Continuïteit Delta Lloyd voldoet aan de onafhankelijkheidseis zoals vermeld in artikel 5:71 (1)(c) van de Wet op het financieel toezicht.

2.8 Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het bestuur van Delta Lloyd Groep onder het toezicht van de Raad van Commissarissen. Ten minste één keer per jaar stelt de Raad van Bestuur de Raad van Commissarissen schriftelijk op de hoogte van de strategie, de algemene en financiële risico's en de risicomanagement- en controlesystemen van de onderneming.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het formuleren van de strategie en het beleid van de Groep, zoals het vaststellen en verwezenlijken van de doelstellingen van Delta Lloyd Groep kapitalisatie en kapitaalallocatie, mogelijke fusies en overnames en strategische samenwerkingsverbanden. De Raad van Bestuur heeft de eindverantwoordelijkheid voor de strategie en langetermijnplanning van de Groep in het bijzonder, alsook voor de interne controlesystemen. De leden van de Raad van Bestuur worden benoemd door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen dient voor de benoeming de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Centrale Ondernemingsraad te informeren omtrent de voorgenomen benoeming.

Besluitvorming

Bepaalde besluiten van de Raad van Bestuur, zoals aangeduid in de statuten, zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Bovendien is voor besluiten omtrent een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van Delta Lloyd Groep de goedkeuring van de Algemene Vergadering vereist. Een daartoe strekkend besluit van de Algemene Vergadering kan slechts met gekwalificeerde meerderheid worden genomen. Bepaalde besluiten kunnen uitsluitend op voorstel van de Raad van Bestuur worden genomen.

De Raad van Bestuur heeft een reglement vastgesteld voor het eigen functioneren. Dit is beschikbaar op www.deltalloydgroep.com.

Delta Lloyd Groep is zich niet bewust van mogelijke tegenstrijdige belangen tussen de taken van de leden van de Raad van Bestuur en hun privébelangen en/of andere werkzaamheden.

Governance

Samenstelling van de Raad van Bestuur

Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok
P.K. (Paul) Medendorp
Ir. H.H. (Henk) Raué

Curricula vitae Raad van Bestuur

Drs. N.W. (Niek) Hoek

Functie

Voorzitter Raad van Bestuur Delta Lloyd NV

Commissariaten

NIBC NV

Opvangregeling Leven I NV

Stadsherstel Amsterdam NV (vice-voorzitter)

Nevenfuncties

Bestuurslid Verbond van Verzekeraars

Lid raad van advies RSM Erasmus Universiteit Rotterdam

Vice-voorzitter bestuur Stichting Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Voorzitter raad van toezicht Zuiderzeemuseum

Vice-voorzitter raad van toezicht Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest

Benoemd

1997 lid Raad van Bestuur, 2001 voorzitter

Geboortejaar

1956

Nationaliteit

Nederlandse

Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok

Functie

Lid Raad van Bestuur en CFO Delta Lloyd NV

Commissariaten

Delta Lloyd Beleggingsfondsen (voorzitter)

OHRA Beleggingsfondsen (voorzitter)

Triodos Beleggingsfondsen

Nevenfuncties

Bestuurslid Dutch Fund Association

Bestuurslid Dutch Securities Institute

Voorzitter commissie Beleggingsbeleid Verbond van Verzekeraars

Lid commissie Financieel Economische Zaken Verbond van Verzekeraars

Lid commissie Verzekeringsstatistiek Verbond van Verzekeraars

Governance

Benoemd

2001

Geboortejaar

1954

Nationaliteit

Nederlandse

P.K. (Paul) Medendorp

Functie

Lid Raad van Bestuur Delta Lloyd NV

Commissariaat

Andus Groep BV

Nevenfuncties

Lid raad van advies Business School Nederland

Lid raad van advies SEO Economisch Onderzoek

Lid algemeen bestuur Amsterdam Partners

Benoemd

2003

Geboortejaar

1954

Nationaliteit

Nederlandse

Ir. H.H. (Henk) Raué

Functie

Lid Raad van Bestuur Delta Lloyd NV

Commissariaat

NewPEL GROUP

Nevenfunctie

Voorzitter Delta Lloyd Pensioenfonds

Benoemd

2007

Geboortejaar

1951

Nationaliteit

Nederlandse

2.9 Delta Lloyd Groep in Control Statement 2009

Bestuursverklaring Wft

Onder verwijzing naar artikel 5.25c, lid 2c van de Wet op het financieel toezicht verklaart de Raad van Bestuur dat, naar beste weten:

- De jaarrekening over 2009 een getrouw beeld geeft van de activa, passiva, financiële positie en winst of verlies van de onderneming en haar geconsolideerde ondernemingen;
- Het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de positie op 31 december 2009 en de ontwikkeling gedurende 2009 van de onderneming en haar groepsmaatschappijen zoals opgenomen in de jaarrekening, samen met een beschrijving van de belangrijkste risico's die de onderneming loopt.

In Control Statement

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het inrichten en handhaven en monitoren van een adequate interne beheersing van de financiële verslaggeving. De financiële verslaggeving komt tot stand in een proces dat gestructureerd wordt uitgevoerd door de verschillende divisies en onder aansturing en toezicht staat van het financiële management van Delta Lloyd Groep. Veranderingen in verslaggevingregels worden gemonitord en tijdig met de externe accountant besproken.

Delta Lloyd Groep heeft in 2009 het project gecontinueerd dat ten doel heeft om Aviva in staat te stellen om te voldoen aan de Sarbanes Oxley (SOx), wetgeving die samenhangt met Aviva's beursnotering aan de New York Stock Exchange in oktober 2009. In dit kader zal Aviva een eerste SOx sectie 404 statement afgeven per de situatie van 31 december 2010.

De bedrijfsonderdelen hebben in 2009 de opzet en werking van de relevante risicomanagement en -controlesystemen geëvalueerd en de uitkomsten geclassificeerd naar prioriteit. De uitkomsten hiervan zijn op groepsniveau beoordeeld.

Onder verwijzing naar best-practicebepaling II.1.5 van de Nederlandse Corporate Governance Code ten aanzien van financiële verslaggevingsrisico's, is de Raad van bestuur er naar beste weten van overtuigd dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat de risicobeheersings- en controlesystemen in het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt.

Deze verklaring mag niet worden geïnterpreteerd als een verklaring volgens de wet Sarbanes-Oxley, sectie 404.

Ondertekening

Voorzitter Raad van Bestuur

Governance

N.W. Hoek

Datum

Ondertekening

Lid Raad van Bestuur

P.J.W.G. Kok

Datum

Ondertekening

Lid Raad van Bestuur

P.K. Medendorp

Datum

Ondertekening

Lid Raad van Bestuur

H.H. Raué

Datum

2.10 Directie en concernstaf

Directie Delta Lloyd Verzekeringen

O.W. (Onno) Verstegen MBA, voorzitter

Delta Lloyd Leven

Drs. E.A.A. (Emiel) Roozen RA, voorzitter

H. (Henk) Otten

R. (Rob) van Mazijk

Delta Lloyd Schade

Drs. H.H. (Herman Hein) Roozen RA, voorzitter

L. (Leo) van Herk

Drs. ing. A.H.A.M. (Adèle) Jeuken MBA

Inkomen & Verzuimbedrijf

Mr. N. (Nathalie) de Geus

Marketing & Verkoop

H. (Harry) van der Zwan

Finance, Planning en Control

A.J. (Aartjan) Paauw AAG, CFO

Facilitair service bedrijf

Ir. R.J. (Rob) Volman

Directie OHRA Directe divisie

Mr. R. (Robert) Otto MBA, voorzitter

Governance

OHRA Verzekeringen

Mr. J.W. (Hanneke) Jukema

Drs. G.J. (Gerard) van Rooijen AAG

Drs. M.C.M. (Marcel) Viester, Finance & Control

Nationaal Spaarfonds

Mr. P.L.M. (Paul) van Weerdenburg

Particulier Schade Bedrijf

A.R. (René) Kruijs

Directie ABN AMRO Verzekeringen

Drs. I.M.A. (Ingrid) de Graaf, CEO

K.J. (Klaas Johan) Roffel MBA RA, CFO

P.I. (Philip) Venema

Directie Delta Lloyd Asset Management

Drs. J.P. (Jaco) Aardoom RBA, voorzitter

P.A. (Peter) Knoeff RA, CFO

A.H. (Alex) Otto RBA

Vastgoed

E.A. (Egbert) Dijkstra MRE MRICS

Cyrte Investments

F. (Frank) Botman

M. (Meinte) Dijkstra

Directie Delta Lloyd Bankengroep

Mr. J.L. (Joost) Melis MiF, voorzitter

Drs. G.T. (Gilbert) Pluym AAG, CFO

P.A.J.M. (Piet) Verbrugge

Governance

Delta Lloyd Bank Nederland

Mr. J.L. (Joost) Melis MiF, voorzitter

Drs. E. (Erica) Blom-Groenink MBA

H.R. (Hans) Cohen

Drs. G.T. (Gilbert) Pluym AAG

Delta Lloyd Bank België

P.A.J.M. (Piet) Verbrugge, voorzitter

F. (Filip) de Campenaere, CFO

G.K.H. (Geert) Ceuppens

A.J. (Aymon) Detroch

Directie Delta Lloyd Life (België)

F. (Frank) Blankers, voorzitter directiecomité

J. (Jan) van Autreve

P. (Peter) Brewee

H. (Hugo) De Cupere

B. (Bruno) Moors MBA RA, CFO

Directie Delta Lloyd Duitsland

C.W. (Christof) Göldi, CEO

W. (Wolfgang) Fuchs

Drs. A.M.P.J. (Martin) Heuvelmans AAG, CFO

Concernstaf

Drs. T.A.P.M. (Theo) Berg AAG, Group Actuarial & Risk Management

Drs. D.S. (David) Brilleslijper, Corporate Communications & Investor Relations

Drs. J.H.G. (Jan) Bruineman, Group Tax

Mr. drs. E.W. (Liesbeth) Galesloot-Vaal, Group Legal

Mr. E. (Edwin) Grutterink, Group HRM

J.H. (Jos) Motzheim RA CIA, Group Integrity

N. (Nita) Studen-Kiliaan, Corporate Development

M.A.C. (Marjo) Vissers, Group Business Change & Development

W.A. (Wim) Weima, Group Procurement

S. (Sven) Williamson, Group Finance & Control

B. (Boudewijn) van der Woerd RA, Group Audit

Governance

Secretaris Raad van Bestuur

Mr. drs. D.E. (Debbie) Bouguenon

Concernrelaties

A.C. (Ad) Rijken

Group IT

Ir. L.M. (Leon) van Riet, Chief Information Officer

P.S. (Steven) Jonkman

R. (Richard) Sanders

2.11 Ondernemingsraad

Delta Lloyd Groep kent ondernemingsraden op de drie grote locaties (Amsterdam, Arnhem en Zwolle) en een Centrale Ondernemingsraad. Een tijdelijke ondernemingsraad is actief in Rotterdam totdat de integratie van Erasmus is afgerond.

De samenstelling van de Centrale Ondernemingsraad is als volgt:

C.M.J. (Kees) van Ophem, voorzitter

H. (Henk) Beerda, vice-voorzitter

R. (Robert) Heinsbroek

R.J. (Richarda) Hogeboom

R.M.J.F. (Ravi) Kuitens

P. (Peter) Losekoot

A. (Albert) Rozema

B.Y. (Bart) Sipma

B.E.J. (Bert) Schilperoord

M.A. (Marga) Spijker-Goederee

R.V. (Rachel) Struijk

R. (Roy) Suurbier

G.G.L. (Guus) Verheul

R.E. (Robert) Wonnink

Governance

COR-secretariaat

D.A.C.J. (Dominique) Fragu, ambtelijk secretaris

R.C.G. (Ruud) de Groot, ambtelijk secretaris

G. (Gerti) Moddermann-Koerts, secretariaat

3 Verslag van de Raad van Bestuur

Voor Delta Lloyd Groep was 2009 het jaar van de beursgang, in een tijd waarin de (financiële) wereld zich langzaam begon te herstellen van de kredietcrisis. Ook Delta Lloyd Groep werd door de crisis geraakt, maar wist er geheel op eigen kracht en zonder enige vorm van overheidssteun of steun van de aandeelhouder doorheen te komen, dankzij hoogwaardig risicomanagement en een sterke kapitaalpositie. Daarmee verdiende de Groep veel vertrouwen, en vertrouwen ligt aan de basis van commercieel succes. Zeker nu, en zeker in de financiële dienstverlening.

Datzelfde vertrouwen bleek uit het succesvolle verloop van de beursgang, en het feit dat de koers van het aandeel zich ook daarna positief ontwikkelde.

Het vertrouwen dat Delta Lloyd Groep krijgt, is ook te danken aan de evenwichtige aandacht die de Groep wil schenken aan al haar stakeholders. Het recente verleden heeft laten zien dat het voor alles streven naar aandeelhouderswaarde juist de aandeelhouders het hardst heeft getroffen. Delta Lloyd Groep kijkt naar het langetermijnperspectief van de onderneming en hecht bijvoorbeeld aan de motivatie van haar medewerkers en de duurzaamheid van haar producten.

Delta Lloyd Groep heeft de gestelde operationele en financiële doelen nagenoeg gehaald.

Operationele en financiële doelstellingen versus resultaten

	Doelstelling	Resultaat 2009
Leven	<ul style="list-style-type: none">Doelstellingen marges new business:<ul style="list-style-type: none">- Leven individueel: 2%- Leven collectief: 1%	-1,2%* 2,0%
Schade	<ul style="list-style-type: none">Combined ratio van ten minste 98% door de gehele cyclus	98,3%
Efficiency	<ul style="list-style-type: none">Doelstelling 2009: € 125 miljoen kostenbesparingDoelstelling 2010: € 50 miljoen kostenbesparing	Gerealiseerd in 2009: € 146 miljoen (€ 21 miljoen beter dan doelstelling)
Aandeelhoudersrendement	<ul style="list-style-type: none">Operationeel rendement op eigen vermogen: gemiddelde van 10% (in een range 8-12%)Dividend pay-out ratio van 40-45% van operationeel resultaat na belastingen en belang derden	11,6% Voorgestelde ratio 41%
Kapitaalpositie	<ul style="list-style-type: none">Wettelijke solvabiliteit van ten minste 175% voor grootste verzekeringsdivisies	201%
* +0,8% zonder Duitsland		

Resultaatontwikkeling

Het resultaat na belastingen en belang derden onder IFRS bedroeg € -124 miljoen. De groei van het eigen vermogen bedroeg € 738 miljoen (inclusief conversie van twee achtergestelde leningen van € 231 miljoen en het IFRS resultaat van € -124 miljoen). Vanwege de binnen IFRS gemaakte keuzes worden niet alle resultaten meegenomen in de winst- en verliesrekening, maar zijn zij wel volledig zichtbaar in het eigen vermogen. Daarom vindt Delta Lloyd Groep het relevanter om haar prestaties te beoordelen aan de hand van het operationeel resultaat en aan de hand van de ontwikkeling van het eigen vermogen. Dat is ook de reden om het dividend vast te stellen op basis van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden. Het operationeel resultaat steeg met 19% tot € 366 miljoen (2008: € 308 miljoen).

Operationeel resultaat

In miljoenen euro	2009	2008
Leven	344,1	264,1
Schade	152,3	178,0
Bank	22,4	-9,7
Fund Management	35,6	21,5
Overig	-13,4	1,0
Operationeel resultaat voor belastingen en belang derden	541,0	454,7
Belasting	-125,1	-105,5
Belang derden	-50,3	-41,2
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	365,6	308,1

Het eigen vermogen steeg met 23% (na conversie van de achtergestelde leningen met 15%) tot € 3,9 miljard. Uit nader onderzoek is gebleken dat een deel van het beleggingsresultaat met betrekking tot de actuariële winsten en verliezen van het eigen pensioencontract uit de jaren 2004 tot en met 2006 niet volledig is verantwoord. De totale impact van het herstel is een toename van het eigen vermogen met € 131,4 miljoen die in het openingsvermogen 2008 is verantwoord. Zie de grondslagen voor de jaarrekening voor nadere toelichting.

De wettelijke solvabiliteit van Delta Lloyd Groep is verbeterd tot 201% van het vereiste vermogen (ultimo 2008: 145%). De solvabiliteit op IFRS-basis is 256% (ultimo 2008 205%). De BIS-ratio van het bankbedrijf werd door Delta Lloyd Groep verder versterkt tot 12,3% (ultimo 2008: 11,3%).

Verplichtingen gewaardeerd op marktrente

Delta Lloyd Groep waardeert haar balans al sinds 2005 grotendeels op marktwaarde. Hierdoor zijn zowel de beleggingen als de verzekeringsverplichtingen van de Groep volledig transparant. De rentecurve die Delta Lloyd Groep gebruikt voor het waarderen van haar verzekeringsverplichtingen is afgeleid van AAA-rated collateralised bonds uit de eurozone. Deze curve is naar het oordeel van Delta Lloyd Groep representatief voor de aard van de verplichtingen van Delta Lloyd Groep en voor de ontwikkelingen in de financiële markten. Delta Lloyd Groep beschermt haar klanten en aandeelhouders op adequate wijze tegen economische risico's. In 2009 heeft het risicomanagement goed gefunctioneerd. De risico's op een sterke waardedaling van aandelen en op een sterke daling van de lange rente zijn grotendeels begrensd terwijl de potentie bij een waardestijging van aandelen zo groot mogelijk is.

Kosten en efficiency

Delta Lloyd Groep had zich ten doel gesteld om de kosten aanzienlijk omlaag te brengen. Dat is noodzakelijk om de concurrentiepositie van de Groep te verbeteren. De veranderende marktomstandigheden, met een steeds grotere transparantie en steeds krappere marges, maken dat absoluut noodzakelijk. Het gestelde doel, een kostenverlaging van € 125 miljoen, is dankzij een samenstel van maatregelen overtroffen. De belangrijkste acties in 2009 waren:

- vacaturestop;
- sterke vermindering van de inhuur van externe medewerkers en adviseurs;
- kritische beoordeling van de noodzaak van projecten;
- geen prestatiegerelateerde beloning voor managers, directeuren en Raad van Bestuur over 2008.

Voor 2010 is het doel een verdere kostenbesparing van € 50 miljoen.

Naast deze maatregelen met een direct effect, werkt Delta Lloyd Groep ook hard aan structurele kostenverlaging. Daarbij gaat het met name om het vereenvoudigen en optimaliseren van processen en organisatiestructuren, en om een versnelde modernisering en standaardisering van IT-systemen. Met de opzet van Group IT is ook een centraal geleide strakke financiële besturing van projecten ingevoerd, die kosten en opbrengsten van projecten inzichtelijk maakt.

3.1 De segmenten op hoofdlijnen

In commercieel opzicht kan 2009, in het licht van de moeilijke marktomstandigheden, een bevredigend jaar worden genoemd. Het bruto premie-inkomen was lager dan in 2008 (respectievelijk € 5.065 en € 5.911 miljoen; dit cijfer is ten opzichte van het vorige verslag gecorrigeerd voor de per 1 januari 2009 verkochte zorgactiviteiten), maar de positie van Delta Lloyd Groep in banksparen groeide sterk. Ook in de hypotheekmarkt in Nederland en België won de Groep marktaandeel en steeg de productie. Delta Lloyd Asset Management merkte in 2009 bij het verwerven van nieuw te beleggen

Verslag van de Raad van Bestuur

vermogen de gevolgen van de kredietcrisis; investeerders stelden zich nog steeds terughoudend op.

Segmenten totaal 2009

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Totaal
Bruto geboekte premies	3.641,8	1.422,9	-	-	-	5.064,7
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	242,5	88,5	16,7	26,5	-8,6	365,6
Resultaat na belastingen en belang derden	-119,1	111,0	9,8	21,7	-147,0	-123,6

Segmenten totaal 2008

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Totaal
Bruto geboekte premies	4.533,1	1.377,9	-	-	0,2	5.911,2
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	187,2	112,3	-7,3	16,0	-0,1	308,1
Resultaat na belastingen en belang derden	25,4	13,4	-114,4	9,7	-94,9	-160,8

Organisatorisch

De directe divisie van Delta Lloyd Groep is in 2009 op een nieuwe leest geschoeid. Centraal staat de verkoop van eenvoudige, transparante producten, vooral via internet. In 2009 is Erasmus Verzekeringen geïntegreerd in Delta Lloyd Verzekeringen en in het Particulier Schade Bedrijf. Daarin zijn in 2009 de activiteiten voor de meeste particuliere schadeverzekeringsproducten samengevoegd. De activiteiten op het gebied van inkomens- en verzuimverzekeringen zijn ook samengevoegd. Delta Lloyd Life in België heeft in 2009 opnieuw belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling naar een tweede thuismarkt door de verdere integratie van Swiss Life Belgium en door goede resultaten.

Leven

De premie-inkomsten van Leven daalden van € 4.533 miljoen naar € 3.642 miljoen. De afname is vooral veroorzaakt door de geringe activiteit in de markt in de eerste helft van 2009. Pensioenfondsen in Nederland met een te lage dekkingsgraad zijn door regelgeving beperkt geweest in de mogelijkheid hun pensioenverplichtingen over te dragen aan verzekeraars. In de laatste zes maanden van het jaar was een licht marktherstel zichtbaar. Delta Lloyd Groep blijft zich vooral richten op winstgevende groei in nieuwe collectieve pensioencontracten. De Groep heeft twee grote collectieve pensioencontracten gesloten. Het negatieve resultaat na belastingen van Leven (€ -119,1 miljoen) is met name terug te voeren op bijzondere waardeverminderingen en verlies op de derivatenportefeuille die het aandelenrisico afdekken. Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden was met € 242,5 miljoen hoger dan 2008 (€ 187,2 miljoen).

Voor collectieve contracten lag de new business marge duidelijk boven de doelstelling (2% in plaats van 1%) terwijl deze voor individuele contracten onder de doelstelling uitkwam. Een extra inspanning zal noodzakelijk zijn om de klanttevredenheid in Nederland naar een hoger niveau te tillen, met name

waar het gaat om de kwaliteit van de verleende service. De aanzet daarvoor is in 2009 gegeven.

Schade

De markt voor schadeverzekeringen werd in 2009 gekenmerkt door heftige prijsconcurrentie, overstappende klanten en de komst van goedkope internetaanbieders. Het verwerven van nieuw premie-inkomen (€ 185 miljoen) bleef achter bij 2008 (€ 203 miljoen), onder meer door overstappende klanten (bij aansprakelijkheids- en woningverzekeringen). Er werden meer particuliere autoverzekeringen afgesloten dan in 2008, tegen de markttrend in van dalende autoverkopen. Het bruto premie-inkomen kwam uit op € 1.423 miljoen (2008: € 1.378 miljoen), een stijging van 3%. Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden daalde tot € 88 miljoen (2008: € 112 miljoen). De combined ratio was voor het hele segment 98,3%, in lijn met de doelstelling van 98% door de hele cyclus heen.

Bank

De omzet in bancaire lijfrentes groeide in Nederland zeer sterk en ook de nieuwe bancaire hypotheek zorgden voor uitstekende resultaten. Het marktaandeel in nieuwe hypotheek verdubbelde bijna: van 1,3% in 2008 naar 2,5% in 2009. De verkoop van nieuwe hypotheek in België profiteerde van het feit dat Delta Lloyd Bank België leningen bleef verstrekken, waar verscheidene concurrenten zich terugtrokken. De spaartegoeden stegen van € 2,4 miljard naar € 5,7 miljard doordat klanten een duidelijke voorkeur toonden voor sparen ten opzichte van beleggen.

Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van de bancaire activiteiten kwam uit op € 16,7 miljoen, na een resultaat van € -7,3 miljoen in 2008.

Fund Management

Een slechts geringe groei van het beheerde vermogen in de eerste drie kwartalen van 2009 had tot gevolg dat de fee-inkomsten achterbleven. Aanvankelijk werd verwacht dat de financiële markten zich vanaf eind 2008 zouden herstellen, maar de neergang ging nog door tot maart 2009. Pas daarna ontstond er weer een stijgende lijn. Het tweede halfjaar van 2009 was dan ook duidelijk beter dan de eerste helft. Het Euro Credit Fund en het Delta Deelnemingenfonds waren in trek bij particuliere beleggers. De inleg van nieuw geld in Delta Lloyd beleggingsfondsen voor particulieren via derdendistributie was € 320 miljoen (2008: € -410 miljoen). De performance van de grootste fondsen van Delta Lloyd Groep was beter dan de benchmark. Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van het segment Fund Management was € 27 miljoen (2008: € 16 miljoen).

Overige

In het segment Overige rapporteert Delta Lloyd Groep de resultaten van bedrijfsactiviteiten die niet gerelateerd zijn aan de segmenten. Binnen dit segment vallen de hypotheekactiviteiten van de Groep die niet binnen Leven of Bank vallen (Amstelhuys), de labelactiviteiten voor Zorg, de run-off van de zorgactiviteiten, overheadkosten (financiering Groep en stafafdelingen) en overige niet-kernactiviteiten. Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van het segment Overige was € -9 miljoen (2008: nihil).

3.1.1 Beursnotering

Op 3 november 2009 kreeg Delta Lloyd Groep een beursnotering aan NYSE Euronext Amsterdam. De beursgang was voor de Groep met afstand de belangrijkste ontwikkeling in 2009.

Overwegingen

Een beursnotering ondersteunt de groeistrategie van Delta Lloyd Groep, vergroot de strategische flexibiliteit en versterkt het profiel en merk van de Groep verder. De beursgang geeft Delta Lloyd Groep directe toegang tot de kapitaalmarkt en daarmee de ruimte om een rol te spelen in de voorziene marktconsolidatie in Nederland en België.

De beursgang zorgt voor een verbreding van de basis van aandeelhouders en vergroot de mogelijkheden van Delta Lloyd Groep om een eigen strategie te voeren.

Een overzicht van de gebeurtenissen.

Mijlpalen

- Begin juni – de Raad van Bestuur bespreekt de strategische alternatieven met de Raad van Commissarissen. Besloten wordt om een besluit over de beursgang voor te bereiden.
- 2 juli – de Raad van Bestuur neemt het formele besluit om als de marktcondities dit toelaten te streven naar een beursgang in 2009. De voorbereidingen starten, waaronder het vaststellen van de financiële resultaten over de eerste zes maanden van het jaar.
- 6 augustus – Tijdens de presentatie van de halfjaarcijfers maakt Delta Lloyd Groep bekend dat het samen met Aviva is gestart met de voorbereidingen voor het verkrijgen van een eigen notering van Delta Lloyd Groep aan NYSE Euronext Amsterdam.
- 5 oktober – Delta Lloyd Groep en Aviva bevestigen hun intentie om, door middel van een initial public offering ('IPO'), de notering te verkrijgen. Als onderdeel van de beursnotering is Aviva voornemens een minderheid van haar huidige aandelenbelang in Delta Lloyd Groep te verkopen.
- 19 oktober – bekendmaking bandbreedte voor aanbiedingsprijs beursgang, prospectus wordt beschikbaar gesteld. In totaal worden 63,5 miljoen aandelen aangeboden (exclusief de overtoewijzingsoptie).
- 19 oktober – 2 november – In een twee weken durende intensieve roadshow in zes Europese landen en de VS worden meer dan honderd presentaties gegeven aan mogelijke institutionele beleggers.
- 3 november – Delta Lloyd Groep en Aviva maken bekend dat de prijs van de gewone aandelen voor de

beursgang is vastgesteld op € 16,00 per gewoon aandeel. De beursgang was ondanks de volatiele markt ruim overschreven tegen de aanbiedingsprijs. Na opening van de beurs was de eerste koers € 15,75. De beursgang is succesvol verlopen en genereert veel positieve publiciteit.

- 24 november – de Joint Global Coordinators, Goldman Sachs International en Morgan Stanley, hebben hun overtoewijzingsoptie gedeeltelijk uitgeoefend. De free float van aandelen Delta Lloyd Groep stijgt daarmee met een totaal aantal aandelen van 68,05 miljoen van 38,3% naar 41,1%.
- 31 december 2009 – de slotkoers in 2009 was € 16,93; 6% hoger dan de introductiekoers op 3 november.

Financiële feiten

- De verkoop van 63,5 miljoen gewone aandelen leverde iets meer dan € 1 miljard op voor de verkopende aandeelhouder Aviva. Doordat de Joint Global Coordinators hierna hun overtoewijzingsoptie gedeeltelijk uitoefenden, kwam de totale opbrengst voor Aviva van de beursintroductie uit op € 1,09 miljard.
- Circa 10% van de aangeboden aandelen is toegewezen aan particuliere beleggers in Nederland, de overige aandelen gingen naar Nederlandse en internationale institutionele beleggers.
- De beursgang van Delta Lloyd Groep was in 2009 de grootste initial public offering in West-Europa, de derde in grootte wereldwijd en de grootste in de mondiale sector financiële dienstverlening.
- Goldman Sachs International en Morgan Stanley waren de Joint Global Coordinators. Goldman Sachs International, Morgan Stanley, BofA Merrill Lynch, JP Morgan en RBS waren joint bookrunners. ABN AMRO en Rabobank waren co-lead managers.

Donatie Stichting Ubuntu

Ter gelegenheid van haar beursgang heeft Delta Lloyd Groep op 3 november, tijdens de ‘gongceremonie’ een donatie van € 60.000 gedaan aan de Stichting Ubuntu. Door deze donatie kunnen drie Amsterdamse basisscholen de projectweek ‘Wat is Waarde’ volgen. Daarin maken de kinderen kennis met de wereld van hun leeftijdsgenootjes in Namibië. Ze leren bovendien van alles over sparen, uitgeven, risico’s inschatten en keuzes maken. Aan het einde van de week gaan de kinderen geld inzamelen voor hun Namibische leeftijdsgenootjes, onder het motto: ‘Ik een kans, jij een kans’.

De donatie past uitstekend binnen de gedachte van Delta Lloyd Groep Foundation om mensen financieel zelfbewuster en zelfredzamer te maken.

3.2 Markten

De financiële markten zijn in 2009 stap voor stap uit het zeer diepe dal van de kredietcrisis omhoog geklommen, al is het herstel broos en is de sector nog steeds kwetsbaar.

Op de verzekeringsmarkt onderscheidde Delta Lloyd Groep zich door haar beursgang in november 2009, een onderstreping van de financiële gezondheid en het potentieel van de Groep.

Ook de securitisatie die Delta Lloyd Groep eind 2009 heeft geplaatst, onderstreept de initiatiefrijke en

krachtige positie van de Groep. Delta Lloyd Bank heeft met de eerste succesvolle securitisatie in continentaal Europa sinds najaar 2007 voor € 900 miljoen aan Nederlandse hypotheeklen verkocht aan institutionele beleggers, zoals verzekeraars en pensioenfondsen uit vooral Nederland, Frankrijk, Spanje en het Verenigd Koninkrijk. Securitiseren is een belangrijke vorm van financiering voor banken en de markt voor nieuwe securitisaties was sinds het uitbreken van de kredietcrisis wereldwijd praktisch stilgevallen.

3.2.1 Kredietcrisis

Verschillende financiële dienstverleners maakten in de eerste maanden van 2009 grote verliezen over 2008 bekend, en kondigden in verband daarmee grote reorganisaties aan. De Nederlandse en Belgische overheid moesten in een aantal gevallen kapitaalinjecties verrichten. Bovendien ging de Nederlandse DSB Bank failliet.

Met name in het eerste kwartaal van 2009 is ook nog veel gebruik gemaakt van een garantiefonds ter grootte van € 200 miljard, in het leven geroepen door het ministerie van Financiën om de onderlinge kredietstromen van financiële instellingen weer op gang te brengen. Delta Lloyd Groep heeft hiervan geen gebruik hoeven maken. Binnen de Europese Unie is spaargeld bij banken gegarandeerd uit hoofde van het depositogarantiestelsel. De afgelopen twee jaren kostten de faillissementen van Icesave en DSB Bank Delta Lloyd Bankengroep € 5,4 miljoen, waaronder een voorziening van € 2,5 miljoen voor uitkeringen aan spaarders bij DSB in 2009.

De aandelenkoersen vonden, na een laagste punt in maart, de weg omhoog. De AEX, die in 2008 52,3% verloor, steeg in 2009 met 36,35% en eindigde het jaar op 335,33 punten. De Midkap won zelfs 63,6%. De enorme verliezen van 2008 zijn daarmee ten dele goedgemaakt.

De kredietcrisis heeft het vertrouwen in de financiële instellingen ernstig aangetast. Dat wantrouwen heeft volgens Delta Lloyd Groep vier mogelijke oorzaken:

- 1 de financiële wereld is te veel gefocust geweest op de korte termijn, dit heeft de belangen van stakeholders geschaad;
- 2 het gebrek aan transparantie bij financiële producten;
- 3 het wegvallen van een reële verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen bij financiële instellingen;
- 4 ontoereikend risicomanagement van financiële dienstverleners.

Er is een essentieel verschil tussen banken en (pensioen)verzekeraars. Banklen behe ren gelden van klanten die op korte termijn opeisbaar zijn; dat vereist dus een hoge directe liquiditeit.

Levensverzekeringsmaatschappijen zijn instellingen die over zeer lange periodes gelden van polishouders beleggen. Financiële soliditeit is daarom van groot belang.

De positie van Delta Lloyd Groep

Delta Lloyd Groep werkt in de eerste plaats met geld van klanten. Daarbij passen prudentie, zorgvuldigheid en zorgzaamheid. Dat uit zich op financieel gebied onder meer in een sterke kapitaalpositie, een realistisch dividendbeleid en een transparante waardering van nagenoeg de gehele balans op marktwaarde. Risicomanagement is bij Delta Lloyd Groep een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de voltallige Raad van Bestuur.

Delta Lloyd Groep is geheel op eigen kracht door de kredietcrisis heen gekomen, zonder enige steun van de overheid of van de aandeelhouder. De Groep heeft dat in belangrijke mate te danken aan het hoogwaardige en doortastende risicomanagement en aan de sterke kapitaalpositie. De Groep heeft langjarige ervaring met geavanceerd (financieel) risicomanagement, op basis van een consistente strategie, om risico's voor alle stakeholders beheersbaar te houden. Externe erkenning daarvoor kwam eind 2009 van de Nyenrode Business University, die samen met NIVRA en Rijksuniversiteit Groningen het risicomanagement van 900 organisaties met meer dan € 10 miljoen omzet onderzocht. Delta Lloyd Groep kwam uit het onderzoek naar voren als 'best practice' in risicomanagement.

Delta Lloyd Groep heeft in een vroegtijdig stadium maatregelen genomen om de effecten van de kredietcrisis te beperken. Neerwaartse aandelenrisico's werden grotendeels afgedekt door het zorgvuldige derivatenbeleid dat Delta Lloyd Groep al sinds het eind van de jaren negentig voert. De Groep zet derivaten hoofdzakelijk defensief in om risico's af te dekken en niet om hogere rendementen te behalen. Ook werden beschermingsmaatregelen genomen om het renterisico op te vangen.

3.2.2 Nederland: terugkeer van vertrouwen

Delta Lloyd Groep is van mening dat financiële dienstverleners zelf het voortouw moeten nemen om het beschadigde vertrouwen te herstellen. De sector moet sturen op langetermijnvertrouwen en continuïteit in plaats van kortetermijnwinst. Het in ere herstellen van het Rijnlandse stakeholdersmodel, zoals juridisch uitstekend gegarandeerd in het structuurregime, kan daarvoor een goede basis vormen.

'Verzekeraars Vernieuwen'

De branche werkt aan het herstel van vertrouwen met 'Verzekeraars Vernieuwen', een fundamenteel, breed gedragen veranderingsproces. Het moet leiden tot verzekeraars die vertrouwen verdienen, met producten die zekerheid bieden, in een sector die mogelijkheden creëert voor groei en vooruitgang van mens, onderneming en samenleving.

Om ervoor te zorgen dat de klant de zekerheid krijgt die hij verwacht, zijn verschillende initiatieven ontwikkeld. Zo komt er voor verzekeraars een Keurmerk Klantgericht Verzekeren. Het Verbond van Verzekeraars zet in op duurzame distributie en werkt aan verdere kostentransparantie.

Beleggingsverzekeringen

In september 2008 is Delta Lloyd Groep als eerste verzekeraar tot een tegemoetkoming gekomen voor klanten met een individuele beleggingsverzekering. Het initiatief doorbrak de patstelling in de onderhandelingen tussen de consumentenorganisaties, de Ombudsman en de verzekeraars. Het akkoord heeft de toon gezet voor andere verzekeraars die met hun klanten tot overeenstemming wilden komen. Delta Lloyd Groep heeft in 2009 verder uitvoering gegeven aan de overeenkomst. De polishouders met een actieve beleggingsverzekering zijn in 2009 geïnformeerd over de hoogte van een eventuele tegemoetkoming. Dit geldt ook voor een deel van de polishouders met een reeds beëindigde beleggingsverzekering; de rest van deze groep volgt begin 2010.

Bonussen en provisies aan financieel adviseurs

Na de inwerkingtreding per 1 januari 2009 van het Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen (BGFO) blijft de aandacht voor provisie die betaald wordt voor de verkoop van financiële producten groot. Het belangrijkste gevolg van het BGFO is dat omzetbonussen voor de verkoop van financiële producten niet langer zijn toegestaan. De nieuwe regels moeten onder meer een einde maken aan de ‘perverse prikkel’, waarbij het afsluiten van een nieuwe polis financieel zo aantrekkelijk is dat de belangen van de klant er ondergeschikt aan kunnen raken.

Daarnaast moet er een goede verhouding tussen doorlopende en afsluitprovisie ontstaan en mag er geen hoger bedrag dan noodzakelijk voor advisering worden uitgekeerd. Verder moet een adviseur zijn klant inlichten over de hoogte van de te ontvangen beloning.

Delta Lloyd Groep vindt, net als het Verbond van Verzekeraars, dat een systeem op basis van Customer Agreed Remuneration (CAR) voor alle producten de meest duurzame en transparante vorm van belonen is. Provisie als vorm van belonen blijft daarbij mogelijk, maar volledig transparant en alleen met instemming van de klant.

Naar verwachting zullen de veranderingen leiden tot druk op de inkomsten van de adviseurs. Op basis van deze druk op de beloning van het intermediair, in combinatie met de effecten van de economische crisis, verwacht consultancybureau IG&H dat er tussen de 2.700 en 3.000 intermediairs zullen verdwijnen. Vooral het leven- en hypotheeksegment zal geraakt worden, zo verwacht IG&H.

Met name de grote, professionele verzekeringskantoren gaan in toenemende mate over op een uurtarief in plaats van provisie: de klant betaalt voor de service en het advies. Er is dan een rechtstreekse, herkenbare relatie tussen de kosten en het verrichte werk.

Delta Lloyd Verzekeringen heeft het verdienmodel voor intermediairs aangepast. De afschaffing van de bonusprovisie heeft voor veel individuele producten geleid tot lagere tarieven.

Voor de collectieve markt is na de afschaffing van de bonusprovisie het Eerstejaarsbudget geïntroduceerd. De werkgever kan dit budget inzetten als korting op de kosten van de pensioenregeling (bijvoorbeeld premie) of voor de extra advieswerkzaamheden die een pensioenprofessional verricht bij het aangaan van de verzekering.

Herziening productenportfolio

In lijn met de latere conclusies van het AFM-rapport is Delta Lloyd Groep al sinds 2006 bezig de eigen producten te beoordelen op transparantie en kostenopbouw. Dat gebeurde aan de hand van interne criteria én de aanbevelingen van de Ombudsman Pensioenen.

Verzekeringen die boven de kostennorm uitkomen, kunnen niet meer worden afgesloten. Er zijn producten uit de markt genomen omdat ze niet voldoen aan de interne eisen die Delta Lloyd Groep stelt aan transparantie en kosten. Ook zijn kosten van producten verlaagd, zodat ze voortaan aan de kostennorm voldoen.

3.2.3 Marktontwikkeling België

Ook in België moest de overheid in 2008 en 2009 de grote Belgische financiële dienstverleners te hulp schieten, en het Belgische bank- en verzekeringslandschap veranderde ingrijpend. In België werd gekozen voor een model waarbij de Nationale Bank zowel centrale bank als prudentiële toezichthouder zal worden. De Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) wordt substantieel versterkt, onder meer om de consument in de financiële sector beter te beschermen. De wetsontwerpen hiertoe worden op korte termijn aan het parlement voorgelegd.

Een andere ingrijpende maatregel is het nieuwe waarborgstelsel voor spaarders, dat grotendeels door de overheid georganiseerd wordt. Met ingang van 1 januari 2011 zal het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's en tak-21 producten (levensverzekeringen met een vaste rentevoet) beschermen tot € 100.000. Hiervoor wordt van de in België gevestigde financiële sector de komende jaren een bijdrage gevraagd die oploopt van € 220 miljoen in 2010 naar € 670 miljoen in 2011. Delta Lloyd Groep staat op het standpunt dat financiële instellingen die geen staatssteun ontvingen (zoals Delta Lloyd Groep), omwille van goed bestuur niet tweemaal de rekening moeten betalen.

Verzekeringssector

In België is nieuwe wetgeving op komst om de positie van de verzekerden te versterken. Deze versterking heeft met name betrekking op de informatieverplichting en op de rechten voor verzekerde wanneer de informatie niet adequaat is. Een hervorming van de Ombudsman van de Verzekeringen zal voorzien in een vertegenwoordiging van de consumenten.

De minister van Financiën heeft de Commissie voor Verzekeringen gevraagd om voorstellen voor de schuldsaldoverzekering te formuleren. Dit type verzekering wordt traditioneel vereist wanneer een hypothecaire lening wordt aangegaan.

De verzekeringsmarkt krimpt als gevolg van de crisis en het teruglopende vertrouwen. Er is een einde gekomen aan een langdurige periode van groei en de verdeling van het premie-inkomen op die teruglopende markt verandert. Dat heeft ertoe geleid dat de intermediairs – makelaars en agenten – de absolute meerderheid hebben heroverd van het op de binnenlandse markt gerealiseerde omzetcijfer. Dit blijkt uit het overzicht van 2008 dat brancheorganisatie Assuralia in 2009 uitbracht. De heroverde

positie hangt samen met een sterke daling van het marktaandeel van de bankverzekering, toe te schrijven aan de significante terugval van de vraag naar individuele levensverzekeringen in de tweede helft van dat crisisjaar.

Uit studies is gebleken dat de crisis het vertrouwen van de consument aangetast heeft. In België overweegt meer dan dertig procent van de verzekerden een overstap naar een andere aanbieder, of is al overgestapt. De eerste zorg van de consument is niet hoe het product werkt, maar of hij erop kan vertrouwen.

Recordbedrag op spaarrekeningen

Volgens cijfers van de Nationale Bank van België is er in België sprake van de hoogste spaarquote (20%) sinds 1995. Een peiling van De Tijd bevestigt dat er op het vlak van sparen records worden gebroken: er zou al € 188 miljard op spaarrekeningen staan. Consumenten kiezen voor sparen, of beleggen met een gegarandeerd basisrendement. Dat is ten koste gegaan van veel beleggingsproducten.

De vraag naar nieuwe collectieve pensioenen wordt geraakt door het feit dat er weinig nieuwe werkgelegenheid ontstaat. De concurrentie in collectieve verzekeringen neemt toe en hetzelfde geldt voor de eisen die aan intermediairs worden gesteld. Dat leidt tot een toenemend aantal fusies tussen intermediairs en een afnemende instroom in de branche.

3.2.4 Ontwikkelingen na balansdatum: toekomst Delta Lloyd Duitsland

Zoals beschreven in de prospectus heeft Delta Lloyd Groep besloten dat de Duitse levensverzekeringactiviteiten niet langer een kernactiviteit zijn. Delta Lloyd Duitsland zal op 4 maart 2010 aankondigen te willen stoppen met de verkoop van nieuwe verzekeringen.

De Duitse markt was en is weliswaar groot en heeft een aanzienlijk potentieel. Belangrijkste struikelblok voor een positieve ontwikkeling van de activiteiten in Duitsland is echter de structuur van de Duitse markt voor levensverzekeringen. Die heeft tot gevolg dat het risico van lage beleggingsopbrengsten vrijwel geheel bij de verzekeraar ligt en het voordeel van hogere beleggingsopbrengsten bijna helemaal naar de polishouders gaat. De algemene verwachting was en is dat de structuur uiteindelijk zal veranderen. Maar gelet op de geboekte resultaten, de vooruitzichten en de bescheiden marktpositie heeft Delta Lloyd Groep besloten nu reeds actie te ondernemen.

3.3 Kerncijfers

Prestatie-indicatoren

In miljoenen euro	2009	2008	Vershil
Bruto premie-inkomen	5.064,7	5.911,2	-14,3%
Operationele kosten	975,8	1.122,1	-13,0%
Resultaat na belastingen en belang derden	-123,6	-160,8	23,2%
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	365,6	308,1	18,6%
New business marge Leven (excl. Duitsland)	1,6%	-0,4%	2,0 pp
Combined Ratio	98,3%	96,5%	1,8 pp
Marktconsistente Embedded Value (MCEV)	4.224,3	3.445,4	22,6%
Aandelenkapitaal en reserves	3.887,6	3.149,7	23,4%
Present Value of New Business Premiums (PVNBP)	4.050,0	5.120,9	-20,9%
New business Schade	184,6	203,4	-9,3%
Operationeel rendement op eigen vermogen	11,6%	6,2%	5,4 pp
IFRS Solvabiliteit	256%	205%	51 pp
Wettelijke solvabiliteit (IGD)	201%	145%	56 pp

Baten en resultaat in het boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Totaal 2009
Baten						
Bruto geboekte premies	3.641,8	1.422,9	-	-	-	5.064,7
Netto verdiende premies	3.591,5	1.321,4	-	-	-	4.912,9
Rentebaten	1.084,5	79,9	403,9	0,2	245,5	1.814,0
Provisiebaten en ontvangen vergoedingen	-10,7	18,9	57,6	110,2	15,6	191,6
Totaal opbrengst uit beleggingen en overige activiteiten (excl. rentebaten)	1.089,6	47,5	13,2	-0,1	45,0	1.195,2
Totaal baten	5.754,9	1.467,6	474,7	110,4	306,1	8.113,6
Resultaat na belastingen en belang derden	-119,1	111,0	9,8	21,7	-147,0	-123,6
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	242,5	88,5	16,7	26,5	-8,6	365,6

Verslag van de Raad van Bestuur

Baten en resultaat in het vorig boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Totaal 2008
Baten						
Bruto geboekte premies	4.533,1	1.377,9	-	-	0,2	5.911,2
Netto verdiende premies	4.506,5	1.260,0	-	-	0,2	5.766,7
Rentebaten	1.062,6	77,0	437,8	-2,5	293,9	1.868,8
Provisiebaten en ontvangen vergoedingen	168,5	19,6	61,9	107,8	8,4	366,2
Totaal opbrengst uit beleggingen en overige activiteiten (excl. rentebaten)	-749,8	-91,9	-127,8	0,2	95,3	-866,1
Totaal baten	4.987,8	1.264,8	371,9	105,5	405,7	7.135,6
Resultaat na belastingen en belang derden	25,4	13,4	-114,4	9,7	-94,9	-160,8
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	187,2	112,3	-7,3	16,0	-0,1	308,1

Verslag van de Raad van Bestuur

Tienjareoverzicht

In miljoenen euro	2009 IFRS	2008 IFRS	2007 IFRS	2006 IFRS	2005 IFRS	2004 IFRS	2004 Dutch GAAP	2003 Dutch GAAP	2002 Dutch GAAP	2001 Dutch GAAP	2000 Dutch GAAP
Inkomsten											
Bruto premie-inkomen Leven	3.642	4.533	4.054	3.146	3.772	3.437	3.648	3.153	2.744	2.686	2.283
Bruto premie-inkomen Schade	1.423	1.378	1.251	1.167	1.164	1.133	1.133	978	810	752	774
Bruto premie-inkomen Zorg	-	1.563	1.357	1.503	781	834	834	851	787	708	685
Totaal premie-inkomen	5.065	7.474	6.661	5.815	5.717	5.405	5.615	4.982	4.341	4.146	3.742
Opbrengst uit beleggingen	3.198	481	1.905	2.131	3.348	2.407	2.255	2.210	1.021	1.400	1.796
Overige activiteiten	-61	833	444	436	417	364	165	177	124	76	130
Totaal	8.202	8.788	9.010	8.381	9.481	8.176	8.035	7.369	5.486	5.622	5.668
Resultaat voor belastingen en buitengewone baten en lasten											
Leven	-133	150	631	795	236	286	249	238	152	291	313
Schade	137	25	247	189	228	141	135	92	13	19	-9
Zorg	-	-11	-31	-2	31	17	16	5	12	23	12
Bank	7	-163	7	26	35	13					
Fund Management	29	13	34	54	46	34					
Overige	-163	-190	-80	-151	-25	-52	-15	-44	-21	31	12
Totaal	-123	-177	809	912	552	439	385	291	156	364	328
Buitengewoon resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-28	-	-	-
Resultaat voor belastingen	-123	-177	809	912	552	439	385	263	156	364	328
Belastingen	43	24	-22	-152	120	-98	-98	-27	-20	-68	-65
Resultaat na belastingen	-80	-153	787	759	432	340	287	236	136	296	263
Toe te rekenen aan:											
Aandeelhouders van Delta Lloyd NV	-124	-161	745	725	409	327	278	227	136	296	263
Belang derden	43	8	42	34	23	13	9	9	-	-	-
Nettoresultaat	-80	-153	787	759	432	340	287	236	136	296	263
Totaal aandelenkapitaal en reserves	3.888	3.150	4.967	4.523	3.774	2.796	2.649	2.244	1.713	2.354	2.878
Totaal activa	65.955	63.244	62.370	59.598	57.084	49.275	40.730	38.077	32.781	34.239	30.992
Bedragen in euro											
Dividend (gewone aandelen)	0,50	-	67,68	51,77	31,73	24,01	24,01	-	-	23,71	27,04
Dividend (preferente aandelen B)	-	-	18,02	18,02	18,02	18,02	18,02	-	-	20,79	20,79
Dividend (preferente aandelen A)	0,01	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,23	0,23	0,23
Aantal vaste medewerkers op fulltimebasis per jaareinde	6.297	6.674	6.407	6.446	6.184	6.459	6.459	6.514	6.464	6.506	5.639

Met ingang van de beursgang zijn de aandelen als gevolg geherstructureerd. De gewone aandelen en de preferente aandelen A hebben beide een nominale waarde van € 0,20. De preferente aandelen B werden afgelost.

Voor de beursgang gelden de bedragen per gewoon aandeel met een nominale waarde van € 1,00, per preferent aandeel B met een nominale waarde van € 50,00 en per preferent aandeel A met een nominale waarde van € 1,00.

Voor 2008 de nominale waarde van de gewone aandelen en prefente aandelen A was € 9,08. De nominale waarde preferente aandelen B voor 2008 was € 453,78.

3.4 Strategie

Delta Lloyd Groep wil gezien worden als de meest betrouwbare en gerespecteerde verzekeraar en financiële dienstverlener op haar doelmarkten, die haar klanten zekerheid biedt door middel van verzekering van risico's, inkomensbescherming en vermogensvorming. Op de middellange termijn ambieert de Groep een positie in de top 3 op de Nederlandse markt voor levens- en schadeverzekeringen en in de top 5 op de Belgische verzekeringsmarkt.

Delta Lloyd Groep streeft naar:

- creatie van duurzame waarde voor aandeelhouders door een langetermijnfocus;
- groei door focus op klanten;
- operationele winstgevendheid door kostendiscipline;
- sterk kapitaal- en risicomanagement;
- leidende marktposities, goed gepositioneerd voor consolidatie.

De strategie van de Groep is ontwikkeld op basis van scenariodenken, waarbij de verschillende segmenten (Leven, Schade, Bank, Fund Management en Overige) worden onderworpen aan extreme scenario's met een interval van vijf jaar. De Groep is van mening dat haar strategie zal bijdragen aan waardecreatie voor haar aandeelhouders en haar in staat zal stellen om op de lange termijn voordelen te realiseren voor alle belanghebbenden: klanten, aandeelhouders, distributiepartners, medewerkers, leveranciers en de maatschappij.

Delta Lloyd Groep laat zich voorstaan op haar maatschappelijk verantwoord gedrag. De Groep is van mening dat dit haar reputatie ten goede komt, het vertrouwen van klanten bevordert en zich uiteindelijk vertaalt in een hogere omzet en winstgevendheid. Het maatschappelijk verantwoord gedrag komt onder meer naar voren in de voortrekkersrol die Delta Lloyd Groep speelde op het gebied van beleggingsverzekeringen. Voorts voldoet Delta Lloyd Groep aan de richtlijnen van het Global Compact van de Verenigde Naties en was de Groep in 1988 de eerste vermogensbeheerder in Nederland die duurzaam beleggen aanbood. De Delta Lloyd Groep Foundation ontwikkelde in 2009 een groot aantal projecten rond het thema van de financiële zelfredzaamheid.

3.4.1 Operationele en financiële doelen

Het schema met doelstellingen is ten opzichte van 2008 gewijzigd. Er zijn met de beursgang nieuwe operationele en financiële doelen gesteld, de activiteiten hebben binnen de segmenten Leven, Schade, Bank, Fund Management en Overige meer focus gekregen in de markten Nederland en België. Voor 2009 blijft de rapportage beperkt tot de *business management objectives* die zijn gedefinieerd ten tijde van de beursgang.

Operationele en financiële doelstellingen versus resultaten

	Doelstelling	Resultaat 2009
Leven	<ul style="list-style-type: none">• Doelstellingen marges new business:<ul style="list-style-type: none">- Leven individueel: 2%- Leven collectief: 1%	-1,2%* 2,0%
Schade	<ul style="list-style-type: none">• Combined ratio van ten minste 98% door de gehele cyclus	98,3%
Efficiency	<ul style="list-style-type: none">• Doelstelling 2009: € 125 miljoen kostenbesparing• Doelstelling 2010: € 50 miljoen kostenbesparing	Gerealiseerd in 2009: € 146 miljoen (€ 21 miljoen beter dan doelstelling)
Aandeelhoudersrendement	<ul style="list-style-type: none">• Operationeel rendement op eigen vermogen: gemiddelde van 10% (in een range 8-12%)• Dividend pay-out ratio van 40-45% van operationeel resultaat na belastingen en belang derden	11,6% Voorgestelde ratio 41%
Kapitaalpositie	<ul style="list-style-type: none">• Wettelijke solvabiliteit van ten minste 175% voor grootste verzekeringsdivisies	201%
* +0,8% zonder Duitsland		

3.4.2 Strategie ‘Toekomst Verzekerd’

De algehele strategie van de Groep is gebaseerd op de strategie ‘Toekomst Verzekerd’, die onverminderd haar waarde bewijst en de Groep heeft gebracht waar zij nu staat: een gedegen en succesvolle financiële dienstverlener die onder stakeholders een aanzienlijk vertrouwen geniet, met een bewezen maatschappelijke verantwoordelijkheid en transparantie in producten, verslaggeving, beloning en governance.

Kernwaarden

Delta Lloyd Groep gebruikte ook in 2009 de zeven kernwaarden als leidraad voor al haar activiteiten. De waarden geven richting aan het beleid en zijn bepalend voor de bedrijfscultuur en identiteit. Ze maken duidelijk waar het concern voor staat en dienen als toetssteen voor het handelen. De kernwaarden worden gedragen door alle medewerkers en zijn inmiddels diep verankerd in de organisatie. De zeven kernwaarden van Delta Lloyd Groep zijn:

- integriteit
- klant centraal
- verantwoordelijkheid en betrokkenheid
- teamgeest
- open communicatie
- flexibiliteit
- ondernemersgeest

Meer informatie over de kernwaarden is te vinden in het jaarverslag maatschappelijk verantwoord ondernemen.

3.4.3 Strategische doelen

Delta Lloyd Groep heeft, vanuit de in het verleden gehanteerde strategische pijlers, de volgende strategische doelen van de Groep geformuleerd.

1. De goede reputatie van Delta Lloyd Groep benutten om een duurzame relatie met klanten op te bouwen aansluitend bij hun (veranderende) behoefte aan verzekeringen en financiële diensten.

De Groep wil haar sterke merknaam en goede reputatie benutten door een duurzame relatie met klanten op te bouwen. Delta Lloyd is één van de bekendste verzekeringsmerken in Nederland, klanten associëren het merk met professionaliteit en betrouwbaarheid. De merken ABN AMRO Verzekeringen en OHRA hebben eveneens een uitstekende reputatie. De naamsbekendheid is in België al 86%.

Ontwikkeling in 2009

Delta Lloyd Groep had geen staatssteun nodig, en is mede daardoor uiteindelijk sterker uit de crisis gekomen. Zo sterk, dat kon worden besloten tot een succesvolle beursgang in november 2009: de grootste in West-Europa, de op twee na grootste in de wereld en de grootste van een financiële dienstverlener in de wereld. De beursgang betekende een doorbraak in de crisis en bevestigde het beeld van Delta Lloyd Groep als een gedegen en succesvolle onderneming.

Ook met de securitisatie van een deel van de hypotheekportefeuille voor ongeveer € 900 miljoen eind 2009 geplaatst, nam Delta Lloyd Groep het voortouw.

Delta Lloyd Groep realiseert zich terdege dat haar positie ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid meebrengt. Deze erkenning komt onder meer tot uitdrukking in het werk van de Delta Lloyd Groep Foundation. Zichtbaar is Delta Lloyd Groep uiteraard ook in watersportsponsoring, met de Volvo Ocean Race (gefinisht in juni 2009) als aansprekend voorbeeld. Het is een zichtbaarheid die past bij de ambities van de Groep en die uiteraard een aanzienlijke publicitaire waarde heeft.

2. Het klantenbestand uitbreiden door de distributiekraft van Delta Lloyd Groep verder te ontwikkelen en gericht zoeken naar fusie- en overnamemogelijkheden, waarbij de nadruk onverminderd ligt op het aanbieden van winstgevende producten.

Delta Lloyd Groep wil het klantenbestand in de volgroeide markten in Nederland en België uitbreiden door het verder uitbouwen van het multi-brand, multi-channel distributienetwerk. Dit netwerk biedt toegang tot zeven miljoen (potentiële) klanten: zes miljoen in Nederland en één miljoen in België. In de afgelopen tien jaar heeft de Groep een reeks strategische overnames en allianties gerealiseerd om de bestaande activiteiten te versterken of aan te vullen. Ook hierdoor is Delta Lloyd Groep goed gepositioneerd voor toekomstige consolidatie.

De bruto geboekte premies van de Groep (exclusief zorgverzekering) vertoonden tussen 1999 en 2009 een samengestelde jaarlijkse groei (CAGR) van 6,4%. Dit is aanzienlijk meer dan de totale Nederlandse verzekeringsmarkt, die een samengestelde jaarlijkse groei van 3,1% liet zien (bron: Assurantie Magazine (AM) Jaarboek 2001 en Nederlands Verbond van Verzekeraars 2009). In België heeft de Groep in de afgelopen jaren een aanzienlijke groei gerealiseerd. Het marktaandeel voor levensverzekeringen is verdubbeld door de overname van Swiss Life Belgium.

Ontwikkeling in 2009

Verdere ketenintegratie, mogelijk gemaakt door betrouwbare IT, schept ruimte om tegen lagere kosten hoogwaardige service te bieden.

De voorziene integratie van ABN AMRO Bank en Fortis Bank Nederland zal zorgen voor een uitgebreider en fijnmaziger distributienetwerk van bankkantoren. In 2009 is het startsein gegeven voor een vernieuwde inrichting van de directe divisie, rondom het merk OHRA. Centrale kenmerken: sterkere focus op verkoop en service via internet, een portfolio met eenvoudige producten en een zeer kostenefficiënte uitvoering. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de start van de directe verkoop van verzekeringsproducten via Delta Lloyd Bank.

De cross-sell overeenkomst met CZ, in samenhang met de overdracht van Delta Lloyd Zorgverzekeringen aan CZ, zorgt voor een extra impuls in distributiekraft. De focus op de drie merken Delta Lloyd, OHRA en ABN AMRO Verzekeringen gaat gepaard met meer gerichte investeringen in deze merken. Dit heeft geleid tot de verkoop van de Lancyr-formule aan FDC, per 1 april 2009.

3. Gebruikmaken van expertise om producten en diensten aan te bieden die inspelen op markttrends.

Delta Lloyd Groep is dankzij de brede dekking van de Nederlandse en Belgische verzekeringsmarkt via verschillende distributiekanaalen in een goede positie om klantvoorkeuren en markttrends goed in te schatten en tijdig nieuwe producten en diensten te introduceren. De Groep introduceerde, als een van de eerste marktpartijen, bancaire lijfrente- en hypotheekproducten die zijn aangepast aan recente wijzigingen in de belastingwetgeving. Daarnaast wil de groep zich meer gaan richten op hoogwaardige en innovatieve producten, zoals collectieve pensioenen voor grote ondernemingen. De Groep wil tevens het aantal eenvoudige standaardproducten vergroten dat wordt aangeboden via het segment Schade en wil de bancaire lijfrente en vergelijkbare producten promoten als alternatief voor minder populaire individuele levensverzekeringsproducten.

Dankzij de diversiteit van dit productaanbod en de opgebouwde expertise kan de Groep zich aanpassen aan en reageren op veranderende voorkeuren van klanten.

Voor het realiseren van haar ambities vertrouwt Delta Lloyd Groep op goed gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers. De Groep wil een inspirerende werkomgeving bieden, waarin medewerkers alle kansen krijgen om te groeien en door te stromen.

Ontwikkeling in 2009

Voor training en ontwikkeling van medewerkers gaf Delta Lloyd Groep in 2009 in totaal € 10,7 miljoen uit; in 2008 was dat € 12,7 miljoen. In 2009 bedroegen de uitgaven voor training en ontwikkeling € 1.694 per FTE (in 2008 per FTE € 1.986).

In 2009 heeft Delta Lloyd Groep gedetailleerd in kaart gebracht hoe de Groep kan komen tot een generationaliseerde portfolio van rendabele, maatschappelijk verantwoorde producten die aansluiten bij de vraag uit de markten die de Groep bedient. In de eerste maanden van 2010 zullen alle divisies plannen voor rationalisatie presenteren.

Een zeer belangrijke markttrend is de voortdurende groei van internet als distributiekanaal voor eenvoudige, transparante en scherp geprijsde producten. Met het oog op die ontwikkeling heeft de directe divisie van Delta Lloyd Groep in 2009 een nieuwe opzet gekregen. De directe divisie wordt eenvoudiger en klantgerichter. Wezenlijk is de veel sterkere focus op verkoop en dienstverlening via internet.

Aan de andere kant van het spectrum bewijst Delta Lloyd Groep haar kracht met de Xclusief-lijn voor particulieren, waarvan het klantenbestand in twee jaar tijd verdubbelde. In pleziervaartuigen is Delta Lloyd verreweg marktleider.

4. Stroomlijnen van activiteiten om kosten te verlagen en efficiëntie te verbeteren.

Doel is de kosten per product te verlagen, schaalvoordelen te creëren en de efficiency te verbeteren, met als resultaat een sterkere basis voor een succesvolle marktwerking. Lagere kosten zullen hand in hand gaan met een verdere verbetering van de klantenservice. Daarnaast wil de Groep het rechtstreeks online invoeren van polisgegevens bevorderen.

Ontwikkelingen in 2009

De implementatie van een groepsbreed sharing-programma heeft geresulteerd in de totstandkoming van twee segmentbackoffices voor alle daaronder vallende merken en distributiekkanalen. Voor de particuliere schadeverzekeringen van de Groep is het Particulier Schade Bedrijf (juridische naam: Delta Lloyd Groep Particuliere Schadeverzekeringen NV) de centrale risicodragers. Ook de activiteiten op het gebied van inkomens- en verzuimverzekeringen die worden aangeboden onder de verschillende merknamen van de Groep zijn samengevoegd, binnen het Inkomen en Verzuim Bedrijf (IVB). De Groep evalueert momenteel de organisatiestructuur met als doel de efficiency verder te verbeteren.

3.4.4 Veranderende omgeving

Delta Lloyd Groep opereert in, en probeert optimaal in te spelen op een omgeving die voortdurend in verandering en in ontwikkeling is, op vele gebieden: demografisch, politiek, sociaal, ecologisch, economisch en technologisch. In het volgende schema een beknopte analyse van Delta Lloyd Groep van de omgeving van de onderneming.

Verslag van de Raad van Bestuur

Demografisch	Ecologisch
- Verhoging AOW-leeftijd, maar niet van pensioenleeftijd	- Investerings in duurzaamheid, energiezekerheid en innovatie door overheid (zoals sloopregeling oude auto's en isolatie van huizen)
- Opkomst van nieuwe klantdoelgroepen (o.a. allochtonen)	- Groeiende aandacht voor mvo bij stakeholders
- Steeds meer kleine huishoudens	- Meer aandacht voor duurzaamheid en groen
- Financiële planning wordt belangrijker voor jongeren	- Subsidies voor groenproducten
- Toenemende vergrijzing en ontgroening (vergrijzing arbeidspotentieel)	
- Stijgende zorgkosten	

Politiek	Economisch
- Overheid heeft meerdere belangen in bankverzekeraars, hierdoor kans op ongelijke concurrentie	- Recessie nog niet voorbij, krimp van economie loopt door tot in 2010
- Invoering van verschillende bancaire verzekeringsproducten	- Inflatie blijft laag; volatiele rente; afname investeringen
- Overheid zoekt richting op verschillende gebieden (bijvoorbeeld m.b.t. hypotheekrenteaftrek)	- Afname aantal beleggers, onzekerheid op beleggersmarkt
- Toenemende eisen aan transparantie (zorgplicht tussenpersonen, provisie-richtlijnen)	- Oplopende werkloosheid, daardoor minder krappe arbeidsmarkt, minder zzp'ers
- Toenemend(e) toezicht en regelgeving	- Sterke daling consumentenvertrouwen sinds 2008
- Toenemende invloed EU (energiemarkt, solvency-richtlijnen)	- Aantal transacties op woningmarkt neemt af, onzekerheid neemt toe
- Zorgkosten moeten verder omlaag	- Oplopende staatsschuld
- Opkomst one-issue partijen	- Steeds meer Nederlandse bedrijven in buitenlandse handen
	- Loonmatiging

Sociaal	Technologisch
- Slechter imago financiële instellingen door kredietcrisis	- Verderegaande digitalisering en automatisering
- Klanten willen begrijpelijke producten, die zekerheid bieden	- Inzichtelijkheid complexe producten door IT
- Groeiende focus van consumenten	- Voortgaande standaardisatie van producten
- Consumenten informeren zich beter en switchen meer	- The power of us (consumentenkracht)
- Ontstaan van nieuwe sociale netwerken (via internet)	- Vernieuwing en innovatie (zoals straight through processing)
- Meer behoefte aan snel informatie ontvangen	- Multifunctioneel gebruik van mobiele telefonie
- Verlegging focus van economische welvaart naar welzijn (basis voor ingrijpende maatschappelijke en economische vernieuwing)	

3.4.5 SWOT-analyse

De kansen en bedreigingen voor de Groep komen voort uit de huidige marktomstandigheden, de positie die de Groep daarin inneemt en de strategische ontwikkelingen. Hier zijn ze beknopt weergegeven:

Verslag van de Raad van Bestuur

Strengths	Weaknesses
- Multi-channel distributie, drie sterke complementaire merken	- Complexe organisatie
- Fullservice verzekeraar	- Kosten en marge blijven punt van aandacht
- Dominante positie in Nederland en volwassen aanwezigheid op tweede thuismarkt in België	- Lange time-to-market
- Betrouwbaar imago van alle drie de labels	- Te weinig premie- en risicodifferentiatie
- Grote naamsbekendheid (sterke integrale brandcampagnes)	- Huidige positionering labels dekt niet hele markt af
- Enige grote Nederlandse financiële dienstverlener zonder staatssteun	- ICT-infrastructuur te complex, ketenintegratie onvoldoende
- Interest- en aandelenrisico's zijn goed gehedged	- Lage uitnuttingsgraad klant (SOW/cross-sell)
- Structuur voor cross-sell en deep-sell aanwezig	- Beperkte kennis/beeld van eindklant bij niet-directe kanaal
- Goede claimafhandeling	
- Directe divisie beschikt over veel klantgegevens	

Opportunities	Threats
- Vraag naar producten met een gegarandeerd rendement	- Opkomst internetverzekeraars en buitenlandse fondsen
- Vraag naar spaarproducten (zowel bancaire spaarhypotheek, bancaire lijfrente als losse spaarrekeningen)	- Prijsdruk zet marges onder druk: groeiende focus op prijs door consumenten, bij gebrek aan onderscheidend vermogen verzekeraars
- Overnamekansen op Belgische markt	- Mogelijk geen gelijk speelveld door financiële instellingen met staatssteun
- Toenemend switchgedrag consumenten	- Gewijzigde wetgeving voor Levenmarkt (bancaire lijfrente)
- Door financiële crisis komen onderdelen van andere verzekeraars te koop	- Gevolgen beleggingsverzekeringenaffaire (claims, verdere verscherping wetgeving en continu negatieve pers)
- Hypothekenmarkt: terugtrekkende buitenlandse concurrenten	- Verslechtering imago financiële instellingen
- Terugtrekkende ondernemerspensioenfondsen	- Meer (focus van) aanbieders op pensioenmarkt
- Tendens naar pakketproducten	- Afnemende belangstelling voor beleggen
- Marktomvang zzp/dga zeer aantrekkelijk	- Concurrentie door branchevreemde A-merken
- Grensvervaging intermediair, direct writer en bank	
- Nieuwe partijen/functies in distributieketen	
- Thema duurzaamheid	
- Behoeftte aan veiligheid en zekerheid	
- Consumentenangst voor gevolgen van crisis (werkloosheid, inkomensdaling)	

3.4.6 Aanscherping strategie: scenario's voor de toekomst

De huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een nieuw toekomstperspectief. De toekomst voorspellen kan niemand, maar het is wel goed mogelijk om, vanuit de huidige ontwikkelingen, een voorstelling te maken hoe de wereld er over vijftien jaar uit zou kunnen zien. Delta Lloyd Groep doet dat met behulp van scenario's. Voor de Groep is scenariodenken een onmisbaar instrument om met de onzekere toekomst om te kunnen gaan. Door geheel verschillende toekomstscenario's te doordenken, groeit het inzicht in de krachten die de toekomstige omgevingsdynamiek bepalen. Scenario's schetsen varianten van een mogelijke toekomst, door een aantal actuele trends door te trekken en weer te geven in uitersten, en geven zicht op de context waarin Delta Lloyd Groep in 2025 zaken zal doen.

In 2009 is verder gewerkt aan de vernieuwing van de scenario's. Meer dan honderd mensen binnen en buiten de onderneming hebben hun bijdrage geleverd. De gesprekken gingen vooral over de toekomstige maatschappelijke, ecologische en economische context waarbinnen ook de financiële sector moet opereren. In een serie scenarioworkshops zijn uiteenlopende combinaties van externe krachten verkend en kregen twee toekomstscenario's hun definitieve vorm. Elk scenario vormt een wezenlijk ander perspectief op de wereld en belicht zo andersoortige ontwikkelingen.

Scenario 1: Nieuwe balansen

Duurzaamheid en respect voeren wereldwijd de boventoon en bieden nieuwe partijen en initiatieven volop de ruimte. Overheden en ondernemingen investeren fors in duurzame energie en ambitieuze milieu-doelstellingen, en Azië neemt de leiding in de wereldeconomie stevig in handen. In het Westen wint welzijn het van economische welvaart en het vormt de basis voor ingrijpende maatschappelijke en economische vernieuwing.

Scenario 2: Versplintering

Economische problemen escaleren en luiden langdurige perioden van mondiale stagnatie in. Terwijl maatschappelijke tegenstellingen groeien en politieke coalities uit elkaar vallen, ontwikkelen zich levendige virtuele samenlevingen. Als het gebruik van internet wereldwijd explodeert, groeit een bloeiende virtuele economie, die markten en organisaties voorgoed verandert.

De nieuwe scenario's zullen, terugrekenend naar de huidige tijd, aanleiding zijn voor een aanscherping van de strategie 'Toekomst verzekerd'. Dit zal naar verwachting in de eerste helft van 2010 zijn beslag krijgen. Vooruitlopend daarop is er al een globaal beeld ontstaan van de strategische implicaties die de scenario's hebben voor Delta Lloyd Groep. Vier hoofdpunten – die ook nu al aandacht krijgen – laten zich onderscheiden.

- *Radicaal vereenvoudigen.* Eenvoudige producten en processen zijn cruciaal om substantiële kostenverlagingen te realiseren en succesvol te zijn in de snel veranderende markt. De voortgaande legacysanering van IT-systemen en de centralisatie van asset management activiteiten in Amsterdam dragen hieraan bij.
- *Klantkennis.* Noodzakelijk voor een verantwoorde en onderscheidende risicodifferentiatie, en absolute voorwaarde om actief te kunnen inspelen op veranderende wensen van klanten. We vullen dit nu al in door elk risico te koppelen aan een passende prijs. We geven de klant wat hij nodig heeft en vallen hem niet onnodig lastig. Daarvoor maken we gebruik van onze productkennis, bijvoorbeeld van complexe pensioenproducten en technische verzekeringen. Via datawarehousing verbeteren we de kwaliteit en toepasbaarheid van onze klantkennis.
- *Kies positie in de keten.* Alleen dan kan Delta Lloyd Groep leidend blijven in een markt met snel opkomende nieuwe aanbieders. We spelen in op de komst en populariteit van flexibele 'organisiers' en bijvoorbeeld prijsvergelijkers en zorgen voor een goede positie bij volmachtkantoren. Samenwerking met zulke aanbieders zullen we meer en meer strategisch inzetten.

- *Groei vereist innovatie.* Een blijvend sterke positie kan niet zonder de capaciteit voor snelle business innovatie. De markt vraagt om lagere kosten, meer differentiatie en maatwerk. Met onze bancaire lijfrente en bancaire hypotheek hebben we optimaal ingespeeld op nieuwe mogelijkheden en een goede positie verworven. Concepten als Virtes en iZio geven antwoord op de vraag naar lage kosten en eenvoudige producten. Onze pensioenstrategie heeft de basis gelegd voor de successen in dat segment.

Het complete dossier over scenariodenken staat op de website van Delta Lloyd Groep.

3.4.7 Naar een nieuw organisatiemodel

Om de concurrentiekracht te versterken en om te kunnen blijven groeien is een organisatie nodig die beter, eenvoudiger en goedkoper is.

De transitie naar een vernieuwd organisatiemodel van de verzekeringsactiviteiten is dan ook een belangrijke strategische ontwikkeling voor Delta Lloyd Groep. Vereenvoudiging is het sleutelbegrip voor de organisatorische veranderingen binnen Delta Lloyd Groep. Wat op drie plekken gebeurt, kan best op één plek worden georganiseerd.

Gebundelde kracht

De groei moet vooral komen uit twee belangrijke markten: de markt voor complexe adviesproducten en de markt voor commodities.

Complexe, adviesgevoelige producten, voor zowel particuliere als zakelijke klanten, vragen om een blijvend scherpe focus op maatwerk in de marketing en verkoop. Voorwaarde daarvoor is de bundeling van kennis en expertise en het waar mogelijk inrichten van geïntegreerde ketens. In de praktijk heeft die ambitie onder meer vorm gekregen in de komst van het Kenniscentrum Pensioenen. In het Kenniscentrum zijn diverse expertises van Delta Lloyd Leven en ABN AMRO Verzekeringen samengebracht, waaronder verzekeringstechniek, risicomanagement, tarifiering, functioneel beheer en kennismanagement.

Krachtenbundeling is ook noodzakelijk voor een belangrijke tweede pijler in de markt: de commodities, standaardproducten voor de particuliere en kleinzakelijke klant. Het is een markt waarin de aanbieders de concurrentiestrijd vooral voeren op prijs en (snelle) beschikbaarheid. Dat dwingt tot schaalvergroting en kostenverlaging, maar ook tot een hoog kwaliteits- en serviceniveau. De klant vraagt een ruim aanbod aan producten die passen bij zijn of haar levenssituatie en die bovendien eenvoudig en transparant zijn. Een versnelde time-to-market en slagvaardigheid zijn noodzakelijk om marktkansen ook daadwerkelijk te benutten.

Per 1 januari 2009 zijn daarom de backoffices voor bepaalde gestandaardiseerde particuliere schadeverzekeringsproducten samengevoegd met de afdelingen die zich bezighouden met productontwikkeling, prijsstelling en risicodragende activiteiten, tot het Particulier Schade Bedrijf. Ook de activiteiten op het gebied van inkomens- en verzuimverzekeringen die worden aangeboden onder de verschillende merknamen van de Groep zijn samengevoegd, binnen het Inkomen en Verzuim

Bedrijf (IVB). OHRA en Delta Lloyd nemen hun schadeproducten af van het PSB en het IVB. Erasmus Schade is in 2009 geïntegreerd in Delta Lloyd Schade, het particuliere deel gaat in 2010 naar het PSB.

Na het principebesluit van de Raad van Bestuur in juli 2009 is de voorbereiding voor sharing op het gebied van pensioenen tussen Delta Lloyd en ABN AMRO Verzekeringen in volle gang. Onderzoek is gaande naar de wenselijkheid van sharing op het gebied van individueel leven. De focus ligt met name op overlijdensrisicoverzekeringen en direct ingaande lijfrente.

Al in 2008 was ook Group IT tot stand gekomen, voorwaarde om te komen tot vereenvoudiging van het applicatielandschap en het groepsbreed delen van systemen. De modernisering ging gepaard met het reduceren van complexiteit, gericht op kostenverlaging. In 2009 stonden het saneren en het kwalitatief verbeteren van systemen hoog op de agenda. Nadat in 2008 al ruim 250 systemen waren opgeruimd, saneerde Delta Lloyd Groep in 2009 nog eens 485 systemen.

Vernieuwde directe divisie

De directe divisie van Delta Lloyd Groep is in 2009 op een nieuwe leest geschoeid. OHRA is er voor klanten die de zekerheid van een betrouwbaar merk zoeken. Klanten die de allerlaagste prijs willen, kunnen terecht bij de prijsvechters van de Groep: Nationaal Spaarfonds, iZio en whitelabel Virtes, dat producten aanbiedt die bijvoorbeeld worden verkocht onder de eigen merknamen van Kruidvat en Neckermann.

De directe divisie wordt eenvoudiger en klantgerichter. Wezenlijk is de veel sterkere focus op verkoop en dienstverlening via internet. Dat vraagt om investeringen in internet en IT, maar ook in de kwaliteit van het Contact Center. Minder doorverbinden, het liefst meteen helpen. Het Nationaal Spaarfonds is in 2009 geïntegreerd in de OHRA-organisatie.

Slim productenpakket

In 2009 is een gedetailleerde analyse gemaakt ten behoeve van de productrationalisatie van de divisies in de komende jaren. Daarnaast zijn er 'spelregels' rondom productontwikkeling en sanering opgesteld. Deze spelregels zullen in de komende jaren richtinggevend worden voor productontwikkeling en sanering. Het resultaat moet een portfolio zijn van producten die rendabel zijn, die aansluiten bij de markten die door de labels van de Groep worden bediend en die maatschappelijk verantwoord zijn. Een slim samengesteld productenpalet zorgt voor minder administratie, legt minder druk op opleidingen en systemen, zorgt voor een meer betrouwbare dienstverlening en brengt de kosten omlaag. In 2010 zullen alle divisies plannen voor rationalisatie presenteren.

Borging van vernieuwing

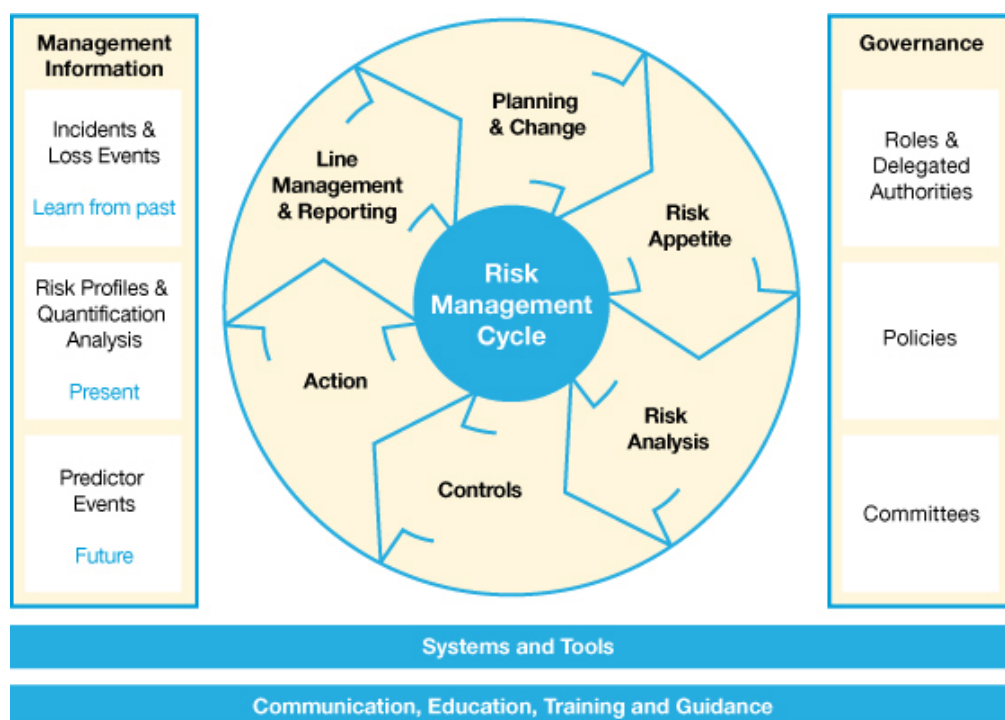
Delta Lloyd Groep wil bewerkstelligen dat grote trajecten met name intern bemand worden én dat Delta Lloyd Groep zelf kennis opbouwt en behoudt over dergelijke veranderingstrajecten.

Divisieoverschrijdende veranderingsprocessen worden centraal in gang gezet, begeleid en geïmplementeerd. Waar nodig en zinvol worden programma's opgepakt die nog voortvloeien uit sharing. Een goed voorbeeld is de mate waarin sharing mogelijk en wenselijk is voor ABN AMRO Verzekeringen. Alle business cases zijn opnieuw tegen het licht gehouden. Inmiddels is er een akkoord voor sharing met Group IT. Bovendien zijn voorbereidingsprogramma's gestart voor sharing op het gebied van schade particulier en pensioenen.

3.5 Risicomanagement

Delta Lloyd Groep beschermt zich met een risicomanagementstructuur tegen gebeurtenissen die afbreuk kunnen doen aan het bereiken van een duurzaam resultaat, de minimaal vereiste solvabiliteit of de strategische doelstellingen. Het systeem van risicomanagement is volledig verankerd in de dagelijkse bedrijfsvoering. Het risicomanagement stelt de Groep in staat de risico's die tijdens de uitoefening van de bedrijfsactiviteiten kunnen ontstaan, tijdig vast te stellen, te analyseren, te meten, te beheersen en te controleren. Daardoor kan Delta Lloyd Groep haar ratings in stand houden, voldoen aan haar verplichtingen tegenover crediteuren (waaronder klanten) en voldoen aan de eisen van toepasselijke wet- en regelgeving.

Een uitvoerige beschrijving van het risicomanagement van Delta Lloyd Groep en de ontwikkeling van de risico's is opgenomen in paragraaf 5.1.7.37 van de jaarrekening bij dit verslag. In hoofdstuk 6.1 staat een samenvatting van de risicofactoren.

De Groep organiseert workshops over specifieke onderwerpen op het gebied van risicomanagement om het inzicht te vergroten in de beheersing van risico's en actuele ontwikkelingen, zoals de voorbereidingen voor Solvency II. Een speciale webbased portal bundelt de informatie over Solvency II en vat de ontwikkelingen voor de Groep samen.

3.5.1 Vijf elementen

De risicoaanpak van de Groep steunt op de volgende elementen:

1 Het risicomanagementframework van de Groep

Bij het vaststellen van dit raamwerk is rekening gehouden met alle relevante elementen van het risicomanagement, waaronder een risicomanagementcyclus en de onderlinge relatie tussen governance- en managementinformatie. Het framework is gebaseerd op het Enterprise Risk Management-model van het Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Het raamwerk helpt de Groep bij het verkrijgen van inzicht in en het kwantificeren en beheersen van de risico's waaraan zij is blootgesteld.

2 De risicomanagementstructuur van de Groep

Deze structuur is gebaseerd op een governanceraamwerk met 'drie verdedigingslijnen' dat de verantwoordelijkheden en richtlijnen voor de managementstructuur van de Groep weergeeft.

3 Het interne governancesysteem van de Groep

Elke divisie heeft een eigen audit committee dat toeziet op de werking van de business controlsystemen die vallen binnen de verantwoordelijkheid van de respectieve bedrijfsonderdelen.

4 Het beleid van Delta Lloyd Groep

Dit omvat een aantal verplichte beleidslijnen dat wordt gebruikt om de mate van risicotolerantie en de risicobeheersing vast te stellen, te definiëren en te beoordelen.

5 Delta Lloyd Groep conformeert zich aan de Nederlandse corporate governance code

Zie 'Corporate Governance'.

3.5.2 Drie 'verdedigingslinies'

Het risicomanagement van Delta Lloyd Groep kent drie 'verdedigingslinies':

1 Eerste linie – Risicomanagementstrategie binnen elk bedrijfsonderdeel

Omvat onder meer het implementeren van beleid, de dagelijkse verantwoordelijkheden en rapportages en het beheer van informatie. De verantwoordelijkheid voor deze verdedigingslinie berust bij de Raad van Bestuur en het managementteam van elk bedrijfsonderdeel.

2 Tweede linie – Risicomanagement- en complianceorganisatie

Houdt zich bezig met het coördineren en ontwikkelen van beleid, de rapportagestructuren en de controle op de naleving van wettelijke en interne regels. Deze verdedigingslinie is de verantwoordelijkheid van de afdelingen/functionarissen die binnen elke divisie belast zijn met risicomanagement en compliance, Group Integrity, Group Actuarial & Risk Management, Group Finance & Control en de risicomanagementcommissies van de Groep.

3 Derde linie – Interne auditfunctie

De Groep voert regelmatig interne audits uit met betrekking tot belangrijke beheersmaatregelen en staat onder toezicht van externe toezichthouders, zoals de AFM, DNB, NMa en het College Bescherming Persoonsgegevens in Nederland, de Belgische CBFA en NBB en BaFin in Duitsland.

3.5.3 Risicomanagement- en controlesystemen

De Raad van Bestuur is overall verantwoordelijk voor het interne risicomanagement – en controlesysteem van Delta Lloyd Groep. Hoewel dit systeem is ontwikkeld om de risico's te beheersen die mogelijk het behalen van de bedrijfsdoelstellingen in de weg staan, biedt het geen absolute garantie dat de doelstellingen behaald worden, noch dat afwijkingen van materieel belang, fraude en schending van wet- en regelgeving worden voorkomen.

Voor de belangrijkste risicotypen zijn specifieke risicomanagement- en controlesystemen opgezet. Het management van elk bedrijfsonderdeel van de Groep beoordeelt en beheert de eigen risico's en controlemaatregelen regelmatig en actualiseert het eigen risicoprofiel elk kwartaal. Dit wordt aangestuurd door Group Integrity en vervolgens wordt ook het risicoprofiel voor Delta Lloyd Groep opgesteld. Tevens worden daarbij alle acties en mitigerende beheersmaatregelen en de mate van effectiviteit vastgelegd en besproken. De (beleids)voortgang en ontwikkeling van de specifieke risico's staat weergegeven in de jaarrekening paragraaf 5.1.7.37.

Verslag van de Raad van Bestuur

Vanwege het belang van de beheersing van de financiële risico's voor de Groep wordt ieder kwartaal een Financial Risk Report opgesteld door de afdeling Group Actuarial & Risk Management en besproken in het Group Risk Committee. Dit rapport gaat in op financiële factoren, zoals recente ontwikkelingen op de financiële markten en de gevolgen daarvan voor de kapitaalpositie van de Groep.

De risicomanagement aanpak ten aanzien van de financiële verslaggevingrisico's van Delta Lloyd Groep is gebaseerd op sectie 404 van de Sarbanes-Oxley Act 2002 (SOx). Delta Lloyd Groep is in 2007 het SOx-project gestart dat ten doel heeft om Aviva in staat te stellen te voldoen aan de SOx wetgeving samenhangend met Aviva's beursnotering aan de New York Stock Exchange in oktober 2009. In dit kader zal Aviva een eerste SOx sectie 404 statement afgeven per de situatie van 31 december 2010. De guidance die hierbij gehanteerd is zowel gebaseerd op de SEC (mei 2007) guidance evenals de principes van Auditing Standard 5 van de Public Companies Accounting Oversight Board (PCAOB). Dit betekent dat er een top-down risk-based aanpak is gehanteerd.

Bedrijfsonderdelen met grootzakelijke klanten hanteren voor hun risicoanalyse en risicomanagement een methode die wordt gecontroleerd door een externe accountant. Dergelijke bedrijfsonderdelen geven een verklaring af over hun interne controlemaatregelen (dat wil zeggen SAS 70 type II verklaringen van het American Institute of Certified Public Accountants de standaard voor aanbieders van auditdiensten).

De afdelingen Group Legal en Group Integrity geven sturing aan de beheersing van wet- en regelgevingrisico's. Group Integrity is ook verantwoordelijk voor het compliancenetwerk van de Groep.

Als onderdeel van de jaarafsluitingsprocedures reviewen en evalueren de Raad van Bestuur en het Audit Committee van de Raad van Commissarissen de effectiviteit van het interne risico management- en controlesysteem gedurende het afgelopen financiële jaar.

De Raad van Bestuur is van mening dat:

- Het interne risico- en controlesysteem een redelijke mate van zekerheid geeft dat in de financiële verslaggeving geen materiële onjuistheden zitten; en
- het risicomanagement- en controlesysteem goed heeft gefunctioneerd in 2009.

Dit oordeel is op groepsniveau voorgelegd aan het Audit Committee en de Raad van Commissarissen en besproken met de externe accountants van de Groep.

3.5.4 Onderverdeling van risico's

Voor de interne en externe communicatie over risicomanagement heeft de Groep de risico's onderverdeeld in de volgende vijf hoofdtypen:

1 Financieel risico

De markt- en kredietrisico's, verzekeringstechnische risico's, risico's in verband met claimmanagement en productrisico's. Binnen markt- en kredietrisico onderscheidt de Groep typische financiële risico's zoals insolventierisico, default risico, credit spread risico, concentratierisico, aandelenrisico, renterisico, inflatierisico en vastgoedrisico.

2 Strategisch risico

Het risico dat doelstellingen niet worden gehaald doordat de bedrijfsonderdelen van de Groep niet of niet afdoende reageren op veranderingen in het bedrijfsklimaat en risico's die verband houden met aangelegenheden zoals fusies en overnames, merk en reputatie, risicomanagement, audits, maatschappelijk verantwoord ondernemen, klimaat, klanten en communicatie.

3 Wet- en regelgevingrisico

Het risico dat niet wordt voldaan aan wetten, regelingen en het beleid en de procedures van de Groep, zoals risico's met betrekking tot rechtszaken, compliance en fiscale aangelegenheden.

4 Operationeel risico

Het risico dat zich verliezen kunnen voordoen als gevolg van de ontoereikendheid of het niet goed functioneren van interne processen of systemen, door menselijke fouten, crimineel handelen of externe gebeurtenissen en risico's die verband houden met zaken zoals het voorkomen van fraude en criminaliteit, personeel, IT/infrastructuur, bedrijfsbescherming, projecten en programma's, bedrijfsprocessen, derden en distributie.

5 Financiële verslaggevingrisico's

Risico's die door hun aard 'redelijkerwijs mogelijk' een materiële onjuistheid in de financiële verslaggeving van Delta Lloyd Groep tot gevolg kunnen hebben. De term 'redelijkerwijs mogelijk' is ontleend aan SOx en betekent meer dan 'gering'.

3.5.5 Beheersing risicoprofiel Delta Lloyd Groep

De verzekeringsactiviteiten van de Groep hanteren de methode van economisch kapitaal. Dit houdt in dat stresstestanalyses worden uitgevoerd om voor elk type financieel en verzekeringsrisico te bepalen wat voor gevolgen een extreem scenario zou hebben voor de marktwaarde van het eigen vermogen van de Groep. Omdat het onwaarschijnlijk is dat zich tegelijkertijd meerdere extreme scenario's zullen voordoen, worden de uitkomsten van de tests geconsolideerd door middel van correlaties. Dit resulteert in een inschatting van de risicopositie van de Groep, gecorrigeerd voor het risicobeperkende effect van diversificatie. De som van de totale gediversifieerde testuitkomsten is gelijk aan het vereiste economisch kapitaal. Bij de berekeningen wordt uitgegaan van een betrouwbaarheidsniveau van

99,5% bij een horizon van één jaar (de kans dat in de komende twaalf maanden niet wordt voldaan aan de kapitaaleisen is eens in de 200 jaar).

In de risicorapportages die ieder kwartaal worden gemaakt, worden de belangrijkste (clusters van) risico's besproken. Hieronder zijn de top 5 risico's van Delta Lloyd Groep weergegeven, waarbij in grote lijnen de impact en de mate van beheersing zijn aangegeven.

1 Instabiliteit van de financiële markten

Dit betreft het risico van een sterke daling van de aandelenmarkten, een verruiming van de creditspreads, een lagere taxatie van vastgoedbelangen en sterke rentebewegingen, waardoor de solvabiliteit of de kapitaalpositie van Delta Lloyd Groep ontoereikend is.

Mogelijke impact: zeer ernstig (financieel en operationeel). Het risico dat de financiële markten de bodem nog niet hebben bereikt, is nog altijd aanwezig (en kritiek). Het is van groot belang dat de situatie op de voet wordt gevolgd en dat hedgingstrategieën, indien noodzakelijk, direct worden toegepast.

Impliciete volatiliteiten liggen nog steeds niet op het niveau van vóór de crisis. Hierdoor is het lastig om tegen aanvaardbare kosten (aandelen)risico af te dekken met opties. Delta Lloyd Groep beheerst de risico's op tweewekelijkse basis. Naast de vergaderingen van het Group Risk Committee (GRC) is er ook een 'light' GRC.

In tegenstelling tot de concurrentie waardeert Delta Lloyd Groep zowel haar activa als haar verplichtingen grotendeels volgens IFRS tegen reële waarde. Dit zorgt onder de huidige marktomstandigheden voor extra druk op de IFRS winst- en verliesrekening van de Groep, aangezien verliezen op zowel aandelen- als obligatiebeleggingen, alsook op verzekeringsverplichtingen, veelal direct ten laste van de winst- en verliesrekening worden gebracht. Voor IFRS-doeleinden heeft Delta Lloyd Groep, na overleg met Ernst & Young Accountants en Towers Watson Actuarissen, besloten om het maximum van de collateralised AAA curve en de swapcurve te gebruiken voor de waardering van haar verzekeringsverplichtingen. Deze curve ligt momenteel op een hoger niveau dan de DNB swapcurve, als gevolg van significante liquiditeitspremies in de collateralised AAA bond curve. Delta Lloyd Groep acht deze curve representatief voor de aard van haar verplichtingen. Het effect van deze keuze op de solvabiliteit onder IFRS is van materieel belang. De wettelijke solvabiliteit, gebaseerd op de DNB swapcurve en de ECB AAA curve, is aanzienlijk lager.

De druk op de financiële resultaten is reden voor een voorzichtige opstelling ten aanzien van typische IFRS-gebaseerde taxaties van vastgoed en beleggingen. Via de SOx scenario's en controlemaatregelen voor frauderisico wordt extra aandacht aan dit risico besteed.

2 Asset and Liability Management (ALM)

Dit risico hangt nauw samen met de instabiliteit van de financiële markten. Door de financiële crisis is het moeilijk om het huidige restrisico te categoriseren.

Mogelijke impact: kritiek (financieel en operationeel). Het restrisico met betrekking tot ontoereikend ALM kan kritieke financiële gevolgen hebben voor de winst- en verliesrekening en de balans. Dit vloeit

met name voort uit de grote omvang van de betreffende posities. Voor het aandelenrisico is een toegestane positie vastgesteld. Hedgingstrategieën worden toegepast zodra aandelenposities het vastgestelde niveau bereiken.

Een projectteam werkt aan de (verdere) analyse van het kredietrisico en zal op grond van de bevindingen een beleidsdocument opstellen (bepaling van risico's, voorstellen voor kredietrisico).

3 Strategische programma's en projecten

Het risico bestaat dat strategische programma's en projecten te laat of niet naar behoren worden afgerond. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de onderliggende strategische doelen niet worden bereikt en de bedrijfsresultaten verslechteren. Mogelijke oorzaken zijn de complexiteit van projecten, de betrokkenheid bij een te groot aantal projecten en slecht projectbeheer (methode, vaardigheden, etc.).

Mogelijke impact: kritiek (financieel en operationeel, maar ook strategisch en reputatie). In januari 2009 is de afdeling Group Business Change & Development (GBC&D) van start gegaan. Deze afdeling heeft de verantwoordelijkheid overgenomen voor het groepsbrede sharing-programma, dat meerdere subprogramma's omvat die de organisatiestructuur van de Groep veranderen. GBC&D bewaakt de voortgang van het sharing-programma nauwgezet. Het doel is commerciële groei te realiseren met een gezonde organisatie. GBC&D richt zich op de organisatiestructuur: het creëren van efficiencyvoordelen en het verminderen van kosten in het geval van activiteiten die de grenzen van bedrijfsonderdelen overschrijden. Andere aandachtsgebieden zijn adviesopdrachten, integratieopdrachten, programmabeheer, verandermanagement en strategisch informatiemanagement.

4 IT-infrastructuur / legacy

Delta Lloyd Groep beschouwt een stringente beheersing van de IT-systemen als een strategische noodzaak. Aspecten waardoor IT in toenemende mate een kritieke succesfactor wordt, zijn onder meer versterking van de centrale IT-organisatie in Nederland en de functie strategisch informatiemanagement, vergroting van de effectiviteit van de algemene IT-controlemaatregelen, vermindering van kosten door de sanering van bestaande IT-systemen (legacy-systemen) en het grote aantal aanpassingen in verband met veranderingen in wetgeving en als gevolg van ketenintegratie. Delta Lloyd Life in België is bezig haar IT-infrastructuur opnieuw in te richten in het operationele verlengde van de integratie met Swiss Life.

Mogelijke impact: kritiek (operationeel, financieel en reputatie). Met name in het geval van ICT-diensten kan een slechte performance leiden tot een lagere klantomzet, transactieverliezen, hogere kosten en overtreding van regelgeving. De segmenten Bank en Fund Management in het bijzonder zijn zeer gevoelig voor de continuïteit van ICT.

Door een strikt kostenmanagement en kostenbesparende maatregelen is in 2009 het IT-kostenniveau in Nederland structureel met 18,5% verlaagd. Delta Lloyd Groep beschikt over een grote hoeveelheid IT-systemen en bijbehorende IT-infrastructuur. Het reduceren van de complexiteit en omvang is een belangrijk speerpunt voor IT. Door middel van een programma voor legacy-management heeft Delta Lloyd Groep in Nederland in 2009 27% van haar systemen uitgefaseerd. In 2010 wordt het programma gecontinueerd. Ook de IT-infrastructuur is in omvang gereduceerd, vernieuwd en waar

mogelijk vereenvoudigd en gevirtualiseerd. De infrastructuur in Nederland wordt samengebracht in één centraal rekencentrum onder eigen beheer en regie. Een contract voor een extern rekencentrum zal worden opgezegd. Als onderdeel van het business continuity programma heeft Delta Lloyd Groep een externe IT uitwijkvoorziening ingeregeld. Deze wordt regelmatig getest. In 2009 heeft Delta Lloyd Groep in Nederland de uitbestedingsovereenkomsten voor het beheer van de IT-infrastructuur en een aantal grote applicaties van het Particulier Schade Bedrijf en ABN AMRO Verzekeringen beëindigd en succesvol in eigen regie voortgezet. De benodigde controlemaatregelen binnen Group IT ten behoeve van SOx zijn getest; hierop is een Third Party Memorandum afgegeven door de externe accountant.

5 Integratie Delta Lloyd Life in België

In juli 2008 zijn Delta Lloyd Life België en Swiss Life België samengegaan. Doel van de overname van Swiss Life België door Delta Lloyd Life is de kritieke massa van de verzekeringsactiviteiten in België te vergroten, zodat schaalvoordelen gerealiseerd kunnen worden. De belangrijkste risico's van het integratieproces zijn:

- het behoud van medewerkers op belangrijke posities;
- de integratie en migratie van ICT;
- het interne controlesysteem; en
- acquisitiekracht die zich nog moet bewijzen.

Mogelijke impact: strategisch, financieel en reputatie. Diverse maatregelen zijn genomen om het integratierisico te verminderen, maar deze zijn nog niet volledig effectief.

Het integratieproces duurt een aantal maanden. Op verschillende managementniveaus wordt er veel aandacht besteed aan het proces; er is al veel werk verricht en er zijn al veel besluiten genomen (keuze van producten, rebranding, nieuwe cultuur, bepaling van synergie-effecten, strategische heroriëntatie). Het integratieproces ligt dan ook op schema.

3.6 Kapitaalbeheer

3.6.1 Enterprise Risk Management & Solvency II in 2009

Enterprise Risk Management ('ERM') is het strategische uitgangspunt van waaruit de Group Risk Committee van Delta Lloyd Groep opereert. Het ERM-raamwerk, gebaseerd op het zogenaamde 1-0-1 schema, fungeert als leidraad bij de verdere ontwikkeling van het beheer van financiële risico's, verzekeringsrisico's en operationele risico's.

In het kader van ERM zijn beleidsdocumenten opgesteld, worden per kwartaal financiële en operationele risico's gerapporteerd en voldoet de financiële verslaglegging aan het SOx 404 raamwerk.

Onderdeel van het Enterprise Risk Management (ERM; zie risicomanagement paragraaf) is de

solvabiliteit op economische basis te berekenen, te monitoren en te managen. Het risicomanagement van Delta Lloyd Groep is erop gericht het kapitaal minimaal te handhaven op 110% van het vereiste gediversifieerde economisch kapitaal. In paragraaf 3.6.2 wordt nader ingegaan op de berekening van het benodigde kapitaal.

De Europese Commissie voert een breed opgezet onderzoek uit naar solvabiliteitsratio's en voorzieningen (project Solvency II). Het is de bedoeling dat in het nieuwe regime voor verzekeraars en herverzekeraars risicogevoeligere kapitaalstandaarden worden toegepast en dat de regelgeving voor de verzekeringsbranche en die voor het bank- en effectenwezen beter op elkaar zijn afgestemd teneinde arbitragezaken met betrekking tot regelgeving te vermijden. Daarnaast beoogt Solvency II dat het toetsingsvermogen meer in overeenstemming wordt gebracht met het economisch kapitaal en dat het niveau van de interne en externe informatieverschaffing wordt verbeterd. Het Europees Parlement en de Europese Commissie keurden de richtlijn waarin het Solvency II- raamwerk is vastgelegd, goed op respectievelijk 22 april 2009 en 5 mei 2009. Het is nog onduidelijk wanneer de implementatie van de Solvency II-regelgeving wordt afgerond, maar de EU heeft oktober 2012 als beoogde deadline gesteld.

Evenmin is duidelijk hoe de invoering van de regels definitief gestalte zal krijgen. De Groep kan op dit moment dan ook geen nauwkeurige inschatting geven van de precieze gevolgen van de regelgeving voor de Groep, haar activiteiten, kapitaalvereisten, financiële positie, belangrijkste instrumenten voor risicomanagement en bedrijfsresultaten.

Delta Lloyd Groep heeft een overzicht opgesteld van alle gerealiseerde verbeteringen en een routekaart gemaakt voor de vervolgstappen begin 2010. De beoogde verbeteringen zouden Delta Lloyd Groep in staat moeten stellen om ERM op het gewenste niveau 4 ('managed') te brengen. De vervolgactie wordt nu ook in het project Solvency II verankerd. Als eerste stap in dit project is medio 2009 een gapanalyse voltooid. De projectgroep heeft voorts de consultatiedocumenten bestudeerd van CEIOPS, het comité van Europese toezichthouders op verzekeringen en bedrijfspensioenen, en geeft daarop commentaar. Delta Lloyd Groep heeft deelgenomen aan QIS4 in 2008, aan de update van QIS4 in 2009 en zal deelnemen aan QIS5 in 2010.

Er is binnen Delta Lloyd Groep een projectgroep opgezet die de naleving van de nieuwe regelgeving moet waarborgen. De projectgroep, waarin de actuariële, compliance- en financiële afdelingen vertegenwoordigd zijn, geeft leiding aan de verdere voorbereidingen voor Solvency II en verzorgt de externe en interne communicatie rondom de gevolgen van Solvency II voor Delta Lloyd Groep.

Delta Lloyd Groep heeft deelgenomen aan enquêtes die door toezichthouders van de verzekeringssector zijn rondgestuurd en zal ook aan de toekomstige enquêtes deelnemen. De recente golf van parameters in de consultatiedocumenten van CEIOPS heeft binnen Delta Lloyd Groep aanzienlijke twijfel opgeroepen of nog wordt voldaan aan de oorspronkelijke bedoelingen van Solvency II. Met name ten aanzien van parameters voor schadeverzekeringen, parameters voor creditspreads, stresstesten en de waardering van verzekeringsverplichtingen bestaan aanzienlijke meningsverschillen tussen toezichthouders en marktpartijen.

Delta Lloyd Groep zal naast het standaard Solvency II model een intern model gebruiken om het toetsingsvermogen volgens Solvency II te bepalen. De eigen methodologie (ICA) zal worden gebruikt om het kapitaal te berekenen dat op economische gronden nodig is (zie volgende paragraaf).

3.6.2 Economisch Kapitaal (ICA)

Delta Lloyd Groep gebruikt haar eigen methodologie om het kapitaal te berekenen dat op economische gronden gedurende één jaar nodig is. Deze ICA-methode (Individual Capital Assessment) is gebaseerd op het rapportageraamwerk van de toezichthouder in het Verenigd Koninkrijk (Financial Services Authority/FSA). De ICA-methode wordt gebruikt als basis voor het interne risicomanagement en kapitaalbeheer. Het ICA-percentage (surplus aan beschikbaar kapitaal boven vereist kapitaal) steeg van 129% in 2008 naar 146% in 2009. Dit was het gevolg van de toename van het eigen vermogen volgens IFRS en de afname van het vereiste kapitaal als gevolg van verlaging van risico's voor onroerend goed, kredietuitzettingen en kosten.

Op basis van de ICA-methode, worden onderstaande risicotypen onderscheiden en berekend, die tevens ook ieder als afzonderlijk risico getoetst en actief bewaakt worden.

Marktrisico's

Aandelenrisico

Voor aandelen wordt het effect onderzocht van een extreme daling van beurskoersen op de beleggingen en op de verplichtingen die hieraan gerelateerd zijn. De stresstest is gebaseerd op een daling van alle aandelenkoersen met 40%, waardoor de waarde van de aandelenportefeuille en het beschikbare kapitaal daalt en de waarde van in de portefeuille opgenomen putopties kan stijgen. Daarnaast heeft een dergelijke daling gevolgen voor de waarde van de aandelen die worden aangehouden door beleggingsfondsen. De effecten van volatiliteit van aandelenkoersen wordt apart geanalyseerd en onder het aandelenrisico gerapporteerd.

Vastgoedrisico

Deze test is gebaseerd op een extreme daling van alle vastgoedprijzen met 17%, gebaseerd op de jarenlange volatiliteit in de Nederlandse vastgoedsector. Hierdoor daalt de waarde van de vastgoedportefeuille en het beschikbare kapitaal. Daarnaast heeft dit gevolgen voor het vastgoed dat wordt aangehouden door beleggingsfondsen. De effecten op de verplichtingen zijn voor wat betreft de vastgoedbeleggingen nihil.

Kredietrisico

Door middel van de stresstest wordt het risico van verlaging van de rating of wanbetaling berekend, zowel voor bedrijfsobligaties, als ook voor landen dan wel semi-overheidsinstellingen. Deze berekening wordt uitgevoerd aan de hand van een transitiematrix die de kans aangeeft dat een rating verandert of in default geraakt. Daarnaast wordt ook het risico van een verruiming van de creditspread berekend. Een toename van de creditspread is mede afhankelijk van de feitelijke rating van de obligatie. De toename van creditspreads wordt voor een deel toegeschreven aan een stijging van de onderliggende liquiditeitspremie, waardoor de disconteringsvoet voor verplichtingen oploopt wanneer wordt uitgegaan van een liquiditeitspremie. Het risico dat herverzekeraars in gebreke blijven, wordt ook getoetst via het kredietrisico. Hierbij wordt het risico berekend dat herverzekeraars binnen één jaar daadwerkelijk in gebreke blijven, rekening houdend met de rating van de herverzekeraar.

Verslag van de Raad van Bestuur

Renterisico	Bij deze stresstest wordt uitgegaan van een verschuiving van de risicovrije rentecurve. De verschuiving van de curve wordt getoetst door verschuiving van zowel parallele als niet parallele verschuivingen, die gebaseerd zijn op ervaringscijfers. Een verschuiving van de curve leidt direct tot een verandering in de waarde van vastrentende effecten en hypotheek en zorgt voor een wijziging in de waarde van de technische voorzieningen. Bij de berekening van het totale effect wordt ook rekening gehouden met renteswaps en swaptions. Op groepsniveau wordt bepaald welke verschuiving feitelijk resulteert in de hoogste kapitaalvereiste en dus als uitgangspunt wordt gehanteerd voor het bepalen van de totale kapitaalvereiste. Hierbij wordt ook de volatiliteit van de rente in aanmerking genomen.
Verlies van liquiditeitspremie	Het risico dat de liquiditeitspremie die wordt gebruikt in de referentie curve voor verplichtingen verdwijnt, dan wel niet te matchen is. Deze toets bepaalt het kapitaal dat nodig is bij een eenzijdige daling van de liquiditeitspremie in de referentie curve, die niet gecompenseerd wordt door effecten aan de actiefzijde van de balans.
Overige risico's	
Kostenrisico	Deze stresstest is gebaseerd op een extreme toename van kosten. Voor de schadeverzekeringsactiviteiten, die kortlopend van aard zijn, wordt voor de test uitgegaan van een stijging van de kosten met 20% in de loop van één jaar. Voor de levensverzekeringsactiviteiten, die langlopend van aard zijn, wordt getoetst wat het effect is van een stijging met 25% van de kosten die verband houden met de uitloop van polissen. Deze toekomstige kosten worden verdisconteerd naar een netto contante waarde.
Langlevenrisico	De effecten van een verdere verbetering van de levensverwachting bovenop de verwachte verbetering zoals die al in de huidige prognoses is verwerkt. Deze effecten leiden tot hogere uitkeringslasten voor lijfrenten en lagere uitkeringen voor risicoverzekeringen.
Sterfte risico	Het omgekeerde effect van het langleven risico. Het sterftecijfer kan door externe factoren (bv wereldwijde pandemie) extreem toenemen en deze test gaat uit van een extreem verhoogde sterfte. Dit leidt tot een versnelde uitkering van traditionele levensverzekeringspolissen en een toename van de uitkeringen van risicoverzekeringen en eventueel een verlaging van uitkeringslasten voor lijfrenten.
Vervalrisico	Betreft het risico dat polishouders sneller, dan wel in grotere mate, hun verzekeringscontracten beëindigen voor de vervaldatum. De stresstest gaat uit van een toename van de vervalkans, waardoor toekomstige winsten tegenvallen en er eerder betalingen dienen te worden gedaan. Dit heeft alleen gevolgen voor de levensverzekeringsactiviteiten vanwege de permanente aard van levensverzekeringscontracten. Schadeverzekeringscontracten hebben een korte looptijd (meestal één jaar)
Operationeel risico	Scenarioanalyses / gebeurtenissen gebaseerd op het risicoprofiel van de Groep: schatting van mogelijke gevolgen op basis van de drie-puntsmethode. Hierbij wordt gekeken naar alle overige risico's waaraan de Groep is blootgesteld en waarmee geen rekening wordt gehouden bij andere tests. Voor elk van deze risico's wordt beoordeeld of de kans dat het risico zich voordoet, extreem gering / gering / denkbaar / waarschijnlijk is. Ook wordt beoordeeld of de impact catastrofaal / kritiek / significant / belangrijk is als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Deze aannames worden vertaald in waarschijnlijkheden en verliezen. Samen resulteren deze in een totaal operationeel risicokapitaal.
Verslechtering netto reserves	Bij deze test wordt het risico berekend dat de best estimate schadevoorziening toeneemt. Dit geldt alleen voor de schadeverzekeringsactiviteiten. Bij deze test wordt per segment een schadeverlooptabel opgesteld met behulp van ontwikkelingsfactoren, wat resulteert in het verwachte uiteindelijke verlies. Door middel van een simulatietechniek wordt een stresspercentage berekend dat vervolgens wordt vermenigvuldigd met de best estimate schadevoorziening om het stressresultaat te bepalen. Omdat een dergelijke stresssituatie bij een bepaald segment zich waarschijnlijk niet tegelijkertijd bij een ander segment zal voordoen, worden de resultaten van de tests gecombineerd door middel van correlaties.
Niet langer afsluiten van nieuwe contracten	Deze test is gebaseerd op de veronderstelling dat de Groep vanaf het eind van het jaar geen nieuwe contracten meer afsluit en alle verplichtingen gaan uitlopen. Bij deze test worden alle extra kosten die ontstaan als gevolg van het niet langer afsluiten van nieuwe contracten, in aanmerking genomen. Deze kosten hebben onder meer betrekking op het inhuren van externe medewerkers, het mededelen van de stopzetting aan relaties, contractbreuk, een extra toename van het verval, etc. Deze kosten kunnen worden gecompenseerd door de mogelijke opbrengst van de verkoop van klantenbestanden.
Volatiliteit van de schaderatio	De volatiliteit van schadeclaims (hogere kosten in verband met schadeclaims dan verwacht, lagere premies dan gepland, ongunstige verandering van de samenstelling van de activiteiten, verandering in het transactievolume).

	<p>Hierbij wordt per segment en met behulp van een stochastisch simulatiemodel het risico berekend van een lager dan verwacht premieniveau en een hoger dan verwachte schadelast in het komende jaar. Omdat een dergelijke stresssituatie bij een bepaald segment zich waarschijnlijk niet tegelijkertijd bij een ander segment zal voordoen, worden de resultaten van de tests gecombineerd door middel van correlaties.</p>
Catastroferisico	<p>Er worden catastrofescenario's gesimuleerd, waarbij rekening wordt gehouden met herverzekering maar ook met het mogelijk in gebreke blijven van herverzekeraars en met reconstructiepremies. Bij deze test worden met behulp van een stochastisch simulatie het risico van een catastrofale gebeurtenis en de impact van een dergelijke gebeurtenis op de schadeverzekeringsportefeuille berekend. Er wordt rekening gehouden met de dekking door herverzekeraars en met het eigen behoud.</p>

3.6.3 Solvabiliteitsratio's

In 2009 steeg het kapitaal als gevolg van een toename van het eigen vermogen, herwaardering van het IAS19 pensioen en de toename van de overwaarde van de technische voorzieningen. Voor de huidige wetgevende eisen van Solvency I heeft de verandering in risicoposities weinig effect gehad op de vereiste kapitalen. De economische kapitalen zijn echter verlaagd door afname van het vereiste kapitaal als gevolg van verlaging van risico's voor onroerend goed, kredietuitzettingen en kosten, maar weer verhoogd door een hoger netto aandelenrisico, als gevolg van gestegen beurskoersen.

Solvabiliteits ratio's

	2009	2008
ICA ratio	146%	129%
IFRS Solvabiliteit	256%	205%
Wettelijke solvabiliteit (IGD)	201%	145%
Bank-Bis Ratio	12,3%	11,3%
Tier-1 ratio	10,0%	10,5%

3.6.4 Rating

Op 16 oktober 2009 maakte Standard & Poor's bekend dat de ratings voor de kredietwaardigheid en financiële kracht van Delta Lloyd Levensverzekering NV en Delta Lloyd Schadeverzekering NV waren verlaagd naar A+, met negatieve outlook. Deze verlaging van de Delta Lloyd-entiteiten komt door de herziening van de status van Delta Lloyd Groep binnen het Aviva-concern van 'kern' naar 'strategisch belangrijk'. De 'negatieve outlook' sluit aan bij de negatieve outlook voor de operationele kernactiviteiten van Aviva.

3.7 Relatie met stakeholders

Delta Lloyd Groep bouwt aan een zekere toekomst voor en met al haar stakeholders: klanten, medewerkers, leveranciers, handelspartners, aandeelhouders, en de samenleving als geheel.

De basis is een gedegen financieel beleid dat zorgt voor een langjarige evenwichtige groei in omvang en performance gericht op continuïteit, op basis van een consistente strategie.

De kernactiviteiten van Delta Lloyd Groep raken de levens van miljoenen mensen. De producten van de Groep hebben daardoor ook een hoge maatschappelijke relevantie. Een sterk besef van verantwoordelijkheid is daaraan onlosmakelijk verbonden.

De beursgang in november heeft uiteraard geleid tot een ingrijpende toename van het aantal aandeelhouders. Voorheen waren dat er maar twee: Aviva en Fonds NutsOhra. Delta Lloyd Groep hecht ook in de toekomst aan een evenwichtige aandacht voor alle stakeholders. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat met ingang van 2010 bij de beoordeling van het management naast de financiële prestaties ook de medewerkertevredenheid en de klanttevredenheid meewegen. Nagegaan wordt in hoeverre daaraan het mvo-beleid als meetbaar element kan worden toegevoegd.

3.7.1 Relatie met de samenleving

Richtinggevend voor het sponsor-, liefdadigheids- en donatiebeleid van Delta Lloyd Groep is het thema 'Financieel bewustzijn'. Dit komt rechtstreeks voort uit de kernactiviteit van Delta Lloyd Groep: het verzekeren van de financiële toekomst van haar klanten.

Delta Lloyd Groep wil het financieel bewustzijn van klanten versterken door voorlichting en onderwijs, maar ook door te zoeken naar oplossingen voor financiële problemen. De nadruk ligt niet op het overnemen van problemen, maar op zelfredzaamheid: het stimuleren van oplossingen door het aanreiken van kennis en het creëren van kansen.

Delta Lloyd Groep Foundation

Een voorname rol daarin speelt de Delta Lloyd Groep Foundation die per 1 januari 2008 van start is gegaan. De Foundation ondersteunt initiatieven die 'kennis en kansen' bieden en gericht zijn op het voorkomen of oplossen van financiële problemen.

Er zijn in 2009 38 projecten ondersteund, het totale out of pocket budget was € 1 miljoen. Het was en is nadrukkelijk de bedoeling om medewerkers van de Groep een actieve bijdrage te laten leveren. Dat is gelukt: er zijn in 2009 690 collega's van Delta Lloyd Groep betrokken geweest bij de activiteiten van de Foundation (in 2008: 450).

Fonds NutsOhra

Fonds NutsOhra, aandeelhouder van Delta Lloyd Groep, financiert projecten in de gezondheidszorg. Het gaat onder meer om onderzoek, voorlichting, nieuwe behandelmethodes, inrichting van woon- en recreatievoorzieningen en preventie. In 2009 heeft Fonds NutsOhra, in het kader van haar tienjarig jubileum, € 1 miljoen geschonken aan kinderen en jeugd in de klinische psychiatrie. Meer informatie over de Foundation en over Fonds NutsOhra is te vinden in het jaarverslag maatschappelijk verantwoord ondernemen.

3.8 Medewerkers

Voor het realiseren van haar ambities vertrouwt Delta Lloyd Groep op goed gekwalificeerde en gemotiveerde medewerkers. De Groep wil een inspirerende werkomgeving bieden waarin medewerkers alle kansen krijgen om te groeien en door te stromen.

Op 31 december 2009 had Delta Lloyd Groep in totaal 6.920 medewerkers met een vast of tijdelijk dienstverband.

Aantal medewerkers (op fulltimebasis) per einde boekjaar

Aantal in FTEs	2009	2008
Vaste medewerkers	6.296,7	6.403,7
Tijdelijke medewerkers	623,7	913,6
Vaste medewerkers bij beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	270,4
Tijdelijke medewerkers bij beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	165,6
Totaal	6.920,4	7.753,3

De afname van de vaste en tijdelijke medewerkers is het gevolg van een kostenreductieprogramma.

Aantal medewerkers (op fulltimebasis) per segment per einde boekjaar

Aantal in FTEs	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Totaal
Vaste medewerkers	1.999,8	1.240,2	1.183,5	176,7	1.696,5	6.296,7
Tijdelijke medewerkers	129,1	143,0	15,9	19,8	315,9	623,7
	2.128,9	1.383,1	1.199,4	196,5	2.012,5	6.920,4

Verslag van de Raad van Bestuur

Aantal medewerkers (op fulltimebasis) per segment per einde vorig boekjaar

Aantal in FTEs	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Totaal
Vaste medewerkers	2.058,2	1.262,9	1.244,7	164,8	1.673,1	6.403,7
Tijdelijke medewerkers	313,8	187,6	51,3	15,3	345,7	913,6
	2.372,0	1.450,5	1.295,9	180,1	2.018,7	7.317,3

Aantal medewerkers (op fulltimebasis) per land per einde boekjaar

Aantal in FTEs	Nederland	België	Duitsland	Totaal
Vaste medewerkers	4.165,0	1.466,3	665,4	6.296,7
Tijdelijke medewerkers	597,0	24,1	2,6	623,7
	4.762,0	1.490,4	668,0	6.920,4

Aantal medewerkers (op fulltimebasis) per land per einde vorig boekjaar

Aantal in FTEs	Nederland	België	Duitsland	Totaal
Vaste medewerkers	4.176,0	1.489,6	738,1	6.403,7
Tijdelijke medewerkers	841,9	63,1	8,6	913,6
	5.017,9	1.552,7	746,7	7.317,3

Organisatie

In 2009 is een reorganisatie binnen Group HRM in Nederland doorgevoerd. Doel hiervan was de HR-organisatie te stroomlijnen en over te gaan naar meer gestandaardiseerde werkprocessen en standaarddienstverlening. Veel werkprocessen zijn opnieuw in kaart gebracht en worden in toenemende mate ondersteund met digitale informatie en formulieren.

In 2009 is het volledige 'functiehuis' van Delta Lloyd Groep gerationaliseerd. De in totaal 1.450 functies zijn teruggebracht naar 70 functiefamilies, waarbinnen nog 250 functiebeschrijvingen bestaan.

Aantrekkelijke werkgever

In 2009 is geen Medewerkertevredenheidsonderzoek gehouden.

Delta Lloyd Groep is wel als beste financiële dienstverlener (en als nummer 4 in het totaalklassement) uit de bus gekomen in het jaarlijkse Incompany200-onderzoek naar de tevredenheid van werknemers bij de grootste bedrijven, overheden en organisaties in Nederland. De toppositie, met het rapportcijfer 7,45 volgt op vier jaren van voortdurende stijging op de ranglijst.

Medewerkers waarderen hun functie hoog (7,58) en ook in de categorieën cultuur en carrière scoort de Groep hoog. Alleen de 'arbeidsvoorwaarden' (6,88) blijven opvallend achter. Dat is uitsluitend het gevolg van het feit dat Delta Lloyd Groep in 2009 geen bonussen (over 2008) uitkeerde. De

tevredenheid over het salaris (7,97) was het allerhoogst uit het onderzoek.

Persoonlijke ontwikkeling en opleidingen

Het project 'Persoonlijke Ontwikkeling', dat loopt sinds najaar 2007, geeft medewerkers van Delta Lloyd Groep inhoudelijke ondersteuning bij persoonlijke en loopbaanontwikkeling. Het merendeel van alle medewerkers van Delta Lloyd Verzekeringen heeft deelgenomen aan het project 'Persoonlijke Ontwikkeling'. Begin 2010 volgen de medewerkers van OHRA en ABN AMRO Verzekeringen.

Delta Lloyd Groep heeft een breed aanbod van opleidingen. Op grond van de cao van Delta Lloyd Groep is een jaarlijks opleidingsbudget van 4% van de loonsom beschikbaar. In totaal gaf Delta Lloyd Groep in 2009 € 10,7 miljoen uit voor de training en ontwikkeling van medewerkers; in 2008 was dat € 12,7 miljoen. In 2009 bedroegen de kosten voor training en ontwikkeling € 1.694 per FTE (in 2008 per FTE € 1.986). Medewerkers hebben daarnaast een keer in de drie jaar recht op een vrij te besteden persoonlijk ontwikkelingsbudget van 1% van drie bruto jaarsalarissen, met een minimum van € 1.200.

Diversiteit

Het diversiteitsbeleid van Delta Lloyd Groep richt zich op het creëren van een bedrijfscultuur waarin de verscheidenheid van mensen wordt gewaardeerd, mensen prettig werken en zich vrij voelen hun verschillende zienswijzen te delen en in te zetten. Het diversiteitsbeleid heeft drie aandachtsgebieden:

- instroom, doorstroom en ontwikkeling van vrouwelijk talent;
- ontwikkeling en doorstroom van divers cultureel talent;
- ondersteuning en faciliteren van de lijn bij het herkennen en benutten van talent.

Het streven is gericht op een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen in leidinggevende posities, gelijke ontwikkelkansen voor allochtone en autochtone medewerkers en het stimuleren van het inzetten van oudere medewerkers.

Het percentage vrouwen bij Delta Lloyd Groep kwam in 2009 in Nederland uit op 43,2%. Bij teamleiders was dat 39,8%, bij managers 21,8% en bij directeuren 17%.

Het Nieuwe Leiderschap

Het programma 'Het Nieuwe Leiderschap' focust op thema's als samenwerken, ondernemerschap, communicatie en openheid in een veranderende organisatie en omgeving. Een groot aantal directeuren, managers en alle leden van de Raad van Bestuur hebben het programma de afgelopen jaren doorlopen. Het intensieve programma krijgt nu een structurele plek in de reguliere executive developmentactiviteiten. Het Nieuwe Leiderschap wordt zichtbaar in drie leidende thema's: klant centraal, resultaten behaald en eigen verantwoordelijkheid. Het is niet zozeer een cursus als wel een uitdaging tot een andere manier van denken en doen om samen tot resultaten komen.

De koppeling aan de beoordeling van prestaties houdt het gedachtegoed van Het Nieuwe Leiderschap levend en zorgt dat het in de praktijk zijn waarde kan bewijzen.

In 2010 begint Het Nieuwe Leiderschap, een programma van 3,5 dag, voor in totaal 300 teamleiders.

België

In het kader van de integratie van Swiss Life Belgium binnen Delta Lloyd Life hebben alle medewerkers in de loop van 2009 een functie toegewezen gekregen in de nieuwe organisatie. Hierbij werd rekening gehouden met de competenties en verwachtingen van de personeelsleden enerzijds en de eisen van de nieuwe organisatie anderzijds. Meer dan veertig werknemers (ongeveer 7% van het totale personeelsbestand) vonden intern een andere baan. Het aantal externe medewerkers werd in 2009 drastisch afgebouwd. Op die manier kon de toegezegde werkzekerheid voor medewerkers in vaste dienst waargemaakt worden.

Het grootste deel van de medewerkers is in 2009 samengebracht op één locatie, deze operatie zal in 2010 worden afgerond. De sociale overlegorganen zijn samengegaan en er is een begin gemaakt met de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden.

Om de integratie goed te laten verlopen was en is er veel aandacht voor de bedrijfscultuur. Na een eerste fase van ontmoeting en kennismaking volgde het ontwikkelingstraject 'DLL Tomorrow'. Alle managers en teamleiders volgden een ervaringstraject van drie dagen; in 2010 wordt dit verbreed naar alle medewerkers.

3.9 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Door maatschappelijk verantwoord te ondernemen, toont een onderneming de bereidheid om sociale en milieugerelateerde doelstellingen op te nemen in het besluitvormingsproces. Delta Lloyd Groep heeft de wens geuit zich in 2010 'leidend en onderscheidend' te profileren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het betekent dat de Groep in al haar activiteiten transparant en ethisch gedrag wil tonen, rekening wil houden met alle dimensies van duurzame ontwikkeling en een verantwoorde afweging wil maken tussen de belangen van alle stakeholders. Delta Lloyd Groep wil zorgen voor een vanzelfsprekende verwevenheid van maatschappelijk verantwoord ondernemen met bedrijfsprocessen door de gehele organisatie. Dat vraagt om een strategisch beleid waarvoor vijf speerpunten zijn gedefinieerd: goed werkgeverschap, milieu, klantbelang, productintegriteit en maatschappelijke betrokkenheid. Delta Lloyd Groep wil verantwoord beleggen structureel inbedden in haar beleggingsbeleid en wil niet beleggen in bedrijven die niet maatschappelijk verantwoord ondernemen. Sinds 2009 hanteert Delta Lloyd Groep daarvoor onder meer de tien principes van het Global Compact van de Verenigde Naties. De principes hebben betrekking op mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en corruptie. Meer toegespitst op beleggingen onderschrijft Delta Lloyd Groep ook de principes voor verantwoord beleggen (Principles for Responsible Investment), zoals opgesteld door de Verenigde Naties.

Verslaggeving en controle

Delta Lloyd Groep publiceert een formeel mvo-jaarverslag. Hiermee geeft Delta Lloyd Groep op structurele wijze inzage in het beleid en de activiteiten op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het maatschappelijk verslag heeft betrekking op alle nationale en internationale activiteiten van Delta Lloyd Groep en bevat zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. De richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI-3) vormen de basis voor het opstellen van het maatschappelijk verslag. Delta Lloyd Groep geeft daarbij aan wat vanuit haar perspectief de relevante onderwerpen zijn. Het verslag wordt op basis van deze GRI-3-richtlijnen B+ beoordeeld door Ernst & Young Accountants LLP (zie assurance report maatschappelijk verslag 2008).

3.10 Vooruitzichten 2010

Het voorzichtige herstel van de financiële markten kan zich in 2010 voortzetten, al is het herstel broos en is de sector nog steeds kwetsbaar.

Door de verbeterde dekkingsgraad van pensioenfondsen kan er weer ruimte ontstaan voor groei in collectieve pensioenen. Bancaire producten, met name hypotheek en individuele pensioenen, zullen verder in belang toenemen. Dat geldt zonder twijfel ook voor de online verzekeringsmarkt, in het bijzonder voor eenvoudige producten, de zogenoemde commodities.

Tegelijk zal bij Delta Lloyd Groep de nadruk in 2010 blijven liggen op verdere kostenbesparingen en een hogere efficiency. Margeverbetering en volumegroei zijn prioriteit in een markt die wordt gekenmerkt door een steeds grotere transparantie en krupper wordende marges. Mede dankzij de beursgang is Delta Lloyd Groep in Nederland en België goed gepositioneerd voor consolidatie. De Groep zal mogelijkheden die de positie versterken en bijdragen aan de rendementsdoelstelling, serieus in overweging nemen.

Amsterdam, 3 maart 2010

Niek Hoek

Peter Kok

Paul Medendorp

Henk Raué

4 Segmenten

Delta Lloyd Groep is georganiseerd in de segmenten Leven, Schade, Fund Management, Bank en Overige. De resultaten over 2009 worden dan ook volgens deze segmenten gepresenteerd. Per segment worden achtereenvolgens landen, producten en merken besproken.

4.1 Leven

Segment Leven per land 2009

In miljoenen euro	Nederland	België	Duitsland	Totaal
Bruto geboekte premies	2.448,0	614,9	578,9	3.641,8
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	184,1	44,0	14,4	242,5
Resultaat na belastingen en belang derden	-266,2	215,2	-68,2	-119,1

Segment Leven per land 2008

In miljoenen euro	Nederland	België	Duitsland	Totaal
Bruto geboekte premies	3.585,5	500,2	447,3	4.533,1
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	169,9	-10,5	27,8	187,2
Resultaat na belastingen en belang derden	229,7	-89,3	-114,9	25,4

Resultaat

Het bruto premie-inkomen is 20% gedaald tot € 3,6 miljard (€ 4,5 miljard in 2008). Er was geringe activiteit in de markt in de eerste helft van 2009, maar in de laatste zes maanden van het jaar was een licht marktherstel zichtbaar. Pensioenfondsen in Nederland met een te lage dekkingsgraad zijn door regelgeving beperkt geweest in de mogelijkheid hun pensioenverplichtingen over te dragen aan verzekeraars. Delta Lloyd Groep blijft zich daarbij vooral richten op winstgevende groei in nieuwe collectieve pensioencontracten. Delta Lloyd heeft twee grote collectieve pensioencontracten gesloten. Ook zijn enkele grote contracten geroyeerd, onder meer door faillissementen. In België steeg het premie-inkomen met 23% ten opzichte van 2008. Dit komt door goede commerciële prestaties en doordat het geacquireerde Swiss Life Belgium in 2008 slechts voor een half jaar in de cijfers is meegenomen. In Duitsland steeg het bruto premie-inkomen met 29% door de populariteit van het Renditepark-product, dat helaas een negatieve marge had en daarom is gestaakt.

De nieuwe productie Leven, uitgedrukt in NAPI (100% van de jaarpremies en 10% van de eenmalige premies) vertoonde een daling van 21% door de eerder geschetste marktomstandigheden en het uitblijven van grote contracten. In de levensverzekeringsmarkt is bovendien een verschuiving zichtbaar van beleggingsverzekeringen naar meer traditionele vormen van levensverzekeringen, in combinatie met bancaire lijfrente. Delta Lloyd Groep heeft een sterke positie in deze zich ontwikkelende markt, met een nieuwe inleg van € 248 miljoen in 2009.

Segmenten

De new business contribution (NBC), graadmeter voor de winstgevendheid van de nieuwe productie, steeg naar € 31 miljoen (2008 € -20 miljoen) als gevolg van de focus op marge en kostenreductie. De marge nieuwe business (op PVNBP-basis) was 2,0% voor leven collectief en -1,2% voor individueel leven. De Duitse levenactiviteiten hebben een negatief effect op zowel NBC als new business marge. De marge nieuwe business voor individueel leven exclusief Duitsland was 0,8%.

Het resultaat na belastingen van segment Leven daalt naar € -119,1 miljoen (2008: € 25,4 miljoen). Dit verlies is vooral veroorzaakt door bijzondere waardeverminderingen van € -350 miljoen, die deels zijn ontstaan in 2008, maar pas dit jaar tot uitdrukking komen in het resultaat. De derivatenportefeuille daalde in waarde (€ -877 miljoen) door de stijgende aandelenmarkten en de gestegen rente (swap curve). Dit verlies werd deels gecompenseerd door de waardestijging (€ 185 miljoen) van de vastrentende portefeuille door de afnemende credit spreads. De verkoop van aandelen *beschikbaar voor verkoop* leverde € 308 miljoen op. De collateralised AAA waartegen de verplichtingen op de balans worden gewaardeerd, steeg ten opzichte van ultimo 2008, wat resulteerde in een vrijval van voorzieningen van € 187 miljoen.

Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden steeg tot € 243 miljoen (2008: € 187 miljoen), mede dankzij het geslaagde kostenbesparingsprogramma.

Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van Leven vertegenwoordigde in 2009 64,8% (2008: 60,7%) van het totaal operationeel resultaat na belastingen en belang derden van de Groep, exclusief de negatieve bijdrage van het segment "Overige" aan het operationeel resultaat.

4.1.1 Marktconsistente embedded value

Sinds 2004 is de European Embedded Value (EEV) onderdeel van de externe verslaggeving van Delta Lloyd Groep. De embedded value geeft een goed inzicht in de waardeontwikkeling van de levensverzekeringsportefeuille, de belangrijkste activiteit van Delta Lloyd Groep. Vanaf de rapportage over het volledige jaar 2008 wordt gerapporteerd volgens de MCEV-principes, zoals vastgelegd door het CFO-forum. Een gedetailleerde uitleg met overzicht van de resultaten is te vinden op de website van Delta Lloyd Groep in het nog te verschijnen document "Embedded Value Delta Lloyd Group 2009.pdf".

De marktconsistente waardering is een verfijning van de aanpak waarbij rekening wordt gehouden met risico's die inherent zijn aan het verzekeringsbedrijf. Het gebruik van marktconsistente economische aannames zorgt voor een consistente waardering van bezittingen en verplichtingen. De MCEV-waardering houdt bovendien rekening met verschillen in het economische risicoprofiel van de diverse portefeuilles en neemt een expliciete vergoeding in aanmerking voor niet-financiële risico's, zoals verzekerings- en operationeel risico en niet af te dekken financiële risico's.

De MCEV bestaat enerzijds uit de marktwaarde van het vrije eigen vermogen (net worth) en anderzijds uit de contante waarde van de verwachte toekomstige resultaten van de levensverzekeringsportefeuille

Segmenten

zelf (value in force). De waarde van de verzekeringsportefeuille wordt vastgesteld door de contante waarde te bepalen van de toekomstige resultaten die uit de portefeuille zullen voortvloeien. Hierbij kijkt Delta Lloyd Groep gedetailleerd naar de verwachte (toekomstige) opbrengsten van de verzekering- en beleggingsportefeuille en naar de operationele en economische omstandigheden waaronder deze opbrengsten tot stand komen. Zo doet de Groep aannames voor specifieke beleggingsrendementen voor bijvoorbeeld obligaties, aandelen en vastgoed, maar ook voor specifiek economische grootheden zoals de rentestand en de inflatie. Deze aannames sluiten aan bij in de markt geobserveerde prijzen voor (vergelijkbare) financiële instrumenten. Gevoeligheidsanalyses brengen het effect van schommelingen in de economische en operationele omgeving in beeld.

Bepaling van de MCEV gebeurt voor de bestaande portefeuilles, maar ook – apart – voor de nieuw in het verslagjaar afgesloten levensverzekeringen (New Business Contribution – NBC).

De MCEV heeft dus niet alleen betrekking op premievolumes, maar geeft ook een goede indicatie van de (verwachte) winstgevendheid van de totale Levenportefeuille in beheer en van de in een bepaald jaar nieuw afgesloten levensverzekeringen. De MCEV-methodiek zorgt zo voor een zuiverder en meer betrouwbaar beeld van de prestaties op de lange termijn. Bovendien geeft de ontwikkeling van de MCEV een goed inzicht in de diverse componenten die van invloed zijn op het jaarresultaat, inclusief beleggings- en economische omstandigheden.

4.1.1.1 Analyse van de wijzigingen in de embedded value

De tabel hieronder toont een analyse van de ontwikkelingen in de embedded value voor de Leven-activiteiten.

Ontwikkeling MCEV

In miljoenen euro	2009	2008
MCEV per 1 januari	3.445,4	5.253,3
Waarde nieuwe productie	31,0	-19,9
Waarde uit de bestaande portefeuille	486,2	220,2
Operationele MCEV inkomsten (LEOR)	517,3	200,2
Exceptional items	0,0	-306,7
Asset outperformance	162,9	-1.834,0
Kapitaal (her-)allocatie	98,8	132,6
MCEV per 31 december	4.224,3	3.445,4

De kostendalingen binnen het segment Leven hebben een positief effect gehad op de hoogte van de marktconsistente embedded value (MCEV) en het operationele resultaat (LEOR) op MCEV-basis, terwijl de aanpassing voor nieuwe sterftetafels een beperkte invloed heeft gehad. Daarnaast is de (toekomstige) winstdeling voor polishouders in Duitsland gewijzigd door deze te koppelen aan het werkelijke beleggingsrendement. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren waarbij tot 2011 een 4%

Segmenten

vaste rente werd verondersteld gefinancierd met kapitaalinjecties. De totale embedded value steeg met 22,6% tot € 4,2 miljard.

Onderstaande tabel geeft een weergave van de MCEV per land.

MCEV per land

In miljoenen euro	Life MCEV	Vrij kapitaal	Vereist kapitaal	Waarde portefeuille
Nederland	3.438,1	957,6	1.343,0	1.137,5
België	651,6	-32,2	468,2	215,7
Duitsland	134,7	-209,0	441,1	-97,4
Totaal	4.224,4	716,4	2.252,3	1.255,7

4.1.1.2 Waarde nieuwe productie

De volgende tabel geeft de premievolumes en de toevoeging aan de waarde van de nieuwe productie weer, zoals gegenereerd door de Levenactiviteiten. De bijdrage aan de waarde, geleverd door de nieuwe productie die gedurende de verslagperiode is gesloten, is gelijk aan de contante waarde van de geprojecteerde uitkeerbare winsten na belasting.

De waarde van nieuwe productie wordt berekend op basis van economische aannames aan het begin van het betreffende kwartaal (soms maand) en de operationele (demografische) aannames zoals die gelden aan het eind van de periode. Deze waarde is opgerent naar het einde van de verslagperiode.

Overzicht van de waarde nieuwe productie

Waarde nieuwe productie

In miljoenen euro	Koopsom	Jaarlijkse premie	PVNB	Waarde nieuwe productie	Marge
Nederland	1.310,8	174,2	2.835,8	40,0	1,4%
België	397,3	39,5	828,9	19,0	2,3%
Duitsland	246,3	19,8	385,3	-27,9	-7,2%
Totaal	1.954,5	233,5	4.050,0	31,1	0,8%

De Present Value of New Business Premiums is gelijk aan de ontvangen koopsommen plus de contante waarde van nieuwe periodieke premies, berekend op basis van dezelfde grondslagen als gebruikt voor de waarde van de nieuwe productie onder MCEV.

Delta Lloyd Groep waardeert haar balans al sinds 2005 op marktwaarde. Hierdoor zijn zowel de beleggingen als de verzekeringsverplichtingen van de Groep volledig transparant. De rentecurve die Delta Lloyd Groep gebruikt voor het waarderen van haar verzekeringsverplichtingen is afgeleid van

Segmenten

collateralised AAA bonds uit de Euro zone. Deze curve is naar het oordeel van Delta Lloyd Groep representatief voor de aard van de verplichtingen van Delta Lloyd Groep en voor de ontwikkelingen in de financiële markten.

Het effect van het gebruik van deze curve is significant. Het effect van het gebruik van deze curve is significant. Meer informatie is te vinden in het nog te verschijnen document “Embedded Value Delta Lloyd Group 2009.pdf”, te downloaden op www.deltalloydgroep.com.

4.1.2 Nederland

De Groep voert in Nederland een multi-brand, multi-channel strategie om zich gunstig te positioneren binnen de verschillende distributiekkanalen en klant- en prijssegmenten in de levensverzekeringsmarkt. In Nederland biedt de Groep individuele en collectieve levensverzekeringen voornamelijk aan onder de merken Delta Lloyd, ABN AMRO Verzekeringen en OHRA, waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende klant- en prijsstellingstrategieën via intermediairs (Delta Lloyd), bankverzekeraars (ABN AMRO Verzekeringen) en directe distributiekkanalen (OHRA).

De onderstaande tabel toont de uitsplitsing naar producttype van de bruto geboekte levensverzekeringspremies over 2009 en 2008 in Nederland:

Segmenten

Bruto geboekte premies Leven Nederland

In miljoenen euro	2009	2008
Collectieve polissen		
Traditioneel		
Koopsompolissen	153,7	120,0
Annuïteiten	360,7	1.274,4
Herverzekeringspremie	0,9	7,5
	515,3	1.401,8
Unit Linked		
Koopsompolissen	209,0	191,9
Annuïteiten	356,3	475,6
Herverzekeringspremie	-	-
	565,3	667,5
Individuele polissen		
Traditioneel		
Koopsompolissen	218,5	203,1
Annuïteiten	521,7	606,3
Herverzekeringspremie	4,6	19,2
	744,8	828,6
Unit Linked		
Koopsompolissen	536,2	558,2
Annuïteiten	86,4	109,9
Herverzekeringspremie	-	19,6
	622,6	687,6
Totaal	2.448,0	3.585,5

Marktontwikkelingen

De vraag naar beleggingsverzekeringen neemt af, de voorkeur van klanten verschuift naar meer traditionele levensverzekeringen in combinatie met bancaire lijfrentes. Als gevolg van wijzigingen in de Nederlandse wetgeving in 2008 levert de bancaire lijfrente fiscaal gezien vergelijkbare voordelen op als levensverzekeringsproducten, terwijl de kosten lager zijn. In 2009 is de markt voor bancaire lijfrente dan ook exponentieel gegroeid. De gewijzigde verhoudingen hebben geleid tot een aangepaste marktbenadering: meer focus op bancaire lijfrente, minder op individuele levensverzekeringen.

De totale marktomvang in Nederland is voor de hypotheek- en lijfrenteverzekeringen gemiddeld met 29% gedaald ten opzichte van 2008 (bron: Centrum voor Verzekeringsstatistiek, CVS). Positieve uitzondering is de markt voor zelfstandige overlijdensrisicoverzekeringen, die slechts een teruggang van 6% kent (bron: CVS).

Segmenten

Nederlands pensioenstelsel

Om de gevolgen van de vergrijzing en ontgroening op te vangen zijn in Nederland de afgelopen jaren tal van maatregelen genomen om meer mensen aan het werk te krijgen.

Centraal in het politiek-maatschappelijk debat stond in 2009 de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd, van 65 naar 67 jaar. Daarover is in de Tweede Kamer een beslissing genomen. Punt van discussie is vooral de manier waarop met zware beroepen rekening kan worden gehouden. De verhoging van de pensioenleeftijd zorgt ervoor dat er twee jaar langer pensioen kan worden opgebouwd, terwijl de uitkeringen twee jaar korter worden – als de latere AOW-leeftijd tenminste gepaard gaat met langer doorwerken. Overigens is de levensverwachting gestegen. Die ontwikkeling zorgt weer voor stijging van het risico van pensioenverzekeraars.

API

Het ministerie van SZW heeft medio 2008 een notitie op hoofdlijnen gepresenteerd over de invoering van de algemene pensioen instelling (API). De API moet invulling geven aan de te verwachten groei op de Europese pensioenmarkt en moet het Nederlandse pensioenstelsel duurzaam maken voor de toekomst. Er zijn drie fases te onderscheiden in de aanpak van dit traject: de oprichting van een premiepensioeninstelling (PPI), de mogelijkheid van een multi-ondernemingenpensioenfonds (Multi-Opf) en een API voor defined benefit regelingen (een pensioenregeling waarbij een bepaalde uitkering wordt toegezegd).

Op 17 maart 2009 heeft de minister van Financiën, mede namens de minister van SZW, een wetsvoorstel voor introductie van een PPI aan de Tweede Kamer gezonden. De Tweede Kamer heeft 10 december 2009 een nader verslag uitgebracht. In het verslag zijn nog een aantal vragen gesteld aan het kabinet. Na beantwoording van deze vragen zal het wetsvoorstel voor plenaire behandeling worden aangemeld.

Op 23 september 2009 heeft minister Donner het wetsvoorstel Multi-Opf naar de Tweede Kamer gezonden. De nota naar aanleiding van het verslag van de Multi-Opf is inmiddels uitgebracht. Ook is er nog een nota van wijziging verschenen. Naar verwachting wordt het wetsvoorstel begin 2010 behandeld in het parlement.

Pensioenstrategie Delta Lloyd Groep

Delta Lloyd Groep hanteert een groepsbrede pensioenstrategie met een versterkte propositie voor pensioenfonds(en), die in de nieuwe marktomgeving een andere rol gaan vervullen. Door de gewijzigde verslaggevingsregels (IFRS) is het voor bedrijven een stuk minder aantrekkelijk om een eigen pensioenfonds aan te houden, gelet op de invloed op de eigen balans en resultaten. De Pensioenwet stelt bovendien nieuwe eisen aan professioneel bestuur en intern toezicht.

De potentiële markt is dan ook groot en veel ondernemingspensioenfonds(en) (evenals de eraan gekoppelde ondernemingen) denken na over de toekomstige positie.

De scherp gedaalde dekkinggraad van zeer veel pensioenfonds(en) beperkte echter met name in de

Segmenten

eerste helft van 2009 in hoge mate de mogelijkheid om nieuwe grote contracten te sluiten. In de tweede helft van het jaar verbeterde de financiële gezondheid van de pensioenfondsen, waardoor de markt weer in beweging kwam.

4.1.2.1 Merken in Nederland

Segment Leven per merk (NL) 2009

In miljoenen euro	Delta Lloyd	ABN AMRO Verzekeringen	OHRA	Overige	Totaal
Bruto geboekte premies	1.658,3	535,6	380,4	-126,4	2.448,0
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	117,1	28,4	27,1	11,5	184,1
Resultaat na belastingen en belang derden	-325,9	46,0	26,1	-12,4	-266,2

Segment Leven per merk (NL) 2008

In miljoenen euro	Delta Lloyd	ABN AMRO Verzekeringen	OHRA	Overige	Totaal
Bruto geboekte premies	2.771,9	574,9	386,4	-147,7	3.585,5
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	106,6	9,9	38,3	15,0	169,9
Resultaat na belastingen en belang derden	260,6	-7,9	-54,1	31,1	229,7

Delta Lloyd

Via het merk Delta Lloyd richt de Groep zich vooral op collectieve pensioenen, maar wordt ook een breed scala aan collectieve en individuele levensverzekeringsproducten aangeboden. Erasmus is een nichemerk en biedt white label-overlijdensrisicoverzekeringen en hypotheekgerelateerde levensverzekeringsproducten die specifiek worden afgestemd op de wensen van bepaalde grote distributeurs. Er werden in 2009 enkele grotere collectieve contracten gesloten. Ook werd een aantal grote contracten verlengd.

Delta Lloyd Leven ontwikkelde en introduceerde in 2009 verschillende nieuwe producten, waaronder een persoonlijk pensioenplan voor de grootzakelijke markt waarin wordt belegd in indexfondsen. Delta Lloyd investeerde in kennisoverdracht aan klanten en prospects onder het overkoepelend thema 'Pensioenvisie' (o.a. relatiemagazine, congres, website) en presenteerde zich in 2009 als 'official partner van de pensioenprofessional'.

De S&P-rating van Delta Lloyd Groep is per 16 oktober 2009 verlaagd van AA- naar A+. Dat zou gevolgen kunnen hebben voor specifieke klanten van Delta Lloyd: de herverzekerde pensioenfondsen. Die moeten door de verlaagde rating een minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) aanhouden. De verlaagde rating heeft niets te maken met een veranderde financiële positie van Delta Lloyd Groep. Deze is nog even sterk als voorheen. De verlaagde rating is het gevolg van de veranderde status van

Segmenten

Delta Lloyd Groep binnen moederconcern Aviva. Deze status is gewijzigd van 'kern' naar 'strategisch belangrijk'. Zo weegt nu nadrukkelijker mee dat Delta Lloyd Groep alleen in België, Nederland en Duitsland actief is als verzekeraar. Aviva is in aanzienlijk meer landen actief.

ABN AMRO Verzekeringen

De Groep verkoopt levensverzekeringen onder de merknaam ABN AMRO Verzekeringen via de joint venture met ABN AMRO Bank in Nederland. Verder verkoopt Delta Lloyd Groep, via ABN AMRO Verzekeringen, ook individuele overlijdensrisicoverzekeringen onder de merknaam Florius en MoneYou.

Als Fortis Bank Nederland wordt geïntegreerd met ABN AMRO Bank, dan zal het merk ABN AMRO Verzekeringen naar verwachting profiteren van het vergrote distributienetwerk dat Fortis Bank Nederland biedt.

Uit de jaarlijkse Finance-lijst van het blad MT Finance blijkt dat ABN AMRO Verzekeringen een tweede plek scoort op de lijst van beste verzekeraars. Het onderzoek is gedaan door TNS NIPO.

OHRA

De Groep verkoopt levensverzekeringsproducten onder de merknaam OHRA, waaronder pensioenproducten, rechtstreeks aan individuele en collectieve klanten in Nederland. De nadruk ligt hierbij vooral op individuele klanten. OHRA past diepgaande kennis over consumenten toe om producten toe te snijden op de behoeften van de klant. Transparantie en duidelijkheid zijn uitgangspunten. OHRA kiest, werkend vanuit een sterk, sympathiek merk, een operational excellencestrategie in de totale klantbediening, met gestandaardiseerde producten gericht op de consumentenmarkt met sturing naar internet. In 2009 is de aanzet gegeven tot aanpassingen in organisatie en marktbenadering, die zullen leiden tot een verdere versterking van de focus op internet als verkoopkanaal, met duidelijke en eenvoudige producten, gekoppeld aan een hoogwaardig callcenter.

Bij Direct Ingaande Lijfrente zijn, ondanks een sterk krimpende markt, hoge volumes gerealiseerd, dankzij een effectieve marktwerking en een scherp tarief tijdens actieperiodes. Daarnaast is OHRA als label succesvol geweest in de verkoop van de bancaire lijfrente.

4.1.3 Delta Lloyd Life in België

In België verkoopt de Groep individuele en collectieve levensverzekeringen voornamelijk onder het merk Delta Lloyd Life. Deze verzekeringen worden gedistribueerd via intermediairs en via het eigen netwerk van bankkantoren en gebonden agenten. De huidige omvang werd bereikt door zowel autonome groei als acquisities. De integratie van het overgenomen Swiss Life Belgium in Delta Lloyd Life loopt op schema. De collectieve levensverzekeringsactiviteiten van Swiss Life Belgium vormen een aanvulling op de reeds bestaande levensverzekeringsactiviteiten van de Groep in België en versterken

Segmenten

de concurrentiepositie door uitbreiding van het productaanbod en de distributiekkanalen van de Groep in België, met name voor collectieve pensioenen. Bij de collectieve levensverzekeringen stond de groep in 2008 op de vierde plaats, gemeten naar brutopremie (bron: Assuralia 2009).

Daarnaast heeft Delta Lloyd Groep door de overname van Swiss Life Belgium toegang gekregen tot het internationale netwerk van Swiss Life. Dit biedt de Groep in België exclusieve mogelijkheden om collectieve pensioenplannen aan te bieden aan grote multinationals met medewerkers in België.

Belgische pensioensituatie

In België is de pensioenproblematiek aanmerkelijk ernstiger dan in Nederland. Het aantal werkende 55-plussers is gezakt naar 34% (Nederland: 67%) en een omslagstelsel (werkenden betalen voor gepensioneerden) maakt dat de pensioenen op termijn onbetaalbaar worden.

De pensioenuitgaven bedragen momenteel 9,1% van het bruto binnenlands product. Verwacht wordt dat die uitgaven stelselmatig zullen stijgen, naar 10,3% in 2014 en meer dan 14% in 2060.

De levensverwachting gaan bij vrouwen van 83 naar 91 jaar, en bij mannen van 77 naar 89 jaar in 2060. De verhouding tussen het aantal gepensioneerden en de actieven (15 tot 64 jaar) zal tot in 2060 sterk toenemen: van 25-75% naar 50-50%. Lang niet iedere werknemer heeft in België toegang heeft tot een aanvullende pensioenregeling: het percentage ligt tussen de 40 en 60%. Prognoses laten zien dat werknemers er in België na hun pensioen sterk in inkomen op achteruit gaan.

De Nationale Pensioenconferentie, in het leven geroepen om het bewustzijn te vergroten en versneld tot maatregelen te komen, is omgezet in een taskforce. De resultaten zijn vooralsnog onduidelijk.

Delta Lloyd Life heeft in België actief deelgenomen aan het pensioendebat. Dat gebeurde via de financiering van onderzoek aan haar Leerstoel Pensioenbeleid aan de KU Leuven en via de publicatie van opiniestukken en een eigen pensioenstandpunt waarin Delta Lloyd Life haar bezorgdheid over de Belgische pensioensituatie ventileerde.

Segmenten

Bruto geboekte premies Leven België

In miljoenen euro	2009	2008
Collectieve polissen		
Traditioneel		
Koopsompolissen	199,0	137,1
Annuïteiten	90,6	70,9
Herverzekeringspremie	-	-
	289,6	208,0
Unit Linked		
Koopsompolissen	0,6	0,7
Annuïteiten	0,1	0,1
Herverzekeringspremie	-	-
	0,7	0,8
Individuele polissen		
Traditioneel		
Koopsompolissen	92,5	64,8
Annuïteiten	186,7	181,7
Herverzekeringspremie	36,1	37,4
	315,2	283,9
Unit Linked		
Koopsompolissen	1,0	0,4
Annuïteiten	8,3	7,2
Herverzekeringspremie	-	-
	9,4	7,5
Totaal	614,9	500,2

Onder de noemer ‘Lach voor een goed leven’ schreef Delta Lloyd Life een wedstrijd uit rond de mooiste lach van België, met als te winnen prijs € 10.000. Hieraan gekoppeld werden een imagocampagne en persoffensief met lachenquête gelanceerd die tot ver buiten de landsgrenzen werd opgepikt. De wedstrijdssite verwelkomde meer dan 60.000 unieke bezoekers. Daarnaast kregen door de comeback van Kim Clijsters en de doorbraak van Yanina Wickmayer het professionele tenniscircuit en dus ook de Delta Lloyd tv-billboards meer aandacht in Vlaanderen.

Delta Lloyd Life won in 2009 een van de prestigieuze Decavi-trofeeën voor de Levensverzekeringen voor haar product ‘Scala Free Pension’ in de categorie vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen, en kreeg hiervoor veel media-aandacht.

Segmenten

4.1.4 Duitsland

In 2009 is in Duitsland een reorganisatie van start gegaan, gericht op kostenreductie en een toenemende focus op leven- en pensioenproducten en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Door deze reorganisatie gaan ruim tweehonderd banen verloren.

In november werd besloten tot het uitkopen van de laatste externe aandeelhouders van Delta Lloyd Lebensversicherung. Er was slechts een free float van 345 van de 418.000 aandelen (0,08%). De kosten van de notering aan de beurs van Düsseldorf stonden in geen verhouding tot de voordelen. De feitelijke aandeelhoudersvergadering vond plaats in december. De aandelen zijn tegen een vastgestelde vergoeding overgedragen aan Delta Lloyd Deutschland AG.

Bruto geboekte premies Leven Duitsland

In miljoenen euro	2009	2008
Collectieve polissen		
Traditioneel		
Koopsompolissen	92,5	104,2
Annuïteiten	65,3	61,5
Herverzekeringspremie	0,1	0,1
	157,9	165,8
Unit Linked		
Koopsompolissen	-	-
Annuïteiten	-	-
Herverzekeringspremie	-	-
	-	-
Individuele polissen		
Traditioneel		
Koopsompolissen	200,8	211,6
Annuïteiten	179,7	28,3
Herverzekeringspremie	-	-
	380,5	239,9
Unit Linked		
Koopsompolissen	39,3	40,0
Annuïteiten	1,2	1,5
Herverzekeringspremie	-	-
	40,5	41,6
Totaal	578,9	447,3

In Duitsland verkoopt de Groep individuele en collectieve levensverzekeringen voornamelijk onder het merk Delta Lloyd. De levensverzekeringsproducten worden gedistribueerd via intermediairs, met name het landelijke netwerk van onafhankelijke financieel adviseurs, en via de eigen gebonden agenten.

Het resultaat van Delta Lloyd Duitsland was negatief (€ -68 miljoen), maar beter dan in 2008 (€ -115

Segmenten

miljoen). Door de kredietcrisis ontstond er vraag naar producten die zekerheid bieden. Dit leidde in Duitsland, in het algemeen en ook bij Delta Lloyd, tot een toenemende verkoop van koopsompolissen met garantie, tot boven het niveau van 2008. Ook de totale premie-inkomsten kwamen hoger uit dan in het voorgaande jaar, € 579 miljoen ten opzichte van € 447 miljoen.

De crisis leidde tot een lagere verkoop van beleggingspolissen. Daar tegenover stonden positieve ontwikkelingen op het gebied van onder meer arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisicoverzekeringen.

4.2 Schade

Het bruto premie-inkomen in het segment Schade steeg met 3% ten opzichte van 2008. Dit was te danken aan een kleine toename van de portefeuille, enkele tariefverhogingen en het feit dat slechts de laatste zes maanden van de Schadeactiviteiten in België in de resultaten van 2008 waren verwerkt. De hevige concurrentie en de gevolgen van de financiële crisis (bijvoorbeeld een daling in de autoverkoop) lieten zich voelen in het prijsniveau en in een 9% lagere nieuwe productie (€ 185 miljoen ten opzichte van € 203 miljoen in 2008).

Segment Schade per land 2009

In miljoenen euro	Nederland	België	Totaal
Bruto geboekte premies	1.364,3	58,6	1.422,9
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	90,5	-2,0	88,5
Resultaat na belastingen en belang derden	105,6	5,4	111,0

Segment Schade per land 2008

In miljoenen euro	Nederland	België	Totaal
Bruto geboekte premies	1.349,2	28,7	1.377,9
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	115,0	-2,8	112,3
Resultaat na belastingen en belang derden	18,9	-5,5	13,4

Het resultaat na belastingen in het segment Schade steeg tot € 111,0 miljoen (2008: € 13,4 miljoen). Dit is vooral het gevolg van de stabilisering van de financiële markten. De combined ratio, die met 98,3% het gestelde doel dicht benaderde, is hoger dan in 2008 (96,5%). Het beleggingsresultaat van Schade was € 130 miljoen (2008: € -27 miljoen). Het herstel van de financiële markten leidde tot een hoger beleggingsresultaat en lagere verplichte afboekingen. Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden daalde tot € 88,5 miljoen (2008: € 112,3 miljoen), respectievelijk 23,7% en 36,4% van het totaal operationeel resultaat na belastingen en belang derden van Delta Lloyd Groep (exclusief de negatieve bijdrage van het segment "Overige" aan het operationeel resultaat). De daling is vooral

Segmenten

het gevolg van de gestegen schadelast. De claims ratio stijgt als gevolg van lagere premies, grote branden en een toenemende schadelast bij autoverzekeringen. De kostenratio daalt fors als gevolg van de succesvolle kostenbesparingen.

Organisatie

Delta Lloyd Groep verkoopt – met name in Nederland – een breed assortiment schadeverzekeringsproducten voor zowel de zakelijke als de particuliere markt. De producten worden met verschillende klant- en prijsstellingstrategieën gedistribueerd via intermediairs, makelaars, pools en volmachten (Delta Lloyd), bankverzekeraars (ABN AMRO Verzekeringen) en directe distributiekanaal (OHRA). Sinds de verkoop van de Nederlandse zorgverzekeringsactiviteiten van de Groep aan CZ (per 1 januari 2009) treedt de Groep op als distributeur van een aantal zorgverzekeringsproducten die onder de merknaam Delta Lloyd en OHRA worden verkocht, maar waarvoor CZ risicodragers is. De Groep ontvangt hiervoor vergoedingen en provisies. Voor zorgverzekeringen zie verder.

Bepaalde schadeverzekeringsproducten worden in België sinds de integratie van Swiss Life Belgium in Delta Lloyd onder het merk Zelia aangeboden. In Duitsland biedt de Groep geen eigen schadeverzekeringsproducten aan, maar distribueert zij in plaats daarvan verzekeringsproducten van derden.

Per 1 januari 2009 zijn de backoffices voor bepaalde gestandaardiseerde particuliere schadeverzekeringsproducten (al eerder samengevoegd tot de Product Groep Schade) gecombineerd met de afdelingen die zich bezighouden met productontwikkeling, prijsstelling en risicodragende activiteiten tot het Particulier Schade Bedrijf.

Per 1 januari 2009 zijn binnen het Inkomen en Verzuim Bedrijf (IVB) de backoffices samengevoegd voor de activiteiten op het gebied van inkomens- en verzuimverzekeringen die worden aangeboden onder de verschillende merknamen van de Groep. De zakelijke schadeportefeuille van Erasmus Verzekeringen is in 2009 geïntegreerd in Delta Lloyd Schade, de particuliere portefeuille gaat in 2010 over naar het Particulier Schade Bedrijf.

4.2.1 Nederland

In Nederland voert het segment Schade een multi-brand, multi-channel strategie die vergelijkbaar is met die van de levensverzekeringsactiviteiten. Dit houdt in dat gebruik wordt gemaakt van verschillende distributiekanaal en dat binnen de schadeverzekeringsmarkt wordt gewerkt met verschillende klanten- en prijssegmenten. Onder de merknaam Delta Lloyd biedt de Groep schadeverzekeringsproducten aan die voornamelijk worden verkocht via intermediairs (waaronder gevolmachtigde agenten en makelaars). Onder de merknaam ABN AMRO Verzekeringen biedt de Groep schadeverzekeringsproducten aan die worden verkocht via het bankverzekeringsnetwerk van ABN AMRO Bank. De Groep biedt schadeverzekeringsproducten onder de merknaam OHRA aan via

Segmenten

het directe distributiekanaal. Daarnaast verzekert de Groep, via het nichemerk Virtes, white label-producten die worden aangeboden door derden. De merken iZio en NSF richten zich uitsluitend op de online verkoop van schadeverzekeringen.

Het bruto premie-inkomen van Schade in Nederland bedroeg € 1.364 miljoen, ten opzichte van € 1.349 miljoen in 2008. De onderstaande tabel toont de uitsplitsing per merk van de bruto geboekte schadeverzekeringspremies, het operationeel resultaat na belastingen en belang derden en het resultaat na belastingen en belang derden over 2009 en 2008:

Segment Schade per merk (NL) 2009

In miljoenen euro	Delta Lloyd	ABN AMRO Verzekeringen	OHRA	Overige	Totaal
Bruto geboekte premies	876,7	264,3	223,3	-	1.364,3
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	70,8	51,0	-14,9	-16,4	90,5
Resultaat na belastingen en belang derden	79,7	47,8	-17,5	-4,5	105,6

Segment Schade per merk (NL) 2008

In miljoenen euro	Delta Lloyd	ABN AMRO Verzekeringen	OHRA	Overige	Totaal
Bruto geboekte premies	907,9	264,3	177,0	-	1.349,2
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	92,7	21,1	2,5	-1,3	115,0
Resultaat na belastingen en belang derden	9,1	26,4	-1,4	-15,2	18,9

Delta Lloyd

Delta Lloyd verkoopt haar schadeverzekeringen primair via intermediairs. De voornaamste producten zijn auto-, brand-, inkomens- en verzuimverzekeringen, pakketverzekeringen voor specifieke doelgroepen (agrariërs, MKB, zzp'ers), technische verzekeringen en vaartuigenverzekeringen voor particuliere en zakelijke klanten. MKB-ondernemingen vormen de meerderheid van het klantenbestand. In 2009 zijn voorbereidingen getroffen voor de start van de directe verkoop van enkele schadeverzekeringen via Delta Lloyd Bank.

Eind oktober 2009 is het nieuwe online Ondernemerspakket succesvol geïntroduceerd, waarmee het intermediair online direct een volledige offerte kan aanvragen, die vervolgens direct verwerkt wordt in de polisadministratie. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de commodity-positionering van Delta Lloyd Schade. Een tweede succesvolle introductie in het najaar van 2009 betrof een nieuwe arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Technische Verzekeringen van Delta Lloyd heeft de bouw van het offshore windmolenpark Belwind voor de Belgische kust verzekerd. Hiermee manifesteert Delta Lloyd Schade zich in het vakgebied van duurzame energiewinning.

Segmenten

De Xclusief-lijn voor particulieren heeft in 2009 prima resultaten geboekt. Het premiebestand is in nog geen twee jaar tijd verdubbeld; Xclusief heeft inmiddels meer dan 4.000 klanten. De woonportefeuille toont gestage groei; in pleziervaartuigen is Delta Lloyd verreweg marktleider. Ook internationaal timmert Xclusief goed aan de weg met de verzekering van (super)jachten. In 2014 wil Delta Lloyd marktleider zijn met de Xclusief-lijn in het segment van exclusieve schadeverzekeringen.

In 2009 is de zakelijke schadeportefeuille van Erasmus Verzekeringen geïntegreerd in Delta Lloyd Schade. NOWM Verzekeringen is verder geïntegreerd en gefuseerd met Delta Lloyd Schade. Daarnaast is de fraude- en geldportefeuille van de Nationale Borg overgenomen, waarmee Delta Lloyd Schade marktleider op dit gebied is geworden.

ABN AMRO Verzekeringen

ABN AMRO Verzekeringen verkoopt voornamelijk standaardschadeverzekeringsproducten via het distributienetwerk van ABN AMRO Bank: bankkantoren, het internet en callcenters. Het grootste deel van het klantenbestand bestaat uit MKB- en particuliere klanten, die vaak een brand- en aansprakelijkheidsverzekering afnemen in combinatie met hypotheek en overlijdensrisicopolissen. In de particuliere markt komt de groei in de toekomst naar verwachting vooral uit internet. Voor de zakelijke markt ligt de nadruk op pakketverzekeringen voor het MKB en op inkomens- en verzuimverzekeringen.

Als Fortis Bank Nederland wordt geïntegreerd met ABN AMRO Bank, dan zal het merk ABN AMRO Verzekeringen naar verwachting profiteren van een vergroot distributienetwerk.

De introductie van een speciaal zzp-pakket verliep succesvol: van alle starters en zzp'ers die bankklant werden sloot 75% een verzekeringspakket af. Ook succesvol was de introductie van een laagste prijsgarantie voor zakelijke verzekeringen in het vierde kwartaal. Mede dankzij een scherper tarief staat ABN AMRO Verzekeringen met haar arbeidsongeschiktheidsverzekering bij de top 3 van meest populaire aanbieders.

De lagere verkoop van hypotheek heeft ook een negatief effect op de verkoop van woonhuisverzekeringen. De verkoop van inboedel- en aansprakelijkheidsverzekeringen is echter sterk gestegen.

Door de financiële crisis is de consument meer op zoek naar zekerheid om bij arbeidsongeschiktheid of werkloosheid de maandlasten te kunnen blijven betalen. Hierdoor is de verkoop van de Woonzeker Arbeidsongeschiktheidsverzekering verdubbeld.

Segmenten

OHRA

Onder de merknaam OHRA biedt de Groep standaardschadeverzekeringsproducten aan, zoals auto-, brand-, aansprakelijkheids-, reis- en rechtsbijstandverzekeringen. De distributie vindt plaats via het directe kanaal, via internet en callcenters. In 2009 is verder vorm gegeven aan de samenwerking met Monuta. De samenwerking bestaat uit de gezamenlijke ontwikkeling van een uitvaartverzekering met een uitkering in natura. Onder de schadeverzekeringsactiviteiten van de groep binnen de OHRA-organisatie vallen ook de merken iZio, NSF en Virtes, dat white label-producten aanbiedt.

Het door de Groep gevoerde merk iZio is een discountaanbieder van scherpgeprijsde standaardschadeverzekeringen, uitsluitend via internet. Het merk NSF wordt primair gebruikt voor online verzekeringsactiviteiten, met de nadruk op particuliere schadeverzekeringen en huisdierenverzekeringen. Virtes distribueert white label-schadeverzekeringsproducten, onder meer onder de merknamen Kruidvat en Neckermann. Voorts distribueert de Groep bepaalde zorgverzekeringsproducten onder de merknaam OHRA, waarbij CZ Zorgverzekeringen risicodragers is.

De commerciële activiteiten voor speerpuntproducten in de particuliere markt voor schadeverzekeringen (vooral autoverzekeringen) zijn ondanks moeilijke marktomstandigheden succesvol geweest. Het klantbehoud is door gerichte activiteiten sterk verbeterd ten opzichte van eerdere jaren. Het rendement over de gehele schadeketen is verbeterd.

De prijsconcurrentie in de inkomens- en verzuimmarkt is hevig. Daarnaast is een daling zichtbaar van zelfstandigen die het risico op arbeidsongeschiktheid verzekeren. De marktomstandigheden zijn derhalve moeilijk. OHRA kiest voor rendabele groei in deze markt en gaat daarom niet altijd mee in de prijsconcurrentie. Desondanks is groei gerealiseerd, mede dankzij enkele grote contracten.

4.2.2 België

In België biedt de Groep schadeverzekeringsproducten (merendeels autoverzekeringen en daarnaast brand- en aansprakelijkheidsverzekeringen) aan onder de merknaam Zelia. Deze producten worden verkocht via intermediairs, de bankkantoren van Delta Lloyd Bank België en via gebonden agenten. Het bruto premie-inkomen schade in België was met € 58,6 miljoen 10% hoger dan in 2008; in dat jaar werd enkel de laatste zes maanden meegenomen in het inkomen (€ 28,7 miljoen).

4.3 Bank

Alle bancaire en hypothecaire activiteiten van Delta Lloyd Groep in Nederland en België zijn bijeengebracht in Delta Lloyd Bank. Delta Lloyd Bank is actief via Delta Lloyd Bank België en onder de namen OHRA Bank en Delta Lloyd Bank in Nederland. Delta Lloyd Bank bedient particuliere en zakelijke klanten. Delta Lloyd Bank België biedt een volledig diensten- en productenpakket en bedient haar klanten via eigen bankkantoren en zelfstandige agenten. In Nederland biedt Delta Lloyd Bank spaar-, hypotheek-, en beleggingsproducten aan, zowel via onafhankelijke intermediairs als direct. OHRA Bank verkoopt deze producten zowel rechtstreeks als via derden.

De Groep maakt in Nederland gebruik van Amstelhuys (een 100%-dochteronderneming van Delta Lloyd Groep die gerapporteerd wordt in het segment Overige) voor de productie van het merendeel van de woninghypotheekportefeuille en als financieringsvehikel.

Bank

In miljoenen euro	2009	2008
Nieuwe hypotheek	2.401,9	1.848,0
Spaartegoed	5.671,4	2.361,1
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	16,7	-7,3
Resultaat na belastingen en belang derden	9,8	-114,4

Financieel herstelden de bankactiviteiten zich van de kredietcrisis. De inkomsten namen toe door een betere rentemarge door een lager Euribor-tarief en de licht verbeterde provisie-inkomsten. De financieringskosten werden lager en de kredietportefeuille nam toe. De bankactiviteiten lieten per saldo een resultaat zien van € 10 miljoen (in 2008: € -114 miljoen). Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van Delta Lloyd Bank over 2009 bedroeg € 17 miljoen, oftewel 4,6% van het totale operationeel resultaat na belastingen en belang derden van de Groep (exclusief de negatieve bijdrage van het segment 'Overige' aan het operationeel resultaat na belastingen en belang derden).

Vanuit diverse stakeholders is er extra aandacht voor de solvabiliteit van banken. Delta Lloyd Bank versterkte haar solvabiliteit in 2009 tot een BIS-ratio van 12,3 (2008: 11,3) en een Tier-1 ratio van 10,0 (2008: 10,5%) door een extra kapitaalstorting vanuit Delta Lloyd Groep.

Segmenten

Spaargelden en kredietportefeuille nemen toe

De groei in spaargelden die in 2008 ingezet werd, zette in 2009 voort. De spaartegoeden voor het segment Bank zijn met 140% toegenomen tot € 5.671 miljoen.

De totale kredietportefeuille in het segment Bank bedroeg per 31 december 2009 € 7.477,0 miljoen, waarvan € 5.219,5 miljoen uit hypotheekleningen bestond. Van deze hypotheekportefeuille heeft Nederland € 1.557,7 miljoen en België € 3.661,9 miljoen.

4.3.1 Nederland

De bankactiviteiten in Nederland waren in 2009 op vele terreinen succesvol. Door goede dienstverlening, goede prijsstelling en de juiste aandacht voor distributie groeiden alle productlijnen. Hierdoor werd onder meer het marktleiderschap in Nederland in de bancaire lijfrentemarkt gecontinueerd. Tegelijkertijd werden de baten licht verhoogd ten opzichte van 2008 en de kosten sterk gereduceerd. In combinatie met het herstel van de handelsportefeuille nam het resultaat ten opzichte van 2009 sterk toe.

Op hypotheekgebied verrichte Delta Lloyd Bank in december de eerste succesvolle securitisatie in continentaal Europa sinds het uitbreken van de kredietcrisis. Het vertrouwen in Delta Lloyd en haar hypotheekleningen leidde tot een grote belangstelling, ook in de binnen- en buitenlandse financiële pers, en luidde het begin in van het herstel van de securitisatiemarkt.

De ingezette maatregelen voor kostenreductie en margeverbetering waren succesvol. Deze zullen in 2010 voortgezet worden. Zo ontstaat ruimte om te investeren in de focusproducten hypotheekleningen en bancaire toekomstvoorzieningen en in internetdistributie.

Delta Lloyd Bank Nederland is per 1 januari 2009 gestopt met het accepteren van nieuwe consumptieve kredieten en verhogen van bestaande kredieten. De focus is gericht op producten die een lange termijn relatie met klanten inhouden. De beslissing had daarnaast te maken met de beperkte omvang in kredieten bij Delta Lloyd Bank Nederland en de moeilijke economische omstandigheden.

De betalingsachterstand van de hypotheekleningen is gering (0,2% had een achterstand van meer dan drie maanden), dankzij een stringent acceptatiebeleid en achterstandsbeheer, in combinatie met de gunstige regelgeving en een voorzichtige instelling ten opzichte van hypotheekverstrekking in het algemeen in Nederland.

Segmenten

Opmars bancaire lijfrente zet door

Als gevolg van wijzigingen in de Nederlandse wetgeving in 2008 levert de bancaire lijfrente voordelen op die fiscaal vergelijkbaar zijn met (die van) levensverzekeringsproducten. Door hun transparante karakter en lage kosten zijn deze bankproducten voor klanten een goed alternatief. In 2009 is de markt voor bancaire lijfrente dan ook exponentieel gegroeid.

Delta Lloyd Bank heeft snel met nieuwe producten gereageerd op het veranderde fiscale regime, en met succes. De productie voor bancaire lijfrente van Delta Lloyd Bank groeide in 2009 van € 63 miljoen naar een totaal van € 297 miljoen. Het marktleiderschap dat de bank als early adopter van het product veroverde, kon in 2009 worden gehandhaafd.

Stijgend marktaandeel hypotheekleningen

Delta Lloyd Bank realiseerde groei in een sterk teruglopende hypotheekmarkt. De uitgeleendgeldproductie kwam in 2009 uit op ruim € 1,5 miljard. Het marktaandeel van Delta Lloyd steeg daarmee van 1,33% naar 2,48%. Hypotheekketens zijn voor Delta Lloyd Bank belangrijke distributiepartners. De samenwerking werd in 2009 verder geïntensiveerd, zo werd in samenwerking met De Hypotheekshop Delta Lloyd Bank medio 2009 een provisieloos nettohypotheeklabel ontwikkeld. Delta Lloyd Bank heeft de omzet bij deze hypotheekketen in 2009 met 50% verhoogd ten opzichte van 2008.

Sparen

In 2009 zijn de spaartegoeden met 65% toegenomen tot € 2,1 miljard. De beide sterke merken OHRA en Delta Lloyd konden rekenen op een groot vertrouwen van consumenten die sparen boven beleggen verkozen. De introductie van een depositospaarrekening droeg in aanzienlijke mate bij aan dit succes.

4.3.2 België

In België biedt Delta Lloyd Bank diensten aan op het gebied van retail, private en commercial banking via het eigen netwerk van 93 bankkantoren, via 157 gebonden agenten en via directe kanalen, met name internet. Delta Lloyd Bank richt zich in België op particuliere klanten, private banking-klanten en zakelijke klanten, waarbij de nadruk ligt op de particuliere markt en het midden- en kleinbedrijf. In 2009 groeide het aantal klanten tot 255.000. De bank is een van de grootste verzekeringsmakelaars in België.

De kredietverlening van Delta Lloyd Bank omvat hypotheekleningen en consumptief krediet voor de particuliere markt en zakelijk krediet, in hoofdzaak voor het midden- en kleinbedrijf en institutionele klanten. Per 31 december 2009 bestond de kredietportefeuille uit € 3,55 miljard aan hypotheekleningen, € 1,48 miljard zakelijk krediet, € 171 miljoen consumptief krediet en € 95 miljoen andere leningen.

Delta Lloyd Bank België had in 2009 een aandeel in het totale marktvolume van 1,6% en 3,1% voor

Segmenten

respectievelijk sparen en hypotheeken.

Betaaldiensten

Delta Lloyd Bank België biedt diensten aan op het gebied van binnenlands en buitenlands betalingsverkeer, internetbetalingen, betaalpas en creditcard. In 2009 werden ongeveer 18 miljoen uitgaande binnenlandse betaaltransacties uitgevoerd en 255.000 internationale betalingen. Een belangrijk deel van deze transacties wordt uitgevoerd in opdracht van institutionele partners.

Fee-inkomsten

Naast de verkoop van (binnenbalans)deposito's fungeert de bank als een belangrijk distributienetwerk van 'buitenbalansproducten'. De gegenereerde fees vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten. In 2009 stond deze activiteit door marktomstandigheden onder druk. Vooral de distributie van de beleggingsverzekeringen van Delta Lloyd Life vormt een belangrijk onderdeel van deze business. Ook Private Banking genereert hier via haar openarchitectuuraanbod belangrijke inkomsten. De retailbankactiviteiten leveren ook fee-inkomsten op.

4.4 Fund Management

Het segment Fund Management wordt gevormd door de activiteiten van Delta Lloyd Asset Management (waaronder ook Cyrte Investments) en het vermogensbeheer in verschillende bedrijfsonderdelen. Fund Management genereerde 7% van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van de Groep in 2009 (exclusief de negatieve bijdrage van het segment 'Overige' aan het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van de Groep). Het productaanbod van Delta Lloyd Asset Management omvat een reeks beleggingsfondsen van derden voor institutionele en particuliere klanten en discretionaire mandaten voor institutionele klanten. De overige beleggingen betreffen institutioneel en particulier vermogen van derden. Binnen een aantal andere segmenten van de Groep wordt ook vermogen beheerd.

De verkoop van fondsen aan institutionele beleggers vindt voornamelijk plaats via de specialisten van de verkoopafdeling. De verkoop aan particuliere beleggers geschiedt in het algemeen via banken in Nederland, België en Duitsland, hoewel een klein deel van de fondsen voor particuliere beleggers (beleggingsverzekeringen) via de eigen distributiekkanalen van de Groep wordt aangeboden. In Nederland worden de fondsen grotendeels gedistribueerd via Nederlandse banken, waaronder ABN AMRO Bank, Rabobank en ING.

Per 31 december 2009 had de Groep een beheerd vermogen van € 67,8 miljard, waarvan € 48,3 miljard voor eigen risico wordt beheerd.

Segmenten

Portefeuille en omzet stabiel

In 2009 zijn de door Delta Lloyd Asset Management beheerde portefeuille en de daaraan gerelateerde omzet gegroeid. De fee-inkomsten zijn afhankelijk van de ontwikkelingen van de netto vermogenswaarde van de beheerde beleggingen. Deze inkomsten waren in 2009 € 110 miljoen (2008: € 108 miljoen). Het herstel van de aandelenmarkten kwam laat in het jaar op gang, dit leidde tot gedaalde provisiekosten ten opzichte van 2008. Een strakke kostendiscipline heeft tot besparingen geleid. Het resultaat en het operationeel resultaat na belastingen en belang derden waren hierdoor hoger dan in 2008. Minder premie-inkomen uit grote pensioencontracten leidde uiteindelijk wel tot een lagere netto instroom in de Delta Lloyd beleggingsfondsen: € 449 miljoen ten opzichte van € 581 miljoen in 2008.

Fund Management

In miljoenen euro	2009	2008
Beheerd vermogen	67.799,1	61.211,8
Inleg nieuw geld	449,5	581,0
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	26,5	16,0
Resultaat na belastingen en belang derden	21,7	9,7

In 2009 trok de markt voor beleggingsfondsen aan. Beleggers tonen weer meer risicobereidheid voor een hogere performance. Beleggingsfondsen bieden eenvoudig toegang tot beleggingsmarkten, diversificatie en risicospreiding. De banken maken steeds meer gebruik van adviesconcepten die gebruikmaken van modelportefeuilles opgebouwd uit fondsen van derden.

De Delta Lloyd-beleggingsfondsen wonnen in 2009 een groot deel van hun waarde terug. De aandelenmarkten lieten gedurende het jaar een stijgende trend zien waarop goede performances zijn behaald. Het positieve effect van de krimpende credit spreads is terug te zien in de goede performance van de obligatiefondsen.

Delta Lloyd Asset Management is goed zichtbaar geweest in de business-to-business en business-to-consumer markten. Derdendistributeurs (voornamelijk ABN AMRO, ING en Rabobank) en ook Cyrte hebben significant bijgedragen aan de positieve instroom. Uitschieter was het Delta Lloyd Euro Credit Fund met een hoge instroom en een goede performance. De netto inleg van nieuw geld in Delta Lloyd beleggingsfondsen voor particulieren via derde distributie steeg tot € 320 miljoen, vergeleken met een uitstroom van € 410 miljoen in 2008.

Halverwege 2009 is Project Holland Fonds van start gegaan. Dit is een initiatief van Delta Lloyd Groep en Rabobank, met als doel het ondersteunen van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen die in het licht van het huidige economische klimaat een grote kapitaalbehoefte hebben. Project Holland Fonds wil deze ondernemingen kapitaal verschaffen om daarmee een aantrekkelijk rendement te behalen.

Segmenten

Vastgoed

De Groep houdt een vastgoedportefeuille voor eigen rekening aan ten bedrage van € 2,7 miljard per 31 december 2009. Het gaat daarbij zowel om rechtstreeks in eigendom aangehouden woningen, commercieel vastgoed en particuliere activa, met het zwaartepunt in Nederland als om indirecte belangen in vastgoed via andere beleggingen, te weten niet-beursgenoteerde Nederlandse vastgoedfondsen (€ 200 miljoen). Het directe rendement (huuropbrengsten) van de Nederlandse vastgoedportefeuille was met 5,1% bevredigend, ondanks de slechtere marktomstandigheden ten opzichte van het vorige jaar. De bezettingsgraden in de portefeuille in waren goed: woningen 98%, kantoren 96%, winkelcentra 97%. Het indirecte rendement (gerealiseerde en ongerealiseerde herwaarderingen) kwam als gevolg van deze marktomstandigheden echter onder druk te staan. Per saldo behaalde de Nederlandse vastgoedportefeuille een positief totaal rendement van 1,5%.

Cyrte Investments

De Groep heeft een belang van 85% in Cyrte, een gespecialiseerde fondsbeheerder met bijzondere doelstellingen en beleggingsstrategieën. De sectoren waarop Cyrte zicht richt, zijn media, telecommunicatie en nieuwe technologie. Cyrte is van mening dat deze sectoren in de nabije toekomst op de consumentenmarkt een leidende rol zullen spelen. Cyrte richt zich op grotere instellingen en beheert haar eigen klantenbestand, waarbij actief wordt gestreefd naar verdere discretionaire mandaten van instellingen.

In 2009 zorgden de marktomstandigheden ervoor dat investeerders afwachtend waren om nieuwe investeringen te doen. De Cyrte-fondsen lieten goede performances zien. Eind 2009 is Cyrte Fund IV (Africa Online) live gegaan.

4.5 Overige activiteiten

In het segment Overige rapporteert Delta Lloyd Groep de resultaten van bedrijfsactiviteiten die niet gerelateerd zijn aan de segmenten. Binnen dit segment vallen de hypotheekactiviteiten van de Groep die niet binnen Leven of Bank vallen (Amstelhuys), de labelactiviteiten voor Zorg, overheadkosten (financiering Groep en stafafdelingen) en overige niet-kernactiviteiten met als belangrijkste activiteit de run-off Zorg.

Segment Overige

In miljoenen euro	2009	2008
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	-8,6	-0,1
Resultaat na belastingen en belang derden	-147,0	-94,9

4.5.1 Amstelhuys

De Groep maakt in Nederland gebruik van Amstelhuys (een 100%-dochteronderneming van Delta Lloyd Groep die geen deel uitmaakt van het segment Bank) voor de productie van het merendeel van de woninghypothekportefeuille en als financieringsvehikel. Alle activiteiten met betrekking tot hypotheke zijn uitbesteed aan Delta Lloyd Bank in Nederland.

De hypotheekportefeuille van Amstelhuys had in 2009 een omvang van € 7,3 miljard (2008: € 5,9 miljard).

Amstelhuys verkrijgt financiering voor hypotheke door middel van securitisaties van Delta Lloyd Bank door gebruikmaking van de bankbalans en van andere entiteiten binnen Delta Lloyd Groep. Op deze wijze ontstaat een flexibele fundingmix, waarmee ingespeeld kan worden op de kansen en mogelijkheden in de diverse marktsegmenten.

Een van de aandachtgebieden van Amstelhuys heeft betrekking op securitiseren: het verkopen van bijvoorbeeld hypotheke aan institutionele beleggers. Securitiseren is een belangrijke vorm van financiering voor banken en de markt voor nieuwe securitisaties was sinds het najaar van 2007 wereldwijd praktisch stilgevallen.

De securitisatie die Delta Lloyd Groep eind 2009 heeft geplaatst, onderstreept de initiatiefrijke en krachtige positie van de Groep en de kwaliteit van de door de Groep verstrekte hypotheke. Amstelhuys heeft voor ongeveer € 900 miljoen aan Nederlandse hypotheke verkocht aan institutionele beleggers, zoals verzekeraars en pensioenfondsen uit vooral Nederland, Frankrijk, Spanje en het Verenigd Koninkrijk.

4.5.2 Zorgverzekeringen

Per 1 januari 2009 zijn de zorgverzekeraars van de Delta Lloyd Groep overgedragen aan CZ. Sinds die datum brengt Delta Lloyd Groep onder de merken Delta Lloyd en OHRA zorgverzekeringen op de markt; CZ is de verzekeraar op deze polissen. CZ is een strategische partner van de Delta Lloyd Groep. CZ distribueert verzekeringen voor inkomensverlies die afkomstig zijn van Delta Lloyd Groep. Daarnaast is er een cross-sell overeenkomst die de Groep in staat stelt verzekerings-, beleggings- en bankproducten aan te bieden aan klanten van CZ.

Bij de verkoop van de zorgverzekeringen per 1 januari 2009 aan CZ is overeengekomen dat alle risico's en activiteiten van voor deze datum voor rekening en risico blijven van Delta Lloyd Groep maar fysiek zullen worden uitgevoerd door CZ. Deze run-off activiteiten betreffen alle actuele opbrengsten en lasten verband houdend met risico's van voor 1 januari 2009 van de voormalige Zorgverzekeringsbedrijven. Over 2009 betreft dit – inclusief de initiële verkoopopbrengst – een

Segmenten

positief nettoresultaat van € 72,3 miljoen in het segment Overige.

5 Jaarrekening 2009

Dit hoofdstuk bestaat uit de geconsolideerde jaarrekening, de enkelvoudige jaarrekening en de overige gegevens. Deze jaarrekening is door de Raad van Bestuur vrijgegeven voor publicatie na instemming van de Raad van Commissarissen op 3 maart 2010. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders dient deze jaarrekening nog vast te stellen in de jaarvergadering van 27 mei 2010.

5.1 Geconsolideerde jaarrekening

Delta Lloyd NV is een in Nederland opgerichte en gevestigde naamloze vennootschap. Het adres van de vennootschap is Amstelplein 6, 1096 BC Amsterdam. Samen met haar dochterondernemingen (hierna gezamenlijk te noemen Delta Lloyd Groep) ontplooit Delta Lloyd NV activiteiten op het gebied van levensverzekeringen, pensioenverzekeringen, langlopende spaarproducten, de meeste soorten schadeverzekeringen, bancaire activiteiten en vermogensbeheer. De activiteiten worden verricht via dochterondernemingen, deelnemingen en branches in Nederland, België en Duitsland.

Binnen Delta Lloyd Groep wordt gebruik gemaakt van rapportagesegmenten die zijn gebaseerd op de bovenstaande activiteiten. Deze segmenten zijn Leven, Schade, Bank, Fund Management en Overige activiteiten. Voor nadere gegevens wordt verwezen naar paragraaf 5.1.7.4 van de toelichting.

CGU International Holdings BV te Amsterdam, een volledige dochter van Aviva plc, met hoofdkantoor in Londen, was tot 3 november 2009 de uiteindelijke houder van het gehele gewone aandelenkapitaal van Delta Lloyd NV. Op 3 november 2009 is via een beursgang 38,1% bij derden geplaatst. Daarnaast heeft het Fonds NutsOhra een belang in de vorm van gewone en preferente aandelen A van 7,9%.

5.1.1 Grondslagen voor de jaarrekening

De voornaamste grondslagen die zijn gehanteerd bij de opstelling van de jaarrekening worden hierna uiteengezet. Tenzij anders aangegeven, zijn deze grondslagen consistent voor de hele Delta Lloyd Groep toegepast voor alle gepresenteerde jaren.

Wijzigingen in grondslagen

Met ingang van 1 januari 2009 is een amendement van International Accounting Standard (IAS) 40 Vastgoedbeleggingen van toepassing. Vastgoed in ontwikkeling voor toekomstig gebruik als vastgoedbelegging valt sindsdien binnen de scope van IAS 40 en niet meer binnen IAS 16. Hierdoor heeft een herrubricering plaatsgevonden van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen (grondslag P en paragraaf 5.1.7.12) naar vastgoedbeleggingen (grondslag Q en paragraaf 5.1.7.13) van € 17,8 miljoen en is aldus de waarderingsgrondslag gewijzigd van historische kostprijs verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen naar reële waarde. Het effect van deze stelselwijziging op het vermogen en resultaat is nihil.

Jaarrekening 2009

Balansaanpassingen vergelijkende cijfers 2008

In miljoenen euro	Voor aanpassingen	Aanpassingen overname balans Swiss Life Belgium	Aanpassingen pensioen verplichtingen	Herrubriceringen	Na aanpassingen
Balans					
Goodwill	260,9	72,0	-		332,9
Acquired Value In Force (AVIF)	189,1	-22,1	-		167,0
Geactiveerde acquisitiekosten	232,1	-25,1	-		207,0
Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6.102,6			-80,7	6.021,9
Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	12.490,2			80,7	12.570,8
Fondsbeleggingen	31,4	-	14,9		46,3
Ingehouden winsten	2.966,4	-	131,4		3.097,8
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	33.811,5	8,9	15,6	-89,4	33.746,7
Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	3.326,7	15,9	-	89,4	3.432,0
Latente belastingverplichtingen	179,6	-	44,5		224,1
Leningen o.g.	8.540,2	-		361,0	8.901,2
Financiële verplichtingen	7.163,0			-361,0	6.802,0
Overige verplichtingen	3.304,5	-	-176,6		3.127,9

In de vergelijkende cijfers 2008 van de balans hebben zich de volgende aanpassingen voorgedaan:

- de afronding van de overname van Swiss Life Belgium bracht een herallocatie van enkele balansposten met zich mee. De afronding van de overname is conform International Financial Reporting Standards (IFRS) 3 binnen een jaar afgerond.
- uit nader onderzoek is gebleken dat een deel van het beleggingsresultaat met betrekking tot de actuariële winsten en verliezen van het eigen pensioencontract uit de jaren 2004 tot en met 2006 niet volledig is verantwoord. De totale impact van het herstel is een toename van het eigen vermogen met € 131,4 miljoen die in het openingsvermogen 2008 is verantwoord.
- een deel van de gehedgede leningen waren in 2008 ten onrechte geclassificeerd als leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Er heeft een herclassificatie plaatsgevonden naar leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs.
- een deel van de verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten was in 2008 ten onrechte als verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten gerapporteerd. Een herclassificatie heeft plaatsgevonden.
- schuldbewijzen opgenomen geld waren in voorgaande jaren abusievelijk gerubriceerd als financiële verplichtingen. Er heeft een herclassificatie plaatsgevonden naar leningen o.g.

5.1.1.1 (A) Gehanteerde grondslagen bij opstelling van jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening van Delta Lloyd Groep is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards ('IFRS'), uitgegeven door de International Accounting Standards Board ('IASB') en aanvaard door de Europese Unie.

Delta Lloyd Groep heeft de volgende nieuwe en amendementen op IFRS standaarden en IFRIC-interpretaties vanaf 1 januari 2009 toegepast. Toepassing hiervan heeft geen effect gehad op de financiële uitkomsten.

Herziene IAS 1 Presentatie van de jaarrekening

De herziene IAS 1 wijzigt een aantal vereisten voor de presentatie van de jaarrekening en vereist in sommige gevallen aanvullende informatie; hij wijzigt ook enkele andere IAS standaarden. De herziening heeft voor Delta Lloyd Groep met name geleid tot additionele toelichting in het overzicht van gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten en de opname in de balans en relevante toelichtingen van een extra kolom door herziene jaarcijfers 2008.

Aanpassing van IFRS 1 en IAS 27

Deze aanpassing heeft betrekking op de eerste toepassing van IFRS, gerelateerd aan de kosten van een investering in een dochtermaatschappij, joint venture of deelneming in de enkelvoudige jaarrekening van een moedermaatschappij. Deze aanpassing heeft geen invloed op de jaarrekening van Delta Lloyd Groep gehad, aangezien zij geen first-time adopter is.

Geherstructureerde IFRS 1 First time adoption of IFRS (vervroegde toepassing)

De geherstructureerde IFRS 1 vervangt de bestaande IFRS 1, waardoor de standaard gebruikersvriendelijker wordt en in de toekomst gemakkelijker te wijzigen is. De geherstructureerde IFRS 1 verwijdt ook sommige achterhaalde overgangsleidraden uit de standaard en bevat tevens een aantal kleine redactionele wijzigingen. Aangezien de bestaande vereisten ongewijzigd blijven heeft de herstructurering van IFRS 1 geen invloed op het vermogen en resultaat van Delta Lloyd Groep.

Amendement op IFRS 2 Op aandelen gebaseerde betalingen

De wijzigingen in IFRS 2 richten zich uitsluitend op de definitie van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de op aandelen gebaseerde betalingen (vesting conditions) en de wijze van verslaggeving bij annulering (cancellation) door andere partijen dan de onderneming zelf. Deze wijzigingen hebben geen invloed op het vermogen en resultaat van Delta Lloyd Groep.

Amendementen op IFRS 7 Financiële instrumenten en IFRS 4 Verzekeringscontracten

De amendementen hebben betrekking op de toelichtingsvereisten inzake reële waarde bepaling (onder andere een nadere definitie van de reële waarde hiërarchie) en liquiditeitsrisico verbonden aan financiële instrumenten. Een verzekeraar hoeft de looptijdanalyses die op grond van alinea's 39(a) en (b) van IFRS 7 vereist zijn, niet te presenteren als zij in plaats daarvan informatie verstrekt over de geschatte tijdstippen van de netto-uitstroom van kasmiddelen voortvloeiend uit opgenomen verzekeringsverplichtingen. Deze wijziging heeft geen invloed gehad op de toelichting in de

jaarrekening van Delta Lloyd Groep, aangezien zij de looptijdenanalyse op basis van alinea's 39(a) en (b) van IFRS 7 opneemt.

IFRS 8 Operationele segmenten

Deze richtlijn vervangt IAS 14 Gesegmenteerde informatie voor wat betreft de vereisten voor openbaarmaking van gegevens met betrekking tot de bedrijfsonderdelen van een entiteit (segmenten), de baten uit haar producten en diensten, de geografische gebieden waarin zij actief is en haar belangrijkste klanten. Deze richtlijn heeft ertoe geleid dat de toelichting in de jaarrekening van Delta Lloyd Groep is uitgebreid met een aantal line-items. Er heeft geen wijziging plaatsgevonden ten opzichte van 2008 in de onderkende bedrijfssegmenten (diensten) en geografische segmenten. Alhoewel de gesegmenteerde informatie ten behoeve van de Raad van Bestuur gebaseerd is op de IFRS cijfers, zoals deze ook blijken uit de jaarrekening, zijn er een aantal afwijkingen welke worden toegelicht in paragraaf 5.1.7.4 'Gesegmenteerde informatie'.

Aanpassing IAS 23 Financieringskosten

Deze richtlijn heeft als doel de grondslag voor te schrijven voor de verwerking van financieringskosten, als onderdeel van een te activeren actief of last. De belangrijkste wijziging is het verwijderen van de optie om financieringskosten, die betrekking hebben op een actief waarbij een substantiële periode nodig is om deze in gebruik te nemen of te verkopen, ineens ten laste van het resultaat te brengen. Deze aanpassing heeft geen gevolgen gehad voor Delta Lloyd Groep aangezien zij geen gebruik maakte van de optie om dergelijke financieringskosten ten laste van het resultaat te brengen.

Amendement op IAS 32 en IAS 1 inzake puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie

Het amendement heeft betrekking op de classificatie van puttable financiële instrumenten als eigen vermogen in plaats van vreemd vermogen en de aanvullende toelichtingsvereisten die hiermee gepaard gaan. Deze wijziging heeft geen invloed gehad op de jaarrekening van Delta Lloyd Groep aangezien zij dergelijke financiële instrumenten niet gebruikt.

Aanpassingen in IFRIC 9 Herbeoordeling van in contracten besloten derivaten en IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering

De wijzigingen in IFRIC 9 en IAS 39 verduidelijken hoe in andere contracten besloten afgeleide financiële instrumenten moeten worden behandeld wanneer een hybride financieel actief uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening wordt geherclassificeerd. Delta Lloyd Groep heeft dergelijke herclassificaties niet uitgevoerd. Deze aanpassing heeft dan ook geen effect gehad op de jaarrekening van Delta Lloyd Groep.

Amendement IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering – In aanmerking komende gehedgde items (vervroegde toepassing)

Met de wijziging wordt verduidelijkt hoe hedge accounting moet worden toegepast op het inflatiedeel van financiële instrumenten en optiecontracten die als (one-sided risk) hedging instrument worden gebruikt. Delta Lloyd Groep kent dergelijke hedge instrumenten niet.

IFRIC 13 Loyaliteitsprogramma's

Deze interpretatie geeft de administratieve verwerking aan van gratis of met korting aangeboden producten of diensten die worden verkocht in het kader van loyaliteitsprogramma's. Delta Lloyd Groep kent dergelijke spaarprogramma's niet, waardoor deze interpretatie geen invloed heeft gehad op de jaarrekening.

IFRIC 15 Overeenkomsten voor de bouw van onroerend goed

Deze interpretatie geeft een verduidelijking wanneer een overeenkomst voor de bouw van onroerend goed onder IAS 11 of IAS 18 valt. Dit is relevant voor het bepalen van het moment dat er resultaten genomen mogen worden. Deze interpretatie heeft geen effect gehad op het resultaat en vermogen van Delta Lloyd Groep.

IFRIC 16 Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit (vervroegde toepassing)

Deze interpretatie verduidelijkt hoe de vereisten van IAS 21 en IAS 39 moeten worden toegepast in gevallen waarin een entiteit het valutarisico afdekt uit haar netto-investeringen in buitenlandse activiteiten. Delta Lloyd Groep opereert alleen in eurolanden. De interpretatie heeft dan ook geen invloed op de jaarrekening.

IFRIC 18 Overdracht van activa van klanten (vervroegde toepassing)

Deze interpretatie verduidelijkt de IFRS regelgeving voor de verwerking van contracten waarbij de klant vaste activa (of betalingen daarvoor) aan de onderneming levert. Deze activa worden ingezet voor aansluiting van de cliënt op een netwerk van de onderneming of waarbij de cliënt permanente toegang verwerft tot levering van goederen of diensten, zoals elektriciteit, gas of water. Deze interpretatie heeft geen gevolgen voor Delta Lloyd Groep, aangezien zij dergelijke contracten niet heeft.

2008 Annual Improvements to IFRS

Dit betreft een verzameling van kleine aanpassingen in diverse IFRS/IAS richtlijnen. De aanpassingen hebben hoofdzakelijk betrekking op veranderingen in presentatie, opname of waardering, wijzigende terminologie en redactionele wijzigingen. Eén van de improvements is een amendement van IAS 40 Vastgoedbeleggingen. Hierdoor valt sinds 1 januari 2009 vastgoed in ontwikkeling voor toekomstig gebruik als vastgoedbelegging binnen de scope van IAS 40 en niet meer IAS 16. Hierdoor heeft een herrubricering plaatsgevonden van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen (grondslag P en paragraaf 5.1.7.12) naar vastgoedbeleggingen (grondslag Q en paragraaf 5.1.7.13) van € 17,8 miljoen en is aldus de waarderingsgrondslag gewijzigd van historische kostprijs verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen naar reële waarde. Deze en andere aanpassingen hebben geen materiële invloed gehad op de jaarrekening van Delta Lloyd Groep.

Met ingang van 1 januari 2010 worden de volgende verslaggevingsregels van toepassing op Delta Lloyd Groep. Deze verslaggevingsregels worden door Delta Lloyd Groep niet vervroegd toegepast:

Herziene IFRS 3 Bedrijfscombinaties

De herziening van IFRS 3 heeft geleid tot aanpassing van daaraan gerelateerde onderdelen van IAS 27 Geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening. In de herziene IFRS 3 worden beginselen en regels vastgelegd met betrekking tot de wijze waarop een overnemende partij bij een bedrijfscombinatie te werk moet gaan bij de opname en waardering in haar boeken van de verschillende elementen die met de administratieve verwerking van de overnametransactie verband houden. Tevens wordt voorgeschreven welke informatie over dergelijke transacties moet worden verstrekt. Deze herziene richtlijn dient prospectief te worden toegepast. Belangrijke veranderingen zijn:

- transactiekosten die direct toe te rekenen zijn aan de acquisitie van een bedrijfscombinatie maken geen onderdeel meer uit van de verkrijgingsprijs;
- de overnamemethode dient als enige methode te worden toegepast;
- er zijn een zevental uitzonderingen geformuleerd op de algemene regel dat alle overgenomen activa en verplichtingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op overnamedatum;
- de verkrijger kan ervoor kiezen om een minderheidsbelang op acquisitiedatum te waarderen op reële waarde van dit belang, afzonderlijk in plaats van op het proportionele deel van de reële waarde van de overgenomen activa en verplichtingen.

Delta Lloyd Groep past reeds de overname methode toe, echter impact zal ontstaan op het vermogen en resultaat doordat transactiekosten, die direct toe te rekenen zijn aan de acquisitie van een bedrijfscombinatie, geen onderdeel meer uit maken van de verkrijgingsprijs, maar meteen ten laste van het resultaat moeten worden gebracht. Delta Lloyd Groep neemt nog een besluit over hoe zij wenst om te gaan met de waardering van een minderheidsbelang.

De IASB heeft nieuwe standaarden, amendementen en interpretaties uitgebracht welke nog niet door de Europese Unie zijn aanvaard per 31 december 2009. Delta Lloyd Groep zal na aanvaarding door de Europese Unie een besluit nemen of zij deze nieuwe standaarden, amendementen en interpretaties vervroegd wenst toe te passen voor de jaarrekening 2010.

IFRS 9 Financiële instrumenten

IFRS 9 zal delen van bestaande regels voor de classificatie en waardering van financiële activa (IAS 39) vervangen. De nieuwe IFRS bevat een overgangstermijn van drie jaar, waardoor ondernemingen tot en met 2012 ervoor kunnen kiezen om de bestaande regels te blijven toepassen. Kern van de wijziging is dat voor financiële activa de categorie 'beschikbaar voor verkoop' zal worden geschrapt. Voortaan is er sprake van twee categorieën (marktwaaarde en geamortiseerde kostprijs). De waardering van financiële activa wordt gebaseerd op enerzijds het business model en anderzijds op de contractuele termen van financiële activa. Indien de Europese Unie deze richtlijn conform voorstel aanneemt, kan dit een materiële invloed hebben op het resultaat en vermogen van Delta Lloyd Groep afhankelijk van de op het overgangsmoment bestaande marktomstandigheden.

2009 Annual Improvements to IFRS (uitgebracht op 16 april 2009)

Dit betreft een verzameling van (kleine) aanpassingen in diverse IFRS/IAS richtlijnen. Delta Lloyd Groep onderzoekt of deze aanpassingen gevolgen hebben voor het resultaat en vermogen.

Aanpassing van IAS 24 Verbonden partijen – toelichting (verplicht vanaf 1 januari 2011)

Deze aanpassing betreft een vereenvoudiging van toelichtingsvereisten door overheid gerelateerde entiteiten en verduidelijkt de definitie van een verbonden partij. Deze aanpassing heeft geen invloed op Delta Lloyd Groep.

Aanpassing van IAS 32 Financiële instrumenten – Presentatie (verplicht voor boekjaren beginnend vanaf 1 februari 2010)

De aanpassing gaat in op de administratieve verwerking van uitgegeven rechten (rechten, opties en warrants) die in een andere valuta zijn dan de functionele valuta van de uitgevende entiteit. Voorheen werden dergelijke rechten behandeld als een derivaat, echter met de aanpassing van IAS 32 moet indien aan een aantal vereisten wordt voldaan dergelijke uitgegeven rechten als eigen vermogen worden geclassificeerd. Delta Lloyd Groep geeft alleen rechten uit in haar eigen functionele valuta, waardoor deze aanpassing geen invloed heeft.

Amendement op IFRIC 14 (verplicht vanaf 1 januari 2011)

IFRIC 14 is een interpretatie van IAS 19, Personeelsbeloningen. Het amendement heeft alleen gevolgen als de pensioenvoorziening van een entiteit onder de minimum vereiste dekkingsgraad raakt en vervroegde betalingen doet om dit te herstellen. De wijziging staat de entiteit toe om het voordeel van een dergelijke betaling als actief op te nemen.

IFRIC 17 Dividenduitkeringen in natura (verplicht voor boekjaren beginnend vanaf 1 juli 2009)

Deze interpretatie gaat in op de verwerking van dividend in natura of deels in natura ter discretie van de aandeelhouder en is niet van toepassing op transacties onder gemeenschappelijke leiding. De dividendverplichting in natura moet gewaardeerd worden op reële waarde van de uit te keren activa, waarbij een eventueel verschil met de boekwaarde via de resultatenrekening dient te worden geleid.

IFRIC 19 (verplicht voor boekjaren beginnend vanaf 1 juli 2010)

Deze interpretatie verduidelijkt de vereisten van IFRS wanneer een entiteit met zijn schuldeiser heronderhandelt over de condities van een financiële verplichting en de schuldeiser akkoord gaat met gehele of gedeeltelijke aflossing van de financiële verplichting in aandelen van de onderneming of andere eigen-vermogeninstrumenten.

Verzekeringscontracten

In overeenstemming met IFRS 4, Verzekeringscontracten, heeft Delta Lloyd Groep de onder Nederlandse verslagleggingsrichtlijnen bestaande praktijk gevolgd voor verzekeringscontracten en beleggingscontracten met (voorwaardelijke) winstdeling, waar nodig aangepast aan het IFRS-framework en geldende standaarden. In grondslag E is nadere informatie opgenomen. Eén uitzondering hierop betreft daartoe aangewezen verzekeringsverplichtingen, die zoals toegestaan door IFRS 4, op basis van de actuele markttrente worden gewaardeerd. Voor meer informatie wordt verwezen naar grondslag L.

Overig

Tenzij anders aangegeven, worden activa en verplichtingen gewaardeerd tegen historische kosten, de activa zijn waar nodig aangepast voor bijzondere waardeverminderingen. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Kosten worden verantwoord in de kostencategorie waarop deze betrekking hebben. Voorzover de kosten betrekking hebben op acquisitie worden deze gerubriceerd als kosten van de verwerving van verzekerings- en beleggingscontracten. Voor een nadere toelichting op de gehanteerde grondslagen voor de verwerking van acquisitiekosten wordt verwezen naar grondslag J. Ook financiële activa en verplichtingen die kortlopend van aard zijn (realiseerbaar/betaalbaar binnen één jaar) worden tegen kostprijs opgenomen. De afwijking tussen de kostprijs en de reële waarde is niet significant. Een uitzondering hierop zijn de financiële derivaten, deze worden tegen reële waarde verantwoord, ongeacht de looptijd.

De posten in de jaarrekening van iedere entiteit van Delta Lloyd Groep worden berekend in de valuta van de economische omgeving waarin de entiteit haar voornaamste bedrijfsactiviteiten uitoefent (hierna: de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening luidt in euro. De euro is de belangrijkste functionele valuta en tevens de presentatievaluta van Delta Lloyd Groep. De bedragen in deze jaarrekening luiden in miljoenen euro (€ mln), tenzij anders aangegeven. In tabellen opgenomen berekeningen zijn gebaseerd op niet afgeronde bedragen; er kunnen zich derhalve afrondingsverschillen voordoen.

IAS 1, Presentatie van de jaarrekening, schrijft voor dat in de geconsolideerde balans onderscheid wordt gemaakt tussen langlopende en kortlopende activa en verplichtingen, tenzij een presentatie op basis van liquiditeit meer inzicht verschaft. Voor verzekeraars wordt de beheersing van liquiditeit, de matching van activa en verplichtingen en de aan uitgebreide regelgeving onderworpen vermogens- en solvabiliteitspositie meer van belang geacht. Het onderscheid vlottend/vast en kortlopend/langlopend wordt derhalve niet gemaakt voor aan het verzekeringsbedrijf gerelateerde posten. Het risicomanagement met betrekking tot deze posten wordt nader toegelicht in paragraaf 5.1.7.37 van de toelichting.

Aangezien de winst- en verliesrekening over 2009 van Delta Lloyd NV is verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening, is volstaan met weergave van de beknopte enkelvoudige winst- en verliesrekening in de enkelvoudige jaarrekening in overeenstemming met artikel 2:402 van het Burgerlijk Wetboek.

Het geconsolideerde kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele, beleggings- en financieringsactiviteiten. Kasstromen uit dividend, beleggingsopbrengsten en de aan- en verkoop van beleggingen worden gerubriceerd als operationele activiteiten aangezien zij betrekking hebben op de kernactiviteiten van Delta Lloyd Groep.

5.1.1.2 (B) Gebruik van aannames en schattingen

Het opstellen van de jaarrekening brengt met zich mee dat Delta Lloyd Groep aannames, schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde posten in de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening, en op de voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen per de datum van de jaarrekening. Met name de verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten zijn onderhevig aan schattingen en veronderstellingen. De schattingen en veronderstellingen met betrekking tot actuele feiten, gebeurtenissen en, tot op zekere hoogte, toekomstige gebeurtenissen en handelingen zijn naar het beste weten van het management gemaakt. Als belangrijke aannames zijn toegepast door het management dan is dit toegelicht in de betreffende paragraaf in de toelichting. De feitelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk, en mogelijk in belangrijke mate, afwijken van die schattingen. Voor zover de invloed van dergelijke schattingen of oordelen significant is voor de jaarrekening, worden deze toegelicht in paragraaf 5.1.7.28.

5.1.1.3 (C) Grondslagen voor consolidatie

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn die entiteiten (met inbegrip van 'special purpose entities') waar Delta Lloyd Groep de mogelijkheid heeft, direct of indirect, beslissende zeggenschap over het financiële en operationele beleid uit te oefenen teneinde economische voordelen te verkrijgen.

Dochterondernemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf de datum waarop de feitelijke zeggenschap overgaat op Delta Lloyd Groep tot aan het moment waarop de beslissende zeggenschap verloren gaat, behoudens voor belangen van te verwaarlozen betekenis. De grondslagen van de dochterondernemingen zijn aangepast aan die van Delta Lloyd Groep om consistentie te bereiken. Alle intercompany transacties, -saldi en ongerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen dochterondernemingen worden geëlimineerd.

Delta Lloyd Groep hanteert de verwerking door middel van de overnamemethode bij de acquisitie van dochterondernemingen. De verkrijgingsprijs van de acquisitie wordt bepaald over de som van de reële waarde van de opgeofferde activa, uitgegeven eigen-vermogeninstrumenten en aangegane verplichtingen in het kader van de acquisitie alsmede de met de acquisitie direct verbonden kosten. De identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen die met de acquisitie verkregen zijn, tezamen de netto bezittingen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op de acquisitiedatum. Het verschil tussen de verkrijgingsprijs van een dochteronderneming en de aan het door Delta Lloyd Groep gehouden belang toe te rekenen deel van de netto bezittingen wordt opgenomen als goodwill in de jaarrekening. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan de reële waarde van het belang dan wordt dit verschil opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Beleggingsfondsen waar Delta Lloyd Groep, direct of indirect, beslissende zeggenschap heeft, worden geconsolideerd. Aangezien Delta Lloyd Groep een verplichting heeft de aandelen gehouden door

derden in deze fondsen bij aanbod in te kopen, worden de aandelen van dergelijke fondsen in de geconsolideerde balans gerubriceerd als verplichting onder *Financiële verplichtingen* (zie paragraaf 5.1.7.33 van de toelichting). Deze verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Meer informatie is opgenomen in grondslag I en grondslag U.

Deelnemingen

Deelnemingen zijn entiteiten waarin Delta Lloyd Groep invloed van betekenis kan uitoefenen, maar geen beslissende zeggenschap heeft. In het algemeen wordt verondersteld dat Delta Lloyd Groep invloed van betekenis heeft wanneer zij over 20-50% van de stemrechten beschikt.

Investerings in deelnemingen worden gewaardeerd door middel van de 'equity-methode'. Deze waardering omvat tevens de bij acquisitie berekende goodwill onder aftrek van nadien verwerkte bijzondere waardeverminderingen. Volgens deze 'equity-methode' wordt de verkrijgingsprijs van de belegging in de deelneming, tezamen met het aandeel van Delta Lloyd Groep in de veranderingen in het eigen vermogen van de deelneming na overname opgenomen als een bezitting in de geconsolideerde balans. De waarderingsgrondslagen van de deelneming zijn waar nodig gewijzigd zodat deze consistent zijn met de door de Delta Lloyd Groep gehanteerde grondslagen. Het aandeel van Delta Lloyd Groep in het nettoresultaat van de deelnemingen vanaf de overname wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen. Het aandeel in de mutaties in het eigen vermogen na overname wordt in het eigen vermogen verwerkt. De verwerking volgens de 'equity-methode' wordt beëindigd wanneer Delta Lloyd Groep niet langer invloed van betekenis heeft in de deelneming of als consolidatie plaatsvindt. Alle intercompany transacties, -saldi en ongerealiseerde winsten en verliezen op transacties met deelnemingen worden geëlimineerd, tenzij de ongerealiseerde verliezen een indicatie zijn tot een bijzondere waardevermindering.

Wanneer het aandeel van Delta Lloyd Groep in de verliezen van een deelneming gelijk is aan of meer bedraagt dan het belang in de deelneming, neemt Delta Lloyd Groep het aandeel in deze verdere verliezen niet op, tenzij zij verplichtingen is aangegaan of namens de entiteit betalingen heeft verricht.

Securitisaties

Delta Lloyd Groep heeft delen van haar woninghypotheken gesecuritiseerd in 'Special Purpose Vehicles' (SPV's). Met deze transacties is het economische eigendom van deze hypotheekvorderingen overgedragen aan de SPV's. Delta Lloyd Groep heeft geen directe of indirecte aandelenbelangen in deze SPV's of in de moedermaatschappijen hiervan (zie ook paragraaf 5.1.7.17). De SPV's worden in de geconsolideerde jaarrekening van Delta Lloyd Groep geconsolideerd indien zij op basis van de economische realiteit van de relatie tussen Delta Lloyd Groep en de SPV zeggenschap heeft over de SPV of wanneer Delta Lloyd Groep een deel van de risico's en economische voordelen behoudt.

5.1.1.4 (D) Omrekening van vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers ten opzichte van de functionele valuta op de transactiedatum. Valutakoersresultaten die voortvloeien uit de afwikkeling van dergelijke transacties en uit de omrekening van monetaire activa en verplichtingen die in vreemde valuta luiden, worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Valutakoersverschillen op schuldbewijzen en andere monetaire financiële activa die zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, worden als valutakoersresultaten in de winst- en verliesrekening opgenomen. Valutakoersverschillen met betrekking tot voor verkoop beschikbare monetaire financiële activa worden behandeld alsof zij zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. Voor dergelijke financiële activa worden valutakoersverschillen voortvloeiend uit wijzigingen in de geamortiseerde kostprijs opgenomen in de winst- en verliesrekening. Overige wijzigingen in de reële waarde worden in het eigen vermogen onder de reserve herwaardering beleggingen verwerkt.

Valutakoersverschillen op niet-monetaire posten, zoals aandelen die worden opgenomen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (zie grondslag U), worden gerapporteerd als onderdeel van de reële waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, terwijl dergelijke verschillen op voor verkoop beschikbare aandelen worden opgenomen in het eigen vermogen onder de reserve herwaardering beleggingen. Dit vindt plaats tegen de valutakoers op moment van bepaling van de reële waarde.

5.1.1.5 (E) Productclassificatie

Verzekeringscontracten worden gedefinieerd als contracten die een significant verzekeringsrisico overdragen. Hiervan is uitsluitend sprake als een verzekeraar, bij het aangaan van het contract, als gevolg van een verzekerde gebeurtenis, uitgezonderd scenario's zonder bedrijfseconomische betekenis, in een mogelijk scenario substantiële aanvullende uitkeringen zou moeten doen. Het verzekeringsrisico wordt significant geacht indien de betaling zich bij het zich voordoen van een verzekerde gebeurtenis ten minste 10% verschilt van de betaling die zou hebben plaatsgevonden als de gebeurtenis zich niet had voorgedaan. Dergelijke contracten blijven verzekeringscontracten gedurende de gehele verdere looptijd, onafhankelijk van het moment waarop de gebeurtenis zich voor kan doen. Contracten die niet beantwoorden aan de definitie van een verzekeringscontract volgens IFRS, worden geclassificeerd als beleggingscontract. Behandeling van deze contracten vindt plaats conform IAS 39. Contracten kunnen worden gereclassificeerd als verzekeringscontract na het aangaan ervan, indien het verzekeringsrisico significant wordt.

Sommige verzekerings- en beleggingscontracten bevatten een clause voor winstdeling die in omvang of timing afhankelijk is van besluiten van het management. Dit betreft een discretionair recht op extra

uitkeringen in aanvulling op gegarandeerde uitkeringen. Deze worden aangeduid als contracten met voorwaardelijke winstdeling of DPF (discretionary participating features) contracten, indien de extra uitkeringen naar alle waarschijnlijkheid een significant deel zullen uitmaken van de totale contractuele uitkeringen en waarvan de hoogte van de uitkering of het tijdstip van toekenning door Delta Lloyd Groep zelf kan worden bepaald. Daarnaast zijn de betreffende extra uitkeringen contractueel gebaseerd op de performance van een bepaalde portefeuille van contracten of een bepaald soort contract, gerealiseerde en/of niet-gerealiseerde beleggingsopbrengsten uit een bepaalde beleggingsportefeuille gehouden door Delta Lloyd Groep of de winst of het verlies van Delta Lloyd Groep, het fonds of de dochteronderneming die het contract is aangegaan.

5.1.1.6 (F) Baten en lasten met betrekking tot verzekeringscontracten

Premies

Premies voor levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten met winstdeling worden als baten verantwoord zodra ze opeisbaar zijn. Voor koopsompolissen is dit de ingangsdatum van de polis. Voor polissen met periodieke premiebetaling en bijstortingen worden de premies opgenomen op het moment waarop deze verschuldigd zijn. Premies met betrekking tot verzekeringscontracten gekoppeld aan beleggingseenheden worden verantwoord als de hieraan gerelateerde verplichtingen worden opgenomen. Premies worden gepresenteerd vóór aftrek van provisies en exclusief assurantiebelastingen en -heffingen. Indien polissen vervallen omdat betaling van premies achterwege blijft, worden alle, vanaf de datum waarop de polissen verondersteld worden te zijn vervallen, verschuldigde premies ten laste gebracht van het premie-inkomen.

De geboekte premies voor schadeverzekeringscontracten hebben betrekking op de gedurende het jaar afgesloten polissen en zijn exclusief assurantiebelastingen of -heffingen. Niet-verdiende premies betreffen dat deel van de in een jaar geboekte premies dat betrekking heeft op risicoperioden na balansdatum. Niet-verdiende premies worden pro rata berekend, hoofdzakelijk op dag-, maand- of kwartaalbasis. Premies met betrekking tot bij volmacht uitgeschreven polissen worden met een vertraging van drie maanden verantwoord.

Bij beleggingscontracten zonder voorwaardelijke winstdeling (niet-DPF) wordt geen premie-inkomen in de winst- en verliesrekening verantwoord. De verantwoording van de vergoedingen (fees) uit hoofde van dergelijke contracten wordt uiteengezet in grondslag G.

Claims en uitkeringen

Uitkeringen uit hoofde van levensverzekeringscontracten betreffen de lasten van alle gedurende het jaar ontstane uitkeringsverplichtingen, inclusief behandelingskosten, alsmede opgebouwde, nog niet vastgestelde winstaandelen.

Claims uit hoofde van schadeverzekeringscontracten betreffen alle schadegevallen die zich gedurende het jaar voordoen, ongeacht of deze zijn gemeld, alsmede hiermee verband houdende schadebehandelingskosten, verminderd met de eventuele residuwaarde en andere verhaalde bedragen, en aanpassingen van uitstaande claims uit voorgaande jaren.

Schadebehandelingskosten betreffen gemaakte interne kosten die verband houden met de afwikkeling van schadeclaims. Onder de interne schadebehandelingskosten vallen de directe kosten van de schadeafdeling en toegerekende algemene kosten.

5.1.1.7 (G) Baten en lasten met betrekking tot beleggingscontracten**Baten**

Aan polishouders van beleggingscontracten worden vergoedingen (fees) in rekening gebracht in verband met polisadministratie, vermogensbeheer, afkoop en andere contractdiensten. Deze vergoedingen worden opgenomen als baten in de periode waarin deze ontstaan, tenzij deze betrekking hebben op diensten die in toekomstige perioden verleend gaan worden. Indien de vergoedingen diensten betreffen die in toekomstige perioden worden verleend, worden ze als vooruitontvangen bedragen geboekt en verantwoord in de winst- en verliesrekening op het moment dat de dienstverlening plaatsvindt.

Voor sommige beleggingscontracten zonder winstdeling en vermogensbeheercontracten worden vergoedingen aan de polishouder in rekening gebracht voor de totstandkoming van het contract. Indien de vergoeding betrekking heeft op diensten in het kader van vermogensbeheer, wordt deze vergoeding als vooruitontvangen opgenomen en geamortiseerd over de periode waarin de diensten worden verleend. Indien er geen contract voor vermogensbeheerdiensten is, wordt de bij het sluiten van het contract te betalen vergoeding direct als opbrengst verantwoord. Voor beleggingscontracten die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd in de balans, vormt de vergoeding onderdeel van de geamortiseerde kostprijs.

Lasten

Inzake beleggingscontracten zonder discretionaire winstdeling worden slechts lasten verantwoord voorzover uitkeringen of herrekende verplichtingen de boekwaarde van de verplichtingen overtreffen.

5.1.1.8 (H) Provisiebaten/-lasten en ontvangen/betaalde vergoedingen

Provisiebaten bestaan voornamelijk uit beheervergoedingen voor beleggingsfondsen, distributievergoedingen van beleggingsfondsen, provisies uit de verkoop van aandelen in beleggingsfondsen en vergoedingen voor het optreden als intermediair. Deze vergoedingen worden geamortiseerd over de periode waarin de diensten verleend worden. Herverzekerings- en overige provisies worden als baten verantwoord op de transactiedatum.

Overige provisielasten betreffen de niet geactiveerde provisielasten in het boekjaar aan agenten, adviseurs, makelaars en handelaren (bijvoorbeeld prolongatieprovisie).

5.1.1.9 (I) Beleggingsopbrengsten

De beleggingsopbrengsten bestaan uit (stock)dividend, rente en huuropbrengsten voor het boekjaar, waardemutaties van beleggingen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (zoals gedefinieerd in grondslag U), bijzondere waardeverminderingen op beleggingen beschikbaar voor verkoop, bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en boekresultaten bij verkoop van beleggingen. Dividend op beleggingen in aandelen wordt als bate verantwoord op de ex-dividenddatum. Interestbaten worden opgenomen in de periode waarop deze betrekking hebben, waarbij rekening wordt gehouden met de effectieve rentevoet van de belegging. Hierin zijn ook interestbaten opgenomen als gevolg van renteversillen op valutatermijncontracten. De huuropbrengsten worden toegerekend op basis van de verstreken huurperiode.

Het gerealiseerde boekresultaat op de verkoop van een belegging is het verschil tussen de ontvangen opbrengsten, na aftrek van transactiekosten, en de oorspronkelijke (geamortiseerde) kostprijs. Waardemutaties betreffen het verschil tussen enerzijds de boekwaarde aan het einde van het jaar en anderzijds de boekwaarde aan het einde van het voorgaande jaar dan wel de verkrijgingsprijs gedurende het jaar minus de ongerealiseerde waardemutaties gedurende het boekjaar van de verkochte beleggingen.

Baten uit hoofde van securities lending worden verrekend met de tegenpartij en verantwoord op kwartaalbasis. Baten en lasten uit hoofde van repurchase agreements zijn opgenomen in het contractuele transactiebedrag aan het eind van de overeenkomst.

5.1.1.10 (J) Acquisitiekosten

Acquisitiekosten betreffen de vaste en variabele kosten die worden gemaakt bij het afsluiten van verzekeringscontracten.

Provisielasten en andere acquisitiekosten voor verzekeringscontracten en beleggingscontracten met voorwaardelijke winstdeling betreffen de kosten die tijdens de verslagperiode voor deze contracten zijn gemaakt, onder aftrek van de in het boekjaar geactiveerde bedragen en verhoogd met de afschrijvingen.

De transactiekosten voor beleggingscontracten zonder winstdeling en beleggingscontracten met onvoorwaardelijke winstdeling bevatten alleen kosten voor deze contracten die over de looptijd worden toegerekend aan het resultaat. Transactiekosten zijn bijkomende kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van een financieel actief of financiële verplichting. Hiertoe behoren bijvoorbeeld vergoedingen voor adviseurs en aan makelaars betaalde provisies.

Acquisitiekosten met betrekking tot levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten worden in acht tot tien jaar afgeschreven. Acquisitiekosten met betrekking tot schadeverzekeringscontracten worden afgeschreven gedurende de periode waarin de premie verdiend wordt.

5.1.1.11 (K) Contracten met voorwaardelijke winstdeling (DPF-contracten)

Contracten met voorwaardelijke winstdeling kennen een DPF-component (Discretionary Participating Features). Dit zijn contracten, waarbij naast een recht van de polishouder op een gegarandeerd element, een recht op winstdeling bestaat waarvan het tijdstip en/of de omvang afhankelijk is van een besluit van de verzekeraar. Delta Lloyd Groep heeft de beschikkingsmacht om dit surplus uit te keren aan de polishouders of aan de aandeelhouders, binnen de voorwaarden zoals gesteld in de contracten.

Nederland

Delta Lloyd Groep biedt alleen bij OHRA één product aan met voorwaardelijke winstdeling (DPF).

België

In België kennen alle winstdelende producten een voorwaardelijke winstdeling (DPF). De voorwaardelijke winstdeling wordt beschreven in een regeling en bevat de producten, voorwaarden en berekeningen voor de winstdeling. De regeling wordt geformuleerd door de actuariële afdeling en de directie en goedgekeurd door de vergadering van aandeelhouders. Voorts moet goedkeuring van de Belgische toezichthouder op het assurantiewezen (CBFA) worden verkregen.

De contracten met voorwaardelijke winstdeling betreffen zowel verzekeringscontracten als beleggingscontracten.

Duitsland

De winstdeling voor traditionele verzekeringspolissen en door Delta Lloyd Duitsland uitgegeven koopsompolissen is gebaseerd op de technische resultaten vermeerderd met de rentebaten boven het basistarief. In totaal wordt 90% van deze extra rentebaten en technische resultaten toegevoegd aan een voorziening voor toekomstige uitkering aan polishouders. Dit percentage is gebaseerd op een raming van de verwachte winstuitkering door het management en is inclusief verwachte belastingen. De directie van Delta Lloyd Duitsland beslist over het moment van uitkeren van deze voorziening.

Niet-toegerekend uitkeerbaar surplus

In Duitsland wordt het verschil tussen de (netto) activa en de (netto) verplichtingen verbonden aan contracten met voorwaardelijke winstdeling als een verplichting gerubriceerd in een voorziening voor niet-toegerekend uitkeerbaar surplus.

5.1.1.12 (L) Voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten en beleggingscontracten met voorwaardelijke winstdeling**Voorzieningen voor levensverzekeringscontracten**

Delta Lloyd Groep hanteert sinds 2005 de marktrente voor het waarderen van de verzekeringsverplichtingen voor een groot deel van haar producten. Als gevolg van de ontwikkelingen op de financiële markten is de DNB swapcurve volgens Delta Lloyd Groep niet meer representatief voor de marktrente. Delta Lloyd Groep heeft er daarom voor gekozen om de disconteringscurve voor haar verzekeringsverplichtingen per 1 januari 2008 te definiëren als het maximum van de DNB swapcurve en de yieldcurve afgeleid van collateralised AAA bonds uit de Euro zone. De hieruit voortvloeiende curve wordt aangeduid als de 'DLG curve'. Delta Lloyd Groep is van mening dat de DLG curve een goede representatie van de marktrente is.

Toelichting

De marktrente wordt afgeleid van financiële instrumenten met karakteristieken die zo goed mogelijk aansluiten bij die van de verzekeringsverplichtingen. Hierbij worden instrumenten gekozen die nagenoeg vrij zijn van kredietrisico en waarvan de liquiditeit past bij die van de verzekeringsverplichtingen.

Tot 2008 leidden diverse instrumenten, of combinaties daarvan, tot (nagenoeg) dezelfde marktrente:

- Cash plus swaps
- Staatsobligaties
- Corporate bonds plus credit default swaps

Tot 2008 was de vergoeding voor illiquiditeit in de meeste financiële instrumenten nagenoeg verwaarloosbaar. In de huidige markt is de vergoeding voor illiquiditeit echter sterk toegenomen. Het rendement op basis van swaps ligt veel lager dan de rendementen op basis van andere instrumenten

die vrij zijn van kredietrisico.

Verzekeringsverplichtingen zijn relatief illiquide en vormen een lange termijn financiering met een voorspelbaar verloop. Gezien het illiquide karakter dient de toegenomen vergoeding voor illiquiditeit volgens Delta Lloyd Groep te worden gereflecteerd in de marktrente die wordt toegepast bij de waardering van de verplichtingen.

Collateralised corporate AAA bonds zijn minder liquide dan swaps maar ook nagenoeg vrij van kredietrisico. De structuur is op hoofdlijnen, een lening met een onderpand, bovendien vergelijkbaar met die van verzekeringsverplichtingen. Delta Lloyd Groep acht deze instrumenten daarom de meest geschikte benadering van de marktrente en ten behoeve van de waardering van verzekeringsverplichtingen.

In overeenstemming met IFRS 4, Verzekeringscontracten, worden verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten en beleggingscontracten met voorwaardelijke winstdeling verantwoord op basis van de grondslagen zoals gehanteerd voor de invoering van IFRS. Als uitzondering daarop geldt dat de voorziening voor levensverzekeringscontracten en beleggingscontracten met winstdeling in Nederland en België berekend wordt op basis van de marktrente, de DLG curve (in plaats van vaste rente). Dit is de eerste aanpassing naar waardering van verzekeringsverplichtingen tegen reële waarde conform de verwachte aanpassingen in fase 2 van IFRS 4.

De voorzieningen voor levensverzekeringscontracten worden voor ieder levensverzekeringsbedrijf afzonderlijk berekend, gebaseerd op lokale verslaggevingsregels en algemene actuariële principes. Bij de bepaling van de voorziening worden aannames gemaakt, waarbij in het algemeen een voorzichtigheidsmarge wordt verondersteld. De veronderstellingen alsmede de inschatting van de voorzichtigheidsmarge (indien aanwezig) die bij de berekeningen worden gehanteerd, zijn afhankelijk van de specifieke situatie van de entiteiten. De belangrijkste gehanteerde veronderstellingen worden vermeld in paragraaf 5.1.7.25 van de toelichting. Als onderdeel van de voorzieningen uit hoofde van levensverzekeringscontracten worden expliciet voorzieningen getroffen voor onvoorwaardelijk toegekende winstaandelen, met inbegrip van winstaandelen die contractueel voortvloeien uit de waardering van de gebonden beleggingen. De mutaties in de voorzieningen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

De voorziening met betrekking tot gegarandeerde uitkeringen voor verzekeringscontracten met winstdeling wordt, conform alle ander technische voorzieningen, berekend in overeenstemming met geldende actuariële principes. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een deterministische aanpak en prudente veronderstellingen.

Toereikendheidstoets op voorzieningen voor levensverzekeringsverplichtingen

Op grond van IFRS 4 dient op iedere verslagdatum een toereikendheidstoets op de voorziening voor verzekeringsverplichtingen te worden uitgevoerd; op deze wijze worden verliezen verantwoord zodra deze zich voordoen.

In de toets wordt rekening gehouden met de actuele schattingen van contractuele en gerelateerde kasstromen, zoals administratiekosten, alsmede met kasstromen die voortvloeien uit in verzekeringscontracten besloten opties en garanties. Deze “best estimate” voorziening wordt vervolgens verhoogd met een risicomarge voor niet hedgebare verzekeringstechnische risico's.

Deze toets wordt op maatschappijniveau voor elke deelportefeuille uitgevoerd. Als deelportefeuilles worden aangeduid: “collectief en individueel” en hier binnen gesplitst in traditioneel en beleggingseenheden.

Daarnaast wordt op het niveau van Delta Lloyd Groep een toets uitgevoerd die tevens rekening houdt met de niet-hedgebare financiële verzekeringstechnische risico's. Dit vindt zijn oorsprong in het feit dat Delta Lloyd Groep een groepsbreed beleid hanteert voor het managen van financiële risico's. Financiële risico's zijn aldus risico's waaraan Delta Lloyd Groep als geheel is blootgesteld.

Zowel voor de toets op maatschappijniveau als voor de toets op groepsniveau geldt dat wanneer blijkt dat de voorziening ontoereikend is, het gehele tekort ten laste van het resultaat wordt gebracht.

Schadeverzekeringscontracten***(i) Schadevoorzieningen***

De voorzieningen voor schadeverzekeringen zijn gebaseerd op de geschatte uiteindelijke kosten van alle vóór balansdatum ontstane, maar per balansdatum nog niet afgewikkelde schadegevallen (claims), ongeacht of deze al dan niet zijn gemeld, tezamen met de hiermee verband houdende schadebehandelingskosten verminderd met eventuele restwaarden en andere verhaalde bedragen, en eventuele aanpassingen van openstaande claims uit voorgaande jaren. De mutaties in de voorzieningen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Bij de melding en afwikkeling van bepaalde soorten schadeclaims treedt aanzienlijke vertraging op. Dit is met name het geval bij aansprakelijkheidsverzekeringen, waaronder de verzekering van asbest- en milieurisico's. Hiervan kunnen de uiteindelijke kosten per balansdatum niet met zekerheid worden vastgesteld. De verwachte uitkeringen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen worden contant gemaakt tegen een vaste disconteringsvoet van drie of vier procent of op basis van de actuele DLG curve. Elke schatting wordt bepaald binnen een range van mogelijke uitkomsten. Voor nadere informatie over gebruikte schattingstechnieken wordt verwezen naar paragraaf 5.1.7.25 van de toelichting.

Bij de bepaling van de schadevoorzieningen wordt rekening gehouden met de verwachte toekomstige verhaalsmogelijkheden. Verhaalsmogelijkheden betreffen onder meer activa, die zijn verkregen door

uitoefening van rechten op restwaarden en subrogatie volgens de voorwaarden van de verzekeringscontracten.

De schadevoorzieningen zijn vastgesteld, inclusief niet gemelde schaden ('claims incurred but not reported', IBNR) en schadebehandelingskosten. Schadebehandelingskosten omvatten alle interne kosten die verband houden met de afwikkeling of uitkering van claims; zij worden in de winst- en verliesrekening verantwoord zodra de claims, waarop de kosten betrekking hebben in de winst- en verliesrekening, worden verantwoord. Hiertoe behoren tevens kosten die niet aan bepaalde claims kunnen worden toegerekend, maar wel verband houden met uitgekeerde claims of claims die worden afgewikkeld, zoals de interne kosten van de schadeafdelingen en een deel van de overheadkosten. De honoraria van juridische adviseurs, artsen, schade-experts en externe kosten worden verantwoord in de schadelast.

Bij het bepalen van de schadevoorzieningen wordt een prudentiemarge gehanteerd. Volgens de richtlijnen van Delta Lloyd Groep dient elke business unit de prudentiemarge te waarborgen zodat de toereikendheid van de schadevoorzieningen (exclusief arbeidsongeschiktheidscontracten) binnen bepaalde grenzen ligt. Hiertoe wordt de voorziening gedurende het jaar zodanig vastgesteld dat een betrouwbaarheidsniveau van 92,5% wordt nagestreefd. Wanneer uit de toereikendheidstoets een betrouwbaarheidspercentage van meer dan 90% of minder dan 92,5% blijkt, vindt geen toevoeging of vrijval plaats.

(ii) Voorziening voor niet-verdiende premies

Het deel van de geboekte premies, vóór aftrek van aan assurantieadviseurs verschuldigde provisie, dat aan volgende perioden is toe te rekenen, wordt gereserveerd in een voorziening voor niet-verdiende premies. De mutatie in deze voorziening wordt in de betreffende risicoperiode in de winst- en verliesrekening verantwoord, zodat de premie in overeenstemming met het gedekte risico over de verzekeringsperiode tot uitdrukking komt.

(iii) Voorziening voor lopende risico's

Voor een deel van de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)-Eigen Risicodrager Portefeuille, wordt een voorziening voor lopende risico's aangehouden voor de posten die in het boekjaar zijn afgesloten maar doorlopen naar het volgende boekjaar. Deze voorziening is gebaseerd op het verschil tussen de commercieel en actuariel benodigde premie.

(iv) Baten uit restwaarden en subrogatie

Bepaalde verzekeringscontracten geven Delta Lloyd Groep het recht in het kader van de afwikkeling van een schadegeval (doorgaans beschadigde) zaken te verkopen (baten uit restwaarden). Delta Lloyd Groep kan ook het recht hebben om derden aan te spreken om een deel van de kosten dan wel alle kosten te betalen (baten uit subrogatie).

Ten behoeve van de informatie in de toelichting zijn deze baten geschat. Deze geschatte baten worden in paragraaf 5.1.7.25 van de toelichting, Mutatie in verzekeringsverplichtingen, weergegeven als onderdeel van verhaalde bedragen op uitkeringen.

Andere aanslagen en heffingen

Delta Lloyd Groep is onderworpen aan verscheidene periodieke, aan verzekeringen gerelateerde aanslagen of garantiefondsheffingen. Hiervoor wordt een voorziening getroffen zodra sprake is van een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting als gevolg van een gebeurtenis in het verleden. Dergelijke bedragen worden in de balans niet opgenomen onder verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten, maar weergegeven onder paragraaf 5.1.7.30 Overige voorzieningen met uitzondering van voorzieningen voor het Waarborgfonds der Motorrijtuigenverzekeraars (onderdeel van de IBNR).

5.1.1.13 (M) Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten zonder (voorwaardelijke) winstdeling

Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten zonder voorwaardelijke winstdeling worden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, met uitzondering van unit-linked verplichtingen.

De reële waarde van de voorziening wordt initieel vastgesteld door gebruik te maken van prospectief verdisconteerde cashflows. Voor unit-linked contracten is de waarde van de verplichting gelijk aan de reële waarde van de belegde middelen, vermeerderd met een eventuele voorziening voor gegarandeerde rendementen. De aan deze contracten toe te rekenen lasten uit hoofde van rentetoevoeging aan de verplichting is in mindering gebracht op de beleggingsopbrengsten.

De geamortiseerde kostprijs wordt berekend als de reële waarde van de ontvangen vergoeding op het moment van de eerste verwerking verminderd met het netto-effect van de eerste betalingen zoals transactiekosten en vooraf te betalen vergoedingen. In latere perioden wordt dit, vermeerderd of verminderd met de cumulatieve amortisatie (met gebruik van de effectieve-rentemethode) van het eventuele verschil tussen het initiële bedrag en de eindwaarde en verminderd met waardeverminderingen in verband met afkoopbetalingen. De effectieve rentevoet is die rentevoet waarbij de contante waarde van de betalingen gelijk is aan het initiële bedrag. De voorziening tegen geamortiseerde kostprijs wordt per verslagdatum bepaald als de geschatte waarde van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rente.

5.1.1.14 (N) Herverzekering

Delta Lloyd Groep heeft in het kader van de reguliere bedrijfsuitoefening zowel inkomende als uitgaande herverzekering, waarbij het eigen behoud varieert per soort verzekering. De inkomende herverzekering wordt op dezelfde wijze verantwoord als directe activiteiten, waarbij rekening wordt gehouden met de productclassificatie van de herverzekerde activiteit. De kosten van herverzekering met betrekking tot verzekeringscontracten worden verantwoord gedurende de looptijd van de onderliggende herverzekerde polissen. Hierbij worden veronderstellingen gebruikt die consistent zijn met de veronderstellingen die zijn gebruikt bij de verantwoording van de oorspronkelijke polissen.

Activa uit hoofde van herverzekering bestaan voornamelijk uit vorderingen op herverzekeringsmaatschappijen uit hoofde van uitgaande herverzekering. Voor levensverzekeringen gaat het met name om de proportionele herverzekering met betrekking tot groepscontracten. Op herverzekeraars te verhalen bedragen worden geschat op een wijze die in overeenstemming is met de gehanteerde methode voor voorzieningen verzekeringsverplichtingen of afgewikkelde claims in verband met de oorspronkelijke polissen en met het desbetreffende herverzekeringscontract.

Als een actief uit hoofde van herverzekering een bijzondere waardevermindering ondergaat, wordt de boekwaarde door Delta Lloyd Groep eveneens verlaagd, waarbij de waardevermindering ten laste van de winst- en verliesrekening wordt gebracht. Van een bijzondere waardevermindering is sprake indien er objectieve aanwijzingen zijn dat Delta Lloyd Groep, als gevolg van een gebeurtenis na de eerste verwerking van dit actief, mogelijk niet alle volgens het contract aan haar verschuldigde bedragen zal ontvangen en de waardevermindering op betrouwbare wijze te bepalen is.

Delta Lloyd Groep herverzekert haar contracten alleen bij herverzekeringsmaatschappijen die een rating hebben en/of waarvan het kredietrisico goedgekeurd is door het Group Reinsurance Security Committee. Voor langlopende contracten, zoals de herverzekering van levens-, arbeidsongeschiktheids- en aansprakelijkheidsverzekeringen, is minimaal een A rating vereist. Voor kortlopende herverzekeringen kan een lagere rating acceptabel zijn.

Premies afgedragen aan herverzekeraars en opbrengsten uit hoofde van herverzekeringspremies worden separaat binnen de winst- en verliesrekening verantwoord.

5.1.1.15 (O) Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill betreft het positieve verschil tussen de kostprijs van een overgenomen activiteit en het aandeel van Delta Lloyd Groep in de reële waarde van de activa en de (voorwaardelijke) verplichtingen van de overgenomen dochteronderneming op de overnamedatum.

Voor iedere kasstroomgenererende eenheid, of combinatie van kasstroomgenererende eenheden, wordt de boekwaarde van de goodwill jaarlijks beoordeeld, of vaker wanneer er aanwijzingen zijn dat sprake kan zijn van een bijzondere waardevermindering. Indien de boekwaarde van de goodwill de realiseerbare waarde overtreft, wordt de goodwill op grond van bijzondere waardevermindering afgewaardeerd. De bijzondere waardevermindering maakt onderdeel uit van de overige operationele lasten.

Voor nadere informatie over de toetsing op bijzondere waardevermindering en de toerekening van goodwill wordt verwezen naar grondslag S en paragraaf 5.1.7.10 van de toelichting.

Acquired value of in-force business (AVIF)

De contante waarde van de toekomstige winsten van een portefeuille van verzekerings- en beleggingscontracten die direct of via de acquisitie van een dochteronderneming is verkregen, wordt opgenomen als een immaterieel vast actief. De afschrijving AVIF houdt gelijke tred met de ontwikkeling van de portefeuille waarop die betrekking heeft. Verder wordt jaarlijks beoordeeld of sprake is van bijzondere waardevermindering, door de boekwaarde van de AVIF te betrekken in de toereikendheidstoets. De afschrijvingskosten maken onderdeel uit van de overige operationele lasten. Eventuele waardeverminderingen worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Als blijkt dat de geschatte waarden afwijken van eerdere schattingen dan worden deze aangepast.

Overige immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa omvatten onder andere software en klantenrelaties en distributiekkanalen gewaardeerd als onderdeel van een overname. De overige immateriële vaste activa worden bij verwerving opgenomen tegen reële waarde (kostprijs). De waardering nadien vindt plaats tegen kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen en bijzondere waardevermindering. Zowel aangekochte software als intern ontwikkelde software vallen hieronder. De laatstgenoemde categorie komt echter alleen voor opname in aanmerking wanneer deze identificeerbaar zijn, Delta Lloyd Groep er beschikkingsmacht over heeft en deze leiden tot toekomstige positieve kasstromen. De aangekochte en de zelf ontwikkelde software worden lineair afgeschreven op basis van de gebruiksduur, met een maximum van drie jaar. De afschrijvingslast wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de overige operationele lasten.

Klantenrelaties en toegang tot distributiekkanalen worden, indien verworven in het kader van een overname, geactiveerd als voldaan is aan de definitie van een immaterieel vast actief en de reële waarde op een betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. De klantenrelaties, verworven in het kader

van de acquisitie van Bank Nagelmackers (tot en met 2005) in België zijn geactiveerd en worden afgeschreven in vijf jaar.

Bij de acquisitie van ABN AMRO Verzekeringen is de toegang tot het distributiekanaal van ABN AMRO Bank als een afzonderlijk immaterieel vast actief opgenomen, dat in 30 jaar – de looptijd van de overeenkomst met ABN AMRO Bank – wordt afgeschreven. Toegang tot de distributiekanaalen van Erasmus Verzekeringen en Eurolloyd wordt in 20 jaar afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen van overige immateriële vaste activa worden jaarlijks beoordeeld. Als blijkt dat de geschatte waarden afwijken van eerdere schattingen dan worden deze aangepast. Verder kunnen omstandigheden leiden tot een bijzondere waardevermindering.

5.1.1.16 (P) Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Vastgoed (in ontwikkeling) voor eigen gebruik wordt gewaardeerd op historische kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De historische kostprijs van de activa die een langere periode kennen om ontwikkeld te worden, met name vastgoed in eigen gebruik, omvat tevens geactiveerde financieringslasten. Alle overige op de balans als bedrijfsmiddelen verantwoorde activa worden gewaardeerd op historische kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De overige onroerende zaken en bedrijfsmiddelen worden lineair afgeschreven op basis van de gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met de restwaarde. De verwachte gebruiksduur bedraagt:

Terreinen	Geen afschrijving
Vastgoed (eigen gebruik)	40 jaar
Vastgoed in ontwikkeling (eigen gebruik)	Geen afschrijving
Computerapparatuur	4 jaar
Inventaris	5 jaar

Indien een actief uit verschillende ‘componenten’ bestaat met een verschillende gebruiksduur en/of een verschillende restwaarde, wordt het actief opgesplitst in deze componenten, die dan afzonderlijk worden afgeschreven.

Gebruiksduur en restwaarde worden jaarlijks beoordeeld. Indien blijkt dat de geschatte waarden afwijken van eerdere schattingen dan worden deze aangepast.

Indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde, vindt een bijzondere waardevermindering plaats ten laste van de winst- en verliesrekening. Resultaten op de verkoop van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen, zijnde het verschil tussen de verkoopopbrengst en boekwaarde, worden in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode waarin de verkoop heeft

plaatsgevonden.

Reparatie- en onderhoudskosten worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht in de periode waarop deze kosten betrekking hebben. De kosten van significante renovaties worden geactiveerd wanneer het waarschijnlijk is dat er door Delta Lloyd Groep additionele toekomstige voordelen zullen worden behaald uit het bestaande actief. Significante renovaties worden afgeschreven op basis van de resterende gebruiksduur van het desbetreffende actief.

5.1.1.17 (Q) Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen (in ontwikkeling) worden aangehouden om op lange termijn huurrendement te realiseren en zijn niet in gebruik bij Delta Lloyd Groep. Vastgoedbeleggingen (in ontwikkeling) worden gewaardeerd tegen een door marktgegevens onderbouwde reële waarde, zoals bepaald door gekwalificeerde externe taxateurs. Veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, als onderdeel van de opbrengst uit beleggingen.

5.1.1.18 (R) Voorraad vastgoedprojecten

Voorraad vastgoedprojecten betreft vastgoed dat bedoeld is voor de verkoop in het kader van de normale bedrijfsuitoefening of dat voor dat doel in aanbouw of ontwikkeling is. Het betreft aldus vastgoed dat uitsluitend is verworven met het oog op vervreemding in de nabije toekomst of voor ontwikkeling en wederverkoop en niet wordt aangehouden om op lange termijn huurrendement te realiseren (zie grondslag Q Vastgoedbeleggingen).

De voorraad vastgoedprojecten wordt gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde. De kostprijs kan naast alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten tevens geactiveerde financieringslasten omvatten indien het vastgoed een langere periode kent om ontwikkeld te worden. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering minus de geschatte kosten van voltooiing en de geschatte kosten die nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Als een vastgoedproject wordt verkocht, wordt de boekwaarde als last opgenomen in de periode waarin de daarmee verband houdende opbrengst wordt verantwoord. Het bedrag van bijzondere waardevermindering tot opbrengstwaarde en alle verliezen van voorraden worden opgenomen in de periode waarin afschrijving of verlies plaatsvindt (zie grondslag S Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa).

5.1.1.19 (S) Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen en andere niet-financiële activa worden beoordeeld op bijzondere waardevermindering wanneer gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden erop duiden dat de boekwaarde mogelijk niet realiseerbaar is.

Goodwill

Voor iedere kasstroomgenererende eenheid, of combinatie van kasstroomgenererende eenheden, wordt de boekwaarde van de goodwill jaarlijks beoordeeld, of vaker wanneer er aanwijzingen zijn dat sprake kan zijn van een bijzondere waardevermindering. Indien de boekwaarde van de goodwill de realiseerbare waarde overtreft, wordt de goodwill op grond van bijzondere waardevermindering afgewaardeerd.

De realiseerbare waarde die betrekking heeft levenactiviteiten wordt in deze toets bepaald met behulp van de marktconstistente embedded value (MCEV). De MCEV berekening is gebaseerd op verwachte toekomstige kasstromen en laat een schatting van de reële waarde zien.

De realiseerbare waarde die betrekking hebben op niet-levenactiviteiten wordt in deze toets bepaald als de hoogste van de contante waarde van de toekomstige winststromen die de betreffende kasstroomgenererende eenheid naar verwachting zal behalen (waarde in gebruik) en de reële waarde onder aftrek van de bij verkoop te maken kosten.

De toetsing van goodwill op bijzondere waardevermindering is als volgt uitgevoerd:

De realiseerbare waarde van goodwill is bepaald op basis van verdisconteerde kasstromen. De berekening betreft een taxatiewaarde en is gebaseerd op de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen uit de activiteiten gedurende een periode van 25 jaar. Goodwill met betrekking tot ABN AMRO Verzekeringen is ook getoetst volgens de contante-waardemethode. Dit geldt ook voor de waarde van distributiekkanalen. De kasstromen zijn contant gemaakt over de resterende looptijd van de overeenkomst met ABN AMRO Bank (24 jaar).

De verwachte kasstromen voor toekomstige periodes zijn ontleend aan de cijfers voor de planperiode 2010-2012. De verwachte kasstromen voor latere periodes zijn door middel van extrapolatie bepaald, waarbij een groeivoet in aanmerking is genomen.

De belangrijkste aannames bij de berekening zijn:

- De groeivoet geeft het percentage weer dat is toegepast om de winstbijdrage van de nieuwe productie te extrapoleren tot voorbij de planperiode. Dit percentage is gebaseerd op een zo goed mogelijke schatting van de toekomstige groei door het management en is in overeenstemming met de verwachtingen in de bedrijfstak en varieert tussen 0,0% en 3,0%.
- De voor risico gecorrigeerde disconteringsvoet geeft het percentage weer waartegen verwachte resultaten uit toekomstige nieuwe productie contant worden gemaakt. De disconteringsvoet is opgebouwd uit een risicovrij rentepercentage en een risicomarge om adequaat ingedekt te zijn tegen het risico dat de

feitelijke ontwikkelingen in toekomstige jaren afwijken van de aannames. Het percentage varieert tussen 3,5% en 5,0% (2008: 6,7% en 7,5%).

- De gehanteerde risico-opslag ligt, afhankelijk van het risico in de betrokken activiteiten tussen de 5,5% en de 7,0%.

Overige niet-financiële activa

Voor overige niet-financiële activa wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen voor het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de realiseerbare waarde, die gelijk is aan de opbrengstwaarde, of de bedrijfswaarde indien deze hoger is. De opbrengstwaarde betreft de reële waarde onder aftrek van de bij verkoop te maken kosten.

De bedrijfswaarde betreft de contante waarde van de toekomstige kasstromen, die met het betreffende actief behaald kunnen worden. De beoordeling of een bijzondere waardevermindering is opgetreden, geschiedt op het niveau van het individuele actief of de kleinst identificeerbare kasstroomgenererende eenheid.

5.1.1.20 (T) Niet langer opnemen en saldering van financiële activa en financiële verplichtingen op de balans

Een financieel actief (of, in voorkomende gevallen, een deel van een financieel actief of een deel van een groep van soortgelijke financiële activa) wordt niet langer in de balans opgenomen als:

- de rechten op ontvangst van kasstromen uit het actief zijn vervallen;
- de onderneming het recht op ontvangst van kasstromen uit het actief behoudt, maar de verplichting is aangegaan om deze volledig en zonder belangrijke vertraging aan een derde te betalen uit hoofde van een zogenoemde 'pass through'-overeenkomst; of
- de onderneming de rechten op ontvangst van kasstromen uit het actief heeft overgedragen en (a) nagenoeg alle risico en voordelen van het actief heeft overgedragen; of (b) alle risico's en voordelen van het actief noch heeft overgedragen noch behouden, maar de beschikkingsmacht over het actief heeft overgedragen.

Een financiële verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer de in het contract vastgelegde verbintenis wordt nagekomen, ontbonden, dan wel afloopt.

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en als zodanig verantwoord in de balans wanneer er een juridisch afdwingbaar recht bestaat om de opgenomen bedragen te verrekenen en het voornemen bestaat om de positie gesaldeerd af te wikkelen, of het actief en de verplichting gelijktijdig af te wikkelen.

5.1.1.21 (U) Financiële beleggingen

Delta Lloyd Groep classificeert haar beleggingen óf als financiële activa, gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via de winst- en verliesrekening, óf als voor verkoop beschikbare financiële activa óf leningen en vorderingen (zie grondslag W). De classificatie is afhankelijk van het doel waarvoor de beleggingen werden verkregen en wordt door Delta Lloyd Groep bepaald bij eerste opname in de balans. Over het algemeen wordt de categorie ‘financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening’ gebruikt ter voorkoming van een waarderings- en resultaatverantwoordingsdiscrepantie tussen activa en verplichtingen. Een dergelijke discrepantie ontstaat voor verzekeringscontracten waarvan de verplichtingen gewaardeerd zijn op basis van de marktrente. Daarnaast wordt een aantal gesecuritiseerde hypotheekleningen en de verbonden verplichtingen in combinatie met derivaten, beheerd op basis van de reële waarde. Ook de prestaties worden door Delta Lloyd Groep beoordeeld op basis van de reële waarde, in overeenstemming met de risicostrategie. De betreffende activa worden eveneens in deze categorie verantwoord. De reële waarde wordt berekend op basis van de actuele swapcurve, daarnaast wordt rekening gehouden met een kans op vervroegde aflossing van 7%. De gesecuritiseerde hypotheekleningen zijn nader gespecificeerd in paragraaf 5.1.7.17 van de toelichting.

De categorie ‘financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening’ kent twee subcategorieën: beleggingen die voldoen aan de definitie van beleggingen aangehouden voor handelsdoeleinden en beleggingen die Delta Lloyd Groep bij eerste opname verkiest aan te duiden als gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (hierna ‘niet aangehouden voor handelsdoeleinden’ genoemd). Een aantal beleggingen aangehouden door de entiteiten in Delta Lloyd Bankengroep wordt ingedeeld in de categorie ‘aangehouden voor handelsdoeleinden’, evenals derivaten.

Aan- en verkopen van beleggingen worden op het moment van de transactie, dat wil zeggen de datum waarop Delta Lloyd Groep zich verplicht tot aankoop of verkoop van de activa, verwerkt tegen reële waarde. Bij aankopen wordt de reële waarde vermeerderd met de transactiekosten; bij verkoop komen deze in mindering daarop. De eerste verwerking van obligaties en andere vastrentende beleggingen geschiedt tegen reële waarde inclusief transactiekosten. Ten behoeve van de rentetoe-rekening in de winst- en verliesrekening wordt jaarlijks de geamortiseerde kostprijs bepaald. Hierbij wordt het verschil tussen de aanvangswaarde en de toekomstige aflossing met behulp van de effectieve rentemethode in de vorm van amortisatie ten laste of ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. De geamortiseerde kostprijs wordt bij aanvang gelijk gesteld aan de reële waarde inclusief de transactiekosten.

Beleggingen gerubriceerd als ‘aangehouden voor handelsdoeleinden’, ‘niet aangehouden voor handelsdoeleinden’ en ‘beschikbaar voor verkoop’ worden gewaardeerd op hun reële waarde. Wijzigingen in de reële waarde van beleggingen aangehouden voor handelsdoeleinden en beleggingen die niet worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden in de winst- en verliesrekening opgenomen in de periode waarin deze optreden. Behoudens bijzondere waardeverminderingen en

relevante valutakoersverschillen, worden wijzigingen in de reële waarde van effecten die worden gerubriceerd als beschikbaar voor verkoop verwerkt in het eigen vermogen, in een specifieke herwaarderingsreserve beleggingen.

Beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde worden gemeten met behulp van de reële waarde hiërarchie zoals beschreven in paragraaf 5.1.7.39. De reële waarde van beleggingen wordt gebaseerd op genoteerde biedkoersen of ontleend aan kasstroommodellen. De reële waarde van niet-genoteerde aandelen wordt geschat met behulp van toepasselijke price/earnings- of price/cashflow ratio's, die zijn aangepast voor de specifieke omstandigheden van de uitgevende instelling. Preferente aandelen worden gewaardeerd met behulp van de discounted cash flow methode. Als discontovoet wordt gehanteerd de marktrente op basis van het rendement op de 10-jaars staatsobligaties met waar nodig een opslag voor het debiteurenrisico. Wanneer effecten gerubriceerd als beschikbaar voor verkoop worden verkocht of een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, worden de cumulatieve wijzigingen in de reële waarde overgeboekt van de reserve herwaardering beleggingen naar de winst- en verliesrekening.

Bijzondere waardevermindering

Delta Lloyd Groep beoordeelt periodiek de boekwaarde van de beleggingen. Indien de boekwaarde van de belegging de realiseerbare waarde gedurende een langere periode overtreft, wordt de boekwaarde verlaagd ten laste van de winst- en verliesrekening in de periode waarin de waardevermindering is opgetreden. Voor de bepaling van de omvang van bijzondere waardeverminderingen worden de onderstaande grondslagen toegepast:

(a) Financiële activa opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs

Een financieel actief of een groep van financiële activa opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs wordt geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan, als er objectieve aanwijzingen zijn dat de waarde is verminderd als gevolg van gebeurtenissen die zich na de eerste verwerking in de balans hebben voorgedaan (een 'tot verlies leidende gebeurtenis') en als deze gebeurtenis invloed heeft op de geschatte toekomstige kasstromen. Onder objectieve aanwijzingen dat een financieel actief of een groep van financiële activa een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, worden mede verstaan waarneembare feiten die onder de aandacht van Delta Lloyd Groep komen met betrekking tot de volgende tot verlies leidende gebeurtenissen:

- aanzienlijke financiële problemen van de uitgevende instelling of de schuldenaar;
- contractbreuk, zoals wanbetaling of het herhaaldelijk niet nakomen van rente- of aflossingsverplichtingen;
- faillissement van de kredietgever of een financiële reorganisatie;
- het wegvallen van een actieve markt voor dat specifieke actief vanwege financiële problemen;
- waarneembare gegevens die erop wijzen dat er sprake is van een meetbare afname van de geschatte toekomstige kasstroom uit een groep van financiële activa sinds de eerste verwerking van deze activa in de balans, hoewel de afname nog niet is waar te nemen bij de afzonderlijke financiële activa in Delta Lloyd Groep, waaronder:

- nadelige veranderingen in de betalingsstatus van kredietnemers in Delta Lloyd Groep;
- nationale of economische omstandigheden die samenhangen met wanbetaling op activa in Delta Lloyd Groep.

Delta Lloyd Groep beoordeelt eerst of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardevermindering van financiële activa die ieder afzonderlijk significant zijn. Als Delta Lloyd Groep vaststelt dat er geen objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardevermindering van een individueel beoordeeld financieel actief, ongeacht of dit actief al dan niet significant is, wordt dit actief toegevoegd aan een groep financiële activa met vergelijkbare kenmerken qua kredietrisico, waarna deze groep collectief wordt beoordeeld op bijzondere waardevermindering. Activa die afzonderlijk op bijzondere waardevermindering worden beoordeeld en waarvoor een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen, worden niet betrokken bij een collectieve beoordeling op bijzondere waardevermindering.

Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat zich een bijzondere waardevermindering heeft voorgedaan met betrekking tot kredieten en vorderingen die tegen geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen, wordt het bedrag van de waardevermindering bepaald op het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van de toekomstige geschatte kasstromen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijk effectieve rentevoet van het financieel actief. Toekomstige kredietverliezen worden niet in aanmerking genomen. De waardevermindering wordt ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voor een financieel actief met variabele rente wordt de actuele, in het contract vastgestelde effectieve rentevoet gebruikt als disconteringsvoet voor het bepalen van de bijzondere waardevermindering.

Indien in een latere periode het bedrag van de bijzondere waardevermindering afneemt en de afname in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die zich na opname van de bijzondere waardevermindering in de balans heeft voorgedaan, wordt de voorheen opgenomen bijzondere waardevermindering teruggenomen ten gunste van de winst- en verliesrekening.

(b) Financiële activa opgenomen tegen reële waarde

Delta Lloyd Groep beoordeelt elk rapportagemoment of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardevermindering van een voor verkoop beschikbaar financieel actief. In het geval van eigen-vermogeninstrumenten die gerubriceerd zijn als 'voor verkoop beschikbaar', is daarvan sprake als de reële waarde significant of duurzaam is gedaald tot onder de kostprijs. Onder significant wordt verstaan:

- minimaal 20% voor een aaneengesloten periode van zes maanden; of
- meer dan 40% op rapportagemoment.

Onder duurzaam wordt verstaan, meer dan één jaar gewaardeerd onder de kostprijs. Voor de periode tussen zes maanden en één jaar en een afwaardering tot 20% hanteert Delta Lloyd Groep een glijdende schaal om vast te stellen of sprake is van een bijzondere waardevermindering van een voor verkoop beschikbaar eigen-vermogeninstrument.

Als de bijzondere waardevermindering structureel van aard blijkt te zijn, dan kan Delta Lloyd Groep beslissen om ondanks dat de periode korter is dan zes maanden toch tot bijzondere waardevermindering over te gaan. Bijzondere waardeverminderingen op eigen-vermogeninstrumenten worden later niet meer teruggenomen via de winst- en verliesrekening.

Voor voor verkoop beschikbare schuldbewijzen gelden de volgende regels voor bijzondere waardeverminderingen. Staatsobligaties worden alleen afgeschreven als er objectieve aanwijzingen zijn waaruit blijkt dat het aannemelijk is dat terugbetaling niet plaatsvindt. Voor bedrijfsobligaties geldt hetzelfde maar zij worden ook afgeschreven als bekend is dat de obligatieverstrekker in financiële moeilijkheden verkeert.

In dat geval wordt het cumulatieve verlies, dat gelijk is aan het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de actuele reële waarde (verminderd met eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen), overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening. Indien in een latere periode de reële waarde van voor verkoop beschikbare schuldbewijzen toeneemt en de toename in verband staat met een objectieve gebeurtenis die zich na opname van de bijzondere waardevermindering in de balans heeft voorgedaan, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen via de winst- en verliesrekening.

Tegen reële waarde opgenomen financiële activa waarvoor wijzigingen in de reële waarde zijn verwerkt in de winst- en verliesrekening, worden niet onderworpen aan een toets op bijzondere waardevermindering. In de reële waarde van deze activa komen mogelijke bijzondere waardeverminderingen reeds tot uitdrukking.

5.1.1.22 (V) Financiële derivaten

Onder afgeleide financiële instrumenten (financiële derivaten) vallen valutacontracten, rentefutures, valuta- en renteswaps, valuta- en renteopties (zowel geschreven als gekocht), swaptions en andere financiële instrumenten die hun waarde in hoofdzaak ontleen aan de onderliggende rentepercentages, wisselkoersen, commodity-waarden of eigen-vermogeninstrumenten. De eerste verwerking van derivaten op de balans geschiedt tegen de reële waarde, die doorgaans gelijk is aan de verkrijgingsprijs. Daarop volgende waardeveranderingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord. Reële waarden worden ontleend aan genoteerde marktprijzen of, indien deze niet beschikbaar zijn, met behulp van waarderingstechnieken zoals contante-waardemethoden of optiewaarderingsmodellen. Derivaten worden opgenomen als activa in geval van een positieve reële waarde en als verplichtingen in geval van een negatieve reële waarde. De voor derivaten betaalde premies worden als een actief op de balans opgenomen vanaf de datum van aankoop en weerspiegelen de reële waarde op die datum.

Derivatencontracten kunnen zowel ter beurse als niet ter beurse (over-the-counter of OTC) worden verhandeld. Ter beurse verhandelde derivaten zijn gestandaardiseerd en omvatten bepaalde futures- en optiecontracten. OTC-derivaten komen op individuele basis tot stand door onderhandelingen

tussen de contractpartijen en omvatten forwards, swaps, caps en floors. Derivaten zijn onderhevig aan verschillende risico's, waaronder markt-, liquiditeits- en kredietrisico. Deze risico's zijn vergelijkbaar met die van de onderliggende financiële instrumenten.

De nominale gecontracteerde bedragen van financiële derivaten worden niet als activa of verplichtingen op de balans opgenomen, omdat zij niet de potentiële winsten of verliezen van dergelijke transacties weergeven. De gecontracteerde bedragen zijn vermeld in paragraaf 5.1.7.38 van de toelichting.

Fair value hedge accounting

Delta Lloyd Groep gebruikt derivaten om het marktwaarderisico van een deel van bepaalde financiële activa als gevolg van rentewijzigingen af te dekken. Voor dergelijke derivaten die als afdekkingsinstrument worden gebruikt kan 'fair value hedge accounting' worden toegepast conform IAS 39, nadat deze derivaten daarvoor zijn aangewezen en aan de hierna vermelde voorwaarden is voldaan.

Voordat hedge accounting wordt toegepast documenteert Delta Lloyd Groep de afdekkingsdoelstelling en -strategie, de relatie tussen de afgedekte positie en het derivaat dat als afdekkingsinstrument wordt gebruikt, alsmede de methode die wordt gebruikt om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te beoordelen. Voordat hedge accounting wordt toegepast, is vastgesteld dat de afdekking naar verwachting in hoge mate effectief is. Gedurende de afdekkingsperiode wordt de effectiviteit elke rapportageperiode getoetst en gedocumenteerd. Een afdekking wordt geacht effectief te zijn wanneer de verandering van de reële waarde van de afgedekte positie vrijwel volledig wordt gecompenseerd door verandering van de reële waarde van het afdekkingsinstrument. Hiervoor geldt een bandbreedte van 80% tot 125%.

Veranderingen in de reële waarde van derivaten die zijn aangemerkt als 'fair value hedge' en die aan de gestelde voorwaarden voldoen, worden verwerkt in de winst- en verliesrekening onder het resultaat derivaten. In het resultaat uit derivaten wordt ook de verandering van de reële waarde van de afgedekte activa verwerkt, voor zover die verandering betrekking heeft op het afgedekte risico. Per saldo heeft hierdoor alleen het ineffektieve deel van de hedge invloed op het resultaat.

Een aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt financieel instrument wordt geamortiseerd ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening, bij het resultaat derivaten, vanaf het moment waarop de boekwaarde voor het eerst is aangepast en gedurende de verwachte resterende looptijd van het afgedekte instrument.

Derivaten die niet in een hedge accounting relatie zijn betrokken

Waardeveranderingen van derivaten die niet zijn betrokken in een hedge accounting relatie, worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt en afzonderlijk gepresenteerd in het resultaat derivaten.

5.1.1.23 (W) Leningen u.g. en vorderingen

Leningen en vorderingen met vaste looptijd, inclusief leningen aan polishouders, uitgegeven leningen, hypothecaire leningen, gesecuritiseerde hypothecaire leningen en kredieten, worden verwerkt op het moment dat de lening ter beschikking van de kredietnemer wordt gesteld. Waardering van deze leningen en vorderingen vindt, met uitzondering van leningen welke bij initiële opname zijn aangewezen als ‘tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening’, plaats tegen geamortiseerde kostprijs met gebruikmaking van de effectieve rentemethode, waar nodig rekening houdende met bijzondere waardeverminderingen. Oninbare leningen en vorderingen worden afgeboekt als bijzondere waardevermindering. Na afboeking ontvangen bedragen worden ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Voor de verwerking van eventuele bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen wordt verwezen naar paragraaf (a) van grondslag U.

5.1.1.24 (X) Geactiveerde acquisitiekosten

Kosten die direct zijn toe te rekenen aan de productie van nieuwe verzekeringscontracten en beleggingscontracten met winstdeling worden geactiveerd, mits de kosten kunnen worden gedekt uit toekomstige marges uit deze contracten. Acquisitiekosten en verkoopkosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van vermogensbeheerdiensten uit hoofde van beleggingscontracten zonder winstdeling en vermogensbeheercontracten, worden eveneens geactiveerd.

De geactiveerde acquisitiekosten voor levensverzekeringscontracten worden systematisch afgeschreven over maximaal de periode waarin ze naar verwachting uit voornoemde marges gerealiseerd worden. Voor vermogensbeheerdiensten uit hoofde van beleggingscontracten zonder winstdeling worden de geactiveerde acquisitiekosten afgeschreven over de periode waarin de dienst wordt verleend. Geactiveerde acquisitiekosten voor schadeverzekeringen worden afgeschreven over de periode waarin de betreffende opbrengsten worden gerealiseerd.

Geactiveerde acquisitiekosten worden aan het eind van elke verslaggevingsperiode beoordeeld per bedrijfssegment en vindt een bijzondere waardevermindering plaats voorzover ze niet langer als realiseerbaar worden beschouwd.

5.1.1.25 (Y) Liquide middelen

De post liquide middelen omvat kasmiddelen, direct opeisbare tegoeden bij banken, schatkistpromessen en andere kortlopende, zeer liquide beleggingen met een resterende looptijd van minder dan 90 dagen vanaf de verkrijgingsdatum. Voor het kasstroomoverzicht worden tot de liquide middelen eveneens gerekend debetsaldi op bankrekeningen die in de balans zijn opgenomen onder overige schulden.

5.1.1.26 (Z) Leningen o.g.

De eerste verwerking van leningen opgenomen geld (leningen o.g.) geschiedt tegen emissieopbrengst onder aftrek van gemaakte transactiekosten. Na eerste verwerking worden leningen o.g. gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een eventueel verschil tussen netto-opbrengst en aflossingswaarde wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende de resterende looptijd, waarbij gebruik wordt gemaakt van de effectieve-rentemethode.

Obligaties uitgegeven ter dekking van gesecuritiseerde hypothecaire leningen worden door Delta Lloyd Levensverzekering en Delta Lloyd Bank België verantwoord tegen de geamortiseerde kostprijs. Een deel van de door Amstelhuys opgenomen leningen o.g. worden verantwoord tegen reële waarde, met verwerking van waardeveranderingen via de winst- en verliesrekening als 'overige operationele baten', ondanks dat deze oorspronkelijk kwalificeren als leningen en vorderingen in IAS 39. Hier wordt gebruik gemaakt van de 'reële waarde optie' in deze standaard, aangezien het totaal van de aan de gesecuritiseerde hypotheek gerelateerde financiële activa en financiële verplichtingen wordt beheerd en de prestaties ervan worden geëvalueerd op basis van de reële waarde. Deze kredieten worden aan het eind van elke periode op basis van de actuele 3-maands EURIBOR tarieven geherwaardeerd naar reële waarde, waarbij waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening worden verantwoord. Verschillen tussen de op deze wijze berekende reële waarde en de marktwwaarden van deze obligaties zijn verwaarloosbaar klein. Deze obligaties worden nader gespecificeerd in paragraaf 5.1.7.32 van de toelichting.

De in paragraaf 5.1.7.32 van de toelichting vermelde reële waarde van de leningen o.g. is berekend op basis van de verdiscontering van de verwachte toekomstige kasstromen tegen de marktrente.

5.1.1.27 (AA) Aandelenkapitaal en reserves

Emissiekosten

Externe kosten die direct zijn toe te rekenen aan en voortvloeien uit de uitgifte van nieuwe aandelen worden onder aftrek van belastingen in mindering gebracht op het eigen vermogen.

Reserves

Onder de reserves zijn begrepen de agioreserve, de herwaarderingsreserve en de overige reserves. In de agioreserve zijn begrepen de stortingen op aandelen die de nominale waarde te boven gaan. De herwaarderingsreserve omvat uitsluitend de herwaarderingsopbeleggingen gerubriceerd als voor verkoop beschikbaar waarin worden begrepen de in het eigen vermogen opgenomen waardemutaties onder aftrek van latente belastingen en onder aftrek van het aan de DPF voorziening toe te rekenen deel van de herwaardering.

Uit te keren dividend

Uit te keren dividend op gewone aandelen wordt opgenomen ten laste van het eigen vermogen in de periode waarin het wordt vastgesteld en, voor wat betreft het slotdividend, door de aandeelhouders wordt goedgekeurd. Uit te keren dividend op preferente aandelen wordt als interestkosten verwerkt in de winst- en verliesrekening of ten laste van het eigen vermogen opgenomen in de periode waarin het wordt vastgesteld en wordt goedgekeurd, afhankelijk van de classificatie van de financiële instrumenten.

Delta Lloyd Groep zal alleen dividend uitkeren als de som van het aandelenkapitaal en de reserves dit wettelijk toelaten. De winst die overblijft na reservering zal eerst worden aangewend om dividend uit te keren op de preferente aandelen. De bestemming van de winst die overblijft na uitkering op de preferente aandelen wordt bepaald door de aandeelhoudersvergadering.

5.1.1.28 (AB) Winst per aandeel

De winst per gewoon aandeel wordt berekend door het nettoresultaat beschikbaar voor gewone aandeelhouders na aftrek van preferent dividend over de periode te delen door het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen gedurende de periode, met uitzondering van het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen ingekocht door Delta Lloyd Groep en aangehouden als eigen aandelen.

De verwaterde winst per gewoon aandeel wordt berekend door het nettoresultaat beschikbaar voor gewone aandeelhouders over de periode te delen door het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen te corrigeren voor potentiële verwatering van gewone aandelen, zoals bijvoorbeeld converteerbare obligaties en aandelenopties. Potentiële of voorwaardelijke aandelenuitgiftes worden behandeld als verwaterend wanneer hun conversie in aandelen de nettowinst per aandeel zou doen

dalen.

5.1.1.29 (AC) Leaseovereenkomsten

Leaseovereenkomsten waarbij de risico's en voordelen met betrekking tot het eigendomsrecht voor een aanzienlijk deel door de lessor worden behouden, worden aangemerkt als operationele lease.

Leasebetalingen die in de hoedanigheid van lessee worden verricht inzake operationele leases, worden ten laste van het resultaat gebracht gedurende de leaseperiode, onder aftrek van eventueel van de lessor ontvangen premies.

Delta Lloyd Groep is noch als lessor noch als lessee financiële leaseovereenkomsten van materieel belang aangegaan.

5.1.1.30 (AD) Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Delta Lloyd Groep treft voorzieningen wanneer ze een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen uit het verleden, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is en een betrouwbare schatting van de omvang van de verplichting kan worden gemaakt. Indien Delta Lloyd Groep het vrijwel zeker acht dat het bedrag van een getroffen voorziening kan worden verhaald, bijvoorbeeld uit hoofde van een verzekeringscontract, zal deze verhaalsmogelijkheid worden opgenomen als een afzonderlijke vordering.

Onder reorganisatievoorzieningen worden opgenomen de te betalen ontslagvergoedingen aan medewerkers en eventueel de kosten van niet-opzegbare huurverplichtingen.

Delta Lloyd Groep treft een voorziening voor verlieslatende contracten wanneer de verwachte baten uit een contract geringer zijn dan de onvermijdelijke kosten om aan de verplichtingen voortvloeiend uit het contract te voldoen.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de kosten die nodig zijn om de bestaande verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Verplichtingen die niet voldoen aan de criteria tot verwerking zoals hierboven vermeld worden in de toelichting als voorwaardelijke verplichtingen opgenomen tenzij de kans op een uitstroom van middelen die economische baten vertegenwoordigen klein wordt geacht.

5.1.1.31 (AE) Personeelsbeloningen

De aanspraken van medewerkers op jaarlijks en langdurig verlof worden opgenomen in de periode waarin deze rechten ontstaan. Een voorziening wordt getroffen voor de geschatte verplichtingen ten aanzien van verlof en jubileumgratificaties opgebouwd tot en met de balansdatum.

Pensioenverplichtingen

Delta Lloyd Groep heeft in alle landen waar zij gevestigd is een aantal pensioenregelingen zowel gebaseerd op toegezegde aanspraken (DB = defined benefit) als op beschikbare premie (DC = defined contribution). Deze regelingen zijn in het algemeen bij gesepareerde beleggingsfondsen ondergebracht. De financiering van de pensioenregelingen vindt doorgaans plaats door middel van premiebetaling door de medewerkers en de desbetreffende dochterondernemingen, waarbij rekening wordt gehouden met de door gekwalificeerde actuarissen gedane aanbevelingen.

De pensioenkosten en de pensioenverplichtingen van DB-pensioenregelingen worden berekend volgens de 'projected unit credit' methode. Dit houdt in dat de kosten van pensioenvoorzieningen zodanig ten laste van de winst- en verliesrekening worden gebracht dat deze worden verdeeld over de actieve dienstjaren van medewerkers, overeenkomstig actuariële berekeningen. Daarnaast worden de kosten voor rente-accretie en het rendement op fondsbeleggingen opgenomen in de pensioenkosten. De pensioenverplichtingen worden berekend tegen de contante waarde van de geraamde toekomstige uitstroom van middelen. De hierbij gehanteerde disconteringsvoet is gebaseerd op het marktrendement van hoogwaardige bedrijfsobligaties. Op de verplichtingen komen de fondsbeleggingen gewaardeerd tegen de reële waarde in mindering. Het daaruit resulterende surplus of tekort aan kapitaaldekking voor de pensioenregeling wordt opgenomen als een vordering of verplichting in de geconsolideerde balans, rekening houdend met de mate waarin terugbetalingen verkregen kunnen worden. Als fondsbeleggingen kwalificeren activa, niet zijnde door de Groep uitgegeven en niet overdraagbare financiële instrumenten, die worden aangehouden door een fonds dat juridisch afgescheiden is van de Groep. Deze fondsbeleggingen kunnen uitsluitend dienen ter dekking van de verbonden personeelsbeloningen en zijn niet beschikbaar om andere verplichtingen van de Groep te voldoen. Delta Lloyd Groep heeft er voor gekozen om de actuariële winsten en verliezen direct in de winst- en verliesrekening te verantwoorden.

Voor beschikbare premieregelingen stort Delta Lloyd Groep de premies in collectief of individueel beheerde pensioenregelingen. Zodra de premies zijn voldaan, heeft Delta Lloyd Groep als werkgever geen verdere betalingsverplichtingen. De door Delta Lloyd Groep betaalde premies worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht onder personeelskosten in het jaar waarop zij betrekking hebben.

In Nederland heeft het Delta Lloyd pensioenfonds zijn pensioenverplichtingen verzekerd bij Delta Lloyd Levensverzekering, een dochteronderneming. Als gevolg daarvan kunnen de betreffende beleggingen niet als fondsbeleggingen worden aangemerkt. Om te voorkomen dat de activa en verplichtingen twee keer worden opgenomen, worden de verzekeringsverplichtingen en de daarmee

samenhangende stromen geëlimineerd. Voor nadere informatie wordt verwezen naar paragraaf 5.1.7.31 van de toelichting.

Overige personeelsbeloningen

Een aantal dochterondernemingen biedt gepensioneerden of nabestaanden bepaalde rechten na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Dit betreft meestal een compensatie voor te betalen sociale premies. Daarnaast bestaan er nog regelingen voor jubileumuitkeringen alsmede senioren en VUT regelingen.

Aandelen- en prestatie-gerelateerde beloningsregelingen

Tot 3 november 2009 kende Delta Lloyd Groep een zogenaamde ‘phantom optieregeling’. Onder deze regeling werden jaarlijks phantom opties voorwaardelijk toegekend aan een deel van het personeel en het bestuur van Delta Lloyd Groep. Hiervoor was geen initiële betaling verschuldigd. Een phantom optie geeft recht op het ontvangen in contanten van de waardetoeename van een zogenaamde ‘performance unit’ gemeten vanaf het moment van toekenning tot het moment van uitoefening. De phantom opties worden onvoorwaardelijk indien aan de prestatiecriteria is voldaan aan het eind van de prestatieperiode (het moment van ‘vesting’). Het vestingmoment is exact drie jaar na het moment van toekenning. De uitoefenperiode bedraagt vijf jaar na het moment van vesting. De phantom optieregeling werd tot 3 november 2009 erkend als andere langetermijn personeelsbeloningen (IAS 19). Tot deze datum nam Delta Lloyd Groep een verplichting en een last op, op basis van de intrinsieke waarde van deze opties op de rapportagedatum.

Op 3 november 2009, zijn de bepalingen en voorwaarden van de phantom optieregeling gewijzigd. Met ingang van deze datum wordt de phantom optie regeling erkend als een in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie (IFRS 2). De reële waarde van de geleverde diensten van werknemers in ruil voor de toekenning van de opties wordt opgenomen als een last. Het totale bedrag dat in elke wachtperiode (‘vesting’-periode) als last moet worden verantwoord, wordt bepaald op basis van de reële waarde van de toegekende opties. De reële waarde van de toegekende opties wordt gemeten met behulp van een ‘binomial tree’ model. Hierbij wordt rekening gehouden met de bepalingen en voorwaarden waaronder de opties werden toegekend. De ‘vesting’-voorwaarden zijn onderdeel van de aannames met betrekking tot het aantal van de opties die naar verwachting uitoefenbaar worden. Op elke rapportagedatum, toetst Delta Lloyd Groep de aannames voor bepaling van het aantal opties dat naar verwachting uitoefenbaar wordt. Verder bepaalt Delta Lloyd Groep op iedere rapportage- en afwikkelingsdatum van de opties, de reële waarde en verwerkt alle wijzigingen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening en past dienovereenkomstig de verplichting aan.

De nieuwe prestatie gerelateerde beloningsregeling, geldend vanaf 3 november 2009, bestaat uit een korte termijn- en een lange termijnregeling. Het korte termijn plan bestaat uit een beloning in contanten afhankelijk van het behalen van vooraf vastgestelde doelen. Deze doelen zijn zowel kwalitatief als kwantitatief. Uitbetaling van een deel van deze beloning kan met drie jaar worden uitgesteld. De lange termijn beloningsregeling bestaat uit voorwaardelijk toegekende aandelen Delta Lloyd NV die afhankelijk van vooraf vastgestelde prestatiedoelen en het voortzetten van het

dienstverband bij Delta Lloyd Groep, na drie jaar onvoorwaardelijk kunnen worden. Prestatie wordt gemeten met betrekking tot aandeelhouderswaarde, het rendement op Eigen Vermogen, klanttevredenheid en de reputatie van Delta Lloyd Groep. De beloning is gemaximeerd op het moment van onvoorwaardelijk worden op twee maal het basissalaris. Voor de leden van de Raad van Bestuur geldt een aanvullende blokkade periode van twee jaar na onvoorwaardelijk worden van de aandelen.

Beide regelingen gelden niet alleen voor de Raad van Bestuur maar ook voor een deel van het (senior) management.

5.1.1.32 (AF) Vennootschapsbelasting

De belastinglast is gebaseerd op de belastbare winst over het boekjaar, na eventuele correcties voor voorgaande jaren, mutaties in latente belastingvorderingen- en verplichtingen, en wordt toegerekend over het resultaat voor belastingen en bedragen die ten laste of ten gunste van de reserves zijn gebracht.

Latente belastingverplichtingen en -vorderingen worden opgenomen ten aanzien van alle materiële tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarde van activa en verplichtingen en de boekwaarde daarvan in de jaarrekening.

De belangrijkste tijdelijke verschillen vloeien voort uit de afschrijving op onroerende zaken en bedrijfsmiddelen, de herwaardering van bepaalde financiële activa en verplichtingen waaronder verplichtingen uit hoofde van derivaten- en verzekeringscontracten, voorzieningen voor pensioenen, overige rechten na pensionering en voorwaarts verrekenbare verliezen. Bij het berekenen van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen wordt gebruik gemaakt van de belastingtarieven die gelden op balansdatum, dan wel waar op balansdatum reeds toe is besloten.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn, waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden gecompenseerd.

Voor tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste verwerking van goodwill, uit fiscaal niet aftrekbare goodwill, uit de eerste verwerking van activa of uit verplichtingen, met betrekking tot een transactie die geen fusie of overname betreft, die daarnaast het commerciële noch het fiscale resultaat op het moment van de transactie beïnvloeden, worden geen latente belastingvorderingen en -verplichtingen opgenomen.

Latente belastingen met betrekking tot de herwaardering naar reële waarde van voor verkoop beschikbare beleggingen en overige bedragen die direct in het eigen vermogen worden verantwoord, worden in de balans opgenomen als een latente belastingvordering of -verplichting.

5.1.1.33 (AG) Beëindigde activiteiten of activa aangehouden voor verkoop

Activa die onderdeel uitmaken van activiteiten die worden beëindigd en activa die worden aangehouden voor verkoop, worden opgenomen tegen de boekwaarde of, indien lager, de reële waarde, onder aftrek van de verwachte verkoopkosten.

5.1.1.34 (AH) Gesegmenteerde informatie

Organisatorisch wordt binnen Delta Lloyd Groep zowel op basis van bedrijfsactiviteiten als op divisies gerapporteerd aan de Raad van Bestuur. Delta Lloyd Groep heeft haar operationele segmenten gebaseerd op basis van de aard van de geleverde producten en diensten oftewel bedrijfsactiviteiten. Deze keuze is gemaakt omdat bedrijfsactiviteiten een meer prominente rol (gaan) vervullen binnen het besluitvormings- en beheersingsproces over toe te kennen middelen en het meten en evalueren van financiële prestaties. De volgende operationele segmenten zijn onderscheiden: Leven, Schade, Bank, Fund Management en Overige activiteiten.

Alle transacties tussen de segmenten onderling vindt plaats op 'arm's-length' basis.

Alhoewel de gesegmenteerde informatie ten behoeve van de Raad van Bestuur gebaseerd is op de IFRS cijfers, zoals deze ook blijken uit de jaarrekening, zijn er een aantal afwijkingen welke worden toegelicht in paragraaf 5.1.7.4, Informatie per segment.

5.1.2 Geconsolideerde balans

Jaarrekening 2009

Geconsolideerde balans

In miljoenen euro	31 december 2009	31 december 2008	1 januari 2008
Activa			
Goodwill (O, 10)	331,3	332,9	205,4
AVIF en overige immateriële vaste activa (O, 11)	147,7	167,0	195,6
Geactiveerde acquisitiekosten (X, 19)	222,9	207,0	207,9
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen (P, 12)	202,7	262,6	225,2
Vastgoedbeleggingen (Q, 13)	2.457,1	2.366,5	2.168,1
Deelnemingen (C, 14)	427,0	193,6	340,3
Latente belastingvorderingen (AF, 29)	27,3	24,3	11,7
Schuldbewijzen (U, 15)	20.265,1	18.512,1	18.601,3
Aandelen (U, 15)	14.766,2	13.725,4	14.276,6
Derivaten (V, 15, 38)	582,0	1.363,9	305,7
Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (W, 15)	6.696,9	6.021,9	5.898,3
Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs (W, 15, 16)	14.517,9	12.570,8	11.979,8
Vorderingen uit herverzekeringen (H, N, 26)	632,9	722,0	1.282,4
Fondsbeleggingen (AC, 31)	21,2	46,3	34,7
Voorraad vastgoedprojecten (A, 20)	75,8	98,8	83,7
Vorderingen en overige financiële activa (A, 18)	2.222,2	2.038,3	3.021,0
Belastingvorderingen	43,8	54,4	74,1
Geactiveerde rente en vooruitbetalingen (A)	635,1	585,2	503,7
Liquide middelen (Y)	1.500,8	2.551,4	957,9
Activa aangehouden voor verkoop (AG, 3)	204,1	1.358,2	1.957,5
Totaal activa	65.980,0	63.202,8	62.331,1
Aandelenkapitaal en reserves (AA, 21)			
Aandelenkapitaal	33,1	107,1	107,1
Agioreserve	357,4	91,8	91,8
Herwaarderingsreserves (23)	466,0	-143,3	1.278,1
Herwaarderingsreserves van te verkopen bedrijfsactiviteiten (3)	-	-3,7	5,4
Overige reserves	39,8	-	-
Ingehouden winsten (24)	2.991,3	3.097,8	3.485,0
Totaal aandelenkapitaal en reserves	3.887,6	3.149,7	4.967,4
Belang derden	320,1	267,5	237,4
Eigen vermogen	4.207,7	3.417,2	5.204,9
Verplichtingen			
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten (L, 25)	35.316,8	33.746,7	31.307,7
Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten (K, L, M, 27)	3.754,0	3.432,0	2.209,7
Pensioenverplichtingen (AE, 31)	1.647,2	1.572,0	1.499,9
Voorzieningen voor overige verplichtingen (AD, 30)	192,1	134,3	107,7
Latente belastingverplichtingen (AF, 29)	187,6	224,1	271,9
Leningen o.g. (Z, 32)	8.346,6	8.901,2	9.472,2
Derivaten (V, 38)	891,1	620,1	86,1
Financiële verplichtingen (C, 33)	8.485,9	6.802,0	6.353,9
Belastingverplichtingen	-	-	45,4
Overige verplichtingen (A, 34)	2.951,0	3.127,9	4.014,7
Verplichtingen inzake activa aangehouden voor verkoop (AG, 3)	-	1.225,3	1.756,9
Totaal verplichtingen	61.772,2	59.785,6	57.126,2
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	65.980,0	63.202,8	62.331,1

Jaarrekening 2009

De grondslagen (in alfabetische volgorde) en de toelichting (genummerd) maken een integraal onderdeel uit van deze jaarrekening.

5.1.3 Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

In miljoenen euro	2009	2008
Baten (5)		
Bruto geboekte premies (F, 5)	5.064,7	5.911,2
Uitgaande herverzekeringspremies (5)	-159,3	-119,6
Geboekte premies eigen rekening	4.905,4	5.791,6
Mutatie in voorziening niet-verdiende premies	7,5	-24,9
Netto verdiende premies (F, 4, 5)	4.912,9	5.766,7
Beleggingsopbrengsten (5)	3.245,6	489,3
Aandeel in winst / verlies na belastingen van deelnemingen (C, 5)	-47,1	-27,8
Opbrengst uit beleggingen (I, 5)	3.198,4	461,5
Provisiebaten en ontvangen vergoedingen (G, H, 5)	191,6	366,2
Resultaat op verkoop van dochterondernemingen (2)	-	13,1
Overige operationele baten (Y, 5)	-252,9	501,1
Totaal opbrengst uit beleggingen en overige activiteiten (4, 5)	3.137,1	1.342,0
Totale baten (4, 5)	8.050,0	7.108,6
Lasten (6)		
Netto uitbetaalde claims en uitkeringen (6)	3.972,0	3.557,3
Mutatie in verzekeringsverplichtingen (6)	1.906,8	1.013,4
Winstdelingen en kortingen	47,3	84,4
Kosten voor de verwerving van verzekerings- en beleggingscontracten	625,1	714,7
Kosten voor de verwerving van overige contracten	28,3	41,2
Financieringslasten (6)	777,3	873,5
Overige operationele lasten	901,2	1.028,5
Totale lasten	8.258,0	7.313,0
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten (4, 5)	-208,0	-204,3
Belastingen (AF, 9)	-55,5	-32,1
Resultaat na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten (AG, 3)	72,3	19,0
Nettoresultaat	-80,2	-153,2
Toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders van Delta Lloyd NV	-123,6	-160,8
Belang derden	43,3	7,6
Nettoresultaat	-80,2	-153,2

Jaarrekening 2009

Winst per aandeel

In euro	2009	2008
Winst per gewoon aandeel voortgezette bedrijfsactiviteiten	-1,28	-1,20
Winst per gewoon aandeel beëindigde bedrijfsactiviteiten	0,47	0,13
Winst per gewoon aandeel inclusief beëindigde bedrijfsactiviteiten	-0,81	-1,07
Verwaterde winst per gewoon aandeel voortgezette bedrijfsactiviteiten (AB, 22)	-1,18	-1,20
Verwaterde winst per gewoon aandeel beëindigde bedrijfsactiviteiten (AB, 22)	0,44	0,10
Verwaterde winst per gewoon aandeel inclusief beëindigde bedrijfsactiviteiten	-0,74	-1,10

1) Het gewogen gemiddeld aantal geplaatste aandelen is voor 2008 gecorrigeerd voor de aandelensplitsing van nominaal € 1,00 naar € 0,20.

De grondslagen (in alfabetische volgorde) en de toelichting (genummerd) maken een integraal onderdeel uit van deze jaarrekening.

5.1.4 Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

In miljoenen euro	2009	2008
Nettoresultaat	-80,2	-153,2
Niet-gerealiseerde resultaten		
Waardeveranderingen van financiële instrumenten aangehouden voor verkoop	481,4	-2.110,0
Overboeking van reële waardeverandering m.b.t. DPF contracten naar voorzieningen	6,5	-8,5
Bijzondere waardeverminderingen uit eigen vermogen	493,3	928,8
Realisatie van herwaarderingen van financiële instrumenten aangehouden voor verkoop	-418,2	-160,2
Valutakoersverschillen	-2,4	2,8
Reële-waardeveranderingen deelnemingen	137,0	-182,7
Verkoop dochterondernemingen	3,2	0,7
Totaal belastingeffect	-61,3	121,1
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	639,4	-1.408,1
Totaal resultaat	559,2	-1.561,3
Toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders van Delta Lloyd NV	506,5	-1.591,3
Belang derden	52,7	30,0
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	559,2	-1.561,3

De grondslagen (in alfabetische volgorde) en de toelichting (genummerd) maken een integraal onderdeel uit van deze jaarrekening.

5.1.5 Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

Geconsolideerd Mutatieoverzicht eigen vermogen

In miljoenen euro	Gewone aandelen	Preferente aandelen	Agioreserve	Herwaarderings reserves	Overige reserves	Ingehouden winsten	Totaal aandelenkapitaal en reserves 1)	Belang derden	Totaal eigen vermogen
Per 1 januari 2008	29,9	77,1	91,8	1.283,5	-	3.353,6	4.836,0	237,4	5.073,4
Effect pensioenaanpassing	-	-	-	-	-	131,4	131,4	-	131,4
Herziene openingsbalans	29,9	77,1	91,8	1.283,5	-	3.485,0	4.967,4	237,4	5.204,9
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-1.430,5	-	-	-1.430,5	22,4	-1.408,1
Resultaat over periode	-	-	-	-	-	-160,8	-160,8	7,6	-153,2
Dividend	-	-	-	-	-	-226,4	-226,4	-	-226,4
Per 31 december 2008	29,9	77,1	91,8	-147,0	-	3.097,8	3.149,7	267,5	3.417,2
Per 1 januari 2009	29,9	77,1	91,8	-147,0	-	3.097,8	3.149,7	267,5	3.417,2
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	613,0	-	17,0	629,9	9,3	639,3
Resultaat over periode	-	-	-	-	-	-123,6	-123,6	43,3	-80,2
Inkoop en intrekking Preferente aandelen B	-	-77,1	-	-	37,1	-	-40,0	-	-40,0
Financiering inkoop Preferente aandelen B met gewone aandelen	0,5	-	39,5	-	-	-	40,0	-	40,0
Warrant uitoefening Fonds NutsOhra	0,2	-	21,5	-	2,7	-	24,4	-	24,4
Warrant uitoefening Aviva	2,5	-	204,5	-	-	-	207,0	-	207,0
Per 31 december 2009	33,1	-	357,4	466,0	39,8	2.991,3	3.887,6	320,1	4.207,7

1) Toekomend aan aandeelhouders Delta Lloyd NV

Het effect van de pensioenaanpassing en wijzigingen in de grondslagen op het eigen vermogen en het resultaat na belasting is nader toegelicht in paragraaf 5.1.1. Winst- en verliesposten niet verwerkt in resultaat (netto) betreft de verdeling over het eigen vermogen van de posten zoals gespecificeerd in paragraaf 5.1.4. De mutatie in de overige reserves in 2009 in dit kader betreft een nagekomen belastingcorrectie inzake de aankoop van Swiss Life Belgium.

De mutaties in 2009 in de gewone aandelen, preferente aandelen en agioreserve zijn veroorzaakt door de herstructurering in het kader van de beursgang van Delta Lloyd NV en worden toegelicht in

paragraaf 5.1.7.21. De tijdens deze herstructurering ingekochte preferente aandelen B (nominaal € 77,1 miljoen) van Aviva voor € 40,0 miljoen heeft geleid tot een rechtstreekse vermogenmutatie van € 37,1 miljoen in de overige reserves. De uitoefening van de warrant op de achtergestelde lening door Aviva heeft eveneens geleid tot een rechtstreekse vermogensmutatie in de overige reserves (€ 2,7 miljoen). De dividenduitkeringen en het dividendbeleid worden nader toegelicht in paragraaf 5.1.7.24 en paragraaf 5.3.1.

De grondslagen (in alfabetische volgorde) en de toelichting (genummerd) maken een integraal onderdeel uit van deze jaarrekening.

5.1.6 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Jaarrekening 2009

Geconsolideerd kasstroomoverzicht per 31 december

In miljoenen euro	2009	2008
Nettoresultaat	-80,2	-153,2
Nettoresultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	72,3	19,0
Nettoresultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-152,5	-172,2
Correcties voor:		
- Belasting	-55,5	-32,1
- Afschrijvingen	21,3	31,9
- Amortisatie	242,5	335,1
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- Immateriële activa	1,5	12,1
- Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	0,4	-
- Financiële beleggingen	493,3	928,8
- Deelnemingen	-	6,5
- Overige leningen en vorderingen inclusief vorderingen uit verzekeringscontracten	9,1	33,7
Resultaat op verkoop vastgoedbeleggingen	-2,2	-0,3
Ongerealiseerde waardemutaties uit financiële beleggingen	-287,1	1.147,4
Aandeel in winst / verlies van deelnemingen	47,1	27,8
Kasstroom uit nettowinst	317,8	2.318,7
Netto toename/afname van immateriële activa betrekking hebbend op verzekerings- en beleggingscontracten	3,2	3,5
Netto toename/afname van overige immateriële activa	-258,2	-82,3
Netto toename/afname van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	53,5	-55,5
Netto toename/afname van vastgoedbeleggingen	-167,0	-236,2
Netto toename/afname van fondsbeleggingen	25,1	-11,6
Netto toename/afname van deelnemingen	-134,9	101,3
Netto toename/afname van schuldbewijzen	-1.522,2	388,5
Netto toename/afname van aandelen	721,1	-3.876,3
Netto toename/afname van overige beleggingen	115,0	261,9
Netto toename/afname van Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-310,3	-133,4
Netto toename/afname van Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	-1.955,2	-621,2
Netto toename/afname van vorderingen uit herverzekeringen	89,1	560,4
Netto toename/afname van overige vorderingen	906,3	378,5
Netto toename/afname van vorderingen en overige financiële vaste activa	-299,9	717,4
Netto toename/afname van geactiveerde rente en vooruitbetalingen	-49,9	-81,6
Netto toename/afname van verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	1.570,1	2.439,0
Netto toename/afname van verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	322,0	1.222,3
Netto toename/afname van pensioenverplichtingen	133,0	98,6
Netto toename/afname van belastingvorderingen en -verplichtingen	62,5	-99,7
Netto toename/afname van leningen o.g. (herwaardering)	80,6	-535,7
Netto toename/afname van overige verplichtingen	-1.402,2	-1.418,4
Netto toename/afname van financiële verplichtingen	1.683,9	778,0
Netto toename/afname van derivaten	-450,1	86,8
Subtotaal	-466,7	2.203,1

Jaarrekening 2009

Geconsolideerd kasstroomoverzicht per 31 december

In miljoenen euro	2009	2008
Subtotaal	-466,7	2.203,1
Betaalde vennootschapsbelasting	-35,9	45,8
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-502,5	2.248,8
Netto kasstroom uit operationele activiteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-499,3	371,6
Totaal	-1.001,8	2.620,4
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Kapitaalstorting	-	-4,2
Aankoop deelnemingen	-145,8	-
Verkoop deelnemingen	-	15,3
Aankoop dochtermaatschappijen, inclusief meegekochte liquide middelen en banksaldi	-	-65,6
Verkoop dochtermaatschappijen, inclusief verkochte liquide middelen en banksaldi	245,6	4,4
Aankoop van zaken en bedrijfsmiddelen	-16,8	-26,3
Ontvangsten uit verkoop onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	3,9	12,7
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	86,9	-63,7
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	0,1
Totaal	86,9	-63,6
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Opname leningen o.g.	1.359,4	520,3
Aflossing leningen o.g.	-1.994,3	-885,6
Dividend betaald aan aandeelhouders	-	-226,4
Dividend betaald aan belang derden	-	-
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-635,0	-591,6
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-16,6
Totaal	-635,0	-608,2
Netto toename/afname in liquide middelen en banksaldi	-1.050,6	1.593,5
Netto toename/afname in liquide middelen en banksaldi van te verkopen bedrijfsactiviteiten	-499,3	355,1
Liquide middelen en banksaldi aan het begin van het jaar	2.551,4	957,9
Netto toename/afname in liquide middelen en banksaldi	-1.050,6	1.593,5
Liquide middelen en banksaldi aan het einde van het jaar	1.500,8	2.551,4
Liquide middelen en banksaldi van te verkopen bedrijfsactiviteiten aan het begin van het jaar	499,3	144,2
Netto toename/afname in liquide middelen en banksaldi van te verkopen bedrijfsactiviteiten	-499,3	355,1
Liquide middelen en banksaldi van te verkopen bedrijfsactiviteiten aan het einde van het jaar	-	499,3
Totaal liquide middelen en banksaldi per 31 december	1.500,8	3.050,7
Liquide middelen en banksaldi Zorgdivisie (3)	-	499,3
Liquide middelen en banksaldi geconsolideerde jaarrekening	1.500,8	2.551,4
Bijkomende toelichting inzake kasstroom uit operationele activiteiten		
Betaalde interest	791,9	855,0
Ontvangen interest	1.763,5	1.841,9
Ontvangen dividend	363,3	486,4

De grondslagen (in alfabetische volgorde) en de toelichting (genummerd) maken een integraal onderdeel uit van deze jaarrekening.

5.1.7 Toelichting op de jaarrekening

5.1.7.1 (1) Wisselkoersen

De activiteiten van Delta Lloyd Groep worden bijna volledig in de eurozone verricht. Er zijn geen activiteiten van betekenis buiten dit gebied.

De totale valutaresultaten in 2009 bedragen € 3,0 miljoen (2008: € -1,5 miljoen).

5.1.7.2 (2) Dochterondernemingen

Informatie over de belangrijkste dochterondernemingen per 31 december 2009 is opgenomen in paragraaf 5.2.1.3.

Op 30 juni 2008, heeft Delta Lloyd Groep de overname van de Belgische verzekeraar Swiss Life Belgium afgerond. Ultimo 2008 heeft Delta Lloyd Groep een voorlopige goodwill bepaald ter waarde van € 59,8 miljoen. De goodwill is de resultante van het verschil tussen de geraamde netto activa waarde van € 82,0 miljoen en het overname bedrag van € 141,9 miljoen (inclusief € 0,2 miljoen transactiekosten). Zoals is aangegeven in de jaarrekening van 2008, kan hierop, na het afronden van de definitieve waardebepaling nog worden afgeweken, indien dit binnen twaalf maanden na het overnamemoment plaatsvindt. Er heeft een de definitieve waardebepaling van de netto activa plaatsgevonden binnen de gestelde termijn middels de 'Purchase Price Allocation' methode. De waarde van de netto activa is definitief vastgesteld op € 10,0 miljoen. Dit leidt tot een verhoging van de voorlopige goodwill bepaling met € 72,0 tot € 131,9 miljoen.

Op 1 januari 2009 zijn, Delta Lloyd Zorgverzekeringen NV, OHRA Zorgverzekeringen NV en OHRA Ziektekostenverzekeringen NV verkocht aan de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars Groep ("CZ"). Deze transactie wordt in paragraaf 5.1.7.3, Beëindigde bedrijfsactiviteiten, uitgewerkt.

Jaarrekening 2009

De overgenomen activa en verplichtingen per 30 juni 2009 bedragen:

In miljoenen euro	30 juni 2009	30 juni 2008 IFRS Delta Lloyd	30 juni 2008 IFRS Swiss Life Belgium
Activa			
Immateriële vaste activa	-	22,1	-
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	23,6	23,6	23,6
Vastgoedbeleggingen	101,9	101,9	92,9
Schuldbewijzen	2.198,6	2.198,6	2.198,6
Aandelen	588,0	588,0	588,0
Leningen	141,2	141,2	141,2
Vorderingen uit herverzekeringen	35,1	35,1	35,1
Vorderingen en overige financiële activa	82,1	125,9	125,9
Overige activa	46,2	25,0	25,0
Liquide middelen	76,3	76,3	76,3
Totaal activa	3.293,0	3.337,6	3.306,5
Verplichtingen			
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	1.964,0	1.955,1	2.071,8
Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	986,8	970,9	1.036,9
Overige voorzieningen	51,7	51,7	51,7
Leningen o.g.	176,9	176,9	176,9
Financiële verplichtingen	28,2	25,6	25,6
Overige verplichtingen	75,4	75,4	75,4
Totaal verplichtingen	3.283,0	3.255,6	3.438,3
Verkregen eigen vermogen	10,0	82,0	
Koopprijs	141,9	141,9	
Goodwill	131,9	59,8	

5.1.7.3 (3) Beëindigde bedrijfsactiviteiten en activa aangehouden voor verkoop

De samenstelling van de activa en verplichtingen geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en van de beëindigde bedrijfsactiviteit per 31 december is als volgt:

Jaarrekening 2009

In miljoenen euro	2009	2008
Activa aangehouden voor verkoop		
Delta Lloyd Groep Zorgverzekeringen	-	1.355,3
Vastgoed Delta Lloyd Bankengroep	-	2,9
Beratungsgesellschaft für Versorgungseinrichtungen GmbH	0,2	-
Portefeuille consumenten kredieten (Nederland)	203,9	-
Totaal	204,1	1.358,2
Verplichtingen inzake activa aangehouden voor verkoop		
Delta Lloyd Groep Zorgverzekeringen	-	1.225,3
Totaal	-	1.225,3

Overdracht zorgverzekeringen

Op 1 januari 2009 zijn, Delta Lloyd Zorgverzekeringen NV, OHRA Zorgverzekeringen NV en OHRA Ziektekostenverzekeringen NV verkocht aan de Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars Groep ("CZ"). Deze rechtspersonen worden op dit moment door CZ beheerd. Het resultaat van deze transactie bedroeg € 34,7 miljoen voor belasting op 1 januari 2009.

Per 1 januari verzorgt CZ de volgende activiteiten: inkoop van gezondheidszorg, verwerken van de polissen en het afhandelen van de ziektekostendeclaraties. Delta Lloyd Groep blijft verantwoordelijk voor de marketing en distributie van de ziektekosten verzekeringscontracten onder de merknamen van 'Delta Lloyd' en 'OHRA'.

Tot 1 januari 2009 was Delta Lloyd Groep drager van het verzekeringsrisico op de zorgactiviteiten. De uitloop van de jaren tot en met 2008 blijft voor rekening en risico van Delta Lloyd Groep.

Jaarrekening 2009

De verkochte activa en verplichtingen per 1 januari 2009

In miljoenen euro	1 januari 2009
Activa	
Schuldbewijzen	347,0
Aandelen	62,4
Liquide middelen	499,3
Overige activa	566,5
Totaal activa	1.475,2
Verplichtingen	
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	733,2
Voorzieningen voor overige verplichtingen	7,6
Financiële verplichtingen	32,4
Overige verplichtingen	484,0
Totaal verplichtingen	1.257,2
Verkochte activa	218,0
Ontvangen kasgelden	245,6
Definitieve afrekening eindbalans DLGZ	7,1
Verkoopresultaat	34,7
Resultaat na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten in 2009	
Baten uit Run-off DLGZ	60,9
Lasten uit Run-off DLGZ	-10,5
Belastingen DLGZ	-12,8
Run-off resultaat DLGZ in 2009	37,5
Totaal resultaat na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten in 2009	72,3

Verkorte winst- en verliesrekening Delta Lloyd Groep Zorgverzekeringen (DLGZ)

In miljoenen euro	2009	2008
Totale baten	-	1.585,7
Totale lasten	-	1.558,6
Resultaat voor belastingen	-	27,0
Belastingen	-	8,0
Nettoresultaat	-	19,0

Activa aangehouden voor verkoop

In 2009, is de Duitse rechtspersoon, Beratungsgesellschaft für Versorgungseinrichtungen GmbH, ter waarde van € 0,2 miljoen geclassificeerd als aangehouden voor verkoop. Daarnaast is er door Delta Lloyd Groep besloten om de door Delta Lloyd Bank Nederland verstrekte consumptieve kredieten af te stoten. De totale waarde van deze leningen bedraagt € 203,9 miljoen.

In 2009 is de uiteindelijke verkoop van het Delta Lloyd Bank gebouw in Antwerpen ter waarde van € 2,9 miljoen afgerond. De hiermee behaalde boekwinst bedraagt € 1,7 miljoen.

5.1.7.4 (4) Informatie per segment**(a) Activiteitsegmenten**

De activiteitsegmenten zijn vastgesteld op basis van de rapportages die gebruikt worden door de Raad van Bestuur ten behoeve van het nemen van strategische beslissingen. De hoofdactiviteit van Delta Lloyd Groep is financiële dienstverlening, waarbij voor de verslaglegging de volgende segmenten worden onderscheiden: Leven, Schade, Bank, Fund Management en Overige. Er zijn geen activiteitsegmenten samengevoegd om te komen tot deze activiteitsegmenten voor rapportagedoeleinden.

Leven

Het Levenbedrijf omvat levensverzekerings-, spaar-, pensioen- en lijfrenteproducten die worden aangegaan door de levensverzekeringsdochters. Tot dit segment behoort ook het beheer van pensioenfondsen en het aandeel in levensverzekeringsactiviteiten en daaraan gerelateerde financiële dienstverlening. De belangrijkste inkomstenbronnen van dit activiteitsegment zijn premie- en beleggingsopbrengsten.

Schade

Het Schadebedrijf levert motorrijtuigen, inboedel- en opstal-, arbeidsongeschiktheids- en aansprakelijkheidsverzekeringen aan particulieren en bedrijven. De aansprakelijkheidsverzekeringen betreffen onder meer werkgevers- en beroepsaansprakelijkheid. De belangrijkste inkomstenbronnen van dit activiteitsegment zijn premie- en beleggingsopbrengsten.

Bank

In de Delta Lloyd Bankengroep zijn de bancaire en hypotheekactiviteiten van Delta Lloyd Groep binnen Nederland, België en Duitsland ondergebracht. De belangrijkste inkomstenbronnen van dit segment zijn rentebaten en provisies.

Fund Management

Het segment Fund Management belegt vermogen van aandeelhouders en polishouders, verleent vermogensbeheerdiensten in het kader van mandaten van pensioenfondsen en beheert een reeks beleggingsproducten voor particuliere beleggers, waaronder beleggingsfondsen en unit trusts.

Overige

Alle bedrijfsactiviteiten waarover niet afzonderlijk wordt gerapporteerd, vallen onder de categorie 'Overige'. Binnen dit segment vallen de hypotheekactiviteiten van Delta Lloyd Groep die geen verband houden met de activiteiten van de segmenten Leven en Bank. De hypotheeklen die zijn opgenomen onder het segment Leven, maken deel uit van de beleggingsportefeuilles van de levensverzekeringsbedrijven. Ook de zorglabel-activiteiten vallen in de categorie 'Overige'. Overheadkosten, zoals de financiering van Delta Lloyd Groep, kosten van stafafdelingen en andere activiteiten die niet gerelateerd zijn aan de kernsegmenten en de resultaten van de uitloop van de zorgverzekeringsactiviteiten zijn ook gerubriceerd als 'Overige'.

De kolom 'Eliminaties' betreft de intercompany eliminaties tussen de activiteitsegmenten en eliminaties ten behoeve voor groepsdoeleinden.

(b) Waarderingsgrondslagen

De waarderingsgrondslagen voor de segmenten zijn dezelfde als de hiervoor beschreven grondslagen, tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven. Transacties tussen activiteitsegmenten geschieden tegen normale commerciële voorwaarden en zijn marktconform.

De performance per segment wordt beoordeeld aan de hand van een winst- of verliesmaatstaf die in bepaalde opzichten anders wordt bepaald dan de winst of het verlies in de geconsolideerde jaarrekening. De Raad van Bestuur beoordeelt de performance van de activiteitsegmenten op basis van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden.

Het door Delta Lloyd Groep gepresenteerde operationeel resultaat na belastingen en belang derden is een niet-GAAP maatstaf en is geen maatstaf voor de financiële resultaten volgens IFRS. Delta Lloyd Groep presenteert het operationeel resultaat na belastingen en belang derden omdat dit minder beïnvloed wordt door externe marktinvoeden op korte termijn dan het resultaat volgens IFRS en daardoor volgens het management een beter uitgangspunt vormt voor het beoordelen van de ontwikkeling van de operationele performance van Delta Lloyd Groep in de loop der tijd. Een belangrijk aspect van de berekening van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden is dat dit het genormaliseerde langetermijnresultaat van de beleggingsportefeuille van Delta Lloyd Groep

vertegenwoordigt, doordat in plaats van het actuele beleggingsresultaat volgens IFRS, dat gevoelig is voor volatiliteit op korte termijn, de langetermijn beleggingsopbrengsten worden gebruikt.

Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden dient niet op zichzelf te worden beschouwd als een alternatief voor het resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten of andere cijfers die in de jaarrekening van Delta Lloyd Groep worden gepresenteerd als indicatoren voor de financiële performance. Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden dat wordt gepresenteerd door Delta Lloyd Groep is, doordat het niet is vastgesteld volgens IFRS, mogelijk niet vergelijkbaar met andere gelijknamige performancemaatstaven van andere ondernemingen.

Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden van Delta Lloyd Groep bestaat uit de volgende elementen:

- het *feitelijke technisch resultaat van de levensverzekeringsactiviteiten*, dat bestaat uit de marges die worden verdiend op sterfte, arbeidsongeschiktheid, verval en kosten;
- het *feitelijke technisch resultaat van de schadeverzekeringsactiviteiten*, dat bestaat uit de som van alle posten die deel uitmaken van de combined ratio;
- het *feitelijke technisch resultaat van de bankactiviteiten*, dat bestaat uit rentebaten, ontvangen vergoedingen en overige baten minus operationele kosten;
- de *resultaten van de segmenten fund management en overige*, gecorrigeerd voor de invloed van economische verschillen op de waarde van belegd vermogen;
- de *lange termijn beleggingsopbrengsten*, worden bepaald op basis van de referentierente (10-jaars collateralised AAA bond curve) en het gemiddelde eigen vermogen plus de risicomarges die worden verdiend op de aandelen- en vastgoedportefeuille voor eigen rekening en risico (3,5% voor aandelen, 2,0% voor vastgoedbeleggingen);
- het *extra beleggingsrendement op lange termijn op het kapitaal van levenpolishouders*, dat bestaat uit een marge van 20 basispunten op de gemiddelde activa die dienen als dekking voor niet unit-linked levensverzekeringsverplichtingen;
- het *extra beleggingsrendement op lange termijn op het kapitaal van schadepolishouders*, dat wordt bepaald op basis van de referentierente (10-jaars collateralised AAA bond curve) voor het gemiddelde vermogen dat dient als zekerheid voor technische verplichtingen;
- *correcties ten behoeve van het elimineren van niet-operationele posten* die zijn toe te schrijven aan eenmalige omstandigheden of, naar de mening van het management, op enige andere wijze niet voortkomen uit de permanente bedrijfsactiviteiten van Delta Lloyd Groep.

De gepresenteerde cijfers voor het operationeel resultaat na belastingen en belang derden zijn berekend door (i) het feitelijke bedrag dat wordt vertegenwoordigd door het belang derden voor de betreffende periode en (ii) een indicatief bedrag aan belastingen op basis van een tarief van 25,5% in mindering te brengen op het operationeel resultaat voor belastingen en belang derden. Het voor dit doel gehanteerde belastingtarief is het wettelijke tarief voor de vennootschapsbelasting in Nederland.

Zoals toegelicht in paragraaf 5.1.7.3, zijn de zorgverzekeringsactiviteiten, met uitzondering van de verkoopkanalen Delta Lloyd en OHRA, per 1 januari 2009 verkocht aan CZ. Hierdoor vormen de zorgverzekeringsactiviteiten met ingang van die datum voor Delta Lloyd Groep niet langer een

Jaarrekening 2009

segment waarover afzonderlijk wordt gerapporteerd. In de informatie per segment voor 2009 zijn de vergelijkende cijfers voor 2008 gecorrigeerd voor de verkoop van deze activiteiten per 1 januari 2009. De gepresenteerde informatie per segment heeft betrekking op voortgezette bedrijfsactiviteiten. In tegenstelling tot IFRS wordt ten behoeve van de bepaling van het operationeel resultaat na belastingen en belang derden de run-off resultaten in aanmerking genomen.

(c) Informatie per segment verstrekt aan de Raad van Bestuur

De informatie per segment voor de segmenten waarover afzonderlijk werd gerapporteerd aan de Raad van Bestuur voor het jaar eindigend per 31 december 2009, luidt als volgt:

Baten en resultaat in het boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Eliminaties	Totaal 2009
Baten							
Bruto geboekte premies	3.641,8	1.422,9	-	-	-	-	5.064,7
Netto verdiende premies	3.591,5	1.321,4	-	-	-	-	4.912,9
Rentebaten	1.084,5	79,9	403,9	0,2	392,5	-147,0	1.814,0
Provisiebaten en ontvangen vergoedingen	-10,7	18,9	57,6	110,2	63,2	-47,6	191,6
Totaal opbrengst uit beleggingen en overige activiteiten (excl. rentebaten)	1.089,6	47,5	13,2	-0,1	71,1	-26,1	1.195,2
Totaal baten	5.754,9	1.467,6	474,7	110,4	526,9	-220,8	8.113,6
Totaal intercompany baten	125,1	61,0	210,9	16,8	488,4	-	902,2
Baten van externe klanten	5.629,7	1.406,5	263,9	93,6	38,5	-220,8	7.211,4
Resultaat na belastingen en belang derden	-119,1	111,0	9,8	21,7	-122,8	-24,2	-123,6
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	242,5	88,5	16,7	26,5	-8,6	-	365,6

Overige posten per segment begrepen in de winst- en verliesrekening in het boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Eliminaties	Totaal 2009
Afschrijving van immateriële vaste activa	9,1	11,8	2,4	-	5,6	-	28,9
Afschrijving op onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	5,8	0,0	6,5	0,7	8,3	-	21,3
Bijzondere waardeverminderingen goodwill, AVIF en overige immateriële vaste activa	-	-	-	-	1,5	-	1,5
Bijzondere waardevermindering van vorderingen	4,1	8,8	-	-	0,3	-	13,2
Teruggenomen bijzondere waardevermindering van vorderingen	-3,2	-7,3	-	-	-2,2	-	-12,7
Aandeel in winst / verlies na belastingen van deelnemingen	-77,5	-9,3	-	-0,0	-7,6	47,2	-47,1
Financieringslasten	161,0	13,2	281,2	0,0	469,2	-147,3	777,3
Belastingen	-13,7	25,8	-3,0	7,7	-72,4	-	-55,5

Jaarrekening 2009

Zie paragraaf 5.1.7.10 en 11 voor informatie over de bijzondere waardevermindering van immateriële activa met € 1,5 miljoen in 2009 binnen het activiteitsegment Overige, in verband met goodwill (€ 1,2 miljoen) en software (€ 0,3 miljoen).

Balans per segment per einde boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Eliminaties	Totaal 2009
Activa							
Immateriële activa	95,4	49,1	5,1	-	329,4	-	479,0
Beleggingen in deelnemingen	782,4	81,9	3,1	0,1	56,4	-496,8	427,0
Financiële beleggingen	40.113,1	2.351,7	8.821,2	-	8.080,1	-2.538,0	56.828,2
Vorderingen uit herverzekeringen	424,7	208,3	-	-	-	-	632,9
Overige activa	5.548,2	464,7	567,3	61,5	1.889,4	-918,4	7.612,9
Totaal activa	46.963,9	3.155,7	9.396,7	61,6	10.355,3	-3.953,3	65.980,0
Totaal eigen vermogen	3.731,9	718,3	355,9	42,4	-143,9	-496,8	4.207,7
Verplichtingen							
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	33.278,5	2.038,3	-	-	-	-	35.316,8
Leningen o.g.	1.250,8	100,0	1.613,8	-	5.986,7	-604,8	8.346,6
Overige verplichtingen	8.702,7	299,1	7.427,0	19,2	4.512,5	-2.851,7	18.108,9
Totaal verplichtingen	43.232,0	2.437,3	9.040,8	19,2	10.499,2	-3.456,5	61.772,2
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	46.963,9	3.155,7	9.396,7	61,6	10.355,3	-3.953,3	65.980,0
Investerings							
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	1,6	-	3,4	0,3	11,5	-	16,8
Immateriële activa	6,0	1,9	1,5	-	0,4	-	9,8
Totaal investeringen	7,6	1,9	5,0	0,3	11,9	-	26,7

De informatie per segment voor de segmenten waarover afzonderlijk werd gerapporteerd aan de Raad van Bestuur voor het jaar eindigend per 31 december 2008, luidt als volgt:

Jaarrekening 2009

Baten en resultaat in het vorig boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Eliminaties	Totaal 2008
Baten							
Bruto geboekte premies	4.533,1	1.377,9	-	-	-	0,2	5.911,2
Netto verdiende premies	4.506,5	1.260,0	-	-	-	0,2	5.766,7
Rentebaten	1.062,6	77,0	437,8	-2,5	448,4	-154,4	1.868,8
Provisiebaten en ontvangen vergoedingen	168,5	19,6	61,9	107,8	68,9	-60,5	366,2
Totaal opbrengst uit beleggingen en overige activiteiten (excl. rentebaten)	-749,8	-91,9	-127,8	0,2	37,0	66,2	-866,1
Totaal baten	4.987,8	1.264,8	371,9	105,5	554,3	-148,5	7.135,6
Totaal intercompany baten	255,4	46,1	262,3	20,1	453,6	-	1.037,4
Baten van externe klanten	4.732,5	1.218,6	109,6	85,3	100,7	-148,5	6.098,2
Resultaat na belastingen en belang derden	25,4	13,4	-114,4	9,7	-162,4	67,5	-160,8
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	187,2	112,3	-7,3	16,0	-0,1	-	308,1

Overige posten per segment begrepen in de winst- en verliesrekening in het vorig boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Eliminaties	Totaal 2008
Afschrijving van immateriële vaste activa	13,9	11,4	2,6	-	1,1	-	29,0
Afschrijving op onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	16,3	0,4	6,9	0,7	7,6	-	31,9
Bijzondere waardeverminderingen goodwill, AVIF en overige immateriële vaste activa	7,9	-	-	-	4,1	-	12,1
Bijzondere waardevermindering van vorderingen	1,9	5,8	-	-	5,7	-	13,4
Teruggenomen bijzondere waardevermindering van vorderingen	-4,1	-3,7	-	-	-2,5	-	-10,3
Aandeel in winst / verlies na belastingen van deelnemingen	-9,0	5,7	-	-	4,3	-28,8	-27,8
Financieringslasten	183,6	3,6	337,5	0,0	500,6	-151,9	873,5
Belastingen	124,1	11,0	-48,3	2,9	-121,7	0,0	-32,1

Zie paragraaf 5.1.7.10 en 11 voor informatie over de bijzondere waardevermindering van immateriële activa met € 12,1 miljoen in 2008 binnen het activiteitsegment Leven en Overige, in verband met goodwill (€ 4,1 miljoen), AVIF (€ 2,1 miljoen) en software (€ 5,8 miljoen).

Jaarrekening 2009

Balans per segment per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Bank	Fund Management	Overige	Eliminaties	Totaal 2008
Activa							
Immateriële activa	98,1	59,0	6,0	-	336,9	-	500,0
Beleggingen in deelnemingen	483,4	75,0	0,7	0,1	34,2	-399,9	193,6
Financiële beleggingen	37.627,1	2.231,7	7.912,0	-	7.031,8	-2.608,5	52.194,1
Vorderingen uit herverzekeringen	481,8	240,3	-	-	-	-	722,0
Overige activa	6.802,8	571,4	470,6	67,4	1.554,8	-1.229,2	8.237,8
Totaal activa	45.493,2	3.177,3	8.389,3	67,5	8.957,7	-4.237,6	61.847,5
Totaal eigen vermogen	3.173,1	628,6	254,6	50,1	-507,2	-399,9	3.199,3
Verplichtingen							
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	31.676,4	2.070,3	-	-	-	-	33.746,7
Leningen o.g.	1.526,6	90,0	2.596,0	-	7.468,1	-2.779,6	8.901,2
Overige verplichtingen	9.117,2	388,4	5.538,7	17,4	1.996,8	-1.058,2	16.000,3
Totaal verplichtingen	42.320,2	2.548,7	8.134,8	17,4	9.464,9	-3.837,7	58.648,2
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	45.493,2	3.177,3	8.389,3	67,5	8.957,7	-4.237,6	61.847,5
Investerings							
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	9,9	0,3	6,5	0,1	9,4	-	26,3
Immateriële activa	9,9	-	2,8	-	1,5	-	14,2
Totaal investeringen	19,8	0,3	9,3	0,1	10,9	-	40,4

(d) Aansluiting met de geconsolideerde jaarrekening

Het operationeel resultaat na belastingen en belang derden is als volgt met het resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten aangesloten:

In miljoenen euro	2009	2008
Operationeel resultaat na belastingen en belang derden	365,6	308,1
Belastingen	-125,1	-116,0
Belang derden	-50,3	-30,7
Operationeel resultaat voor belastingen en belang derden	541,0	454,7
Lange termijn beleggingopbrengsten	-483,1	-551,7
Actuele beleggingsopbrengsten	-255,4	475,3
Reële waardeveranderingen verplichtingen	187,4	-367,5
Niet-operationele posten	-159,9	-215,1
Operationeel resultaat voor belastingen en belang derden van beëindigde bedrijfsactiviteiten	-38,0	-
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-208,0	-204,3

De segmenten waarover afzonderlijk wordt gerapporteerd, zijn als volgt aangesloten met de totale activa:

Jaarrekening 2009

Aansluiting totaal activa

In miljoenen euro	2009	2008
Totaal activa activiteitsegmenten	65.980,0	61.847,5
Activa aangehouden voor verkoop	-	1.355,3
Totaal activa	65.980,0	63.202,8

De segmenten waarover afzonderlijk wordt gerapporteerd, zijn als volgt aangesloten met het totaal eigen vermogen en verplichtingen:

Aansluiting totaal eigen vermogen en verplichtingen

In miljoenen euro	2009	2008
Totaal eigen vermogen en verplichtingen activiteitsegmenten	65.980,0	61.847,5
Verplichtingen inzake activa aangehouden voor verkoop	-	1.225,3
Eigen vermogen van te verkopen bedrijfsactiviteiten	-	218,0
Correctie groepseliminaties van te verkopen bedrijfsactiviteiten	-	-88,0
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	65.980,0	63.202,8

(e) Groepsbrede informatie

Geografische gebieden

Delta Lloyd Groep is voornamelijk actief in drie geografische gebieden: Nederland, België en Duitsland. De opbrengst per gebied verschilt niet materieel van de opbrengst per regio van oorsprong, aangezien de meeste risico's zich voordoen in de landen waar de contracten zijn afgesloten.

Bruto geboekte premies in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Nederland	3.812,2	4.934,9
België	673,5	529,0
Duitsland	578,9	447,3
Totaal	5.064,7	5.911,2

Provisiebat en ontvangen vergoedingen in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Nederland	160,0	227,4
België	-2,5	96,2
Duitsland	34,1	42,6
Totaal	191,6	366,2

Jaarrekening 2009

Rentebaten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Nederland	1.239,6	1.397,0
België	430,8	313,0
Duitsland	143,5	158,8
Totaal	1.814,0	1.868,8

Activa per geografische gebied per einde boekjaar

In miljoenen euro	Nederland 2009	Nederland 2008	België 2009	België 2008	Duitsland 2009	Duitsland 2008
Goodwill	331,3	332,9	-	-	-	-
AVIF en overige immateriële vaste activa	141,4	160,3	5,1	4,9	1,2	1,9
Geactiveerde acquisitiekosten	178,8	180,6	25,6	13,3	18,5	13,2
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	101,8	155,0	60,5	64,2	40,4	43,5
Vastgoedbeleggingen	1.731,4	1.699,9	107,3	120,3	618,4	546,3
Deelnemingen	424,7	193,6	-	-	2,3	-

Belangrijke klanten

Een bedrag van ongeveer € 211,0 miljoen (2008: € 565,0 miljoen) aan baten is afkomstig van één externe klant. Deze baten zijn toerekenbaar aan het segment Leven.

5.1.7.5 (5) Specificatie van baten

Jaarrekening 2009

Specificatie van baten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Verdiende premies		
Leven	3.641,8	4.533,1
Schade	1.422,9	1.378,1
Bruto geboekte premies	5.064,7	5.911,2
Premies afgedragen aan herverzekeraar		
Leven	-50,3	-26,6
Schade	-109,0	-93,0
Geboekte premies eigen rekening	4.905,4	5.791,6
Bruto mutatie in voorziening niet-verdiende premies	5,9	-11,7
Aandeel herverzekeraars in mutatie niet-verdiende premies	1,6	-13,2
Netto mutatie in voorziening niet-verdiende premies	7,5	-24,9
Netto verdiende premies	4.912,9	5.766,7
Opbrengst uit beleggingen		
Rentebaten	1.814,0	1.868,8
Netto huuropbrengsten	129,8	124,0
Dividend	363,3	487,0
Waardemutaties uit beleggingen aangehouden voor handelsdoeleinden	43,3	-39,9
Waardemutaties uit beleggingen niet aangehouden voor handelsdoeleinden	1.877,0	-2.018,9
Gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen geassocieerd als voor verkoop beschikbaar	-75,1	-768,7
Resultaat uit leningen en vorderingen	13,3	-25,2
Resultaat uit derivaten	-848,2	895,5
Overige opbrengsten uit beleggingen	-71,9	-33,5
Aandeel in winst / verlies na belastingen van deelnemingen	-47,1	-27,8
Totaal opbrengst uit beleggingen	3.198,4	461,5
Provisiebaten en ontvangen vergoedingen		
Vergoedingen uit beleggingscontracten	1,4	9,6
Vergoedingen uit fondsbeheer	110,3	104,5
Andere vergoedingen	10,8	193,2
Opbrengsten uit hoofde van herverzekeringspremie	18,8	14,7
Overige commissie	50,3	44,2
Totaal provisiebaten en ontvangen vergoedingen	191,6	366,2
Resultaat op verkoop van dochterondernemingen	-	13,1
Overige operationele baten	-252,9	501,1
Totaal baten	8.050,0	7.108,6

In de overige derivaten over het jaar 2008 is een bedrag van € 161,4 miljoen gereclassificeerd tussen waardemutaties uit beleggingen niet aangehouden voor handelsdoeleinden en resultaat uit derivaten als gevolg van een verbeterd inzicht in de allocatie van de resultaten van derivaten.

Het resultaat uit derivaten over 2009 ten opzichte van 2008 is sterk beïnvloed door de ongerealiseerde waardemutaties over beide jaren (2009 € -1.328,6 miljoen en 2008 € 599,5 miljoen).

De overige operationele baten betreffen met name de herwaardering van de door de Arena en DARTS maatschappijen uitgegeven leningen ter financiering van de gesecuritiseerde hypothecaire leningen.

Jaarrekening 2009

Bruto geboekte premies Leven in het boekjaar

In miljoenen euro	Verzekeringscontracten individueel	Verzekerings contracten collectief	Beleggings contracten individueel	Beleggings contracten collectief	Totaal
Koopsompolissen	639,5	833,6	344,5	39,4	1.857,1
Annuïteiten	1.050,0	612,3	38,3	42,5	1.743,1
Herverzekering	40,7	0,9	-	-	41,6
Totaal	1.730,2	1.446,8	382,8	82,0	3.641,8

Bruto geboekte premies Leven in het vorig boekjaar

In miljoenen euro	Verzekeringscontracten individueel	Verzekerings contracten collectief	Beleggings contracten individueel	Beleggings contracten collectief	Totaal
Koopsompolissen	743,8	1.852,4	191,1	29,9	2.817,3
Annuïteiten	1.055,8	517,1	22,2	36,8	1.631,9
Herverzekering	76,4	7,5	-	-	83,9
Totaal	1.876,1	2.377,0	213,3	66,7	4.533,1

Het resultaat op uitgaande herverzekering in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Leven	11,7	11,0
Schade	104,7	58,5
Totaal	116,4	69,4

De afsluitprovisie voor herverzekeringscontracten wordt verantwoord onder opbrengst uit hoofde van herverzekeringen en is derhalve niet meegenomen in bovenstaande opstelling.

Jaarrekening 2009

Rentebaten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Schuldbewijzen beschikbaar voor verkoop	108,6	117,1
Schuldbewijzen aangehouden voor handelsdoeleinden	4,2	8,7
Schuldbewijzen niet aangehouden voor handelsdoeleinden	631,5	572,6
Totaal schuldbewijzen	744,3	698,4
Totaal hypothecaire leningen	585,6	596,2
Deposito's	17,3	10,5
Leningen op schuldbekentenis	164,5	139,2
Leningen aan banken	28,4	70,3
Leningen en voorschotten aan klanten	101,2	99,9
Liquide middelen	37,6	65,2
Overige	135,0	189,1
Overige rentebaten	484,1	574,2
Totaal rentebaten	1.814,0	1.868,8

Voor financiële activa niet geassocieerd als tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening zijn de rentebaten tot een bedrag van € 768,3 miljoen (2008: 883,4 miljoen) berekend op basis van effectieve-rentemethode.

In de rentebaten zijn tevens opgenomen de lopende, maar nog niet ontvangen, rente op leningen waarop bijzondere waardevermindering is toegepast van € 0,3 miljoen (2008: € 0,5 miljoen).

Resultaat uit derivaten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Mutatie in reële waarde van het afdekkingsinstrument	-	-82,6
Mutatie van de reële waarde van de afgedekte posities	2,9	81,4
Amortisatie van de reële waarde van de afgedekte posities	-10,3	-0,7
Mutatie in reële waarde van derivaten aangehouden voor fair value hedge accounting	-7,4	-1,9
Overige derivaten	-840,8	897,4
Totaal resultaat uit derivaten	-848,2	895,5

5.1.7.6 (6) Specificatie van lasten

Jaarrekening 2009

Specificatie van lasten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Uitbetaalde claims en uitkeringen		
Leven	3.236,4	3.434,7
Schade	860,8	764,6
Totaal uitbetaalde claims en uitkeringen	4.097,2	4.199,3
Op herverzekeraars verhaalde claims		
Leven	-88,9	-606,0
Schade	-36,3	-36,0
Totaal op herverzekeraars verhaalde claims	-125,2	-642,1
Netto uitbetaalde claims en uitkeringen	3.972,0	3.557,3
Wijziging in verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten, na herverzekering		
Mutatie in verzekeringsverplichtingen	1.822,9	434,6
Mutatie in aandeel herverzekeraars in voorzieningen voor verzekeringsverplichtingen	83,9	578,7
Totale wijziging in verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten, na herverzekering	1.906,8	1.013,4
Winstdelingen en kortingen	47,3	84,4
Kosten voor de verwerving van verzekerings- en beleggingscontracten	625,1	714,7
Kosten voor de verwerving van overige contracten	28,3	41,2
Financieringslasten		
Verschuldigd aan kredietinstellingen	486,8	723,5
Obligatieleningen	26,0	19,0
Achtergestelde leningen	69,6	28,4
Obligatieleningen t.b.v. gesecuritiseerde hypothecaire leningen	194,9	102,6
Totaal financieringslasten	777,3	873,5
Overige operationele lasten		
Personeelskosten en overige personeelgerelateerde kosten	739,4	715,0
Afschrijving van immateriële vaste activa	28,9	29,0
Afschrijving op onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	21,3	31,9
Operationele lasten	350,7	557,9
Resultaat op desinvesteringen	-2,2	-0,3
Bijzondere waardeverminderingen goodwill, AVIF en overige immateriële vaste activa	1,5	12,1
Bijzondere waardevermindering onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	0,4	-
Bijzondere waardevermindering van vorderingen	13,2	13,4
Teruggenomen bijzondere waardevermindering van vorderingen	-12,7	-10,3
Overige lasten	10,6	16,8
Valutakoersverschillen	-0,1	-0,4
Toerekening aan kosten voor de verwerving van verzekerings- en beleggingscontracten	-249,7	-336,5
Totaal overige operationele lasten	901,2	1.028,5
Totaal lasten	8.258,0	7.313,0

Kosten in het kader van operationele lease-overeenkomsten, verantwoord als onderdeel van de kosten bedragen € 39,8 miljoen (2008: € 30,6 miljoen). In dit bedrag zijn geen voorwaardelijke huursommen of baten uit onderhuur begrepen.

Jaarrekening 2009

5.1.7.7 (7) Medewerkers

Aantal medewerkers (op fulltimebasis) per einde boekjaar

Aantal in FTEs	2009	2008
Vaste medewerkers	6.296,7	6.403,7
Tijdelijke medewerkers	623,7	913,6
Vaste medewerkers bij beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	270,4
Tijdelijke medewerkers bij beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	165,6
Totaal	6.920,4	7.753,3

De afname van de vaste en tijdelijke medewerkers is het gevolg van een kostenreductieprogramma.

Personeelskosten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Salarissen	328,0	314,1
Externe medewerkers	89,4	136,7
Sociale lasten	57,7	52,5
Pensioenlasten 1)	146,0	75,1
Winstdelingen en resultaatafhankelijke bonus	41,6	-11,8
Ontslagvergoedingen	9,5	6,5
Overige personeelskosten	67,2	141,9
Totaal	739,4	715,0

1) zie paragraaf 31

De personeelskosten zijn ten laste gebracht van:

In miljoenen euro	2009	2008
Kosten voor de verwerving van verzekerings- en beleggingscontracten	120,4	94,6
Overige operationele lasten	619,0	620,3
Totaal	739,4	715,0

Van de overige personeelskosten heeft € 40,6 miljoen betrekking op reiskosten, vakantiegeld en trainings- en opleidingskosten (2008: € 39,3 miljoen).

Met betrekking tot de phantom optieregeling, zoals hierna beschreven wordt, is een bedrag van € 28,8 miljoen ten laste van het resultaat gebracht (2008: bate € 17,0 miljoen) onder winstdelingen en resultaatafhankelijke bonus.

Op aandelen gebaseerde en performance-gerelateerde beloningsregelingen

Volgens de bepalingen en voorwaarden van de Delta Lloyd phantom optieregeling (de ‘Regeling’), heeft Delta Lloyd Groep jaarlijks phantom opties (de ‘opties’) toegekend aan leden van de Raad van Bestuur en bepaalde (senior) managers. De toegekende opties hebben een looptijd van acht jaar gerekend vanaf de datum van toekenning en worden drie jaar na de datum van toekenning uitoefenbaar en onvoorwaardelijk (het moment van ‘vesting’). De opties worden alleen onvoorwaardelijk als wordt voldaan aan de bij toekenning vastgestelde prestatiecriteria. Volgens de voorwaarden worden de opties alleen onvoorwaardelijk als de deelnemer op de vestingdatum in dienst is bij Delta Lloyd Groep. Als het dienstverband van de medewerker eindigt vervalt de optie onmiddellijk, behalve in situaties waarin de medewerker wordt beschouwd als een ‘goede vertrekkende’ (bijvoorbeeld als gevolg (vervroegde) pensionering, arbeidsongeschiktheid, overlijden of doordat de entiteit waar de deelnemer in dienst is, niet langer deel uitmaakt van Delta Lloyd Groep) blijven de opties bestaan. Deze opties worden uitoefenbaar op de oorspronkelijke vestingdatum en blijven vervolgens uitoefenbaar gedurende een periode van één jaar.

De prestatiecriteria die zijn verbonden aan de opties per de datum van toekenning, zijn gerelateerd aan de performance van Delta Lloyd Groep in vergelijking met die van een vooraf bepaalde groep van vergelijkbare bedrijven. Daarbij wordt uitgegaan van de verbetering van de embedded value gedurende de prestatieperiode van drie jaar die samenvalt met de van toepassing zijnde vestingperiode.

De onderliggende waarde van de opties die door medewerkers kan worden gerealiseerd door het uitoefenen van de opties, is gebaseerd op de toename van de embedded value van Delta Lloyd Groep zoals bepaald op het moment van toekenning. Bij de uitoefening van de opties zijn de medewerkers gerechtigd tot het ontvangen van de aan de toename van de embedded value gerelateerde waardevermeerdering die tot stand is gekomen na de datum van toekenning. De waardevermeerdering ontvangt de deelnemer in contanten.

Er is een bovengrens vastgesteld voor de feitelijke uitkering die kan worden gerealiseerd op de datum van uitoefening. Deze bovengrens is gebaseerd op een percentage van het jaarsalaris van de betreffende medewerker. Het feitelijke percentage is gebaseerd op de positie van de medewerker, zoals weergegeven in het onderstaande overzicht.

Bovengrens uitkering

Functie	Bovengrens uitkering (als % van het jaarsalaris)
Voorzitter Raad van Bestuur	200%
Overige leden Raad van Bestuur	160%
Overige senior managers	70-110%

In verband met de beursgang per 3 november 2009 heeft de Raad van Commissarissen van Delta

Jaarrekening 2009

Lloyd Groep besloten tot aanpassing van de bepalingen en voorwaarden van de Regeling. Als gevolg hiervan zullen de bestaande prestatiecriteria die zijn verbonden aan de uitstaande opties vervallen en is het vestingpercentage voor de opties die in 2007, 2008 en 2009 zijn toegekend gefixeerd op 75%. Voor de opties die zijn toegekend in 2006 en die op 1 januari 2009 onvoorwaardelijk zijn geworden, is het vestingpercentage vastgesteld op 62,5%, op basis van de feitelijke ontwikkeling van de embedded value van Delta Lloyd Groep ten opzichte van de peergroup. Bovendien is per datum van de beursgang de onderliggende waarde van alle uitstaande opties volgens een waardeneutrale methodiek omgerekend van de embedded value van de aandelenkoers naar de koers van de aandelen Delta Lloyd NV. Hierdoor is de onderliggende waarde van de opties direct voorafgaand aan en na de beursgang gelijk gebleven, en is de beurskoers van Delta Lloyd Groep de uitoefenwaarde van de opties.

Alle overige bepalingen en voorwaarden voor de opties zullen ongewijzigd blijven. De opties kunnen dus pas drie jaar na de oorspronkelijke datum van toekenning worden uitgeoefend en de medewerkers blijven alleen recht houden op de uitkering van een bedrag in contanten voor elke uitgeoefende optie.

Tot 3 november 2009 wordt de Regeling op grond van IAS 19 verantwoord als overige lange termijn personeelsbeloningen. Met ingang van de datum waarop de aanpassing van kracht wordt, dat wil zeggen 3 november 2009, wordt de Regeling volgens IFRS 2 verantwoord als een in contanten af te wikkelen, op aandelen gebaseerde betaling.

De reële waarde van de verplichting en te verantwoorden kosten wordt per 31 december 2009 bepaald volgens het 'binomial tree' model waarin de verschillende bovengrenzen die gelden voor elke uitstaande optie, zijn opgenomen. Derhalve wordt ervan uitgegaan dat de medewerkers de optie zal uitoefenen wanneer de aandelenkoers van Delta Lloyd NV een prijs bereikt die gelijk is aan de individuele bovengrens die van toepassing is tijdens de vooraf bepaalde uitoefenperiode van de optie. Nadere informatie over de opties en de parameters die zijn toegepast bij het bepalen van de reële waarde per 31 december 2009, gebaseerd op de slotkoers van het aandeel Delta Lloyd NV van € 16,93, is weergegeven in onderstaande tabel.

Opties en parameters

	2006 opties	2007 opties	2008 opties	2009 opties
Datum van toekenning	1-1-2006	1-1-2007	1-1-2008	1-1-2009
Vestingdatum	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011	1-1-2012
Expiratiedatum	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016
Volatiliteit aandelenkoers	49,00%	45,00%	42,00%	43,00%
Uitoefenprijs (in euro)	17,08	20,64	22,10	13,63
Dividendrendement	4,36%	4,36%	4,36%	4,36%
Risicovrije rente	2,28%	2,64%	2,94%	3,20%
Resterende looptijd (in jaren)	4	5	6	7
Werkelijk vervalpercentage	0%	0%	0%	0%
Salarijsstijging (in%)	0%	1%	1%	1%

Aangezien de aandelen Delta Lloyd Groep sinds 3 november 2009 zijn genoteerd op NYSE Euronext

Jaarrekening 2009

Amsterdam, was er onvoldoende historische koersinformatie bekend met betrekking tot de aandelen om de verwachte volatiliteit te kunnen bepalen aan de hand van historische volatiliteit. De verwachte volatiliteit van de onderliggende aandelen Delta Lloyd NV is daarom geschat aan de hand van de historische volatiliteit op basis van de dagelijkse aandelenkoersbewegingen van vergelijkbare beursgenoteerde bedrijven binnen de financiële sector. Voorts zijn de verwachte dividenden toegepast in overeenstemming met het dividendbeleid van Delta Lloyd Groep zoals opgenomen in het prospectus van de beursintroductie.

Hieronder volgt een overzicht van de mutaties in het aantal toegekende opties na toepassing van de correctiefactor in verband met de wijzigingen in de Delta Lloyd phantom optieregeling naar aanleiding van de beursgang.

Mutatieoverzicht toegekende opties

	Aantal opties
Uitstaand per 31 december 2008	14.911.562
Toegekend in 2009	4.017.412
Vervallen in 2009 door beëindiging dienstverband	-1.534.210
Vervallen in 2009 door prestatie criteria	-5.313.531
Uitstaand per 3 november vóór conversie	12.081.233
Aanpassing door waardenneutrale conversie ten gevolge van de beursgang	-773.199
Uitstaand per 3 november 2009 na conversie	11.308.034
Vervallen na conversie	-
Uitstaand per 31 december 2009	11.308.034

De opties die in 2006 zijn toegekend, zijn per 31 december 2009, voor zover gevest, onvoorwaardelijk en de rechten op basis van de in 2007, 2008 en 2009 toegekende opties zijn per 31 december 2009 volledig voorwaardelijk. De totale intrinsieke waarde van toegekende opties bedraagt per 31 december 2009 € 9,3 miljoen en is volledig gerelateerd aan de in 2009 toegekende opties. Aangezien de aandelenkoers van Delta Lloyd NV per 31 december 2009 € 16,93 bedroeg en daarmee onder de uitoefenprijs van de in 2006, 2007 en 2008 toegekende opties lag, was de intrinsieke waarde van deze opties per 31 december 2009 nihil. De intrinsieke waarde van de toegekende opties kan als volgt worden weergegeven:

Jaarrekening 2009

Intrinsieke waarde toegekende opties

	Aantal onvoorwaardelijke uitstaande opties per 31 december 2009	Aantal voorwaardelijke uitstaande opties per 31 december 2009	Vestingdatum	Intrinsieke waarde per optie (in euro)	Totale intrinsieke waarde (in miljoenen euro)
2006	2.168.024	-	1-1-2009	-	-
2007	-	3.404.408	1-1-2010	-	-
2008	-	2.931.780	1-1-2011	-	-
2009	-	2.803.822	1-1-2012	3,30	9,3

5.1.7.8 (8) Bezoldiging bestuurders en Raad van Commissarissen

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging bestuurders betreft de beloningen aan de leden van de Raad van Bestuur. De kosten van de bezoldiging worden niet verder gealloceerd en zijn derhalve onderdeel van het resultaat van Delta Lloyd Groep.

De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur bestaat uit vier componenten: het basissalaris, een variabele beloning op korte termijn, een variabele beloning op lange termijn en een pensioenregeling. Het bezoldigingsbeleid wordt op voorstel van de Raad van Commissarissen vastgesteld door de Algemene vergadering van Aandeelhouders. Binnen het goedgekeurde beleid stelt de Raad van Commissarissen op advies van het Remuneration Committee vervolgens de individuele beloning van de Raad van Bestuur vast.

Op 12 oktober 2009 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een nieuw remuneratiebeleid vastgesteld. Dit is op 1 november 2009 in werking getreden. Bij de vaststelling van dit beleid is rekening gehouden met recente relevante adviezen en richtlijnen (zoals bijvoorbeeld de Nederlandse Corporate Governance Code, de richtlijnen van de Commissie Maas en de aanbevelingen van DNB en AFM). De basis wordt echter gevormd door een toetsing met de relevante externe markt. Met assistentie van een onafhankelijke externe beloningsexpert (Towers Watson) is een tweetal benchmarkgroepen vastgesteld: een peergroup van financiële instellingen en een cross-industry-groep met bedrijven die op een aantal criteria vergelijkbaar zijn met Delta Lloyd Groep. Bij de keuze van de voor Delta Lloyd Groep toe te passen beloningsniveaus is de mediaan van beide peergroups als richting gekozen. Het nieuwe vaste basissalaris is voor de voorzitter van de Raad van Bestuur vastgesteld op € 650.000 en voor de overige leden van de Raad van Bestuur op € 480.000 per jaar. Dit is inclusief vakantie-uitkering en dertiende maand.

Variabele beloning korte termijn

In 2009 is geen variabele korte termijn beloning toegekend aan de Raad van Bestuur. Voor 2010 en de volgende jaren geldt het nieuwe beleid met betrekking tot het toekennen van variabele korte termijn beloning (cash-bonus) aan de Raad van Bestuur. Bij zowel het oude systeem als het nieuwe systeem wordt de hoogte van de variabele beloning toegekend op basis van het behalen van aan het begin van het jaar vastgestelde doelstellingen. Deze doelstellingen zijn rechtstreeks te herleiden uit de operationele en strategische doelen van Delta Lloyd Groep en hebben zowel financiële als niet-financiële kenmerken.

Financiële indicatoren (60%) zijn:

- New business marge en combined ratio
- Operationele kosten
- New business (Leven, Schade en Banksparen)
- Operationeel resultaat na belastingen en na belang derden
- Ontwikkeling eigen vermogen

De niet-financiële indicatoren (40%) zijn:

- Klanttevredenheid
- Enkele organisatorische aspecten zoals vereenvoudiging van de organisatie
- Betrouwbaarheid als beursfonds

In het systeem dat over 2009 van toepassing was, werd afhankelijk van de realisatie van de vastgestelde doelstellingen een variabele beloning toegekend met een maximum van 70% van twaalf maandsalarissen. Bij het exceptioneel overschrijden van de doelstellingen kon dit maximum oplopen tot 105% van twaalf maandsalarissen.

In het nieuwe systeem is het basissalaris de grondslag voor de bepaling van de korte termijn variabele beloning. Bij het realiseren van doelstellingen op ambitie niveau is het variabel deel teruggebracht tot 50% van het basissalaris. Verder kan de Raad van Commissarissen besluiten (een deel van de) korte termijn variabele beloning in termijnen uit te keren.

Variabele beloning lange termijn (Delta Lloyd Groep phantom option plan)

De variabele lange termijnbeloning bestond voor 1 november 2009 uit de opties die zijn toegekend in 2006, 2007, 2008 en 2009 op grond van de Delta Lloyd phantom optieregeling en wordt nader beschreven in grondslag AE 'Personeelsbeloningen' en paragraaf 5.1.7.7 'Medewerkers'. Deze optieregeling is met de inwerkingstelling van het nieuwe aandelenplan gesloten.

Het nieuwe lange termijn Incentive Plan bestaat uit een jaarlijkse voorwaardelijke toekenning van gewone aandelen, welke na drie jaar onvoorwaardelijk kunnen worden als wordt voldaan aan gestelde targets en het dienstverband nog bestaat. De targets worden gebaseerd op Total Shareholder Return, Return on Equity, werknemersbetrokkenheid en reputatie. Voor leden van de Raad van Bestuur geldt

Jaarrekening 2009

een additionele “holding period” van twee jaar na het definitief (dus onvoorwaardelijk) worden.

De Raad van Commissarissen zal een redelijkheidstoets toepassen bij de vaststelling van de uitbetaling van de variabele beloning. Claw-back regels zijn van toepassing op beide variabele beloningselementen van het nieuwe remuneratiebeleid.

Salarissen en bonussen per 1 november 2009

In duizenden euro (tenzij anders vermeld)

	Basis salaris	Variabele beloning korte termijn (als % van basis salaris) ambitieniveau 1)	Variabele beloning lange termijn (als % van basis salaris) ambitieniveau 1)
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	650,0	50,0%	50,0%
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	480,0	50,0%	50,0%
P.K. (Paul) Medendorp	480,0	50,0%	50,0%
Ir. H.H. (Henk) Raué	480,0	50,0%	50,0%

1) In het geval van een uitzonderlijke performance kan de waarde worden verhoogd tot 75% van het basis salaris.

Transactiebonus – Beursgang

Op voorstel van Aviva heeft de Raad van Commissarissen besloten dat de leden van de Raad van Bestuur vanwege de succesvolle beursgang een transactiebonus ontvangen bestaande uit gewone aandelen met een waarde gelijk aan 100% van hun basissalaris. De leden van de Raad van Bestuur dienen deze aandelen drie jaar aan te houden, met uitzondering van dat deel van deze aandelen dat verkocht is om aan belastingverplichtingen te voldoen.

Daarnaast hebben de leden van de Raad van Bestuur aandelen gekocht uit eigen middelen.

Pensioenen

De pensioenregeling voor de leden van de Raad van Bestuur is een zogenaamde toegezegd-pensioenregeling, welke uitéengezet is in paragraaf 5.1.7.31, ‘Pensioenverplichtingen’. Deze regeling kent een aantal afwijkingen ten opzichte van de regeling voor de medewerkers en zijn voor de pensioenregeling van de Raad van Bestuur, als volgt (in euro’s):

- Voor de berekening van het ouderdoms-, nabestaanden- en wezenpensioen wordt ten hoogste een pensioengrondslag van € 588.434 in aanmerking genomen. Vanaf 1 november 2009 zijn er ruimere dekkingen afgesproken voor de voorzitter van de Raad van Bestuur;
- Het jaarlijkse ouderdomspensioen bedraagt bij onafgebroken dienstverband tot de richtpensioendatum per dienstjaar 2,25% van de pensioengrondslag;
- Het jaarlijkse nabestaandenpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen;
- Het maximaal te verzekeren arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt € 265.552 per jaar. Ook hierbij is

Jaarrekening 2009

voor de voorzitter van de Raad van Bestuur een hogere dekking afgesproken.

Leningen en Kredieten

Delta Lloyd Groep heeft hypothecaire leningen verstrekt, onder marktconforme voorwaarden, aan een tweetal leden van de Raad van Bestuur.

Salaris en bonus bestuurders

In duizenden euro	2009	2008
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter		
Salaris	553,2	533,9
Variabele beloning voorgaand boekjaar	-	262,2
Uitkering phantom optieregeling	-	917,8
Transactiebonus	650,0	-
	1.203,2	1.713,9
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok		
Salaris	431,3	421,5
Variabele beloning voorgaand boekjaar	-	207,0
Uitkering phantom optieregeling	-	579,7
Transactiebonus	480,0	-
	911,3	1.208,2
P.K. (Paul) Medendorp		
Salaris	431,3	421,5
Variabele beloning voorgaand boekjaar	-	207,0
Uitkering phantom optieregeling	-	579,7
Transactiebonus	480,0	-
	911,3	1.208,2
Ir. H.H. (Henk) Raué		
Salaris	431,3	421,5
Variabele beloning voorgaand boekjaar	-	207,0
Uitkering phantom optieregeling	-	671,9
Transactiebonus	480,0	-
	911,3	1.300,4
Totaal	3.937,1	5.430,7

Gewone aandelen Delta Lloyd Groep in bezit van leden van de Raad van Bestuur per einde boekjaar

In aantallen aandelen	2009
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	32.790
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	21.234
P.K. (Paul) Medendorp	21.234
Ir. H.H. (Henk) Raué	21.234
Totaal	96.492

Jaarrekening 2009

Variabele beloning korte termijn

In duizenden euro	2009	2008
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	-	262,2
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	-	207,0
P.K. (Paul) Medendorp	-	207,0
Ir. H.H. (Henk) Raué	-	207,0
Totaal	-	883,2

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de beloning van de leden van de Raad van Bestuur in de vorm van de uitstaande opties die zijn toegekend in 2006, 2007, 2008 en 2009 op grond van de Delta Lloyd phantom optieregeling.

Reële waarde van de opties in het kader van variabele beloning lange termijn

In duizenden euro	2009
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	1.514,5
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	967,9
P.K. (Paul) Medendorp	967,9
Ir. H.H. (Henk) Raué	807,2
Totaal	4.257,5

De lasten uit hoofde van variabele beloning lange termijn was in 2009 nihil.

De reële waarde van de opties is gelijk aan het bedrag waarvoor de opties per 31 december 2009 kunnen worden geruild of afgewikkeld door een transactie tussen goed geïnformeerde, daartoe bereid zijnde partijen en vertegenwoordigt niet de waarde die per die datum zou kunnen worden gerealiseerd door de leden van Raad van Bestuur aangezien een deel van de opties per die datum nog voorwaardelijk is. Hieronder volgt een overzicht van het aantal uitstaande opties en de intrinsieke waarde van die opties per 31 december 2009.

Jaarrekening 2009

Variabele beloning lange termijn (Delta Lloyd Phantom Option Plan)

	Aantal uitstaande onvoorwaardelijke opties per 31 december 2009	Aantal uitstaande voorwaardelijke opties per 31 december 2009 2)	Vestingdatum	Intrinsieke waarde per optie per 31 december 2009 (in euro) 2)	Totale intrinsieke waarde per 31 december 2009 (in euro)
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter					
2006	136.574	-	01-01-09	-	-
2007	-	191.762	01-01-10	-	-
2008	-	153.412	01-01-11	-	-
2009	-	131.254	01-01-12	3,30	433.138
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok					
2006	88.219	-	01-01-09	-	-
2007	-	123.869	01-01-10	-	-
2008	-	99.092	01-01-11	-	-
2009	-	84.787	01-01-12	3,30	279.797
P.K. (Paul) Medendorp					
2006	88.219	-	01-01-09	-	-
2007	-	123.869	01-01-10	-	-
2008	-	99.092	01-01-11	-	-
2009	-	84.787	01-01-12	3,30	279.797
Ir. H.H. (Henk) Raué					
2006 1)	40.132	-	01-01-09	-	-
2007	-	89.600	01-01-10	-	-
2008	-	99.092	01-01-11	-	-
2009	-	84.787	01-01-12	3,30	279.797

1) Opties toegekend in de periode waarin de heer Raué geen lid was van de Raad van Bestuur. De bovengrens is derhalve vastgesteld op 110% van het jaarlijkse basissalaris.

2) De aantallen opties zijn aangepast aan de hand van de vastgestelde vestingpercentages en conversie met betrekking tot aanpassing van de uitoefenprijs voor en na beursintroductie.

Het verloop van het aantal toegekende opties is als volgt:

Mutatieoverzicht Phantom opties in het boekjaar

In aantallen opties	Per 1 januari 2009	Verleend	Uitgeoefend	Vervallen	Per 31 december 2009
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	725.161	186.972	-	299.131	613.002
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	468.410	120.779	-	193.222	395.967
P.K. (Paul) Medendorp	468.610	120.779	-	193.422	395.967
Ir. H.H. (Henk) Raué	337.395	120.779	-	144.563	313.611
Totaal	1.999.576	549.309	-	830.338	1.718.547

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht Phantom opties in het vorig boekjaar

In aantallen opties	Per 1 januari 2008	Verleend	Uitgeoefend	Vervallen	Per 31 december 2008
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	706.223	218.535	149.698	49.899	725.161
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	456.184	141.157	96.698	32.233	468.410
P.K. (Paul) Medendorp	456.384	141.157	96.698	32.233	468.610
Ir. H.H. (Henk) Raué	293.327	141.157	81.878	15.211	337.395
Totaal	1.912.118	642.006	424.972	129.576	1.999.576

Pensioenkosten bestuurders

In duizenden euro	2009	2008
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	92,9	78,8
Mr. P.J.W.G. (Peter) Kok	73,5	62,3
P.K. (Paul) Medendorp	73,5	62,3
Ir. H.H. (Henk) Raué	73,5	62,3
Totaal	313,4	265,7

Leningen en kredieten

In duizenden euro	Openstaand per 31 december 2009	Gemiddelde rentevoet	2009 aflossingen	Openstaand per 31 december 2008	Gemiddelde rentevoet	2008 aflossingen
Drs. N.W. (Niek) Hoek, voorzitter	797,8	5,2%	-	797,8	5,2%	-
Ir. H.H. (Henk) Raué	459,2	4,9%	70,0	529,2	4,9%	-

Bezoldiging Raad van Commissarissen

De beloning van de leden van de Raad van Commissarissen is gedifferentieerd op basis van de functie binnen het commissariaat en omvat ook een vergoeding voor het bijwonen van commissievergaderingen en gemaakte onkosten.

Er zijn geen bonussen, leningen of hypotheekleningen verstrekt aan (oud-)leden van de Raad van Commissarissen en er bestaan geen pensioenaanspraken en geen optieplannen met huidige en voormalige commissarissen.

De leden van de Raad van Commissarissen hebben bij beëindiging van het dienstverband geen recht op een contractuele ontslagvergoeding.

Met ingang van 1 november 2009, zijn de bedragen aangepast als gevolg van de wijziging in de functiezwaarte. Hierbij is geadviseerd door een onafhankelijke beloningsexpert (Towers Watson). De

Jaarrekening 2009

basis voor de samenstelling ligt in een peerrgroup benchmark.

De jaarlijkse vergoeding van de leden van de Raad van Commissarissen is per 1 november 2009 als volgt (in euro's):

- voorzitter van de Raad van Commissarissen € 75.000;
- vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen € 60.000;
- lid van de Raad van Commissarissen € 50.000.

Voor het bijwonen van commissievergaderingen is de vergoeding van de Raad van Commissarissen per 1 november 2009 als volgt (in euro's):

- voorzitter van de Audit Committee € 9.000;
- lid van de Audit Committee € 6.000;
- voorzitter van de remuneration Committee en/of de Nomination Committee € 9.000;
- lid van de Remuneration Committee en/of de Nomination Committee € 5.000.

Jaarrekening 2009

Bezoldiging commissarissen

In duizenden euro	2009	2008
Drs. R.H.P.W. (René) Kottman, voorzitter 1)		
Vergoeding	58,3	55,0
Commissies	4,0	5,7
Kostenvergoedingen	-	-
	62,3	60,7
Prof. Dr. E.J. (Eric) Fischer, plaatsvervangend voorzitter		
Vergoeding 2)	48,3	40,0
Commissies	5,4	1,5
Kostenvergoedingen	-	-
	53,7	41,5
Drs. P.G. (Pamela) Boumeester		
Vergoeding	41,7	40,0
Commissies	4,0	3,0
Kostenvergoedingen	-	-
	45,7	43,0
Ir. J.G. (Jan) Haars		
Vergoeding	41,7	40,0
Commissies	4,0	3,2
Kostenvergoedingen	-	-
	45,7	43,2
Drs. J.H. (Jan) Holsboer		
Vergoeding	41,7	25,0
Commissies	3,1	-
Kostenvergoedingen	-	-
	44,8	25,0
A.J. (Andrew) Moss 3)		
Vergoeding	-	-
Commissies	-	-
Kostenvergoedingen	-	-
	-	-
Ph.G. (Philip) Scott 3)		
Vergoeding	-	-
Commissies	-	-
Kostenvergoedingen	-	-
	-	-
Mr. drs. M.H.M. (Marcel) Smits RA		
Vergoeding	41,7	40,0
Commissies	3,1	2,7
Kostenvergoedingen	-	-
	44,8	42,7
Mr. dr. V.A.M. (Vincent) van der Burg 4)		
Vergoeding	-	22,5
Commissies	-	3,2
Kostenvergoedingen	-	-
	-	25,7
Totaal	297,0	281,8

1) Exclusief vergoeding als commissaris bij Delta Lloyd Bankengroep

2) Inclusief nabetaling 2008

Jaarrekening 2009

3) Onbezoldigd Commissaris

4) Teruggetreden per 14 mei 2008

5.1.7.9 (9) Belastingen

Belasting ten laste van resultaat in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Acuut verschuldigde belastingen boekjaar	51,7	-68,4
Aanpassingen inzake definitieve aangiften voorgaande jaren	-5,2	-3,0
Acuut verschuldigde belastingen	46,5	-71,4
Latente belastingen:		
Ten gevolge van tijdelijke verschillen	-103,1	33,6
Waardering van latente belastingvorderingen	1,1	5,7
Totaal latente belastingen	-102,1	39,3
Totale winstbelasting	-55,5	-32,1

Indien een belastingplichtige entiteit per saldo een latente belastingverplichting heeft, wordt – in geval er in eerste instantie niet gewaardeerde te compenseren verliezen zijn – deze verplichting in beginsel aangewend om de latente belastingvordering te verhogen met het belastingbedrag met betrekking tot genoemde verliezen.

Belasting ten laste van eigen vermogen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Latente belastingen	61,3	-121,1
Totaal belasting verantwoord in eigen vermogen	61,3	-121,1

Ten gunste van het eigen vermogen gebrachte latente belastingen hebben betrekking op in het eigen vermogen opgenomen beleggingsresultaten. Zowel in het jaar 2009 als 2008 bedraagt de nominale belastingdruk in Nederland 25,5%, in België 33,99% en in Duitsland 30,0%.

De effectieve belastingdruk wijkt als volgt af van de nominale belastingdruk:

Jaarrekening 2009

Belasting ten laste van resultaat in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-208,0	-204,3
Belasting berekend tegen het vaste tarief vennootschapsbelasting van 25,5%	-53,0	-52,1
Niet belast dividend	-26,1	-42,7
Bijzondere waardeverminderingen 5%-belangen	98,8	120,9
Onbelaste (on)gerealiseerde meer- en minderwaarde	-82,5	-44,5
Overboeking naar niet-geactiveerde verliezen Duitsland	21,3	26,8
Overboeking naar geactiveerde verliezen België	-23,5	31,2
Tariefsverschil met Duitsland	-3,4	-4,8
Tariefsverschil met België	22,3	-12,1
Vrijval belastingvoorziening	-14,0	-69,5
Overige	4,6	14,7
Totale winstbelasting ten laste van winst- en verliesrekening	-55,5	-32,1

5.1.7.10 (10) Goodwill

Boekwaarde goodwill per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Bruto boekwaarde van goodwill		
Per 1 januari	344,7	213,1
Aankopen	-	131,9
Verkopen	-3,4	-
Overige mutaties	-1,1	-0,3
Per 31 december	340,2	344,7
Cumulatieve bijzondere waardevermindering		
Per 1 januari	-11,8	-7,7
Bijzondere waardeverminderingen	-1,2	-4,1
Verkopen	3,4	-
Per 31 december	-8,9	-11,8
Netto boekwaarde van goodwill per 31 december	331,3	332,9

Toerekening van goodwill en toetsing op bijzondere waardevermindering

Voor de toetsing op bijzondere waardevermindering wordt de goodwill per divisie en bedrijfssegment aan de kasstroomgenererende eenheden toegerekend.

Jaarrekening 2009

Aan kasstroomgenererende eenheden toegerekende goodwill

In miljoenen euro	Delta Lloyd ABN AMRO Verzekeringen Holding BV	Delta Lloyd Bankengroep NV	Delta Lloyd Schadeverzekering NV	Swiss Life Belgium NV	Cyrte Investments BV	Eurolloyd Verzekeringen NV	Totaal
Boekwaarde van goodwill	127,3	13,7	2,4	131,8	55,4	0,7	331,3

Op 30 juni 2008, heeft Delta Lloyd Groep de overname van de Belgische verzekeraar Swiss Life Belgium afgerond. Ultimo 2008 heeft Delta Lloyd Groep een voorlopige goodwill bepaald ter waarde van € 59,8 miljoen. De goodwill is de resultante van het verschil tussen de geraamde netto activa waarde van € 82,0 miljoen en het overname bedrag van € 141,9 miljoen. Zoals is aangegeven in de jaarrekening van 2008, kan hierop, na het afronden van de definitieve waardebepaling nog worden afgeweken, indien dit binnen twaalf maanden na het overnamemoment plaatsvindt. Er heeft een definitieve waardebepaling van de netto activa plaatsgevonden binnen de gestelde termijn middels de 'Purchase Price Allocation' methode. De waarde van de netto activa is definitief vastgesteld op € 10,0 miljoen. Dit leidt tot een verhoging van de voorlopige goodwill met € 72,0 miljoen tot € 131,9 miljoen. Zie ook paragraaf 5.1.1 'Grondslagen van de jaarrekening'.

Zoals toegelicht in grondslagen O en S, wordt de boekwaarde van goodwill ten minste jaarlijks getoetst, maar ook als omstandigheden of gebeurtenissen aanleiding vormen. Voor de toetsing op bijzondere waardevermindering zijn de activa gegroepeerd op het laagste niveau waarop kasstromen afzonderlijk identificeerbaar zijn. De toetsing heeft geleid tot een bijzondere waardevermindering van goodwill van € 1,2 miljoen (2008: € 4,1 miljoen). Deze afwaardering heeft volledig betrekking op Delta Lloyd Bankengroep.

In 2008 heeft de definitieve vaststelling van de goodwill van Cyrte Investments BV geleid tot een correctie van € -0,3 miljoen.

Delta Lloyd Groep heeft geen goodwill opgenomen die betrekking heeft op beëindigde bedrijfsactiviteiten.

5.1.7.11 (11) AVIF en overige immateriële vaste activa

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht AVIF en overige immateriële vaste activa

In miljoenen euro	AVIF	Software	Overige	Totaal
Historische kostprijs				
Per 1 januari 2008	81,0	120,1	166,0	367,1
Aankopen	4,2	8,9	1,0	14,2
Verkopen	-	-10,4	-0,2	-10,7
Overige mutaties	-	-4,1	-	-4,1
Per 31 december 2008	85,2	114,4	166,8	366,5
Aankopen	-	6,8	3,0	9,8
Verkopen	-	-3,9	-0,2	-4,2
Overige mutaties	-	-	-16,8	-16,8
Per 31 december 2009	85,2	117,3	152,8	355,3
Cumulatieve afschrijving				
Per 1 januari 2008	-37,5	-84,0	-44,4	-166,0
Afschrijving boekjaar	-5,6	-8,7	-14,4	-28,8
Verkopen	-	4,8	0,2	5,0
Overige mutaties	-	3,2	-	3,2
Per 31 december 2008	-43,2	-84,7	-58,6	-186,5
Afschrijving boekjaar	-3,2	-10,7	-15,0	-28,9
Verkopen	-	3,6	0,2	3,9
Overige mutaties	0,0	-	16,8	16,8
Per 31 december 2009	-46,4	-91,9	-56,5	-194,8
Cumulatieve bijzondere waardevermindering				
Per 1 januari 2008	-	-5,3	-0,2	-5,4
Verantwoorde bijzondere waardeverminderingen	-2,1	-5,8	-	-7,9
Verkopen	-	0,5	-	0,5
Per 31 december 2008	-2,1	-10,6	-0,2	-12,9
Verantwoorde bijzondere waardeverminderingen	-	-0,3	-	-0,3
Verkopen	-	0,3	-	0,3
Per 31 december 2009	-2,1	-10,6	-0,2	-12,9
Boekwaarde				
Per 1 januari 2008	43,4	30,8	121,4	195,6
Per 31 december 2008	39,9	19,1	108,0	167,0
Per 31 december 2009	36,7	14,9	96,1	147,7

In de aankoop van software is een bedrag opgenomen van € 5,9 miljoen (2008: € 4,6 miljoen) voor intern ontwikkelde software. Een bedrag van € 0,9 miljoen (2008: € 4,3 miljoen) betreft aangekochte software.

De categorie 'overige' bestaat voornamelijk uit € 91,5 miljoen (2008: € 105,5 miljoen) voor distributiekkanalen die zijn verworven in het kader van de overname van ABN AMRO Verzekeringen, Erasmus Verzekeringen en Eurolloyd Verzekeringen; deze worden in 20 tot 30 jaar afgeschreven.

De AVIF (Acquired value of in-force) betreft de portefeuillewaarde van de overname van ABN AMRO Verzekeringen en Erasmus Verzekeringen. Deze wordt lineair afgeschreven in 10 tot 15 jaar. Per eind 2009 bedroeg de resterende afschrijvingsperiode van deze AVIF-portefeuilles voor ABN AMRO Verzekeringen en Erasmus Verzekeringen respectievelijk 8 en 13 jaar. Per 30 juni 2009 is de Purchase

Jaarrekening 2009

Price Allocation proces van Swiss Life Belgium afgerond. Op basis hiervan is het vergelijkende cijfer 2008 van AVIF met € 22,1 miljoen aangepast.

5.1.7.12 (12) Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

In miljoenen euro	Vastgoed in ontwikkeling	Vastgoed in eigen gebruik	Totaal vastgoed	Motorvoertuigen	Computerapparatuur	Overige bedrijfsmiddelen	Totaal
Boekwaarde							
Per 1 januari 2008	23,7	138,9	162,6	0,8	12,9	49,0	225,2
Aankopen	4,4	6,5	10,9	-	3,9	11,5	26,3
Wijzigingen binnen de Groep	-	22,0	22,0	-	-	1,3	23,3
Verkopen	-10,3	-0,5	-10,9	-0,7	-0,1	-1,1	-12,7
Afschrijvingen	-	-18,3	-18,3	-0,1	-4,7	-8,8	-31,8
Overige mutaties	-	-	-	-	-1,8	-2,6	-4,3
Gereclassificeerd naar activa aangehouden voor verkoop	-	36,7	36,7	-	-	-	36,7
Per 31 december 2008	17,8	185,3	203,0	-	10,3	49,3	262,6
Aankopen	-	0,2	0,2	-	10,8	5,8	16,8
Wijzigingen binnen de Groep	-	-	-	-	0,2	-0,1	0,1
Stelselwijziging	-17,8	-	-17,8	-	-	-	-17,8
Verkopen	-	-3,6	-3,6	-	-0,1	-0,2	-3,9
Overboeking naar / van vastgoedbeleggingen	-	-47,5	-47,5	-	-	-	-47,5
Afschrijvingen	-	-6,1	-6,1	-	-7,9	-7,3	-21,3
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-0,3	-0,1	-0,4
Overige mutaties	-	13,9	13,9	-	-	-	13,9
Per 31 december 2009	-	142,2	142,2	-	13,0	47,5	202,7
Per 1 januari 2008							
Historische kostprijs	23,7	178,4	202,1	2,0	50,3	157,1	411,6
Afschrijvingen	-	-38,4	-38,4	-1,3	-37,4	-108,1	-185,2
Bijzondere waardeverminderingen	-	-1,2	-1,2	-	-	-	-1,2
Boekwaarde	23,7	138,9	162,6	0,8	12,9	49,0	225,2
Per 31 december 2008							
Historische kostprijs	17,8	265,2	283,0	1,0	53,0	163,7	500,7
Afschrijvingen	-	-65,1	-65,1	-1,0	-42,8	-114,4	-223,3
Bijzondere waardeverminderingen	-	-14,8	-14,8	-	-	-	-14,8
Boekwaarde	17,8	185,3	203,0	-	10,3	49,3	262,6
Per 31 december 2009							
Historische kostprijs	-	233,9	233,9	-	62,8	168,5	465,2
Afschrijvingen	-	-77,0	-77,0	-	-49,8	-121,0	-247,7
Bijzondere waardeverminderingen	-	-14,8	-14,8	-	-	-	-14,8
Boekwaarde	-	142,2	142,2	-	13,0	47,5	202,7
Reële waarde							
Per 1 januari 2008	23,7	272,6	296,3	0,8	12,9	49,0	358,9
Per 31 december 2008	17,8	287,2	305,0	-	10,3	49,3	364,6
Per 31 december 2009	-	237,0	237,0	-	13,0	47,5	297,4

Delta Lloyd Groep is met betrekking tot onroerende zaken en bedrijfsmiddelen geen financiële leaseovereenkomsten van materieel belang aangegaan en heeft evenmin onroerende zaken en bedrijfsmiddelen aan derden verhuurd krachtens operationele leaseovereenkomsten. Er zijn geen

beperkingen op eigendom en onroerende zaken en bedrijfsmiddelen die als zekerheid dienen voor verplichtingen.

In de verslagperiode zijn geen financieringskosten geactiveerd.

De reële waarde van vastgoed (in ontwikkeling), motorvoertuigen, computerapparatuur en overige bedrijfsmiddelen wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

De stelselwijziging heeft betrekking op een amendement van IAS 40 (zie paragraaf 5.1.1). In de verslagperiode is vastgoed in ontwikkeling (paragraaf 5.1.7.12) overgegaan naar vastgoedbelegging in ontwikkeling (paragraaf 5.1.7.13).

5.1.7.13 (13) Vastgoedbeleggingen

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht vastgoedbeleggingen

In miljoenen euro	Vastgoed belegging in ontwikkeling	Op eigen grond	Vastgoed belegging kortlopende erfpacht	Vastgoed belegging langlopende erfpacht	Totaal
Historische kostprijs					
Per 1 januari 2008	-	1.444,1	49,5	56,4	1.550,0
Aankopen	-	171,2	0,8	0,7	172,8
Wijzigingen binnen de Groep	-	96,0	-	-	96,0
Verkopen	-	-27,8	-0,9	-	-28,8
Per 31 december 2008		1.683,4	49,5	57,1	1.790,0
Per 1 januari 2009	-	1.683,4	49,5	57,1	1.790,0
Aankopen	12,7	102,6	1,3	-0,2	116,4
Wijzigingen binnen de Groep	-	-16,7	-	-	-16,7
Stelselwijziging	17,8	-	-	-	17,8
Verkopen	-	-19,0	-	-	-19,0
Overboeking naar / van vastgoedbeleggingen	-	4,0	39,4	-	43,4
Per 31 december 2009	30,5	1.754,4	90,1	56,9	1.931,9
Herwaardering					
Per 1 januari 2008	-	611,3	5,7	1,1	618,1
Reële-waardeveranderingen	-	-32,4	-4,1	-1,3	-37,8
Wijzigingen binnen de Groep	-	5,9	-	-	5,9
Verkopen	-	-9,7	-	-	-9,7
Per 31 december 2008	-	575,2	1,6	-0,2	576,6
Per 1 januari 2009	-	575,2	1,6	-0,2	576,6
Reële-waardeveranderingen	3,5	-66,5	-8,6	-1,8	-73,4
Wijzigingen binnen de Groep	-	16,7	-	-	16,7
Verkopen	-	1,2	-	-	1,2
Overboeking naar / van vastgoedbeleggingen	-	4,1	-	-	4,1
Per 31 december 2009	3,5	530,7	-7,0	-2,0	525,2
Boekwaarde					
Per 1 januari 2008	-	2.055,4	55,2	57,5	2.168,1
Per 31 december 2008	-	2.258,6	51,0	56,9	2.366,5
Per 31 december 2009	34,0	2.285,1	83,1	54,9	2.457,1

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, als vastgesteld door erkende externe taxateurs, zoals beschreven in grondslag Q. De taxatie vindt halfjaarlijks plaats. In de verslagperiode zijn € 0,6 miljoen aan financieringskosten geactiveerd. De stelselwijziging heeft betrekking op een amendement van IAS 40 (zie paragraaf 5.1.1). In de verslagperiode is vastgoed in ontwikkeling (paragraaf 5.1.7.12) overgegaan naar vastgoedbelegging in ontwikkeling (paragraaf 5.1.7.13).

Voor de verdeling van de vastgoedportefeuille eigen risico naar woningen, winkelpanden en kantoren wordt verwezen naar paragraaf 5.1.7.37.

De bruto huuropbrengsten bedragen € 163,6 miljoen (2008: € 154,8 miljoen). Directe operationele lasten (waaronder reparatie en onderhoud) bedragen € 33,9 miljoen (2008: € 30,8 miljoen). Omdat er

Jaarrekening 2009

in 2009 en 2008 nagenoeg geen sprake was van leegstand, betreft dit bedrag vrijwel alleen de lasten met betrekking tot vastgoedbeleggingen die gedurende de betreffende periode huuropbrengsten hebben gegenereerd. De netto huuropbrengsten bedragen € 129,8 miljoen (2008: € 124,0 miljoen) zoals weergegeven in paragraaf 5.1.7.5.

Huurovereenkomsten geschieden op 'arm's-length' basis.

Toekomstig verwachte huuropbrengsten

In miljoenen euro	2009	2008
Minder dan een jaar	46,7	46,7
Tussen één en vijf jaar	141,0	148,1
Meer dan vijf jaar	37,2	42,5
Totaal	224,9	237,3

5.1.7.14 (14) Deelnemingen

Deelnemingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Boekwaarde		
Per 1 januari	193,6	340,3
Aankopen	145,8	-
Verkopen	-	-15,3
Kapitaalstorting	1,2	4,2
Aandeel in resultaat na belastingen	-47,1	-27,8
Ontvangen dividenden	-0,1	-
Reële waardeveranderingen in eigen vermogen	131,1	-101,4
Bijzondere waardeverminderingen	-	-6,5
Overboeking van dochterondernemingen	2,3	-
Overige mutaties	0,3	0,1
Per 31 december	427,0	193,6

Per 1 april 2009 is het belang in Lancyr Groep BV verkocht aan FDC. De boekwaarde en het verkoopresultaat is nihil. Delta Lloyd Groep heeft in 2009 Holland Fonds en Dasy IV opgericht. Holland Fonds is een initiatief van Delta Lloyd Groep en Rabobank Nederland. Het doel van het fonds is het ondersteunen van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen door kapitaal te verschaffen en tegelijkertijd daarop een aantrekkelijk rendement te maken. Dasy IV heeft als belangrijkste activiteit het aansturen van Bol.com, deze deelneming is de grootste online mediawinkel van Nederland. Delta Lloyd Groep heeft per 1 oktober 2009 en per 1 december 2009 een belang in Cyrte Fund I overgenomen van Talpa Beheer BV, resulterend in een uitbreiding van € 100,0 miljoen. Als gevolg van deze uitbreiding is het belang in Cyrte Fund I toegenomen tot 22,31%. De reële waardeveranderingen

Jaarrekening 2009

hebben voornamelijk betrekking op de deelneming in Cyrte Fund I, II en III. Delta Lloyd Groep houdt per 31 december 2009 een belang van 30,8% in Van Lanschot NV. In het algemeen wordt bij een belang van 20% of meer invloed van betekenis op zakelijk en financiële beleid verondersteld. Delta Lloyd Groep kan bij Van Lanschot NV geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid uitoefenen en heeft daarom dit belang opgenomen als aandeel beschikbaar voor verkoop en niet als deelneming.

Hieronder volgt een overzicht van de totale activa (exclusief goodwill), de verplichtingen, de totale baten en de totale resultaten van de belangrijkste deelnemingen van Delta Lloyd Groep:

De belangrijkste deelnemingen van de Groep

In miljoenen euro (tenzij anders aangegeven)	Activa	Verplichtingen	Baten	Resultaat	Aangehouden deel (in %)
Cyrte Fund I CV	915,9	0,4	170,8	162,0	22,31%
Cyrte Fund II BV	256,1	-	-61,1	-61,3	10,48%
Cyrte Fund III CV	962,1	0,1	494,0	486,1	13,93%
Dasym IV BV	139,5	71,0	2,2	0,3	42,05%
Project Holland Beheer BV	38,1	33,3	5,3	4,8	50,00%
Per 31 december 2009	2.311,7	104,8	611,2	591,9	
Cyrte Fund I CV	754,8	1,2	645,2	-653,1	10,82%
Cyrte Fund II BV	317,4	-	149,9	-150,0	10,48%
Cyrte Fund III CV	476,0	0,2	260,5	-268,8	13,99%
Per 31 december 2008	1.548,2	1,4	1.055,6	1.071,9-	

Deze cijfers zijn gebaseerd op de meest recente financiële informatie van de deelnemingen volgens IFRS die aan Delta Lloyd Groep ter beschikking is gesteld. Deze financiële informatie is derhalve niet gebaseerd op de nominale boekwaarde (inclusief goodwill) volgens IFRS die door Delta Lloyd Groep is verantwoord op grond van de nominale aankoopprijs die is toegerekend per de datum waarop invloed van betekenis is ontstaan. Individuele beleggingen in andere deelnemingen worden niet van materieel belang geacht en zijn daarom niet opgenomen in het overzicht van de belangrijkste deelnemingen van Delta Lloyd Groep.

Delta Lloyd Groep verantwoordt haar beleggingen in de Cyrte-fondsen als deelnemingen, hoewel Delta Lloyd Groep over het algemeen minder dan 20% van het geplaatste aandelenkapitaal bezit. Dit is gebaseerd op het feit dat Delta Lloyd Groep dankzij haar stemrecht (zowel via haar vertegenwoordiging in belangrijke besluitvormingsorganen als via haar aandelenbelang) en door de aard van de commerciële relatie met de Cyrte-fondsen en de overige beleggers in staat is invloed van betekenis uit te oefenen op de beleggingen. Delta Lloyd Groep bezit 85% van de aandelen van Cyrte Investments BV. Deze dochteronderneming van Delta Lloyd Groep voert het vermogensbeheer uit voor de Cyrte-fondsen. Als een Cyrte-fonds is opgericht als een commanditaire vennootschap ("CV"), is een dochteronderneming van Cyrte Investments BV de beherend vennoot van het Cyrte-fonds. Ongeacht of een Cyrte-fonds is gestructureerd als een BV of een CV, bieden de rechten van de overige beleggers hen in totaliteit het recht om effectief deel te nemen aan de totstandkoming van belangrijke besluiten,

Jaarrekening 2009

waarvan verwacht mag worden dat deze worden genomen in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening. Hierdoor kan Delta Lloyd Groep als vermogensbeheerder of, in het geval van de CV's, als beherend vennoot niet het financiële en operationele beleid van de Cyrte-fondsen bepalen. Delta Lloyd Groep heeft echter een direct eigendomsbelang in de Cyrte-fondsen en kan daardoor als vermogensbeheerder en beherend vennoot (dat wil zeggen in de CV's) wel invloed van betekenis uitoefenen op de fondsen. Delta Lloyd Groep rubriceert daarom alle afzonderlijke beleggingen in de Cyrte-fondsen als deelnemingen.

5.1.7.15 (15) Financiële beleggingen

Financiële beleggingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Schuldbewijzen	20.265,1	18.512,1
Aandelen	14.766,2	13.725,4
Derivaten 1)	582,0	1.363,9
Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6.696,9	6.021,9
Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs 2)	14.517,9	12.570,8
Totaal financiële beleggingen	56.828,2	52.194,1

1) Voor een specificatie van de derivaten wordt verwezen naar paragraaf 5.1.7.38 'Afgeleide financiële instrumenten'.

2) De leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs worden verbijzonderd in paragraaf 5.1.7.16 'Overige leningen en vorderingen'.

De rentegevende beleggingen zijn voor een bedrag van € 2.430,6 miljoen (2008: € 1.502,4 miljoen) variabel rentend.

Financiële beleggingen in schuldbewijzen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Schuldbewijzen		
Beschikbaar voor verkoop	2.938,6	2.585,9
Niet aangehouden voor handelsdoeleinden	17.266,9	15.868,5
In handelsportefeuille	59,5	57,6
Totaal schuldbewijzen	20.265,1	18.512,1

Jaarrekening 2009

Financiële beleggingen in aandelen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Aandelen		
Beschikbaar voor verkoop	4.389,7	3.978,9
Niet aangehouden voor handelsdoeleinden	10.367,6	9.737,5
In handelsportefeuille	8,9	8,9
Totaal aandelen	14.766,2	13.725,4

In de geconsolideerde jaarrekening van 2008 zijn aandelen voor rekening en risico van polishouders abusievelijk gepresenteerd als aandelen beschikbaar voor verkoop. Een reclassificatie van € 1.873,0 miljoen tussen aandelen niet aangehouden voor handelsdoeleinden en aandelen beschikbaar voor verkoop heeft plaatsgevonden. Deze had geen impact op resultaat of eigen vermogen.

De Delta Lloyd fondsen hebben voor een bedrag van € 33,7 miljoen belegd in aandelen Delta Lloyd NV.

Reële waarde van de beleggingen naar categorieën per einde boekjaar

In miljoenen euro	Op de balans gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in resultaat voor handelsdoeleinden	Tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in resultaat niet voor handelsdoeleinden	Beschikbaar voor verkoop	Totaal 2009
Schuldbewijzen	-	59,5	17.266,9	2.938,6	20.265,1
Aandelen	-	8,9	10.367,6	4.389,7	14.766,2
Derivaten	-	582,0	-	-	582,0
Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-	-	6.696,9	-	6.696,9
Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	14.829,6	-	-	-	14.829,6
Totaal	14.829,6	650,4	34.331,5	7.328,4	57.139,8

Reële waarde van de beleggingen naar categorieën per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Op de balans gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in resultaat voor handelsdoeleinden	Tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in resultaat niet voor handelsdoeleinden	Beschikbaar voor verkoop	Totaal 2008
Schuldbewijzen	-	57,6	15.868,5	2.585,9	18.512,1
Aandelen	-	8,9	9.737,5	3.978,9	13.725,4
Derivaten	-	1.363,9	-	-	1.363,9
Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-	-	6.021,9	-	6.021,9
Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	12.852,0	-	-	-	12.852,0
Totaal	12.852,0	1.430,4	31.628,0	6.564,9	52.475,4

Van het bedrag opgenomen onder de leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verlies rekening heeft een bedrag van € 6.452,6 miljoen betrekking op hypothecaire leningen (2008: € 5.764,6 miljoen). Van de reële waardeverandering van leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening is € -17,0 miljoen (cumulatief € -25,0 miljoen) toe te rekenen aan veranderingen in het kredietrisico.

Een belangrijk deel van de financiële instrumenten wordt tegen reële waarde gewaardeerd. Deze waardering wordt toegelicht in paragraaf 5.1.7.39 'Reële waarde van de financiële activa en verplichtingen'.

De hypothecaire leningen die zijn verantwoord tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, bestaan voornamelijk uit eerste hypotheek. Tweede hypotheek worden alleen verleend ingeval ook de eerste hypotheek door de Groep is verstrekt. Bijna alle hypotheek hebben betrekking op de particuliere woningmarkt. Voor 54,1% (2008: 60,8%) van de verstrekte hypotheek geldt dat de loan-to-value lager is dan 90% of dat de lening is gegarandeerd middels de Nationale Hypotheek Garantie. Er zijn geen hypothecaire leningen verstrekt met een loan-to-value ratio van meer dan 125% zonder dat de aanvrager daartoe extra zekerheden heeft gesteld. Er zijn geen kredietderivaten afgesloten ter mitigatie van eventuele kredietrisico's. Gezien het relatief lage kredietrisico hierop worden deze niet noodzakelijk geacht. Bepaalde unit-linked producten zijn als beleggingscontracten gerubriceerd, terwijl sommige vallen onder de definitie van een verzekeringscontract. De aan deze unit-linked verplichtingen gekoppelde activa zijn in de betreffende categorieën op de geconsolideerde balans opgenomen en maken onderdeel uit van de in paragraaf 5.1.7.27 van de toelichting gepresenteerde verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten.

Delta Lloyd Groep maakt in het kader van het balansbeheer gebruik van derivaten om het reële waarderisico van financiële activa als gevolg van markttrentewijzigingen af te dekken. Op een deel van de afgedekte financiële activa wordt hedge accounting toegepast indien deze activa daartoe zijn aangewezen en ook overigens is voldaan de voorwaarden voor hedge accounting zoals vermeld in paragraaf 5.1.1.22 'Financiële derivaten'. Deze derivaten worden verantwoord in de beleggingscategorie "Tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in resultaat niet voor handelsdoeleinden". Derivaten die niet aan deze voorwaarden voldoen, zijn opgenomen onder "Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting" en gecategoriseerd in de beleggingscategorie "Tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in resultaat voor handelsdoeleinden".

Het resultaat op de derivaten aangehouden voor fair value hedge accounting was in 2009 nihil, (2008: € -82,6 miljoen). Het resultaat op de afgedekte hypotheek, voor zover veroorzaakt door het gehedgde renterisico, bedroeg in 2009 € -7,4 miljoen (2008: € 80,7 miljoen).

Fair value hedge accounting wordt toegepast in het bancaire en overige segment.

Jaarrekening 2009

Boekwaarde van de aan de unit-linked verplichtingen verbonden financiële beleggingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	31 december 2009	31 december 2008
Schuldbewijzen	2.302,4	2.095,5
Aandelen	9.844,3	8.737,8
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	24,9	-
Leningen	115,5	108,5
Liquide middelen	-4,7	1,2
Vorderingen uit herverzekeringen	-	26,5
Totaal	12.282,4	10.969,5
De daarmee verbonden verplichtingen zijn:		
Unit-linked contracten gerubriceerd als verzekeringscontracten	11.264,3	9.925,3
Unit-linked contracten gerubriceerd als beleggingscontracten	413,9	189,7
Aandeel derden in beleggingsfondsen	679,3	522,2
Totaal	12.357,5	10.637,1

In bovenstaande tabel is een nadere uitsplitsing gemaakt om de aard van de verschillende financiële beleggingen beter tot uitdrukking te brengen. De aan de unit-linked beleggingen verbonden verplichtingen zijn gecorrigeerd voor de eliminatie van de pensioenverplichtingen zoals toegelicht in paragraaf 5.1.7.31. Zonder deze eliminatie zouden de verplichtingen hoger zijn dan hier gepresenteerd.

Cumulatieve waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare schuldbewijzen in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	16,4	0,7
Bijzondere waardeverminderingen in de periode	18,3	15,7
Teruggenomen bijzondere waardeverminderingen in boekjaar	-0,3	-
Verkopen	-0,7	-
Per 31 december	33,7	16,4

Cumulatieve waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare aandelen in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	1.167,7	336,3
Bijzondere waardeverminderingen in de periode	475,3	913,1
Verkopen	-474,0	-81,8
Totaal per 31 december	1.169,0	1.167,7

Jaarrekening 2009

Cumulatieve waardeverminderingen op leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	95,6	70,1
Bijzondere waardeverminderingen in de periode	14,6	40,0
Teruggenomen bijzondere waardeverminderingen in de periode	-8,4	-9,8
Definitief oninbaar	-6,8	-
Verkopen	-8,8	-4,5
Overige	-	-0,2
Totaal per 31 december	86,3	95,6

Voor een aantal leningen aangehouden door het bankbedrijf is in het boekjaar een bijzondere waardevermindering opgenomen van € 11,8 miljoen (2008: € 12,1 miljoen). De teruggenomen bijzondere waardevermindering heeft voor een bedrag van € 5,4 miljoen (2008: € 7,4 miljoen) betrekking op door het bankbedrijf aangehouden leningen.

De bruto waarde van de leningen waarop op individuele basis een bijzondere waardevermindering is opgenomen, bedraagt vóór aftrek van deze waardevermindering € 76,9 miljoen (2008: € 69,9 miljoen). De op deze leningen in mindering gebrachte bijzondere waardevermindering bedraagt € 46,6 miljoen (2008: € 45,4 miljoen). De waarde van de onderpanden met betrekking tot deze leningen bedraagt € 30,8 miljoen (2008: € 24,4 miljoen). De onderpanden bestaan in hoofdzaak uit hypothecair verbonden onroerende zaken.

Op financiële activa die een individuele waardevermindering hebben ondergaan zijn voor € 0,3 miljoen (2008: € 0,5 miljoen) aan opgebouwde rentebaten verantwoord.

Er is niet heronderhandeld over de voorwaarden van financiële activa die anders reeds vervallen zouden zijn of een waardevermindering zouden hebben ondergaan.

Uitlenen van effecten

Delta Lloyd Groep is overeenkomsten aangegaan met als doel het uitlenen van effecten uit diverse beleggingsportefeuilles van Delta Lloyd Groep. Securities lending overeenkomsten zijn gesloten met Natixis SA, KBC Bank NV, BNP Paribas Fortis, en Royal Bank of Scotland.

Onder de repurchase agreement is een bedrag van € 747,8 miljoen (2008: € 396,2 miljoen) opgenomen aan schuldbewijzen en andere vastrentende waardepapieren. De verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomsten zijn opgenomen onder 'Overige verplichtingen' (zie paragraaf 5.1.7.34 van de toelichting).

Jaarrekening 2009

5.1.7.16 (16) Overige leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Leningen aan polishouders	188,3	177,5
Leningen aan banken	333,9	233,8
Leningen en voorschotten aan klanten en assurantieadviseurs	127,6	77,2
Leningen op schuldbekentenis	5.301,4	4.592,0
Totaal leningen en voorschotten	5.951,2	5.080,5
Gesecuritiseerde hypothecaire leningen	1.902,1	2.339,8
Niet-gesecuritiseerde hypothecaire leningen	6.664,6	5.150,5
Totaal hypothecaire leningen	8.566,7	7.490,3
Totaal leningen en vorderingen	14.517,9	12.570,8
De looptijden van de leningen en vorderingen		
Minder dan een jaar	3.442,5	3.719,4
Langer dan een jaar	11.075,4	8.851,4
Totaal	14.517,9	12.570,8

De stijging in leningen op schuldbekentenis heeft met name betrekking op een verstrekte lening door Delta Lloyd Groep aan Rabobank Nederland voor een bedrag van € 500,0 miljoen tegen een rentepercentage van 9,94%.

Afname in gesecuritiseerde hypothecaire leningen (€ 437,7 miljoen) ten opzichte van 2008 heeft mede betrekking op de aflossing van Arena 2002-I (€ 393,1 miljoen).

Er is in 2009 € 2.189,2 miljoen aan hypothecaire leningen verstrekt en € 1.032,2 miljoen afgelost. De mutatie in de balanswaarde als gevolg van hedge accounting bedroeg in 2009, na aftrek van amortisatie, voor de gewone hypotheekleningen € -7,2 miljoen. Voor de gesecuritiseerde hypotheekleningen € -2,5 miljoen en voor de overige kredieten € 11,4 miljoen; in totaal derhalve € 1,7 miljoen. Sinds oktober 2008 wordt hedge accounting toegepast door Delta Lloyd Bankengroep. Amstelhuys past hedge accounting toe vanaf april 2009 voor de nieuwe afgesloten hypotheekleningen vanaf 1 januari 2009. Als gevolg bedraagt de waardeaanpassing € 9,1 miljoen.

Een herrubricering is gedaan van leningen tegen reële waarde naar leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs. Als gevolg hiervan is het vergelijkend cijfer 2008 van de post 'niet-gesecuriteerde hypothecaire leningen' toegenomen met € 80,7 miljoen. Voor een nader toelichting, zie paragraaf 5.1.1 'Grondslagen van de jaarrekening'.

5.1.7.17 (17) Gesecuritiseerde hypothecaire leningen en verbonden activa

Bij drie dochterondernemingen in Nederland en België, Delta Lloyd Levensverzekering, Amstelhuys en Delta Lloyd Bank België zijn de baten uit elf woninghypotheekportefeuilles overgedragen aan tien speciaal voor dit doel (securitisatie) opgerichte vennootschappen, namelijk Arena 2000-I BV, Arena 2003-I BV, Arena 2004-I BV, Arena 2004-II BV, Arena 2005-I BV, Arena 2006-I BV, B-Arena NV/SA, Arena 2007-I BV, Arena 2009-I BV en DARTS Finance BV (de securitisatiemaatschappijen of SPV's). Deze transacties zijn primair gefinancierd door de uitgifte van obligaties. In 2009 zijn de posities in Arena 2002-I BV afgelost.

Alle aandelen in de securitisatiemaatschappijen worden gehouden door onafhankelijke entiteiten, respectievelijk Stichting Security Trustee Arena 2000-1, Stichting Security Trustee Arena 2003-1.

Jaarrekening 2009

Stichting Security Trustee Arena 2004-I, Stichting Security Trustee Arena 2004-II, Stichting Security Trustee Arena 2005-I, Stichting Security Trustee Arena 2006-I, B-Arena NV/SA, Stichting Security Trustee Arena 2007-I, Stichting Security Trustee Arena 2009-I en Stichting Trustee DARTS Finance. Delta Lloyd Levensverzekering, Amstelhuys en Delta Lloyd Bank België houden noch direct noch indirect een aandelenbelang in de securitisatiemaatschappijen of in de moedermaatschappijen hiervan. Delta Lloyd Levensverzekering, Amstelhuys en Delta Lloyd Bank België hebben noch het recht noch de plicht de opbrengsten uit een van deze gesecuritiseerde hypothecaire leningen terug te kopen vóór de optionele afroepdatum, behalve in bepaalde gevallen waarin sprake is van schending door Delta Lloyd Levensverzekering, Amstelhuys en Delta Lloyd Bank België verstrekte waarborgen.

Per 31 december 2009 waren Delta Lloyd Levensverzekering, Amstelhuys en Delta Lloyd Bank Nederland in bezit van obligaties in securitisatiemaatschappijen, die op verscheidene datums tussen 2037 en 2064 vervallen. De reële waarde van deze obligaties bedraagt € 1.342,2 miljoen (2008: € 1.011,8 miljoen). Deze zijn geëlimineerd in de geconsolideerde balans. Amstelhuys en Delta Lloyd Bank België ontvangen rente van de securitisatiemaatschappijen voor de achtergestelde leningen die zij hebben verstrekt.

Delta Lloyd Levensverzekering, Amstelhuys en Delta Lloyd Bank België zijn interest rate swaps aangegaan met derde partijen die als doel hebben om de rentestromen af te dekken voor de betreffende SPV's. Het effect van de swaps is in alle gevallen dat de securitisatiemaatschappijen de van klanten te ontvangen rente-baten uit hoofde van de gesecuritiseerde hypothecaire leningen geheel of gedeeltelijk omzetten in rente-baten die in principe gelijk zijn aan de rente die is verschuldigd aan de houders van de obligaties.

Delta Lloyd Groep en haar dochterondernemingen zijn bij alle bovengenoemde transacties niet gehouden eventuele verliezen te dragen die obligatiehouders kunnen lijden, anders dan die voortkomen uit de structuur. De obligaties zijn bovendien uitgegeven onder de bepaling dat obligatiehouders slechts gerechtigd zijn betaling te ontvangen, van zowel hoofdsom als rente, voor zover de beschikbare middelen van de speciale securitisatie maatschappijen, met inbegrip van betalingen die klanten verschuldigd zijn uit hoofde van de gesecuritiseerde leningen, toereikend zijn en dat obligatiehouders geen enkel recht van verhaal tegenover andere maatschappijen van Delta Lloyd Groep hebben.

Het totaalbedrag aan hypothecaire activa in de bovengenoemde securitisatiemaatschappijen per 31 december 2009 bedroeg € 8.160,4 miljoen (2008: € 7.445,2 miljoen). Afgezien van de aan andere onderdelen van Delta Lloyd Groep verschuldigde administratiekosten als hiervoor beschreven, kennen deze maatschappijen geen andere winst- of verliesposten van materieel belang.

Jaarrekening 2009

5.1.7.18 (18) Vorderingen en overige financiële activa

Vorderingen en overige financiële activa per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Vorderingen op polishouders	821,4	502,1
Vorderingen op assurantieadviseurs	90,9	84,7
Vorderingen op gesepareerde beleggingsdepots	147,0	168,4
Overige vorderingen	443,4	510,6
Overige financiële activa	719,4	772,5
Totaal	2.222,2	2.038,3
Naar verwachting binnen een jaar af te wikkelen	2.171,5	1.997,7
Naar verwachting niet binnen een jaar af te wikkelen	50,6	40,6
Totaal	2.222,2	2.038,3

Voor vorderingen en overige financiële activa verantwoord tegen geamortiseerde kostprijs is de boekwaarde een goede benadering van de reële waarde gezien de korte looptijd.

Door de omvang en spreiding van de bedrijfsactiviteiten van Delta Lloyd Groep is het kredietrisico uit hoofde van vorderingen slechts in beperkte mate geconcentreerd. Voor vorderingen waarvan het de verwachting is dat niet het volledige bedrag zal worden ontvangen wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen.

Delta Lloyd Levensverzekering heeft vorderingen op polishouders ontstaan in 2009 voor een bedrag van € 717,5 miljoen (2008: € 400,1 miljoen). De toename heeft betrekking op nieuwe verzekeringscontracten afgesloten eind 2009 waarvan de koopsombedragen nog betaald moeten worden.

'Overige vorderingen' bestaat onder andere uit: nog te ontvangen bedragen van herverzekeraars, nog te ontvangen bedragen van Aviva, belastingvorderingen, korte termijn vorderingen, nog niet verwerkte ontvangsten, vooruitbetaalde uitkeringen en te vorderen dividend belasting.

'Overige financiële activa' omvat korte termijn beleggingsdeposito's aangehouden in het segment Leven (€ 319,5 miljoen) en door Amstelhuys (€ 93,3 miljoen). Daarnaast houdt Amstelhuys niet vrij verhandelbare deposito's, ofwel een "margin account", aan ten behoeve van de financiering van de hypotheekportefeuille.

Zie paragraaf 5.1.7.37 'Risicomanagement' voor zowel een kredietanalyse van vorderingen en overige financiële activa gecorrigeerd voor waardeverminderingen, als een analyse van looptijden van betalingsachterstanden met betrekking tot vorderingen en overige financiële activa.

5.1.7.19 (19) Geactiveerde acquisitiekosten

Geactiveerde acquisitiekosten per einde boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Totaal 2009	Leven	Schade	Totaal 2008
Verzekeringscontracten met winstdeling	31,1	-	31,1	17,7	-	17,7
Verzekeringscontracten zonder winstdeling	98,7	82,0	180,7	103,1	80,6	183,8
Beleggingscontracten	11,0	-	11,0	5,5	-	5,5
Geactiveerde acquisitiekosten	140,8	82,0	222,9	126,4	80,6	207,0

In 2009 is het Purchase Price Allocation (PPA) proces voor Swiss Life Belgium afgerond. Aansluiting met de definitieve MCEV berekening heeft geresulteerd in een aanpassing van het vergelijkend cijfer 2008 van de geactiveerde acquisitiekosten (€ 25,1 miljoen), bestaande uit verzekeringscontracten met winstdeling (€ 9,0 miljoen) en beleggingscontracten (€ 16,1 miljoen). Voor een nadere toelichting zie paragraaf 5.1.1

Jaarrekening 2009

'Grondslagen van de jaarrekening'.

Mutatieoverzicht van geactiveerde acquisitiekosten van levensverzekeringscontracten

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	126,4	124,9
Geactiveerde acquisitiekosten	55,0	57,6
Amortisatie	-40,6	-56,2
Bijzondere waardeverminderingen	-	-
Wijzigingen in samenstelling groep	-	-
Per 31 december	140,8	126,4

Mutatieoverzicht van geactiveerde acquisitiekosten van schadeverzekeringscontracten

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	80,6	83,0
Geactiveerde acquisitiekosten	216,3	228,8
Amortisatie	-214,2	-231,4
Bijzondere waardeverminderingen	-0,7	-
Wijzigingen in samenstelling groep	-	0,3
Per 31 december	82,0	80,6

5.1.7.20 (20) Voorraad vastgoedprojecten

Voorraad vastgoedprojecten per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Voorraad vastgoedprojecten	75,8	98,8

Onder voorraad vastgoedprojecten is een bedrag van € 74,3 miljoen (2008: € 97,2 miljoen) begrepen met betrekking tot te ontwikkelen vastgoed ten behoeve van verkoop.

Van de voorraad vastgoedprojecten is het de verwachting dat € 15,4 miljoen binnen een jaar na balansdatum zal worden verkocht (2008: € 20,7 miljoen).

Jaarrekening 2009

5.1.7.21 (21) Aandelenkapitaal

De samenstelling van het gewone aandelenkapitaal en het preferent aandelenkapitaal van de vennootschap is als volgt opgebouwd:

Aandelenkapitaal per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap per 31 december was verdeeld in:		
360.000.000 gewone aandelen met een nominale waarde van € 0,20 (2008: 50.000.000 à € 1,00).	72,0	50,0
15.000.000 converteerbare preferente aandelen A met een nominale waarde van € 0,20 (2008: 15.000.000 à € 1,00).	3,0	15,0
375.000.000 preferente aandelen B met een nominale waarde van € 0,20 (2008: 1.700.000 à € 50,00).	75,0	85,0
	150,0	150,0
Het geplaatst kapitaal van de vennootschap per 31 december was verdeeld in:		
165.607.585 gewone aandelen met een nominale waarde van € 0,20 (2008: 29.949.531 aandelen à € 1,00).	33,1	29,9
0 preferente aandelen B met een nominale waarde van € 0,20 (2008: 1.542.853 aandelen à € 50,00).	-	77,1
	33,1	107,1
De 13.021.495 geplaatste converteerbare preferente aandelen A (2008: 9.312.360 aandelen à € 1,00) met een nominale waarde van € 0,20 zijn als converteerbare lening verantwoord.	2,6	9,3

Geplaatste gewone aandelen zijn gelijk in rang. Alle geplaatste gewone aandelen hebben dezelfde rechten op dividend- en andere uitkeringen die zijn vastgesteld, gedaan of betaald door de Vennootschap.

De geplaatste aandelen per 31 december 2009 zijn volledig volgestort en geven elk recht tot het uitbrengen van één stem.

De mutaties in het maatschappelijk en geplaatst kapitaal gedurende 2009 zijn ingegeven door de beursgang van Delta Lloyd NV in november 2009. De hiermee gepaard gaande externe kosten zijn doorbelast aan Aviva. De herstructurering van het geplaatst kapitaal heeft voor de eerste handelsdag plaatsgevonden en wordt als volgt toegelicht:

Gewone aandelen

De geplaatste gewone aandelen (ultimo 2008: 29.949.531 met een nominale waarde van € 1,00) zijn uitgebreid door de uitoefening door Aviva en Fonds NutsOhra van de warrants op de door hen verstrekte achtergestelde leningen. Hierdoor is het aantal gewone aandelen uitgebreid met 2.458.228 (Aviva) en 213.758 (Fonds NutsOhra). Daarnaast is door de financiële afwikkeling van de inkoop van de preferente aandelen B (zie hieronder) het aantal geplaatste gewone aandelen toegenomen met 500.000. Het door deze transacties ontstane aantal van 33.121.517 geplaatste gewone aandelen zijn vervolgens gesplitst van een nominale waarde van € 1,00 naar € 0,20, waardoor het uiteindelijke geplaatste aantal aandelen 165.607.585 is.

Converteerbare preferente aandelen A

Delta Lloyd Groep heeft van Fonds NutsOhra 6.708.061 converteerbare preferente aandelen A voor

hun nominale waarde (€ 1,00) teruggekocht en vervolgens ingetrokken. Op het restant van de converteerbare preferente aandelen A in bezit van Fonds NutsOhra zijnde 2.604.299 heeft een aandelensplitsing plaatsgevonden van nominaal € 1,00 naar € 0,20. Hierdoor is het aantal geplaatste converteerbare preferente aandelen A 13.021.495. De converteerbare preferente aandelen A geven recht op een vaste dividenduitkering van 2,76%. Fonds NutsOhra heeft het recht om deze cumulatief preferente aandelen A in een één op één verhouding om te zetten in gewone aandelen, echter niet gedurende de eerste drie jaar na de eerste handelsdag tenzij zich één van de volgende gebeurtenissen voordoet:

- een openbaar bod op Delta Lloyd Groep;
- een juridische fusie of een juridische splitsing waarbij Delta Lloyd Groep betrokken is;
- de verkoop door Delta Lloyd Groep van het merendeel van haar activa;
- een besluit van de Raad van Bestuur waaraan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedkeuring moet geven.

De conversieprijs is € 38,33 per gewoon aandeel minus € 0,20 (zijnde de nominale waarde van de converteerbare preferente aandelen A

Preferente aandelen B

Delta Lloyd Groep heeft van Aviva alle geplaatste 1.542.853 preferente aandelen B met een nominale waarde van € 50,00 voor € 40,0 miljoen overgenomen. Vervolgens is elk preferente aandeel B geconverteerd in 50 gewone aandelen, resulterend in 77.142.650 gewone aandelen met een nominale waarde van € 1,00. Uit deze positie zijn 500.000 gewone aandelen geleverd aan Aviva als betaling voor de aankoop van de preferente aandelen B ten bedrage van € 40,0 miljoen. De na deze transactie resterende 76.642.650 gewone aandelen in bezit van Delta Lloyd NV zijn ingetrokken. Vervolgens heeft een statutaire wijziging plaatsgevonden van het recht van de preferente aandelen B. De preferente aandelen B zijn na deze statutenwijziging preferente beschermingsaandelen geworden. De preferente aandelen B zijn niet geplaatst, maar er is een optieovereenkomst afgesloten met Stichting Continuïteit Delta Lloyd te Amsterdam (zie hoofdstuk 2.4 Corporate Governance), welke juridisch en bestuurlijk geheel onafhankelijk is van Delta Lloyd Groep. Stichting Continuïteit Delta Lloyd heeft dus een calloptie met onbepaalde looptijd om preferente (beschermings)aandelen B van Delta Lloyd NV te verkrijgen, tot een maximum dat overeenkomt met 100% van het voor de uitoefening van de optie in de vorm van gewone aandelen en preferente aandelen A geplaatst kapitaal, verminderd met één aandeel.

Bij het nemen van elk preferent aandeel B moet daarop ten minste een vierde van het nominale bedrag worden gestort. Verdere storting op preferente aandelen B geschiedt krachtens een besluit van de raad van bestuur van Delta Lloyd NV. Een dergelijk besluit is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Delta Lloyd Groep is van mening dat de calloptie niet van materieel belang is zoals bedoeld in IAS 1.31 vanwege het feit dat de waarschijnlijkheid dat de calloptie zal worden uitgeoefend zeer gering is. In het zeer bijzondere geval dat de calloptie zal worden uitgeoefend, zullen deze preferente aandelen B naar alle waarschijnlijkheid op zeer korte termijn weer worden

Jaarrekening 2009

ingetrokken. De optie is daarom niet verantwoord in de jaarrekening en tevens is geen additionele informatie opgenomen zoals bedoeld in IAS 32 en IAS 39.

5.1.7.22 (22) Winst per aandeel

Hieronder wordt de winst per aandeel berekend, zowel gebaseerd op het huidige aantal aandelen (de gewone winst per aandeel) als de potentiële toekomstige aandelen. De nettowinst in de hieronder opgenomen tabellen is na belastingen en belang derden. De conversie van aandelenopties toegekend aan werknemers zullen niet leiden tot wijzigingen in het aantal geplaatste aandelen aangezien deze in contanten worden afgewikkeld.

Winst per aandeel

In miljoenen euro, tenzij anders aangegeven	2009	2008 1)
Nettowinst voortgezette bedrijfsactiviteiten	-195,8	-179,9
Nettowinst beëindigde bedrijfsactiviteiten	72,3	19,0
Nettowinst (-verlies) beschikbaar voor gewone aandeelhouders voor de berekening van de winst per gewoon aandeel	-123,6	-160,8
Gewogen gemiddeld aantal geplaatste aandelen	152.390.977	149.747.655
Winst per gewoon aandeel voortgezette bedrijfsactiviteiten (in euro)	-1,28	-1,20
Winst per gewoon aandeel beëindigde bedrijfsactiviteiten (in euro)	0,47	0,13
Winst per gewoon aandeel (in euro)	-0,81	-1,07

1) Het gewogen gemiddeld aantal geplaatste aandelen is voor 2008 gecorrigeerd voor de aandelensplitsing van nominaal € 1,00 naar € 0,20.

Verwaterde winst per aandeel

In miljoenen euro, tenzij anders aangegeven	2009	2008 1)
Nettowinst (-verlies) beschikbaar voor gewone aandeelhouders voor de berekening van de winst per gewoon aandeel	-123,6	-160,8
Resultaatscorrectie ivm conversierechten (daling interestlasten)	-	10,1
Nettowinst (-verlies) beschikbaar voor gewone aandeelhouders voor de berekening van de verwaterde winst per gewoon aandeel	-123,6	-150,7
Nettowinst voortgezette bedrijfsactiviteiten	-195,8	-179,9
Nettowinst beëindigde bedrijfsactiviteiten	72,3	19,0
Nettowinst (-verlies) beschikbaar voor gewone aandeelhouders	-123,6	-160,8
Gewogen gemiddeld aantal geplaatste aandelen	152.390.977	149.747.655
Effect van conversierecht achtergestelde leningen 2)	-	13.359.930
Effect van conversierecht preferente aandelen A vóór beursgang	-	33.540.305
Effect van conversierecht preferente aandelen A na beursgang (2012)	13.021.495	-
Gewogen gemiddeld aantal verwaterde geplaatste aandelen	165.412.472	196.647.890
Verwaterde winst per gewoon aandeel voortgezette bedrijfsactiviteiten (in euro)	-1,18	-1,20
Verwaterde winst per gewoon aandeel beëindigde bedrijfsactiviteiten (in euro)	0,44	0,10
Verwaterde winst per gewoon aandeel (in euro)	-0,74	-1,10

1) Het gewogen gemiddeld aantal geplaatste aandelen is voor 2008 gecorrigeerd voor de aandelensplitsing van nominaal € 1,00 naar € 0,20

Jaarrekening 2009

2) Bij een beursgang van Delta Lloyd NV hebben Aviva en Fonds NutsOhra het recht de warrant op de door haar verstrekte achtergestelde leningen uit te oefenen.

Bij de berekening van de verwaterde winst per gewoon aandeel wordt conversie, uitoefening of andere uitgifte van potentiële gewone aandelen die een winstverhogend effect zou hebben op de winst per aandeel, niet verondersteld.

Er hebben zich geen andere transacties voorgedaan in gewone of potentieel gewone aandelen tussen de rapportagedatum en de datum van ondertekening van deze jaarrekening.

5.1.7.23 (23) Herwaarderingsreserve

Mutatieoverzicht herwaarderingsreserves

In miljoenen euro	
Herwaarderingsreserves van voortgezette bedrijfsactiviteiten per 1 januari 2008	1.278,1
Herwaarderingsreserves van bedrijfsactiviteiten aangehouden voor verkoop per 1 januari 2008	5,4
Totaal herwaarderingsreserves per 1 januari 2008	1.283,5
Bruto reële waardeveranderingen in verslagperiode	-2.132,9
Overboeking van reële waardeverandering m.b.t. DPF contracten naar voorzieningen	-8,5
Bijzondere waardeverminderingen uit eigen vermogen	928,8
Realisatie van herwaarderingsreserves van financiële instrumenten aangehouden voor verkoop	-160,2
Valutakoersverschillen	2,8
Reële-waardeveranderingen deelnemingen	-182,7
Verkoop deelnemingen	1,1
Totaal belastingeffect	121,1
Totaal herwaarderingsreserves per 31 december 2008	-147,0
Waarvan herwaarderingsreserves van voortgezette bedrijfsactiviteiten per 31 december 2008	-143,3
Waarvan herwaarderingsreserves van bedrijfsactiviteiten aangehouden voor verkoop per 31 december 2008	-3,7
Totaal herwaarderingsreserves per 1 januari 2009	-147,0
Bruto reële waardeveranderingen in verslagperiode	454,4
Overboeking van reële waardeverandering m.b.t. DPF contracten naar voorzieningen	6,5
Bijzondere waardeverminderingen uit eigen vermogen	493,3
Realisatie van herwaarderingsreserves van financiële instrumenten aangehouden voor verkoop	-418,2
Valutakoersverschillen	-2,4
Reële-waardeveranderingen deelnemingen	137,0
Verkoop dochterondernemingen	3,7
Totaal belastingeffect	-61,3
Totaal herwaarderingsreserves per 31 december 2009	466,0

Jaarrekening 2009

5.1.7.24 (24) Ingehouden winsten

Ingehouden winsten per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	3.097,8	3.485,0
Resultaat na belastingen en belang derden	-123,6	-160,8
Dividend	-	-226,4
Overige mutaties	17,0	-
Per 31 december	2.991,3	3.097,8

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Van het eigen vermogen is € 1.644,1 miljoen beschikbaar voor uitkering (2008: € 1.240,9 miljoen).

In 2009 heeft geen dividend uitkering plaatsgevonden.

Overeenkomstig artikel 44 van de statuten, wordt voorgesteld een dividend uit te keren van € 82,8 miljoen (2008: € 0,0 miljoen). Per gewoon aandeel van € 0,20 nominaal bedraagt in 2009 de uitkering € 0,50.

Overige mutaties betreft een aanpassing op de latente belastingverplichtingen. Deze is conform IAS12 verwerkt als directe vermogensmutatie.

5.1.7.25 (25) Voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten

Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten per einde boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Totaal 2009
Contracten met winstdeling	11.194,2	-	11.194,2
Unit-linked contracten zonder winstdeling	11.264,3	-	11.264,3
Overige contracten zonder winstdeling	10.820,1	-	10.820,1
Schadereserves	-	1.161,4	1.161,4
Voorziening voor schadebehandelingskosten	-	66,6	66,6
IBNR-voorziening	-	411,0	411,0
Voorziening voor niet-verdiende premies	-	390,5	390,5
Voorziening voor lopende risico's	-	3,1	3,1
Overige technische voorzieningen	-	5,6	5,6
Totaal	33.278,5	2.038,3	35.316,8

Jaarrekening 2009

Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Leven	Schade	Totaal 2008
Contracten met winstdeling	12.388,2	-	12.388,2
Unit-linked contracten zonder winstdeling	9.925,3	-	9.925,3
Overige contracten zonder winstdeling	9.362,9	-	9.362,9
Schadereserves	-	1.111,8	1.111,8
Voorziening voor schadebehandelingskosten	-	78,4	78,4
IBNR-voorziening	-	480,6	480,6
Voorziening voor niet-verdiende premies	-	396,4	396,4
Voorziening voor lopende risico's	-	3,0	3,0
Overige technische voorzieningen	-	-	-
Totaal	31.676,4	2.070,3	33.746,7

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Voor inzicht in de verplichtingen uit hoofde van verzekeringen na herverzekering zie paragraaf 5.1.7.26

Levensverzekeringscontracten

Beschrijving Levenbedrijf

Delta Lloyd Groep oefent haar levensverzekeringsactiviteiten als volgt uit: In Nederland komt het winstsaldo, na aftrek van winstdeling aan polishouders, toe aan de aandeelhouders. De grondslagen voor het bepalen van deze winstdeling aan polishouders zijn in overeenstemming met methoden en criteria die in Nederland algemeen worden toegepast. In Nederland is in tegenstelling tot België en Duitsland winstdeling niet-discretionair, waarbij de winstdeling wordt bepaald op basis van een externe maatstaf (bijvoorbeeld u-rendement). Het tijdstip en/of hoogte van de winstdeling aan polishouders is dus niet afhankelijk van een beslissing van het management.

Methodiek

Er zijn twee hoofdmethoden voor de actuariële waardebepaling van verplichtingen uit hoofde van levensverzekeringscontracten: de netto-premiemethode en de bruto-premiemethode. Beide methoden gaan uit van het disconteren van verwachte toekomstige premies en uitkeringen.

Bij de netto-premiemethode wordt de premie die in aanmerking wordt genomen bij de bepaling van de voorziening actuariel bepaald op basis van de reserveringsgrondslagen ten aanzien van disconteringsvoet, sterfterisico en invalideringscijfer. Het verschil tussen deze netto-premie en de feitelijk te ontvangen premie biedt een marge voor de kosten. Deze methode houdt geen rekening met vrijwillige voortijdige contractbeëindiging door de polishouder. Voor onvoorwaardelijke aanspraken op winstaandelen wordt expliciet een voorziening getroffen, inclusief de aanspraken die contractueel volgen uit de meest recente waarderingen van de gebonden beleggingen. Voor toekomstige jaarlijkse winstdeling of op de einddatum betaalbare winstaandelen wordt in de meeste gevallen geen expliciete

voorziening getroffen.

De bruto-premiemethode gebruikt het bedrag van de contractueel te betalen premies en gaat uit van expliciete aannames ten aanzien van toekomstige winstdeling, disconteringsvoet, sterfterisico, invalideringscijfers, voortijdige beëindiging van contracten door polishouders en toekomstige kosten. De bruto-premiemethode verschilt van de netto doordat er wel rekening wordt gehouden met vrijwillige voortijdige contractbeëindiging door de polishouder. Deze aannames kunnen per soort contract variëren en weerspiegelen huidige ervaringscijfers alsmede verwachte ontwikkelingen daarin. Voor onvoorwaardelijke aanspraken op winstaandelen en de naar verwachting in toekomstige perioden toe te kennen winstaandelen wordt expliciet een voorziening getroffen met uitzondering voor winstaandelen die uitsluitend op einddatum worden toegekend.

Door Delta Lloyd Groep toegepaste methode

Delta Lloyd Groep past in de regel de netto-premiemethode toe. Voor bepaalde productsoorten wordt een extra voorziening toegevoegd voor toekomstige kosten verbonden aan premievrij gemaakte contracten en aan de vrijwillige voortijdige beëindiging van contracten.

Voorzieningen worden bepaald overeenkomstig geldende actuariële principes en wettelijke bepalingen. Voor het merendeel van traditionele levensverzekeringscontracten in Nederland worden de voorzieningen berekend op basis van de DLG curve.

De voorziening voor levensverzekeringscontracten wordt voor elk levenbedrijf van Delta Lloyd Groep afzonderlijk berekend.

De gehanteerde grondslagen voor vaststelling van de voorziening zijn binnen Delta Lloyd Groep per productsoort divisieafhankelijk in verband met onderlinge verschillen in verzekerden populatie. De voorzieningen zijn het meest gevoelig voor aannames met betrekking tot disconteringsvoet en sterfterisico. Voor wat betreft contracten met winstdeling worden in de loop van het jaar uitgekeerde winstaandelen opgenomen onder uitbetaalde claims, terwijl toegekende winstaandelen worden opgenomen onder mutaties in de voorziening voor levensverzekeringscontracten. Verder worden voorzieningen getroffen voor niet-verdiende premies, openstaande posten en overige technische voorzieningen. De uitgangspunten worden hierna in detail beschreven.

De verzekeringsbedrijven van Delta Lloyd Groep toetsen de toereikendheid van voorzieningen voor verplichtingen in het algemeen op klassieke, deterministische wijze, waarbij gebruik wordt gemaakt van huidige schattingen van toekomstige kasstromen uit hoofde van verzekeringscontracten (voor Nederland en België geldt dat de “tijds waarde voor opties en garanties” op een meer geavanceerde, stochastische wijze wordt bepaald). Onder de toekomstige kasstromen die in aanmerking moeten worden genomen, vallen alle contractuele kasstromen zoals administratiekosten, maar ook kasstromen die voortvloeien uit opties en garanties. De toereikendheidstoets wordt ten minste tweemaal per jaar uitgevoerd, per de datum van de halfjaar- en jaarcijfers. De toereikendheidstoets voldoet aan de door IFRS gestelde eisen.

Voorzieningen voor levensverzekeringen waarbij het beleggingsrisico wordt gedragen door de verzekeraar

De voorzieningen voor de traditionele levensverzekeringscontracten worden berekend volgens een prudente, prospectieve actuariële methode, die gebaseerd is op de bij de waardering gehanteerde aannames ten aanzien van disconteringsvoeten en sterfterisico. Daarbij wordt rekening gehouden met de in de toekomst te ontvangen premies en alle toekomstige verplichtingen volgens de voorwaarden van elk lopend verzekeringscontract.

Daarnaast wordt ook een voorziening getroffen voor toekomstige administratiekosten. Voor de volgende soorten contracten worden voorzieningen aangehouden:

- individuele contracten – alle koopsompolissen en volgestorte polissen;
- spaarhypotheken;
- alle collectieve contracten.

Ook voor het langlevenrisico dat aan bepaalde soorten individuele en collectieve levensverzekeringen is verbonden, worden voorzieningen getroffen aangezien de oorspronkelijke aannames over de levensverwachtingen niet langer gelden.

Voor de Nederlandse levensverzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep worden de verplichtingen uit hoofde van niet unit-linked levensverzekeringscontracten in eigen beheer gewaardeerd op basis van de DLG curve (marktrente).

De extern beheerde portefeuilles en de extra voorzieningen voor niet unit-linked verplichtingen worden in het algemeen niet tegen marktrente berekend. Dit betekent dat meer dan 95% van de voorziening voor niet unit-linked verplichtingen wordt berekend tegen marktrente.

Voorziening voor levensverzekeringscontracten waarbij het beleggingsrisico wordt gedragen door de polishouders

Unit-linked contracten en gesepareerde beleggingsdepots, die als verzekeringscontracten worden gerubriceerd, worden gewaardeerd op dezelfde grondslagen als toegepast voor de waardering van de beleggingen ten behoeve van polishouders waarvoor zij worden aangehouden. Eventuele aanvullende voorzieningen die vereist zijn ter dekking van sterfterisico's, minimumrendementsgaranties of gegarandeerde afkoopwaarden zijn opgenomen in de voorzieningen voor verzekeringen waarbij beleggingsrisico wordt gedragen door de verzekeraar.

Transparantie rond beleggingsverzekeringen

Met ingang van 2007 is een maatschappelijke discussie gevoerd rondom het gebrek aan transparantie van beleggingsverzekeringen. De kritiek betreft vooral de hoogte van de kosten en provisies die in het verleden met beleggingsverzekeringen gepaard ging. Deze discussie ontstond toen de Autoriteit Financiële Markten (AFM) de conclusies bekend maakte van een oriëntatie op de markt van beleggingsverzekeringen. Consumenten, verenigd in een aantal stichtingen (zoals de Stichting Verliespolis), hebben richting Delta Lloyd Groep aangegeven dat vanuit hun perspectief het door Delta Lloyd Groep aangeboden product niet meer aan de door hen geformuleerde transparantie-eisen voldeed.

Delta Lloyd Groep heeft in 2008 met de stichtingen een overeenkomst op hoofdlijnen getroffen over het hanteren van normkosten inzake in het verleden afgesloten beleggingsverzekeringen. Op grond van deze normkosten kunnen polishouders een compensatie ontvangen hetzij op expiratie datum van de polis hetzij op het moment van een eventuele eerdere beëindiging van de polis.

In de eerste helft van 2009 zijn met de genoemde stichtingen aanvullende gesprekken gevoerd, waarin de rekenformules en de aannames, die worden gehanteerd voor de normkostenberekening nader zijn gedefinieerd. Deze rekenformules en aannames zijn in de administratieve systemen van de Business Units (labels) geïmplementeerd. De Business Units hebben zich ervan vergewist, dat zowel de formules en aannames, die worden gehanteerd voor de Normkostenberekening als de implementatie daarvan in de administratieve systemen voldoen aan de gestelde criteria. Vervolgens zijn de tegemoetkomingsbrieven aan de polishouders verstuurd. Verreweg het grootste deel van de polishouders die in het verleden een dergelijke particuliere beleggingsverzekering hadden afgesloten, is voor het einde van 2009 geïnformeerd over deze tegemoetkoming.

Voor deze compensatie is deels een aanvullende voorziening opgenomen in de jaarrekeningen 2008 en 2009.

De last is vastgesteld als de contante waarde van het ingeschatte compensatiebedrag dat voor elke van de daarvoor in aanmerking komende polissen op expiratedatum zal worden uitgekeerd. Een deel van deze last (gerelateerd aan bij afkoop uit te keren bedragen) is ultimo 2008 direct ten laste van het resultaat gebracht door de vorming van een aparte (afkoop) voorziening. Het resterende deel ligt binnen de marge van de toereikendheid van de voorzieningen. Wijzigingen in de aparte (afkoop) voorzieningen komen jaarlijks volledig ten laste of ten gunste van het resultaat.

De totale last is ultimo 2008 prudent vastgesteld op basis van de toen beschikbare informatie. In 2009 konden voor de bepaling van de last de juiste formules worden gehanteerd, welke door de implementatie in de administratieve systemen werden toegepast op de juiste (gereconstrueerde) polishistorie van de daarvoor in aanmerking komende polishouders.

Jaarrekening 2009

Voorziening voor nog uit te betalen bedragen

In deze voorziening worden nog uit te betalen bedragen opgenomen met betrekking tot zowel unit-linked als niet unit-linked contracten. Deze voorziening wordt vastgesteld door middel van een schatting van de bedragen die aan het eind van het boekjaar nog moeten worden betaald.

Voorziening niet-verdiende premies

Deze voorziening wordt bepaald naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen over de premie eigen rekening en is opgenomen onder verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten.

Voorziening voor winstdelingen en kortingen

De voorziening heeft betrekking op in het lopende boekjaar toegekende winstdelingen op met name collectieve levensverzekeringscontracten in Duitsland. De winstdelingen worden vastgesteld aan de hand van geschatte renteresultaten op basis van de overeengekomen polisvoorwaarden.

Veronderstellingen

(i) Nederland

Disconteringsvoet en sterftetabel in boekjaar

	Disconteringsvoet in 2009 en 2008	Gebruikte sterftetabel in 2009 en 2008
Verzekeringen met kortleven risico	DLG curve of 3,0% - 4,0%	GBM 61-65, GBM 71-75, GBM/V 76-80, GBM 80-85, GBM/V 85-90, GBM/V 90-95 en CRS
Verzekeringen met langleven risico	DLG curve, 3,0% - 4,0% of contractrente	GBM/V 76-80, GBM/V 85-90, GBM/V 95-00 Coll 1993/2003 en DIL 98, plus correcties voor toekomstige sterfteverbetering

De voorzieningen voor levensverzekeringscontracten worden voornamelijk op basis van de sterftegrondslagen in de tarieftabellen berekend. Voor de verdiscontering van spaarproducten (niet zijnde unit-linked), dit zijn de verzekeringen met een uitkering bij inleven zijn, binnen de Nederlandse levensverzekeringsbedrijven wordt gebruik gemaakt van de DLG curve.

Voor collectieve levensverzekeringscontracten, met uitzondering van collectieve contracten waarbij op de beëindigingsdatum afkoop plaatsvindt en waarvoor de sterftetafels niet gelijk zijn aan sterftetabel Coll. 1993, worden de voorzieningen voor levensverzekeringscontracten verhoogd door deze

voorzieningen te vermenigvuldigen met het verhoudingsgetal tussen de actuariële uitkeringsfactor op basis van sterftetafel GBM/V 1990-1995 en de actuariële factor op basis van de tarief-sterftetafel. Voor collectieve levensverzekeringscontracten wordt daarnaast een aanvullende voorziening voor langlevensrisico gevormd op portefeuilleniveau. Deze aanvullende voorziening vertegenwoordigt het bedrag dat nodig zou zijn als de voorzieningen zouden worden getroffen op basis van de meest recente sterftegrondslagen waarbij rekening wordt gehouden met ervaringssterfte in plaats van sterftetafel GBM/V 1990-1995.

Voor contracten met een rentegarantie is voor deze garanties een voorziening getroffen. Voor het grootste deel van de portefeuille is deze voorziening bepaald op een geavanceerde, stochastische basis op consistente wijze met de waardering van optiecontracten.

Voor traditionele polissen met winstdelingsgarantie is een voorziening getroffen in overeenstemming met de in Nederland geldende regelgeving.

(ii) België

Binnen Delta Lloyd België worden aldaar algemeen aanvaarde rentepercentages en gepubliceerde standaard sterftetafels gebruikt voor verschillende categorieën verzekeringen. De sterftetafels zijn gebaseerd op relevante ervaring en tonen het sterfterisico, naar leeftijd, voor specifieke bevolkingsgroepen. Onderstaande tabel geeft de oorspronkelijke tariefstelling aan. De huidige voorzieningen zijn berekend op basis van de marktrente (DLG curve).

Disconteringsvoet en sterftetafel in boekjaar

	Disconteringsvoet in 2009 en 2008	Gebruikte sterftetafel in 2009 en 2008
Verzekeringen met kortleven risico	DLG curve of 0% - 4,85%	MR, FR, MK, FK sterftetafels
Verzekeringen met langleven risico	DLG curve of 3,25% - 4,75%	MR, FR sterftetafels

De voorzieningen voor levensverzekeringscontracten worden in de meeste gevallen op basis van de tarieftabellen berekend.

Voor polissen met een gegarandeerd basistarief dat is gebaseerd op een rekenrente die hoger is dan de rekenrente van het voorgeschreven referentietarief, wordt een aanvullende voorziening getroffen. Deze voorziening wordt per polis bepaald op basis van de referentierente en in een periode van 10 jaar lineair opgebouwd. Voor een deel van de portefeuille ex-Swiss Life Belgium werd aan het CFBA (controledienst voor verzekeringen) een vrijstelling gevraagd en gekregen voor de dotatie aan deze voorziening.

Voor contracten met voorwaardelijke winstdeling wordt een voorziening voor winstdeling getroffen op basis van de gegarandeerde verzekerde bedragen. Het surplus wordt aan de polishouders uitgekeerd, onder voorbehoud van goedkeuring door de vergadering van aandeelhouders. Voor contracten met een

Jaarrekening 2009

gegarandeerd basistarief van minder dan 3,75% wordt het winstaandeel effectief in de eerste maand na het betreffende aandeelhoudersbesluit. Voor contracten met een gegarandeerd basistarief van meer dan 3,75% zal het surplus op de einddatum of bij overlijden aan de polishouder worden uitgekeerd.

(iii) Duitsland

Binnen Delta Lloyd Duitsland worden aldaar algemeen aanvaarde rentepercentages en gepubliceerde standaard sterftetafels gebruikt voor verschillende categorieën verzekeringen. De sterftetafels zijn gebaseerd op relevante ervaring en tonen het sterfterisico, naar leeftijd, voor specifieke bevolkingsgroepen.

Disconteringsvoet en sterftetabel in boekjaar

	Disconteringsvoet in 2009 en 2008	Gebruikte sterftetabel in 2009 en 2008
Verzekeringen met kortleven risico	2,25%, 2,75%, 3%, 3,25%, 3,50% of 4,00%	Sterbetafel 60/62, Sterbetafel 1986 of Sterbetafel DAV 199T
Verzekeringen met langleven risico	2,25%, 2,75%, 3%, 3,25%, 3,50% of 4,00%	Sterbetafel 49/51, Sterbetafel 1987R, Sterbetafel 1994R, Sterbetafel DAV 2004R

De voorzieningen voor levensverzekeringscontracten worden in de meeste gevallen op basis van de tarieftabellen berekend.

Voor levenslange lijfrenten met een oude reserveringsbasis (b.v. Sterbetafel 1987R of Sterbetafel 1994R) is een aanvullende voorziening getroffen ter dekking van het langlevenrisico. Deze voorziening is gelijk aan het verschil tussen de voorzieningen op basis van de tarieftabellen en de voorzieningen herberekend op basis van een meer actuele sterftetabel (Sterbetafel 2004R-Bestand). Per einde boekjaar 2009 bedroeg deze voorziening € 84,4 miljoen (2008: € 80,8 miljoen).

Winstdeling bij traditionele polissen is gebaseerd op de technische resultaten plus rentebaten boven het basistarief. Ten minste 93% van deze extra rentebaten en technische resultaten wordt toegevoegd aan een voorziening voor toekomstige uitkering aan polishouders. Dit percentage is gebaseerd op een raming van de verwachte winstuitkering door het management en is inclusief verwachte belastingen. De directie beslist over de bestemming van deze voorziening. Dezelfde procedure geldt voor beleggingscontracten.

Jaarrekening 2009

Mutaties

Mutatieoverzicht voorzieningen voor levensverzekeringsverplichtingen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	31.676,4	29.406,9
Voorzieningen voor nieuwe productie	1.485,5	2.643,2
Verwachte wijziging in voorzieningen voor bestaande contracten	-160,8	-761,3
Vershil tussen feitelijk en verwacht verloop	425,5	-1.796,2
Effect van wijzigingen in operationele aannames	-14,8	49,5
Effect van wijzigingen in economische aannames	-80,3	308,2
Overige mutaties via het resultaat	-	143,0
Mutatie in verplichtingen geboekt als lasten	1.655,2	586,5
Wijzigingen in samenstelling groep	-	1.809,3
Overige mutaties niet via het resultaat	-53,0	-126,4
Per 31 december	33.278,5	31.676,4

De “overige mutaties niet via het resultaat” in 2009 van € -53,0 miljoen (2008: € -37,0 miljoen) betreffen de winstdeling in Duitsland. De “overige mutaties niet via het resultaat” in 2008 van € -89,4 miljoen betreft de herrubricering toegelicht in paragraaf 5.1.1. Andere balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn tevens toegelicht in paragraaf 5.1.1 ‘grondslagen voor de jaarrekening’.

De mutatie ‘effect van wijzigingen in economische aannames’ is voor het merendeel rentegerelateerd (zie paragraaf 5.1.7.28). Hierin is begrepen het effect op de voorziening verzekeringsverplichtingen door de wijziging in de marktrente. De mutaties in de voorzieningen voor rentegaranties op unit-linked contracten en gesepareerde depots en de mutaties in de voorzieningen voor latente winstdeling, zijn ook begrepen in de wijziging in economische aannames. De voorziening latente winstdeling betreft de voorziening voor de toekomstige winstdeling inzake gesepareerde beleggingsdepots, die nog niet in de basisvoorziening is verwerkt. Wijzigingen in de waarde van de onderliggende beleggingen van de unit-linked verzekeringen worden middels ‘verwachte wijzigingen’ en verschil tussen verwachte en werkelijke ontwikkeling verantwoord.

Wijzigingen van de voorziening met betrekking tot de unit-linked portefeuille door mutaties in de onderliggende beleggingen worden middels verwachte wijzigingen en als verschil tussen verwachte en feitelijke ontwikkeling verantwoord.

Verzekeringscontracten met winstdeling

Voor winstaandelen van polishouders zijn in het boekjaar de volgende bedragen opgenomen:

In miljoenen euro	2009	2008
Winstaandelen toegekend vóór vaststelling van winstaandeel, opgenomen in uitbetaalde claims	82,3	90,2
Winstaandelen bij leven, opgenomen in voorzieningen voor levensverzekeringscontracten	42,5	37,9
Totaal	124,9	128,1

Beslissingsproces ten aanzien van te hanteren aannames voor Levensvoorzieningen

De veronderstellingen voor het sterfterisico zijn gebaseerd op ervaring in de sector en nationale sterftetafels. De gehanteerde sterfteveronderstelling voor de voorzieningen verandert zelden en geeft vaak de in de prijsstelling gehanteerde veronderstellingen weer. Aannames voor sterfterisico's ten behoeve van deze prijsstelling zijn in het algemeen gebaseerd op de meest recente nationale sterftetafels. Bij de bepaling van voorzieningen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die onderdeel uitmaken van de levensverzekeringsportefeuille van Delta Lloyd Groep, wordt niet specifiek rekening gehouden met aannames over revalidering. Als gevolg hiervan is de voorziening voor deze producten relatief conservatief. De voorzieningen voor traditionele spaarproducten zijn gewaardeerd op basis van hetzij het de DLG curve, hetzij een vast rentepercentage. Voor spaarhypotheken gelden echter aan de polis gerelateerde rentepercentages.

Beschrijving Schadebedrijf

Bij de melding en afwikkeling van schadeclaims doen zich aanzienlijke vertragingen voor en is er relevante ervaring en inschattingsvermogen nodig om de omvang van de uitstaande verplichtingen te bepalen. De uiteindelijke kosten kunnen op de balansdatum niet met volledige zekerheid worden vastgesteld. De voorzieningen voor schadeverzekeringscontracten zijn gebaseerd op informatie die bij vaststelling van de voorziening beschikbaar is. Het is evenwel inherent aan de aard van deze activiteiten dat de uiteindelijke verplichtingen kunnen afwijken van de opgenomen verplichtingen als gevolg van ontwikkelingen na de balansdatum of doordat zich bijzondere gebeurtenissen (catastrofes) voordoen.

De schadevoorzieningen worden gevormd om de verwachte uiteindelijke aansprakelijkheid voor uitkeringen en schadebehandelingskosten af te dekken met betrekking tot alle schadegevallen die al hebben plaatsgevonden. De getroffen voorzieningen dekken reeds gemelde schadegevallen en de daaraan verbonden schadebehandelingskosten, alsmede ontstane maar nog niet gemelde schadegevallen (IBNR) en de daaraan verbonden geschatte schadebehandelingskosten.

De schadereserves zijn gebaseerd op niet verdisconteerde schattingen van toekomstige uitkeringen, voor de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen wordt de contante waarde van de toekomstige uitkeringen als voorziening aangehouden.

Jaarrekening 2009

	Disconteringsvoet 2009	Gemiddelde duur van verplichtingen (in jaren) 2009	Disconteringsvoet 2008	Gemiddelde duur van verplichtingen (in jaren) 2008
Nederland en België				
Arbeidsongeschiktheidsverzekering	3,48%	7,53	3,82%	7,31

Er zijn geen egalisatie- of catastrofevoorzieningen opgenomen. Deze zijn niet toegestaan. Voor het opvangen van eventuele catastrofes zullen de algemene reserves (onderdeel van het eigen vermogen) beschikbaar zijn. Daarnaast is het risico van catastrofe-schades gedeeltelijk middels herverzekering afgedekt.

De schadevoorzieningen worden vastgesteld op basis van feiten die op het moment van de vaststelling bekend zijn, waaronder eigen ervaringscijfers met betrekking tot de ontwikkeling van uitkeringen, ontstane schadegevallen, gemiddelde kosten per schadegeval en aantallen van vergelijkbare claims. Het historisch schadeverloop wordt hoofdzakelijk geanalyseerd naar schadeperiode. Indien noodzakelijk, vindt er ook een analyse plaats naar tekenperiode of meldingsperiode. Bepaalde segmenten worden vervolgens verder geanalyseerd naar schadesoort of dekkingsoort. Daarnaast worden grote claims in elk segment doorgaans afzonderlijk beoordeeld; zij worden hetzij tegen de nominale waarde van de schadetaxatie opgenomen, hetzij separaat geprojecteerd om de ontwikkeling van grote claims in uitdrukking te brengen. De schadevoorzieningen worden voortdurend bijgesteld als onderdeel van een continu proces, op basis van feitelijk schadeverloop, afgewikkelde claims en nieuw gemelde schadegevallen.

De IBNR-voorzieningen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen worden vooral gebaseerd op een percentage van de risicopremie. Voorzieningen voor reeds ingegane uitkeringen worden geschat met behulp van modellen en aannames die in de hele verzekeringssector worden gebruikt. De voorziening voor uitkeringen is gelijk aan de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, waarbij rekening is gehouden met de verwachte revalidatie en sterfte. De revalideringskansen en sterfterisico's zijn ingeschat op basis van eigen ervaringscijfers gecombineerd met ervaring in de sector. De gebruikte disconteringsvoeten zijn ofwel op een vaste rekenrente ofwel de DLG curve.

Veronderstellingen

De uiteindelijke hoogte van uit te betalen claims onder schadeverzekeringscontracten worden geschat aan de hand van een reeks standaard actuariële schattingstechnieken voor claims. Hoofdaanname bij deze technieken is dat het waargenomen historisch schadeverloop gebruikt kan worden om het toekomstige schadeverloop en dus de uiteindelijke hoogte van claims te schatten. Bij deze methoden worden de ontwikkeling van uitgekeerde en ontstane schadegevallen, gemiddelde kosten per schadegeval en aantal claims voor elk schadejaar geëxtrapoleerd op basis van de waargenomen ontwikkeling in eerdere jaren. In de meeste gevallen worden geen expliciete aannames geformuleerd met betrekking tot toekomstige stijgingspercentages van claims uit hoofde van inflatie of schaderatio's; in plaats daarvan worden de aannames gebruikt die impliciet liggen besloten in het historisch

schadeverloop, waarop de schattingen zijn gebaseerd.

Om te bepalen in welke mate trends uit het verleden wellicht in de toekomst niet van toepassing zijn, worden inschattingen gemaakt over, bijvoorbeeld, wijzigingen in externe of marktfactoren zoals het algemene claimedrag, interne factoren zoals de samenstelling van de portefeuille, polisvoorwaarden, procedures voor schadebehandeling en in mindere mate de economische omstandigheden, verschillende niveaus van schade-inflatie, jurisprudentie en wetgeving.

Veronderstellingen voor schadevoorzieningen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen

Voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering worden expliciete aannames gehanteerd. Indien een polishouder arbeidsongeschikt wordt, ontvangt deze een uitkering. De aan te houden voorziening voor deze uitkeringen (VPU: "Voorziening Periodieke Uitkeringen") is gebaseerd op de hierna beschreven aannames. De voorziening (€ 170,0 miljoen) wordt bepaald op basis van een vaste discontovoet die gelijk is aan de tariefsvoet. Voor een aantal portefeuilles (voorziening € 121,0 miljoen) in Nederland wordt de discontovoet gebaseerd op de actuele DLG curve. Binnen de verzekeringsbedrijven van Delta Lloyd Groep kan er sprake zijn van verschillende aannames met betrekking tot de voorzieningen. Deze verschillen komen onder andere voort uit verschil in portefeuilles en historische tarifiering. In deze paragraaf worden de aannames in de voormalige grondslagen volgens Dutch GAAP, die zijn toegestaan onder IFRS 4 gecontinueerd, per productsoort samengevat.

Jaarrekening 2009

Veronderstellingen Nederland

	Premie berekening	Schade reservering
Individueel	KAZO 90 (4%), KAZO 90 (3%), AOV 2009 (3%), Verbond 97 (4%), Verbond 97 (3%), Verbond 99 (3%) WIA 2006 (3%)	KAZO 90 (4%), KAZO 90 (3%), AOV 2009 (3%), Verbond 97 (4%), Verbond 97 (3%), Verbond 99 (3%), Verbond 99 (4%), actuele DLG curve WIA 2006 (3%)
Collectief	WAO 93 (4%), WAO 96 (4%), PEMBA 99 (4%), WIA 2006 (3%)	WAO 93 (4%), WAO 93 (3%), actuele DLG curve, WIA 2006 (3%)

Veronderstellingen België

	Premie berekening	Schade reservering
Veronderstellingen		
België	Levie (3%) Schrijvers (3%) MFRK (4,75%)	Levie (3%) Schrijvers (3%) MFRK (4,75%)

Voorziening voor lopende risico's

Voor een deel van de WGA-Eigen Risicodragers portefeuille wordt een voorziening voor lopende risico's aangehouden voor de posten die in 2009 zijn afgesloten en doorlopen na 31 december 2009. Deze voorziening is gebaseerd op het verschil tussen de commerciële en actuarieel benodigde premie.

Toereikendheidstoets schadevoorzieningen

Voor alle schadeverzekeringsrisico's gebruikt Delta Lloyd Groep een aantal statistische methoden om, rekening houdend met de diverse aannames, de uiteindelijke hoogte van claims te ramen. De twee algemeen gebruikte methoden zijn de chain-ladder methode en de Bornhuetter-Ferguson methode. De chain-ladder methode kan worden toegepast op de reeds gedane betalingen en op de schadelast (reeds gedane betalingen vermeerderd met dossierreserve). De basistechniek behelst een analyse van de factoren die het historisch schadeverloop bepalen en het vaststellen van ontwikkelingsfactoren op basis van dit historisch verloop. De geselecteerde ontwikkelingsfactoren worden vervolgens toegepast op de cumulatieve claimgegevens van elk schadejaar dat nog niet volledig is uitontwikkeld om op basis daarvan de uiteindelijke kosten voor elk schadejaar te ramen.

Chain-ladder technieken zijn het meest geschikt voor volwassen branches die een relatief stabiel schadeverloop kennen. Indien de verzekeraar niet beschikt over ruime schadehistorie voor een bepaald segment zijn de chain-ladder technieken minder geschikt.

De Bornhuetter-Ferguson methode gebruikt een combinatie van een benchmark of op de markt gebaseerde schatting en een schatting op basis van het actuele schadeverloop. Eerstgenoemde is gebaseerd op een maatstaf voor de gelopen risico's, zoals premies; laatstgenoemde is gebaseerd op de tot dan toe gedane uitkeringen of schadelast. De twee schattingen worden gecombineerd in een formule, die in de loop van de tijd meer gewicht geeft aan de op het schadeverloop gebaseerde schatting.

Deze techniek wordt gebruikt in situaties waarin voor de schatting geen ruime schadestatistieken beschikbaar waren (recente schadejaren of nieuwe segmenten). Een andere methodiek die binnen Delta Lloyd Groep wordt gehanteerd is door een percentage van de premie-inkomsten aan te houden, wat vervolgens lineair wordt afgeschreven.

De keuze van de schatting voor elk schadejaar van elk segment hangt af van de beoordeling welke techniek het meest geschikt is geweest voor de waargenomen historische ontwikkelingen. In bepaalde gevallen heeft dit ertoe geleid dat gekozen is voor verschillende technieken of een combinatie van technieken voor individuele schadejaren of groepen van schadejaren binnen hetzelfde segment.

De risico's die Delta Lloyd Groep heeft gelopen vanwege claims uit hoofde van asbestgerelateerde ziekten, zijn van materieel belang. De voorzieningen zijn door schadebehandelaars per dossier geschat. Daarnaast is een voorziening gevormd om toekomstige asbestgerelateerde schades te kunnen opvangen. Het schadeverloop wordt periodiek gevolgd.

Om de hoogte van de voorziening van de Property & Casualty portefeuille te toetsen aan het Delta Lloyd Groep voorzieningenbeleid (betrouwbaarheidsniveau 90%-92,5%), wordt met behulp van de bootstraptechniek een boven- en ondergrens voor het surplus bepaald. Elk kwartaal wordt bij het toetsen van de voorzieningen geanalyseerd of er wordt voldaan aan het voorzieningenbeleid en indien nodig wordt de voorziening aangepast.

Beslissingsproces ten aanzien van te hanteren aannames voor schadevoorzieningen

Zowel ten aanzien van het vaststellen als het toetsen van een groot deel van de voorziening is het historisch schadeverloop belangrijke input. Hiervoor zijn zogenaamde schadedriehoeken beschikbaar waarin de ontwikkeling over een aantal schade- en ontwikkeljaren wordt getoond. Voor bepaalde producten met een lange uitlooptermijn kan het zijn dat er aannames gemaakt moeten worden ten aanzien van de ontwikkelingen na het laatste ontwikkeljaar. Deze aannames worden op basis van beschikbare informatie door de actuariële teams vastgesteld. Verder kan het historisch schadeverloop worden beïnvloed door grote schades. Hiervoor maken de actuariële teams ook aannames. Al deze aannames worden periodiek besproken met en beoordeeld door de certificerend actuaris.

Periodiek worden schadevoorzieningen herijkt op basis van de meest recente informatie. De herijking leidt tot een verschuiving in de voorziening en vaak ook tot een aanpassing van de voorziening inclusief een mutatie door de winst- en verliesrekening. Bij de herijking van de voorzieningen doen de actuariële teams een voorstel tot aanpassing van de voorziening, wat leidt tot een advies aan de lokale directie. Dit advies wordt afgestemd met de certificerend actuaris. De lokale directie neemt uiteindelijk het besluit of de voorziening wordt aangepast.

Als bij de periodieke toetsing van de voorziening niet wordt voldaan aan de boven- en onderbetrouwbaarheidsniveaus voor de marge in de schadevoorziening, dan leidt dat ook tot aanpassing van de voorziening inclusief een mutatie door de winst- en verliesrekening. Ook nu doen de actuariële teams een voorstel dat leidt tot een advies aan de lokale directie, die uiteindelijk ook weer formeel het besluit neemt of advies wordt opgevolgd.

Mutaties

In de technische voorzieningen voor schade- en zorgverzekeringen hebben zich in het boekjaar de volgende mutaties voorgedaan:

Mutatieoverzicht technische voorziening schadeverzekering

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	1.673,9	1.529,3
Effect van wijzigingen in aannames	-2,1	-4,4
Schaden en kosten ontstaan in het boekjaar	925,4	904,1
Mutatie in verwachte schaden en kosten ontstaan in voorgaande jaren	-84,9	-118,7
Ontstane schaden en kosten	838,4	781,0
Uitkeringen op claims ontstaan in boekjaar	-456,2	-422,6
Uitkeringen op claims ontstaan in voorgaande jaren	-421,2	-329,1
Verhaalde bedragen op uitkeringen	12,9	9,5
Uitkeringen in boekjaar, na aftrek van verhaalde bedragen	-864,5	-742,2
Overige mutaties in voorzieningen voor claims	-	-33,2
Mutatie in claimreserve geboekt als lasten	-26,1	5,6
Wijzigingen in samenstelling groep	-	139,0
Per 31 december	1.647,8	1.673,9

Historisch schadeverloop

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van cumulatieve uitkeringen en een schatting van de uiteindelijke hoogte van claims voor de schadejaren 2001 tot en met 2009. In het bovenste deel van de tabel staan de cumulatieve bedragen die in de achtereenvolgende jaren zijn uitgekeerd met betrekking tot elk schadejaar. Met betrekking tot schadejaar 2001, bijvoorbeeld, is ultimo 2009 € 1.135,4 miljoen uitgekeerd voor de afwikkeling van claims (exclusief het effect van overnames). Zoals weergegeven in het onderste deel van de tabel is de oorspronkelijke schatting van de uiteindelijke hoogte van claims van € 1.238,4 miljoen herzien tot € 1.206,8 miljoen per 31 december 2009. Deze afname van de oorspronkelijke schatting zal in het algemeen het gevolg zijn van een combinatie van factoren, waaronder de afwikkeling van claims tegen hogere of lagere bedragen dan oorspronkelijk geraamd. De oorspronkelijke schattingen zullen ook naar boven of beneden worden bijgesteld naarmate meer informatie beschikbaar komt over de individuele claims, de totale schadefrequentie en het schadeverloop naar hoogte van bedragen.

In het vijfde jaar van toepassing van IFRS hoeft over slechts negen jaar informatie te worden verschaft. Het overzicht zal elk daaropvolgend jaar worden uitgebreid totdat de informatie voor alle tien jaren is opgenomen.

Jaarrekening 2009

Het schadeverloop vóór herverzekering

In miljoenen euro	Alle voorgaande jaren	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Bruto cumulatieve uitkeringen											
Ultimo schadejaar		688,4	756,9	789,0	833,0	753,6	1.125,3	1.224,2	1.403,5	449,3	
Een jaar later		1.038,2	1.103,0	1.091,5	1.138,7	1.177,2	1.752,7	1.977,1	2.299,4	-	
Twee jaar later		1.073,3	1.134,6	1.116,1	1.177,1	1.227,2	1.815,9	2.062,3	-	-	
Drie jaar later		1.092,4	1.149,1	1.130,2	1.190,8	1.257,8	1.840,5	-	-	-	
Vier jaar later		1.098,3	1.161,9	1.140,5	1.202,1	1.270,3	-	-	-	-	
Vijf jaar later		1.110,3	1.171,3	1.150,1	1.210,2	-	-	-	-	-	
Zes jaar later		1.119,6	1.179,4	1.159,0	-	-	-	-	-	-	
Zeven jaar later		1.127,3	1.185,7	-	-	-	-	-	-	-	
Acht jaar later		1.135,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Schatting bruto cumulatieve claims											
Ultimo schadejaar		1.238,4	1.333,1	1.360,5	1.493,3	1.533,2	2.191,3	2.397,8	2.556,2	954,3	
Een jaar later		1.280,2	1.356,4	1.333,4	1.412,7	1.474,7	2.012,7	2.233,5	2.559,4	-	
Twee jaar later		1.225,3	1.292,4	1.253,6	1.326,5	1.389,0	1.970,7	2.203,7	-	-	
Drie jaar later		1.209,4	1.259,6	1.235,2	1.292,9	1.373,1	1.942,7	-	-	-	
Vier jaar later		1.193,7	1.250,2	1.225,0	1.281,4	1.350,2	-	-	-	-	
Vijf jaar later		1.194,9	1.239,2	1.210,1	1.269,2	-	-	-	-	-	
Zes jaar later		1.185,4	1.235,0	1.207,6	-	-	-	-	-	-	
Zeven jaar later		1.178,3	1.230,9	-	-	-	-	-	-	-	
Acht jaar later		1.206,8	-	-	-	-	-	-	-	-	
Schatting cumulatieve claims		1.206,8	1.230,9	1.207,6	1.269,2	1.350,2	1.942,7	2.203,7	2.559,4	954,3	
Cumulatieve uitkeringen		1.135,4	1.185,7	1.159,0	1.210,2	1.270,3	1.840,5	2.062,3	2.299,4	449,3	
Totaal	199,5	71,5	45,2	48,5	59,0	79,9	102,2	141,4	259,9	505,0	1.512,0
Disconteringseffect	16,5	4,2	4,6	4,8	2,1	3,2	5,7	10,6	11,0	14,3	76,9
Huidige waarde	183,0	67,3	40,6	43,8	56,9	76,7	96,5	130,8	248,9	490,7	1.435,2
Effect van aankopen											
Reserves op datum aankoop	-	40,2	14,4	108,1	37,7	405,6	53,4	47,0	15,5	-	721,8
Cumulatieve uitkeringen sinds aankoop	-	1,1	1,3	22,4	7,6	314,3	20,8	13,3	6,0	-	386,8
Reserves op balansdatum	-	10,4	12,3	84,1	12,5	25,5	22,4	26,4	10,3	-	203,8
Waarde verantwoord in balans	183,0	77,7	52,9	127,9	69,4	102,2	118,9	157,2	259,1	490,7	1.639,0
Technische voorziening schadeverzekeringen											1.647,8
Voorziening voor premietekort											-3,1
Overige technische voorzieningen											-5,6
Waarde verantwoord in balans											1.639,0

Het schadeverloop na aftrek van herverzekering is als volgt:

Jaarrekening 2009

Het schadeverloop na herverzekering (eigen rekening)

In miljoenen euro	Alle voorgaande jaren	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Bruto cumulatieve uitkeringen											
Ultimo schadejaar		683,8	752,0	778,4	823,2	743,0	1.112,7	1.216,9	1.386,7	441,9	
Een jaar later		1.027,9	1.091,0	1.076,1	1.129,9	1.157,8	1.734,6	1.959,0	2.264,9	-	
Twee jaar later		1.062,0	1.120,5	1.099,7	1.160,9	1.206,2	1.794,1	2.044,1	-	-	
Drie jaar later		1.080,6	1.135,9	1.110,9	1.173,1	1.227,3	1.817,4	-	-	-	
Vier jaar later		1.088,4	1.144,9	1.119,7	1.175,5	1.239,7	-	-	-	-	
Vijf jaar later		1.095,4	1.150,0	1.121,5	1.183,3	-	-	-	-	-	
Zes jaar later		1.102,2	1.147,5	1.130,1	-	-	-	-	-	-	
Zeven jaar later		1.097,7	1.153,7	-	-	-	-	-	-	-	
Acht jaar later		1.105,8	-	-	-	-	-	-	-	-	
Schatting bruto cumulatieve claims											
Ultimo schadejaar		1.222,8	1.311,1	1.327,1	1.454,2	1.497,6	2.149,0	2.344,7	2.498,4	907,3	
Een jaar later		1.260,3	1.327,5	1.304,1	1.387,9	1.438,6	1.963,3	2.194,5	2.550,3	-	
Twee jaar later		1.205,2	1.261,6	1.228,8	1.303,6	1.352,3	1.919,8	2.170,7	-	-	
Drie jaar later		1.190,3	1.236,2	1.207,6	1.264,4	1.326,1	1.897,6	-	-	-	
Vier jaar later		1.174,0	1.222,5	1.201,1	1.243,8	1.309,9	-	-	-	-	
Vijf jaar later		1.169,0	1.211,5	1.175,5	1.231,7	-	-	-	-	-	
Zes jaar later		1.163,1	1.196,7	1.172,7	-	-	-	-	-	-	
Zeven jaar later		1.144,9	1.194,1	-	-	-	-	-	-	-	
Acht jaar later		1.172,7	-	-	-	-	-	-	-	-	
Schatting cumulatieve claims		1.172,7	1.194,1	1.172,7	1.231,7	1.309,9	1.897,6	2.170,7	2.550,3	907,3	
Cumulatieve uitkeringen		1.105,8	1.153,7	1.130,1	1.183,3	1.239,7	1.817,4	2.044,1	2.264,9	441,9	
Totaal	150,0	66,9	40,3	42,6	48,4	70,2	80,2	126,6	285,4	465,4	1.375,9
Disconterings­effect	15,4	3,5	4,6	4,8	2,1	3,2	5,7	10,5	11,0	14,2	74,8
Huidige waarde	134,6	63,4	35,8	37,8	46,3	67,0	74,5	116,1	274,3	451,2	1.301,1
Effect van aankopen											
Reserves op datum aankoop	-	30,1	11,9	76,8	32,6	396,9	45,0	33,6	15,5	-	642,4
Cumulatieve uitkeringen sinds aankoop	-	0,7	0,8	24,6	7,8	316,2	21,5	5,4	5,7	-	382,6
Reserves op balansdatum	-	7,9	9,6	50,4	8,7	18,0	15,0	22,1	9,0	-	140,7
Waarde verantwoord in balans	134,6	71,3	45,4	88,2	55,0	85,0	89,5	138,2	283,4	451,2	1.441,7
Technische voorziening schadeverzekeringen											1.450,5
Voorziening voor premietekort											-3,1
Overige technische voorzieningen											-5,6
Technische voorziening schadeverzekeringen											1.441,7

Ten aanzien van de cumulatieve claims (de verwachte schadelast) wordt opgemerkt dat door een prudent voorzieningenbeleid in de toekomst een verlaging van de schadelast wordt verwacht. Uit de tabel is af te leiden dat deze verlaging op vrijwel alle schadejaren van toepassing is.

Een substantieel deel van de geboekte schadebetalingen vindt nog plaats in het tweede boekjaar. Uit het gepresenteerde verloop van de cumulatieve uitkeringen valt af te leiden dat na twee boekjaren circa 85% van de totale uitkeringen is voldaan.

In bovenstaande tabellen zijn ook gegevens verwerkt van voorzieningen voor asbest- en milieucclaims (A&M) onder polissen die vóór 2001 zijn afgesloten. De onzekerheid die inherent is aan A&M schadereserves wordt grotendeels veroorzaakt door de extreem lange wachtperiode, onzekerheden

Jaarrekening 2009

over de dekking en claimkosten, beperkte beschikbaarheid van gegevens en onzekerheid over de volledigheid en nauwkeurigheid van de gegevens. De cumulatieve uitkeringen en schadereserves worden in de volgende tabel afzonderlijk opgevoerd.

Schadeverloop asbest- en milieuvervuiling – vóór herverzekering

In miljoenen euro	Cumulatieve uitkeringen	Schadereserve	Schatting cumulatieve claims
31 december 2001	11,9	26,7	38,6
31 december 2002	10,1	30,8	40,9
31 december 2003	10,0	32,5	42,5
31 december 2004	9,6	45,0	54,6
31 december 2005	10,7	49,6	60,3
31 december 2006	16,1	57,8	74,0
31 december 2007	20,3	53,2	73,5
31 december 2008	21,1	56,8	77,9
31 december 2009	22,6	55,8	78,4

Schadeverloop asbest- en milieuvervuiling – na herverzekering (eigen rekening)

In miljoenen euro	Cumulatieve uitkeringen	Schadereserve	Schatting cumulatieve claims
31 december 2001	11,9	26,7	38,6
31 december 2002	10,1	30,8	40,9
31 december 2003	10,0	32,5	42,5
31 december 2004	9,6	45,0	54,6
31 december 2005	10,7	49,6	60,3
31 december 2006	16,1	57,8	74,0
31 december 2007	20,3	53,0	73,3
31 december 2008	21,1	56,8	77,9
31 december 2009	22,6	55,8	78,4

Voorziening voor niet-verdiende premies

Mutaties

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht voorziening voor niet-verdiende premies

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	396,4	371,4
Premies geboekt in boekjaar	1.437,9	1.359,6
Premies verdiend in boekjaar	-1.443,8	-1.382,3
Wijzigingen in voorziening niet-verdiende premies opgenomen als lasten	-5,9	-22,7
Wijzigingen in samenstelling groep	-	15,7
Overige mutaties	-	32,0
Per 31 december	390,5	396,4

5.1.7.26 (26) Herverzekering

Boekwaarde

Hieronder volgt een overzicht van het herverzekerde deel in de voorziening verzekeringsverplichtingen. Voor het segment Leven heeft dit hoofdzakelijk betrekking op evenredige herverzekering. Voor het segment Schade betreft dit de risicoherverzekering (voornamelijk excess of loss).

Herverzekerde aandeel in voorzieningen in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Leven	424,7	481,8
Schade	208,3	240,3
Totaal	632,9	722,0

Door het herverzekerde aandeel in de voorzieningen in mindering te brengen op de bruto vastgestelde voorzieningen resulteert de netto voorziening. Onderstaand wordt een volledig overzicht gepresenteerd van bruto voorziening, aandeel herverzekeraars en netto voorziening.

Jaarrekening 2009

Bruto voorziening, aandeel herverzekeraars en netto voorziening per einde boekjaar

In miljoenen euro	Bruto voorzieningen voor herverzekeringen 2009	Vorderingen uit herverzekeringen 2009	Netto 2009	Bruto voorzieningen voor herverzekeringen 2008	Vorderingen uit herverzekeringen 2008	Netto 2008
Met voorwaardelijke winstdeling	6.662,1	22,2	6.639,9	6.614,3	4,6	6.609,7
Met onvoorwaardelijke winstdeling	4.532,1	15,7	4.516,4	5.773,9	404,3	5.369,6
Unit-linked zonder winstdeling	11.264,3	-	11.264,3	9.925,3	26,5	9.898,8
Overige zonder winstdeling	10.820,1	386,8	10.433,3	9.362,9	46,4	9.316,6
Voorzieningen voor levensverzekeringscontracten	33.278,5	424,7	32.853,9	31.676,4	481,8	31.194,6
Polissen met voorwaardelijke winstdeling	2.763,5	-	2.763,5	2.565,4	-	2.565,4
Polissen zonder winstdeling	576,6	-	576,6	588,1	-	588,1
Unit-linked polissen	413,9	-	413,9	278,4	-	278,4
Beleggingscontracten	3.754,0	-	3.754,0	3.432,0	-	3.432,0
Schadereserves	1.161,4	160,9	1.000,5	1.111,8	181,8	930,0
IBNR-voorziening	411,0	33,9	377,1	480,6	42,2	438,4
AB voorziening	-	-	-	-	-	-
Voorziening voor niet-verdiende premies	390,5	11,0	379,5	396,4	9,4	387,0
Aanvullende voorziening voor premietekorten	3,1	-	3,1	3,0	-	3,0
Overige technische voorzieningen	5,6	-	5,6	-	1,3	-1,3
Voorziening voor schadebehandelingskosten	66,6	2,4	64,2	78,4	5,5	72,9
Voorzieningen voor schadeverzekeringscontracten	2.038,3	208,3	1.830,0	2.070,3	240,3	1.830,0
Totaal	39.070,8	632,9	38.437,9	37.178,7	722,0	36.456,7

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Aannames

De gehanteerde aannames voor herverzekeringscontracten zijn grotendeels in overeenstemming met de aannames die toegepast zijn voor verzekeringscontracten. Het door externe partijen bepaalde herverzekerde deel van de voorziening voor levensverzekeringen is nog niet op basis van marktrente vastgesteld.

Mutaties

In het boekjaar hebben zich de volgende mutaties in de vorderingen op herverzekeraars voorgedaan:

Jaarrekening 2009

(i) Levensverzekering

Mutatieoverzicht vorderingen uit herverzekeringen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	481,8	1.065,8
Herverzekering van nieuwe contracten	2,6	2,6
Verwachte wijziging in herverzekering van bestaande contracten	0,6	-1,6
Vershil tussen feitelijk en verwacht verloop	-53,5	-591,5
Effect van wijzigingen in operationele aannames	-	0,1
Overige mutaties	-6,8	-
Mutatie in herverzekering opgenomen als baten	-57,1	-590,4
Wijzigingen in samenstelling groep	-	9,9
Overige mutaties	-	-3,6
Per 31 december	424,7	481,8

(ii) Schadeverzekering

Mutatieoverzicht vorderingen uit herverzekeringen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	230,8	194,4
Effect van wijzigingen in aannames	-	-0,5
Aandeel herverzekeraars in schade en kosten ontstaan in boekjaar	46,9	52,4
Aandeel herverzekeraars in schade en kosten ontstaan in voorgaande jaren	-36,8	-0,4
Aandeel herverzekeraars in ontstane schade en kosten	10,2	51,6
Van herverzekeraars ontvangen bedragen inzake claims ontstaan in boekjaar	-7,2	-13,1
Van herverzekeraars ontvangen bedragen inzake claims ontstaan in voorgaande jaren	-35,6	-26,9
Van herverzekeraars ontvangen bedragen in boekjaar	-42,9	-40,0
Mutatie in herverzekeringen opgenomen als baten	-32,7	11,6
Wijzigingen in samenstelling groep	-	24,8
Overige mutaties	-0,9	0,1
Per 31 december	197,3	230,8

(iii) Aandeel herverzekeraars in voorziening voor niet-verdiende premies

Mutatieoverzicht voorziening voor niet-verdiende premies

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	9,4	22,2
Aandeel herverzekeraars in boekjaar	122,9	109,2
Aandeel herverzekeraars verdiende premies in boekjaar	-121,3	-122,4
Overige mutaties in aandeel herverzekeraars in voorziening niet-verdiende premies	-	0,5
Mutatie in voorziening niet-verdiende premies opgenomen als baten	1,6	-12,7
Per 31 december	11,0	9,4

5.1.7.27 (27) Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten**Boekwaarde****Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten per einde boekjaar**

In miljoenen euro	2009	2008
Polissen met voorwaardelijke winstdeling	2.763,5	2.565,4
Polissen zonder winstdeling	576,6	588,1
Unit-linked polissen	413,9	278,4
Totaal beleggingscontracten	3.754,0	3.432,0

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten onder levensverzekeringsactiviteiten

Beleggingscontracten begrepen in de levensverzekeringsactiviteiten zijn contracten waarbij geen significant verzekeringsrisico wordt overdragen van de contractant op de emittent. Deze contracten worden daarom onder IFRS behandeld als financiële instrumenten.

Veel beleggingscontracten bevatten een clause voor voorwaardelijke winstdeling, die de contractant een contractueel recht geeft op extra uitkeringen in aanvulling op de gegarandeerde uitkeringen. Dit worden contracten met winstdeling genoemd; zij worden gewaardeerd overeenkomstig de methodiek en het gebruik binnen Delta Lloyd Groep voor levensverzekeringscontracten zoals beschreven in de toelichting, paragraaf 5.1.7.25.

Ten aanzien van contracten met winstdeling van Delta Lloyd Life (België) wordt de voorwaardelijke component van het winstaandeel los van de gegarandeerde component opgenomen en gerubriceerd als een afzonderlijke verplichting, die wordt aangeduid als een niet-toegerekend uitkeerbaar surplus.

Beleggingscontracten zonder voorwaardelijke winstdelingscomponent worden aangeduid als contracten zonder winstdeling en de verplichtingen daaronder worden gewaardeerd op ofwel reële waarde ofwel geamortiseerde kostprijs afhankelijk van de waardering van de beleggingen die tegenover deze verplichtingen staan.

De meeste op reële waarde gewaardeerde beleggingscontracten zonder winstdeling zijn unit-linked contracten; de op reële waarde berekende voorziening bestaat uit de unit-linked beleggingswaarde plus, indien vereist, aanvullende non unit-linked voorzieningen op basis van reële waarde. Voor deze contracten worden een post geactiveerde acquisitiekosten en een deferred income reserve opgenomen met betrekking tot respectievelijk transactiekosten en afsluitprovisies die voortvloeien uit het beheer van beleggingen en die systematisch over de contractduur worden afgeschreven. De bedragen van de betreffende geactiveerde acquisitiekosten zijn vermeld in paragraaf 5.1.7.19 van de toelichting.

Het aantal en hieraan gerelateerde volume van collectieve pensioencontracten zonder verzekeringsrisico waarvoor de verplichtingen worden gewaardeerd op basis van geamortiseerde

Jaarrekening 2009

kostprijs volgens de effectieve-rentemethode, is beperkt.

Garanties op beleggingsproducten worden besproken in paragraaf 5.1.7.35 van de toelichting.

Voor contractverplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs geldt dat de boekwaarde niet wezenlijk verschilt van de reële waarde. De reële waarde van de beleggingscontracten met een voorwaardelijke winstdeling is niet betrouwbaar te schatten. Dit gezien het feit dat de winstdelingscomponent een voorwaardelijk karakter heeft. De hoogte van de voorwaardelijke winstdeling wordt bepaald door Delta Lloyd Groep, binnen de voorwaarden van de betreffende contracten.

Mutatieoverzicht verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	3.432,0	2.209,7
Voorzieningen voor nieuwe productie	383,3	200,8
Verwachte wijziging in voorzieningen voor bestaande contracten	147,9	37,0
Vershil tussen feitelijk en verwacht verloop	-162,6	-169,4
Effect van wijzigingen in aannames	-82,0	77,7
Overige mutaties	35,5	89,4
Mutatie in verplichtingen	322,0	235,5
Wijzigingen in samenstelling Groep	-	986,8
Per 31 december	3.754,0	3.432,0

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

De overige mutaties van € 35,5 miljoen betreft een correctie bij Swiss Life Belgium van de LAT-voorziening.

5.1.7.28 (28) Effect van wijzigingen in grondslagen en veronderstellingen op verzekerings- en beleggingscontracten

De vaststelling van de technische voorzieningen voor schade- en levensverzekeringsverzekeringen is afhankelijk van de gehanteerde grondslagen en veronderstellingen. Een wijziging van de grondslagen en veronderstellingen heeft een mutatie in de technische voorziening en indirect een wijziging op het resultaat tot gevolg.

Het effect op het resultaat wordt in onderstaande tabel weergegeven:

Jaarrekening 2009

In miljoenen euro	Effect op resultaat 2009	Effect op resultaat 2008
Aannames		
Levensverzekeringscontracten		
Rentepercentage *	51,0	-266,1
Kosten	26,5	-40,2
Sterfterisico voor levensverzekeringscontracten	11,1	-
Sterfterisico voor lijfrentecontracten	-2,3	-5,5
Overige	8,8	-132,4
Beleggingscontracten – met winstdeling		
Rentepercentage	28,6	-77,5
Kosten	45,7	-44,5
Voortzettingpercentages	-	3,4
Sterfterisico voor beleggingscontracten	7,7	-
Overige	-	40,9
Schadeverzekeringscontracten		
Wijziging aannames disconteringsvoet	-1,0	-1,2
Wijziging aannames kostenquote	3,1	0,6
Totaal	179,1	-522,7

* inclusief effect overgang naar DLG curve in 2008.

Paragraaf 5.1.7.25 van de toelichting, 'Voorzieningen uit hoofde van verzekeringscontracten', behandelt het effect van wijzigingen in economische aannames op de voorziening verzekeringsverplichtingen. Dit cijfer vertoont een afwijking ten opzichte van het effect van wijzigingen in rentepercentage. Het effect op het resultaat met betrekking tot het rentepercentage betreft de gevolgen van de ontwikkeling van de marktrente gedurende het boekjaar.

Bovenstaande effecten en dan specifiek het effect van een wijziging in het rentepercentage worden gedeeltelijk gecompenseerd door de mutatie in de beleggingsportefeuille veroorzaakt door de gewijzigde marktrente. Door vooral volume-effecten en verschillende looptijden zal er een effect op het resultaat resulteren.

De € 8,8 miljoen winst (2008: € 132,4 miljoen verlies) op verzekeringscontracten 'Overige' heeft met name betrekking op een deel van de kosten voor de compensatieregeling voor verzekeringscontracten.

5.1.7.29 (29) Belastingvorderingen en -verplichtingen

Jaarrekening 2009

De latente belastingvorderingen en -verplichtingen voortvloeiend uit tijdelijke verschillen in belastinggrondslag kunnen in de volgende categorieën worden opgesplitst:

In miljoenen euro	2009	2008
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	-32,5	55,7
Beleggingen	-444,5	-643,9
Egalisatiereserve	-12,0	-12,0
Ongebruikte fiscaal compensabele verliezen	358,9	408,4
Immateriële vaste activa	-25,1	-24,6
Pensioenregelingen	-20,6	-16,9
Overige	15,6	33,4
Totaal latente belastingen	-160,3	-199,8

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Verwacht wordt dat het totaal bedrag aan belastingvorderingen en -verplichtingen verhaalbaar of betaalbaar is.

Mutatieoverzicht latente belastingvorderingen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	24,3	11,7
Ten laste van winst- en verliesrekening	6,1	17,2
Mutatie naar latente belastingverplichtingen	-	-3,9
Mutatie in herwaarderingsreserve	-3,0	-0,7
Per 31 december	27,3	24,3

Delta Lloyd Groep heeft gewaardeerde fiscale verliezen tot een bedrag van € 1.316,6 miljoen (2008: € 1.513,7 miljoen). Verrekenbare fiscale verliezen worden verantwoord in de mate waarin realisatie van de betrokken belastingvordering via toekomstige belastbare winsten waarschijnlijk is.

Delta Lloyd Groep heeft niet gewaardeerde verrekenbare verliezen tot een bedrag van € 290,9 miljoen (2008: 281,4 miljoen) die kunnen worden gecompenseerd met toekomstige belastbare winsten; de termijn waarbinnen deze verliezen kunnen worden gecompenseerd is niet gelimiteerd.

De latente belastingvorderingen en -verplichtingen van de vennootschappen die behoren tot de fiscale eenheid vennootschapsbelasting Delta Lloyd NV worden fiscaal met elkaar gesaldeerd. Een zelfde systematiek geldt voor de fiscale eenheid vennootschapsbelasting Delta Lloyd ABN AMRO Verzekeringen Holding BV.

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht latente belastingverplichtingen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	224,1	271,9
Wijzigingen in samenstelling Groep	-	7,4
Ten laste / ten gunste van winst- en verliesrekening	-96,0	72,4
Mutatie in herwaarderingsreserve	67,7	-121,9
Mutatie van latente belastingvorderingen	-	-3,9
Overige mutaties	-8,2	-1,8
Per 31 december	187,7	224,1

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

5.1.7.30 (30) Voorzieningen voor overige verplichtingen

Voorzieningen voor overige verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Reorganisatievoorzieningen	63,4	76,8
Overige voorzieningen	128,7	57,5
Totaal	192,1	134,3

Mutatieoverzicht voorzieningen voor overige verplichtingen

In miljoenen euro	Reorganisatievoorzieningen	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2008	44,7	63,0	107,7
Wijzigingen in samenstelling Groep	-0,1	3,7	3,7
Aanvullende voorziening gevormd gedurende het boekjaar	47,0	54,5	101,5
Ongebruikte vrijgevallen voorzieningen	-0,2	-27,5	-27,6
Gedurende het boekjaar opgenomen voorziening	-14,7	-36,2	-50,9
Per 31 december 2008	76,8	57,5	134,3
Wijzigingen in samenstelling Groep	0,1	0,2	0,3
Aanvullende voorziening gevormd gedurende het boekjaar	18,4	114,7	133,1
Ongebruikte vrijgevallen voorzieningen	-14,8	-30,9	-45,7
Gedurende het boekjaar opgenomen voorziening	-17,1	-14,9	-32,0
Overige mutaties	-	2,1	2,1
Per 31 december 2009	63,4	128,7	192,1

Delta Lloyd Groep heeft in 2009 voor € 6,7 miljoen een reorganisatievoorziening getroffen voor reorganisatie van Erasmus Verzekeringen. Gedurende het boekjaar is € 17,1 miljoen van de reorganisatievoorziening opgenomen, € 9,3 miljoen heeft betrekking op een reorganisatie bij OHRA

Verzekeringen. De toename van de overige voorzieningen bestaat voor € 69,4 miljoen uit de reclassificatie van de zorgrun-off voorziening voor de afwikkeling van schades op polissen afgesloten voor 2009, van het per 1 januari 2009 aan CZ verkochte zorgsegment. Gedurende 2009 is € 16,0 miljoen uit deze run-off voorziening vrijgevallen. Daarnaast heeft Delta Lloyd NV een voorziening van € 17,2 miljoen gevormd voor performance-gerelateerde beloningsregelingen.

5.1.7.31 (31) Pensioenverplichtingen

Inleiding

Delta Lloyd Groep heeft een aantal pensioenregelingen in de landen waar zij actief is, waarbij de deelnemers rechten verkrijgen op toegezegd pensioen. De belangrijkste toegezegd-pensioenregeling is van kracht in Nederland, daarnaast bestaan in België en Duitsland andere toegezegd-pensioenregelingen. De belangrijkste pensioenregeling in Nederland is ondergebracht in een afgescheiden stichting, die haar pensioenverplichtingen heeft verzekerd bij de dochteronderneming Delta Lloyd Levensverzekering.

De totale pensioenlasten voor de regelingen zijn conform IAS 19 berekend. In de cijfers zijn tevens voorzieningen opgenomen voor overige verplichtingen na pensionering. Delta Lloyd Groep kent ook verscheidene kleinere pensioenregelingen, zowel in Nederland als in andere landen, waaronder tevens toegezegde bijdrageregelingen.

De afgelopen twee jaren was per jaareinde geen sprake van belangrijke uitstaande of vooruitbetaalde premieafdrachten.

Gegevens van significante toegezegd-pensioenregelingen

De gebruikte waardering voor verantwoording onder IAS 19 is gebaseerd op de meest recente actuariële waarderingen, die zijn geactualiseerd om aan de vereisten van deze standaard te voldoen met als doel de verplichtingen uit hoofde van materiële regelingen per 31 december 2009 te bepalen. De actualisering is in elk land afzonderlijk uitgevoerd door actuarissen, hetzij door de actuariële afdeling van de divisie, hetzij door externe actuarissen, binnen door Delta Lloyd Groep gestelde richtlijnen. De fondsbeleggingen zijn opgenomen tegen de marktwaarde per 31 december 2009.

De kenmerken van de belangrijkste regeling in Nederland zijn:

- De belangrijkste pensioenregeling in Nederland is gebaseerd op middelloon met 65 jaar als pensioenleeftijd. De pensioenbijdragen worden elk jaar op 1 januari vastgesteld en zijn gebaseerd op het uurloon van de medewerker (inclusief vakantietoeslag en eindejaarsuitkering), vermenigvuldigd met het contractueel vastgelegde aantal arbeidsuren. De pensioenrechten bedragen per dienstjaar 2,15% van de pensioengrondslag van de medewerkers.
- De rekenrente ten behoeve van de bepaling van de bijdrage door Delta Lloyd Groep is gesteld op 3%.
- Tot 1 januari 2011 is er sprake van een (door de werkgever) geclausuleerde indexatie waar de werkgever separaat koopsommen voor betaalt. De indexatie van de actieven vindt plaats op basis van de loonindex en die van niet-actieven op basis van de prijsindex.

Jaarrekening 2009

- Voor eventuele indexaties na 1 januari 2011 heeft door Delta Lloyd Groep in de toekomst geen bijdrage meer te worden gedaan. Deze indexatie wordt door het pensioenfonds uitsluitend verleend op basis van behaalde rendementen binnen het fonds met in achtneming van de 3% rekenrente.

Delta Lloyd Groep heeft een latent recht op restitutie van middelen bij de overgang per 1 januari 2011. Als er op dat moment een surplus in de regeling bestaat komt daarvan 50% toe aan Delta Lloyd Groep. Van een surplus is sprake als de reële marktwaardedekkingsgraad boven de 100% is. De reële marktwaardedekkingsgraad is het quotiënt van de waarde van de beleggingen tegen marktwaarde en de bruto verplichting uit hoofde van de toegezegde pensioenrechten berekend op basis van de actuele markt interest curve (gecorrigeerd voor de verwachte inflatie). Een eventuele uitkering is gemaximeerd aan de som van de voor de verleende toeslagen betaalde koopsommen, ieder opgerent vanaf de dag van verschuldigd zijn met een interest van 3% per jaar.

Als gevolg van de gemaakte afspraken over wijzigingen in de pensioenregeling per 1 januari 2011 komt het surplus (op basis van IAS 19 grondslagen) ten gunste van de deelnemers. Om deze reden wordt de pensioenverplichting uit hoofde van de toegezegde pensioenrechten dan ook opgehoogd tot het saldo van de beleggingen indien er een surplus is. Het surplus (op basis van IAS 19 grondslagen) komt ten gunste van de deelnemers rekening houdend met een eventuele eenmalige terugstorting richting de werkgever. Deze premierrestitutie aan de werkgever vindt plaats indien de reële marktwaarde dekkingsgraad van het pensioenfonds groter is dan 100%. De eventuele eenmalige premierrestitutie is gelijk aan 50% van het surplus boven de reële marktwaarde dekkingsgraad van 100%.

Als gevolg hiervan is de pensioenverplichting van Delta Lloyd Groep op balansdatum gelijk aan de aanwezige beleggingen. De op basis van de hieronder vermelde actuariële aannames bepaalde pensioenvoorziening is op grond hiervan met € 161,4 miljoen verhoogd.

Gegevens van materiële toegezegd-pensioenregelingen zijn hieronder vermeld. Indien regelingen zowel voorzien in toegezegd-pensioenregelingen als toegezegde-bijdrageregelingen, hebben de opgenomen activa en verplichtingen slechts betrekking op toegezegd-pensioenregelingen. De gebruikte sterftetafel (voor de Nederlandse pensioenregeling) is met ingang van 1 januari 2008 de generatietafel CRC8B.

De belangrijkste financiële aannames bij de berekening van de verplichtingen onder de regelingen volgens IAS 19 zijn:

In procenten	Nederland 2009	Nederland 2008	Buitenland 2009	Buitenland 2008
Data van meest recente actuariële waardering				
Inflatiepercentage	2,10%	2,00%	2,00%	2,00%
Algemene salarisverhogingen	3,10%+merit	3,00%+merit	2,00%-4,00%	2,00%-4,00%
Pensioenverhogingen	2,10%/1,90% (start 2011)	2,00%/1,30% (start 2011)	0,00%-2,00%	1,00%-2,00%
Uitgestelde pensioenverhogingen	2,10%/1,90% (start 2011)	2,00%/1,30% (start 2011)	0,00%-1,00%	0,00%
Disconteringsvoet	5,20%	5,70%	2,6%-5,37%	4,75%-6,25%

Pensioenverhogingen en uitgestelde pensioenverhogingen voor Nederland voor perioden na 31

Jaarrekening 2009

december 2009 bedragen 1,9%.

Het verwachte rendement op de fondsbeleggingen is:

In procenten	Nederland 2009	Nederland 2008	Buitenland 2009	Buitenland 2008
Aandelen	6,80%	6,00%	7,20%	7,25%
Obligaties	4,30%	3,80%	5,10%	5,75%
Vastgoed	5,20%	5,70%	6,00%	6,25%
Overige	4,30%	3,80%	4,00%	4,75%

Het totale rendement is gebaseerd op het verwachte rendement per beleggingscategorie en op de feitelijke asset-mix. De verwachte rendementen komen tot stand in samenwerking met externe adviseurs, waarbij zowel rekening wordt gehouden met huidige marktverwachtingen voor toekomstige opbrengsten, indien beschikbaar, als met in het verleden behaalde rendementen. Deze rendementen zijn specifiek bepaald voor de pensioenberekening conform IAS 19 en wijken daarom af van de rendementen die worden toegepast in de market consistent embedded value berekeningen.

Tot de pensioenlasten onder deze regelingen worden gerekend:

In miljoenen euro	2009	2008
Pensioenlasten huidige dienstjaar	32,0	45,2
Rentelasten op pensioenverplichtingen	88,2	82,5
Amortisatie pensioenlasten verstreken dienstjaren	-0,9	0,3
Actuariële winsten en verliezen	44,1	-35,2
Inkrimpelingen en afstotingen	-23,3	0,9
Overig	9,7	-
Minus vrijval pensioenverplichtingen	-	-14,1
Minus verwacht rendement op rechten op vergoedingen	-3,8	-4,5
Totaal ten laste van winst- en verliesrekening	146,0	75,1

In de lasten zijn tevens inbegrepen de lasten voor toegezegde bijdrageregelingen van € 3,5 miljoen (2008: € 3,8 miljoen).

De getoonde pensioenlast bevat niet de beleggingsopbrengsten over de pensioengelden deze zijn verantwoord onder opbrengst uit beleggingen van € 68,5 miljoen (2008: € 7,1 miljoen). Het totale pensioenresultaat gecorrigeerd voor beleggingsopbrengsten bedraagt € 77,5 miljoen (2008: € 68,0 miljoen).

De 'Inkrimpelingen' in 2009 hebben grotendeels betrekking op het overstappen van deelnemers in het DL pensioenfonds van Delta Lloyd Groep naar CZ.

De werknemersbijdrage in de pensioenlasten bedraagt € 9,2 miljoen (2008: € 8,6 miljoen).

De verwachte bijdrage aan het pensioenbeleggingen voor 2010 bedraagt € 36,9 miljoen.

Jaarrekening 2009

De in de balans opgenomen verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen kunnen als volgt met de feitelijk bestaande verplichtingen worden aangesloten:

In miljoenen euro	2009	2008 herzien	2008
Contante waarde van de bruto verplichtingen	1.667,2	1.564,9	1.609,5
Fondsbeleggingen	-62,6	-62,1	-62,1
Restitutierechten	-1.570,1	-1.471,9	-1.471,9
Limiet actief	0,4	0,5	0,5
Niet opgenomen pensioenlasten verstreken dienstjaren	7,9	9,3	9,3
Overige rechten na pensionering	13,1	13,1	13,1
Eliminatie fondsbeleggingen	1.570,1	1.471,9	1.471,9
Totaal pensioenverplichtingen	1.626,0	1.525,7	1.570,3
Opgenomen pensioenactiva	21,2	46,3	1,7
Opgenomen pensioenverplichting	1.647,2	1.572,0	1.572,0
Totaal pensioenverplichtingen	1.626,0	1.525,7	1.570,3

De contante waarde van de brutoverplichting voor 2008 is aangepast als gevolg van het feit dat de opgenomen pensioenactiva in België niet op de juiste manier in de contante waarde van de brutoverplichting was weergegeven. Dit heeft geen gevolgen gehad voor de netto pensioenverplichting.

De pensioenverplichtingen hebben voor een bedrag van € 70,3 miljoen betrekking op regelingen waarvoor in het geheel geen financiering plaatsvindt (2008: € 66,0 miljoen).

De nog niet in aanmerking genomen baten over verstreken diensttijd bedragen € 7,9 miljoen (2008: € 9,3 miljoen). Dit bedrag is geactiveerd en zal over een periode van 13 jaar ten gunste van het resultaat worden gebracht, hiermee is aangevangen in 2006.

Mutatieoverzicht fondsbeleggingen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	62,1	69,6
Rendement	2,2	-6,4
Bijdragen	4,1	4,0
Uitkeringen	-5,8	-5,0
Per 31 december	62,6	62,1

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht waarde bruto verplichtingen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	1.564,9	1.522,8
Pensioenlasten	32,0	45,2
Rentelasten	88,2	82,5
Actuariële winsten en verliezen	44,1	-35,2
Uitkeringen en acquisities	-48,4	-61,2
Inkrimpingen en afstotingen	-22,8	0,9
Werknemersbijdragen	9,2	8,6
Lasten verstreken dienstjaren	-	1,3
Per 31 december	1.667,2	1.564,9

Pensioentekort (zonder eliminatie van fondsbeleggingen)

In miljoenen euro	2009	2008 herzien	2008	2007	2006	2005	2004
Reële waarde van fondsbeleggingen en rechten op vergoedingen per jaareinde	1.639,5	1.564,9	1.534,0	1.465,8	1.450,6	1.271,4	1.120,9
Contante waarde van fondsverplichtingen per jaareinde	1.667,2	1.564,9	1.575,9	1.500,1	1.493,6	1.358,6	1.274,0
Netto pensioentekort	-27,7	-	-41,9	-34,3	-43,0	-87,2	-153,1

Van de bedragen opgenomen onder de actuariële winsten en verliezen is een winst van € 12,2 miljoen veroorzaakt door ervaringsaanpassingen op de pensioenverplichtingen (2008: € 24,0 miljoen verlies).

De activa van de pensioenregelingen, toerekenbaar aan de deelnemers onder de toegezegd-pensioenregelingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	Nederland 2009	Buitenland 2009	Totaal 2009	Nederland 2008	Buitenland herzien 2008	Buitenland 2008	Totaal 2008
Aandelen	290,6	20,0	310,6	266,7	16,3	16,3	283,0
Obligaties	1.116,8	27,7	1.144,5	880,5	26,8	26,8	907,3
Vastgoed	103,9	1,8	105,7	79,1	1,6	1,6	80,7
Overige	17,7	61,0	78,7	230,9	63,0	32,2	293,9
Totale reële waarde activa	1.529,0	110,5	1.639,5	1.457,2	107,7	76,8	1.564,9

Aangezien het Delta Lloyd pensioenfonds zijn pensioenverplichtingen heeft verzekerd bij Delta Lloyd Levensverzekering in Nederland, verantwoordt deze entiteit de betreffende beleggingen en de daaraan gerelateerde verplichting uit hoofde van verzekeringscontracten. Om dubbele opname in de balans te voorkomen, op de actiefzijde zowel onder daadwerkelijke beleggingen als fondsbeleggingen en op de passiefzijde zowel onder toegezegd-pensioenverplichtingen als verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten, zijn de fondsbeleggingen en de verplichtingen uit hoofde van pensioenverzekeringscontracten geëlimineerd van de balans van Delta Lloyd Groep. De feitelijke opbrengsten uit hoofde van de beleggingen die dienen ter dekking van de Nederlandse

Jaarrekening 2009

pensioenverplichtingen bedroegen in 2009 € 66,7 miljoen. (2008: € 10,2 miljoen). Dit bedrag is reeds opgenomen in de beleggingsopbrengsten in het Levensegment, aangezien deze beleggingen in dit segment worden gehouden. De feitelijke opbrengsten uit fondsbeleggingen in de Belgische toegezegd-pensioenregeling bedroegen € 1,9 miljoen in het boekjaar 2009 (2008: € -9,6 miljoen). Dit bedrag is verantwoord in overige operationele baten in de winst- en verliesrekening.

5.1.7.32 (32) Leningen o.g.

Omschrijving en kenmerken van de leningen per 31 december

In miljoenen euro	2009	2008
Achtergestelde leningen		
Fonds NutsOhra perpetuele lening	176,8	172,4
Fonds NutsOhra	-	21,7
Aviva plc	-	206,4
Rabobank Nederland	500,0	-
	676,8	400,5
Gesecuritiseerde hypothecaire leningen		
Delta Lloyd Levensverzekering	585,8	1.294,5
Amstelhuys	5.100,2	4.133,8
Delta Lloyd Bank België	937,5	979,0
	6.623,5	6.407,3
Verschuldigd aan kredietinstellingen	618,9	1.625,9
Converteerbare lening	2,6	9,3
Overige	424,8	458,1
Totaal	8.346,6	8.901,2

Schuldbewijzen o.g. worden vanaf 2009 verantwoord onder leningen o.g. – overige voor een bedrag van € 359,8 miljoen. Voorheen werd dit verantwoord onder paragraaf 5.1.7.33 ‘financiële verplichtingen’ – spaartegoeden. Het vergelijkend cijfer 2008 (€ 361,0 miljoen) is overeenkomstig aangepast.

Fonds NutsOhra

De perpetuele achtergestelde geldlening tegen een oorspronkelijke rentepercentage van 2,5% werd uitgegeven om de acquisitie van NUTS OHRA Beheer BV in 1999 te financieren. Als gevolg van de conversie preferente aandelen A, begin november 2009 in het kader van de beursgang, is de nominale waarde van de lening gestegen tot € 496,9 miljoen en de boekwaarde tot € 176,8 miljoen (2008: nominale waarde € 489,9 miljoen en boekwaarde € 172,4 miljoen). Het rentepercentage op deze geldlening bedraagt ultimo 2009 2,76%. De reële waarde van de achtergestelde lening is € 295,8 miljoen (2008: € 272,2 miljoen). De reële waarde van de langlopende leningen is gebaseerd op de rente op langlopende staatsobligaties met een opslag.

Jaarrekening 2009

De achtergestelde geldlening met een nominale waarde van € 21,7 miljoen werd als gevolg van de beursgang geconverteerd in gewone aandelen, onder uitoefening van de aan deze lening verbonden warrant.

Aviva

De achtergestelde geldlening met een nominale waarde van € 250,0 miljoen en een boekwaarde van € 206,4 miljoen (inclusief de waardering van de warrant), is als gevolg van de beursgang geconverteerd in gewone aandelen, onder uitoefening van de aan deze lening verbonden warrant.

Rabobank Nederland

Op 26 februari 2009 werd een achtergestelde geldlening opgenomen voor een bedrag van € 500,0 miljoen bij Rabobank Nederland tegen een rentepercentage van 10,44%. De reële waarde van deze lening is € 689,2 miljoen. Deze geldlening werd afgesloten door Delta Lloyd Levensverzekering, voor een bedrag van € 400,0 miljoen en door Delta Lloyd Schadeverzekering voor een bedrag van € 100,0 miljoen. Tegelijkertijd werd een lening verstrekt door Delta Lloyd Groep aan Rabobank Nederland voor een bedrag van € 500,0 miljoen tegen een rentepercentage van 9,94%. Deze geldlening is in paragraaf 5.1.7.16 'Overige leningen en vorderingen' toegelicht.

De achtergestelde leningen zijn in het geval van faillissement gesteld achter de gewone verplichtingen, maar vóór de houders van de preferente aandelen en de overige aandeelhouders. De perpetuele achtergestelde lening Fonds NutsOhra is gesteld achter de overige achtergestelde leningen.

Gesecuritiseerde hypothecaire leningen.

Deze geldleningen (zogenaamde ARENA- en DART-notes) zijn afgesloten tegenover een deel van de hypotheekportefeuille van Delta Lloyd Groep. Voor een meer gedetailleerde beschrijving wordt verwezen naar paragraaf 5.1.7.17 'Gesecuritiseerde hypothecaire leningen en verbonden activa'.

Delta Lloyd Leven

In miljoenen euro	Geamortiseerde kostprijs	Contractuele eind datum	Verwachte eind datum	Rentepercentage	Reële waarde
Arena 2000-I	553,0	11/2062	11/2010	EBed, range 6.1% - 10.5%	565,2
Arena 2003-I	370,4	05/2055	05/2011	EBed, range 4.3% - 5.2%	379,0
Eliminaties	-337,6				-339,7
Totaal	585,8				604,5

Jaarrekening 2009

Amstelhuys

In miljoenen euro	Reële waarde	Contractuele eind datum	Verwachte eind datum	Rentepercentage
Arena 2004-I	436,9	02/2037	02/2012	partly floating (0,9% - 1,7%) and Ebed 4,3%
Arena 2004-II	547,1	10/2051	10/2012	floating, range 0,9% - 1,5%
Arena 2005-I	967,6	02/2063	02/2011	floating, range 0,8% - 1,3%
Arena 2006-I	843,1	12/2064	03/2013	floating, range 0,8% - 1,2%
Arena 2007-I	1.018,0	10/2049	10/2014	floating, range 0,8% - 3,3%
DARTS 2004-I	403,3	10/2066	10/2014	floating, range 0,8%
DARTS 2005-I	926,3	11/2064	11/2014	floating, range 0,7%
Eliminaties	-874,5			
Totaal	4.267,8			

Amstelhuys (Arena 2009-I)

In miljoenen euro	Geamortiseerde kostprijs	Contractuele eind datum	Verwachte eind datum	Rentepercentage	Reële waarde
Arena 2009-I	904,5	11/2041	11/2014	floating (1,6% - 5,9%)	902,3
Eliminaties	-72,0				-69,8
Totaal	832,5				832,5

Delta Lloyd Bank België

In miljoenen euro	Geamortiseerde kostprijs	Contractuele eind datum	Verwachte eind datum	Rentepercentage	Reële waarde
Arena B	1.010,0	04/2044	10/2011	floating 0,74%	949,2
Eliminaties	-72,5				-58,2
Totaal	937,5				891,0

De posities van de notes 2009 zijn weergegeven exclusief eliminatieposities, deze hebben betrekking op de eigen beleggingen van de Arena's binnen de Delta Lloyd Groep (zie paragraaf 5.1.7.17 'gesecuritiseerde hypothecaire leningen en verbonden activa'). Deze zijn apart gerubriceerd ter verbetering van het inzicht.

Er zijn geen wijzigingen in de reële waarde van de gesecuritiseerde hypothecaire leningen opgetreden

Jaarrekening 2009

tengevolge van veranderingen in de credit rating van Delta Lloyd Groep, Amstelhuys of Delta Lloyd Bank België. De nominale waarde van de leningen gewaardeerd tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening bedroeg per 31 december 2009 € 4.343,9 miljoen (2008: € 4.539,4 miljoen).

Mutatieoverzicht leningen opgenomen gelden

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	8.901,2	9.802,1
Nieuw opgenomen leningen o.g., exclusief kosten	1.359,4	505,7
Aflossing leningen o.g.	-2.222,4	-902,1
Netto kasinstroom / -uitstroom	-863,1	-396,4
Herwaardering	328,8	-532,4
Overige mutaties	-20,4	27,9
Per 31 december	8.346,6	8.901,2

5.1.7.33 (33) Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Spaartegoeden	3.787,6	2.361,1
Direct opvraagbare tegoeden	1.115,0	1.029,1
Deposito's	1.905,5	2.537,4
Totaal voorschotten rekening courant	6.808,1	5.927,5
Aandeel derden in beleggingsfondsen	811,6	611,2
Overige financiële verplichtingen	866,2	263,2
Financiële verplichtingen	8.485,9	6.802,0
Naar verwachting binnen een jaar af te wikkelen	8.097,5	5.876,1
Naar verwachting niet binnen een jaar af te wikkelen	388,4	926,0
Totaal	8.485,9	6.802,0

Spaartegoeden, direct opvraagbare tegoeden en deposito's zijn verplichtingen met name aangehouden door Delta Lloyd Bankengroep. Per december 2009 is het totaal aan spaartegoeden € 3.787,6 miljoen (2008: € 2.361,1 miljoen).

Schuldbewijzen worden vanaf 2009 verantwoord onder overige leningen o.g. (paragraaf 5.1.7.32). Het vergelijkend cijfer spaartegoeden ad. € 361,0 miljoen (2008) is overeenkomstig aangepast. Zie ook paragraaf 5.1.1 'Grondslagen van de jaarrekening'.

Bank deposito's, met een reële waarde € 543,4 miljoen per einde boekjaar 2009, zijn onderdeel van overige financiële verplichtingen en worden door Amstelhuys aangehouden ten behoeve van de financiering van de hypotheekportefeuille. Deze financieringsbehoefte is met de oprichting van Arena 2009-1 BV ten opzichte van vorig jaar gestegen (2008: € 142,0 miljoen).

Jaarrekening 2009

5.1.7.34 (34) Overige verplichtingen

Overige verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Schulden uit hoofde van verzekeringen (eigen rekening)	604,1	526,1
Schulden uit hoofde van herverzekeringen	79,2	84,7
Depots herverzekeraars	394,7	415,6
Vooruitontvangen bedragen en nog te ontvangen facturen	345,3	462,7
Kortlopende schulden	1.527,8	1.638,8
Totaal	2.951,0	3.127,9
Naar verwachting binnen een jaar af te wikkelen	2.034,8	3.005,1
Naar verwachting niet binnen een jaar af te wikkelen	916,2	122,8
Totaal	2.951,0	3.127,9

Het vergelijkend cijfer (2008) voor overige verplichtingen, onderdeel van kortlopende schulden, is met € 176,6 miljoen aangepast naar aanleiding van een correctie in pensioenverplichtingen. Zie ook paragraaf 5.1.1 'Grondslagen van de jaarrekening'.

5.1.7.35 (35) Voorwaardelijke verplichtingen en overige risicofactoren

Onzekerheid voorzieningen voor verzekeringscontracten

Paragraaf 5.1.7.25 van de toelichting geeft nadere toelichting over de schattingstechnieken en aannames die zijn gebruikt om de voorzieningen voor respectievelijk schadeverzekeringscontracten en levensverzekeringscontracten te bepalen. Deze aannames veronderstellen prudentie in de voorzieningen en opbouw van surplussen voor de uitbetaling van toekomstige winstaandelen. Beide voorzieningen worden geraamd om een geschatte uitkomst op te leveren. Vanwege de aard van het schattingsproces bestaat er onzekerheid over deze verplichtingen, bijvoorbeeld omdat het schadeverloop ongunstiger is dan voor levensverzekeringen was aangenomen of omdat aannames over stijgingspercentages van claims uit hoofde van inflatie onder schadeverzekeringen in de toekomst kunnen veranderen.

Asbest, vervuiling en andere milieurisico's

Verscheidene werkmaatschappijen van Delta Lloyd Groep worden bij het uitvoeren van hun verzekeringsactiviteiten geconfronteerd met schadeclaims en raken als gevolg daarvan betrokken bij daadwerkelijke of dreigende rechtszaken, onder andere inzake schadeclaims met betrekking tot vervuiling en andere milieufactoren. Daaronder vallen claims met betrekking tot de productie en verwerking van asbest in de Verenigde Staten. Gegeven de aanzienlijke vertraging die optreedt bij de melding van deze claims, het aantal mogelijke schadegevallen waar het om gaat en de onzekerheden met betrekking tot de vaststelling van aansprakelijkheid en de beschikbaarheid van herverzekeringmogelijkheden, kunnen de uiteindelijke kosten niet met zekerheid worden vastgesteld. De mate waarin Delta Lloyd Groep aan dergelijke risico's blootstaat is toegelicht in paragraaf 5.1.7.25.

Op basis van de thans beschikbare informatie en rekening houdend met de omvang van getroffen voorzieningen voor schadeverzekeringscontracten, is Delta Lloyd Groep van mening dat het onwaarschijnlijk is dat eventueel hieruit voortvloeiende additionele kosten per saldo een materieel effect zullen hebben op de financiële positie van Delta Lloyd Groep.

Garanties op pensioenspaarproducten

Paragraaf 5.1.7.36 van de toelichting geeft bijzonderheden over garanties en opties die door verscheidene dochterondernemingen worden afgegeven als onderdeel van hun normale bedrijfsactiviteiten met betrekking tot bepaalde producten op het gebied van levensverzekeringen en fund management.

Overige

De vennootschap en enkele dochterondernemingen hebben garanties afgegeven voor rekening-courantkrediet en leningen o.g. van bepaalde dochterondernemingen en deelnemingen. Naar de mening van Delta Lloyd Groep zal er met betrekking tot deze garanties en aansprakelijkheden geen materieel verlies ontstaan.

Daarnaast hebben verscheidene dochterondernemingen in de afgelopen jaren, zoals gebruikelijk in de branche, garanties, aansprakelijkheidsstellingen en waarborgen afgegeven in verband met de verkoop van dochterondernemingen en deelnemingen aan derden. Naar de mening van Delta Lloyd Groep zal er met betrekking tot deze garanties, aansprakelijkheidsstellingen en waarborgen geen materieel verlies ontstaan. De verleende garanties en zekerheidsstellingen zijn niet van dien aard dat deze onder IAS 39 dienen te worden gewaardeerd.

Er zijn verscheidene claims ingediend, die alle zijn aangevochten. Op grond van juridisch advies en ingewonnen informatie wordt aangenomen dat deze claims geen nadelig effect van betekenis zullen hebben op de financiële positie van Delta Lloyd Groep. Er zijn dan ook geen voorzieningen getroffen.

5.1.7.36 (36) Aangegane verplichtingen

Contractuele verplichtingen tot aankoop van vastgoed of investering in vastgoedbeleggingen, onroerende zaken en bedrijfsmiddelen en immateriële activa alsmede de garanties en zekerheidsstellingen die niet zijn opgenomen in de balans, zijn als volgt samengesteld:

Jaarrekening 2009

In miljoenen euro	2009	2008
Vastgoedbeleggingen	42,2	20,6
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	26,5	18,0
Immateriële activa	4,8	4,3
Reparatie en onderhoud	2,5	1,5
Beleggingen	126,3	51,6
Outsourcing	17,1	0,1
Voorwaardelijke verplichtingen	805,9	706,4
Operationele lease-overeenkomsten huurverplichtingen		
Binnen één jaar	12,6	9,9
Tussen één en vijf jaar	30,2	32,0
Langer dan vijf jaar	17,5	13,1
Operationele lease-overeenkomsten niet-huurverplichtingen		
Binnen één jaar	9,2	12,9
Tussen één en vijf jaar	52,2	64,7
Langer dan vijf jaar	5,2	0,2
Totaal	1.152,3	935,4

Er vindt geen onderhuur aan derden plaats.

Onder de voorwaardelijke verplichtingen zijn onder andere de verstrekte onherroepbare kredietfaciliteiten opgenomen voor een bedrag van € 637,0 miljoen (2008: € 529,3 miljoen).

Delta Lloyd NV heeft toegezegd dat zij een aanvulling op het vermogen van Delta Lloyd Lebensversicherung zal doen ter hoogte van € 36,0 miljoen. Daarnaast geeft zij een garantie ten behoeve van de kapitaalsinstandhouding voor 2010, mocht deze verslechteren als gevolg van de winstdeling bij Delta Lloyd Lebensversicherung.

Vastgoed in ontwikkeling in geconsolideerde jaarrekening 2008 (€ 20,6 miljoen) betrof alleen vastgoedbeleggingen in ontwikkeling en is daarom opgenomen onder vastgoedbeleggingen. Daarnaast is in de geconsolideerde jaarrekening 2008 een deel van de aangevane verplichtingen betreffende onroerende zaken en bedrijfsmiddelen abusievelijk gepresenteerd onder voorwaardelijke verplichtingen. Zodoende heeft een reclassificatie plaatsgevonden voor een bedrag van € 17,8 miljoen.

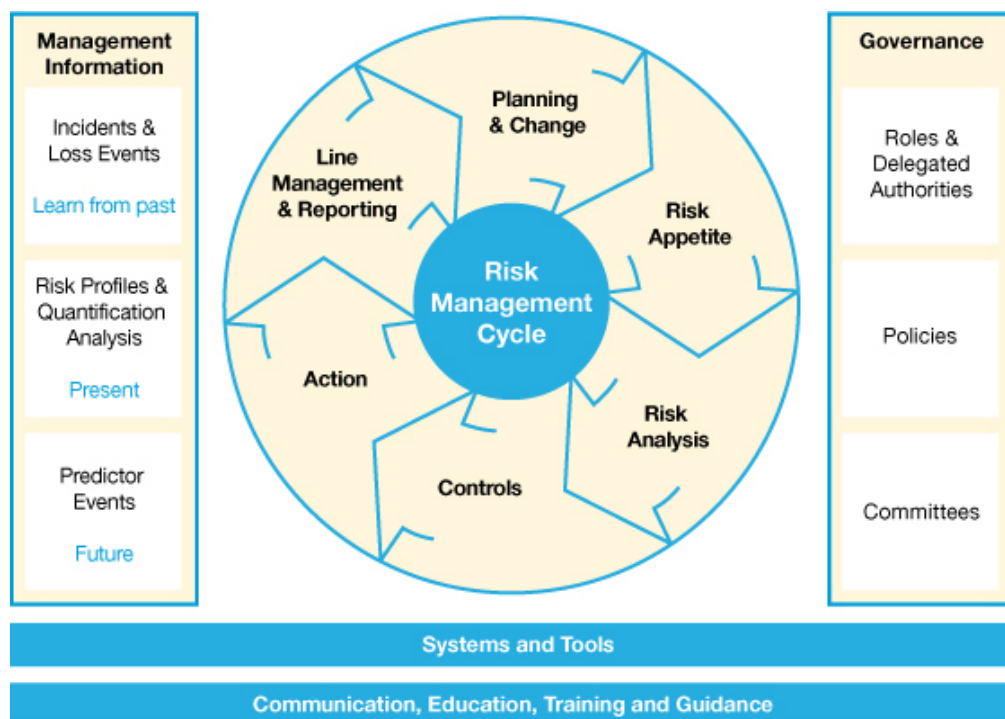
5.1.7.37 (37) Risicomanagement

Delta Lloyd Groep heeft voor het risicomanagement een structuur ontwikkeld en geïmplementeerd als bescherming tegen gebeurtenissen die afbreuk kunnen doen aan het bereiken van een duurzaam resultaat, de minimaal vereiste solvabiliteit of de strategische doelstellingen. Het systeem van risicomanagement is volledig verankerd in de dagelijkse bedrijfsvoering van Delta Lloyd Groep. Door de risico's die tijdens de uitoefening van de bedrijfsactiviteiten kunnen ontstaan, tijdig vast te stellen, te analyseren, te meten, te beheersen en te controleren, wil Delta Lloyd Groep haar ratings in stand houden, voldoen aan haar verplichtingen tegenover crediteuren (waaronder klanten) en voldoen aan de eisen van toepasselijke wet- en regelgeving. De risicoaanpak van Delta Lloyd Groep steunt op de volgende elementen:

- *Het risicomanagementframework van Delta Lloyd Groep:* bij het vaststellen van dit raamwerk is rekening gehouden met alle relevante elementen van het risicomanagement, waaronder een risicomanagementcyclus en de onderlinge relatie tussen governance en managementinformatie.
- *De risicomanagementstructuur van Delta Lloyd Groep:* deze structuur is gebaseerd op een governanceraamwerk met “drie verdedigingslinies” dat de verantwoordelijkheden en richtlijnen voor de managementstructuur van Delta Lloyd Groep weergeeft.
- *Het interne governancesysteem van Delta Lloyd Groep:* elke divisie heeft een eigen Audit Committee dat toeziet op de werking van de business control systemen die vallen binnen de verantwoordelijkheid van de respectievelijke bedrijfsonderdelen.
- *Het Delta Lloyd Groep beleid:* dit omvat een aantal verplichte beleidslijnen dat wordt gebruikt om de mate van risicotolerantie en de risicobeheersing vast te stellen, te definiëren en te beoordelen.
- *Delta Lloyd Groep conformeert zich aan de Nederlandse corporate governance code:* zie “[Corporate Governance](#)”.

Risicomanagementframework

Het risicomanagementframework van Delta Lloyd Groep is gebaseerd op het Enterprise Risk Management model van het Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission (COSO). Dit raamwerk helpt Delta Lloyd Groep bij het verkrijgen van inzicht in en het kwantificeren en beheersen van de risico's waaraan zij is blootgesteld. Managementinformatie en governance worden aan elkaar gerelateerd volgens onderstaande cyclus.

Risicomanagementcyclus

Een effectief risicomanagementproces bestaat uit een cyclus waarbinnen elke stap wordt gebruikt voor de volgende stap. Delta Lloyd Groep voert risicobeoordelingen uit om te bepalen hoeveel risico zij bereid is te accepteren ('risk appetite'), om vast te stellen hoe groot de kans is dat risico's zich zullen voordoen en wat hiervan de gevolgen zouden zijn en, tot slot, om te besluiten welke maatregelen worden genomen. Tijdens de fase Line Management & Reporting van de cyclus worden managementrapportages geleverd en gebruikt ten behoeve van de besluitvorming, waarop vervolgens actie wordt ondernomen in de fase Planning & Change. Voor de gewijzigde bedrijfsactiviteiten moet daarna opnieuw de risk appetite worden vastgesteld, waarna de cyclus opnieuw begint.

Managementinformatie

- *Incidents & Loss Events*: het bepalen van de oorzaak van ongewenste incidenten, 'near-misses' en tot operationele verliezen leidende gebeurtenissen draagt bij aan het identificeren van zwakke plekken in de bedrijfsprocessen en de factoren die daaraan ten grondslag liggen. Informatie over operationele verliezen ('losses') over zowel interne incidenten (zoals fraude, near-misses in de verslaglegging of veelvuldige problemen met IT-systemen) als externe incidenten, ondersteunt een beter geïnformeerde en juiste besluitvorming en verschaft informatie voor het maken van kapitaalmodellen.
- *Risk Profiles & Quantification Analysis*: Delta Lloyd Groep stelt risicoprofielen op die het restrisico weergeven, evenals de opzet en de werking van de key controls. Dit zijn de belangrijkste maatregelen die worden toegepast voor het beheersen van de aangegeven risico's. Voorbeelden van dergelijke controls zijn:

- functiescheiding;
- geen enkelvoudige individuele besluitvorming;
- dagelijkse bewaking van activa;
- aanwijzen van eigenaars;
- duidelijk afgebakende rollen;
- gedragscodes;
- budgettering;
- bevestigingen;
- reconciliatie van informatie uit verschillende bronnen;
- service level agreements;
- schriftelijk vastgelegd beleid.

Kwantitatieve analyses worden ondersteund door en volgen uit de actuariële en bedrijfskundige modellen die Delta Lloyd Groep gebruikt.

- *Predictor Events*: deze gebeurtenissen worden vastgesteld op basis van informatie in reguliere managementrapportages en bieden een mogelijkheid om veranderingen in de risicopositie van Delta Lloyd Groep te bewaken en het falen van beheersmaatregelen te voorkomen.

Governance

- *Roles & Delegated Authorities*: essentieel in het governance raamwerk van Delta Lloyd Groep is een geselecteerde groep personen die bepaalde rollen en verantwoordelijkheden hebben binnen dat raamwerk. Personen aan wie bevoegdheden zijn gedelegeerd, nemen beslissingen binnen vastgestelde grenzen. Beslissingen die buiten hun bevoegdheid vallen, worden genomen door een hogere instantie.
- *Policies*: Delta Lloyd Groep heeft een aantal beleidslijnen geformuleerd die betrekking heeft op de beheersing van zowel financiële als niet-financiële risico's. Het Delta Lloyd Groep beleid omvat beleidslijnen voor alle belangrijke risicotypen zoals beschreven in de paragraaf 'Risicoclassificatie'.
- *Committees*: er is een aantal commissies opgezet; zie paragraaf 'Risicomanagementcommissies en verantwoordelijkheden'.

Systems and Tools

Delta Lloyd Groep gebruikt een aantal systemen en instrumenten ter ondersteuning van de risicomanagementcyclus, zoals interfaces naar systemen binnen bedrijfsonderdelen die managementinformatie en gegevens ten behoeve van specifieke risicomanagementsystemen leveren.

Communication, Education, Training and Guidance

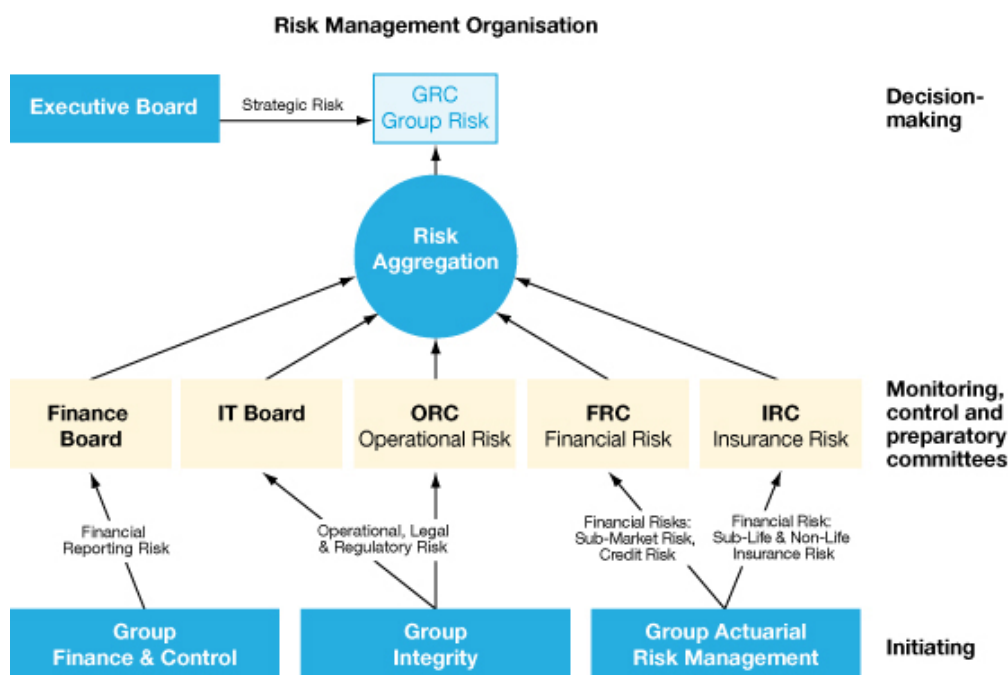
Communicatie vertaalt zich onder meer in een consistente en reguliere informatiestroom en inzicht in en bewustzijn van risicomanagement bij het management, de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Delta Lloyd Groep organiseert regulier workshops voor Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur op het gebied van risicomanagement, veranderingen op verslagleggingsgebied en embedded values om het inzicht te vergroten in de beheersing van risico's en actuele ontwikkelingen, zoals de voorbereidingen voor Solvency II. Voor alle management lagen en specialisten worden er reguliere workshops georganiseerd rondom risicomanagement en verslagleggings thema's en in het bijzonder rondom Solvency II. Een speciaal web-based portal bundelt de informatie over Solvency II en vat de ontwikkelingen voor Delta Lloyd Groep samen.

Risicomanagementcommissies en verantwoordelijkheden

Het risicomanagement van Delta Lloyd Groep kent drie 'verdedigingslinies':

- *Eerste linie – Risicomanagementstrategie binnen elk bedrijfsonderdeel:* dit omvat onder meer het implementeren van beleid, dagelijkse verantwoordelijkheden en rapportages en het beheer van informatie. De verantwoordelijkheid voor deze verdedigingslinie berust bij de Raad van Bestuur en het managementteam van elke divisie.
- *Tweede linie – Risicomanagement- en complianceorganisatie:* deze linie houdt zich bezig met het coördineren en ontwikkelen van beleid, de rapportagestructuren en de controle op de naleving van wettelijke en interne regels. Deze verdedigingslinie is de verantwoordelijkheid van de afdelingen / functionarissen die binnen elke divisie belast zijn met risicomanagement en compliance, Group Finance & Control, Group Actuarial & Risk Management, Group Tax en Group Integrity en de risicomanagementcommissies van Delta Lloyd Groep.
- *Derde linie – Interne auditfunctie:* de afdeling Group Audit voert regelmatig interne audits uit over belangrijke beheersmaatregelen. Delta Lloyd Groep staat onder toezicht van externe toezichthouders, zoals de AFM, DNB, NMA en het College Bescherming Persoonsgegevens in Nederland, de Belgische CBFA en NBB en de BaFin in Duitsland.

Risicomanagementorganisatie

Het risicomanagement van Delta Lloyd Groep is als volgt georganiseerd:

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de besluitvorming over het algehele risicoprofiel van Delta Lloyd Groep. De Group Risk Committee bereidt deze besluitvorming voor door het algehele risico profiel van Delta Lloyd Groep regulier te analyseren en specifieke beleidsvoorstellen te doen. In het Group Risk Committee hebben belangrijke leidinggevende functionarissen van Delta Lloyd Groep zitting, waaronder de voorzitter van de Raad van Bestuur, de Chief Financial Officer van Delta Lloyd Groep en de directeuren van Group Actuarial & Risk Management (GARM), Group Integrity, Delta Lloyd Asset Management en de directievoorzitter van Delta Lloyd Levensverzekering. Tevens worden al naar gelang het onderwerp specialisten op specifieke gebieden uitgenodigd. De risicoanalyses van het Group Risk Committee richten zich op de geconsolideerde positie van Delta Lloyd Groep waarbij rekening wordt gehouden met restricties als gevolg van (bank- en verzekerings-) regelgeving op entiteit niveau. De Raad van Bestuur stelt in ieder geval een keer per jaar de risico-acceptatie vast voor Delta Lloyd Groep, waaruit de limieten volgen waarbinnen de business units kunnen opereren. Vanuit deze risicoacceptatie voor Delta Lloyd Groep worden per business unit separaat limieten vastgesteld op de meest belangrijke risico's.

Het management van elk bedrijfsonderdeel binnen Delta Lloyd Groep is verantwoordelijk voor het vaststellen, beoordelen en beheersen van de risico's die vallen binnen het aandachtsgebied van dat bedrijfsonderdeel. Group Integrity is verantwoordelijk voor het beleid ten aanzien van de operationele en de wet- en regelgevingrisico's (waaronder veiligheid) en ziet erop toe dat het risicomanagementframework binnen Delta Lloyd Groep consequent wordt toegepast. Het integriteitsframework omvat beheersings-, bewakings- en rapportageactiviteiten en heeft onder meer als doel ernstige fraude, het omzeilen van regels en wangedrag door medewerkers en het management

te voorkomen.

GARM is verantwoordelijk voor het beleid met betrekking tot financiële risico's en bewaakt en ziet toe op de effectiviteit van het beheer van financiële risico's. Group Finance & Control is verantwoordelijk voor het financiële beheer en de financiële verslaggeving en geeft advies en aanwijzingen aan de bedrijfsonderdelen.

Group Tax is verantwoordelijk voor de beheersing en bewaking van de fiscale positie van Delta Lloyd Groep en de verslaglegging hierover. Daarnaast is deze afdeling verantwoordelijk voor de naleving van belastingwetten en -bepalingen.

Group Audit rapporteert aan de Raad van Bestuur en het Audit Committee van de Raad van Commissarissen en is verantwoordelijk voor interne audits van de werking van de interne controlesystemen binnen Delta Lloyd Groep.

Risicomanagement- en controlesystemen voor belangrijkste risicotypen

Voor de belangrijkste risicotypen zijn specifieke risicomanagement- en controlesystemen opgezet:

- Het management van elk bedrijfsonderdeel van Delta Lloyd Groep beoordeelt en beheert de eigen risico's en controlemaatregelen regelmatig en actualiseert het eigen risicoprofiel elk kwartaal. Deze rapportages hebben betrekking op de beheersing van inherente risico's, de werking van bestaande controlemaatregelen en een inschatting van de gevolgen en waarschijnlijkheid van restrisico's. Een belangrijke doelstelling is het beperken van het restrisico binnen de grenzen van de gedefinieerde risicotolerantie.
- Vanwege het belang van de beheersing van de financiële risico's voor Delta Lloyd Groep wordt ieder kwartaal een Financial Risk Report opgesteld door GARM en besproken in het Group Risk Committee. Dit rapport gaat in op financiële factoren, zoals recente ontwikkelingen op de financiële markten en de gevolgen daarvan voor de kapitaalpositie van Delta Lloyd Groep. Om bij het opstellen van dit rapport financiële risico's te kunnen beoordelen, maakt Delta Lloyd Groep gebruik van een economisch kapitaal model, dat uitgaat van stresstestanalyses en stochastische scenario-analyses. GARM stelt elk kwartaal risicorapporten op over het rente-, inflatie-, aandelen-, vastgoed- en kredietrisico. Risicoposities (inclusief hedges) worden beoordeeld om te bepalen of deze nog steeds in overeenstemming zijn met de risk appetite van Delta Lloyd Groep. Het beheer van zekerheden vindt op dagelijkse basis plaats. GARM stelt maandelijks een overzicht op van de kapitaalpositie per juridische entiteit en voor de gehele Groep, op basis van de lokale verslaggevingseisen (Solvency I). Daarnaast wordt er per kwartaal een economische balans en economisch kapitaal opgesteld op basis van de ICA methodologie. De bancaire onderdelen van Delta Lloyd Groep voeren jaarlijks een eigen risicobeoordeling uit, het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Deze beoordeling is in overeenstemming met Basel II, het herziene solvabiliteitsraamwerk voor de bankensector dat is ontwikkeld door het Basel Committee on Banking Supervision van de Bank for International Settlements (het Basel Committee). Met ICAAP wordt onderzocht of de actuele kapitaalpositie voldoende is, gegeven de financiële risico's waaraan Delta Lloyd Bank is blootgesteld.
- De risicomanagement aanpak ten aanzien van de financiële verslaggevingrisico's van Delta Lloyd Groep is gebaseerd op sectie 404 van de Sarbanes-Oxley Act 2002 (SOx). Delta Lloyd Groep is in 2007 het

SOx-project gestart dat ten doel heeft om Aviva in staat te stellen te voldoen aan de SOx-wetgeving samenhangend met Aviva's beursnotering aan de New York Stock Exchange in oktober 2009. In dit kader zal Aviva een eerste SOx-sectie 404 statement afgeven per de situatie van 31 december 2010. De guidance die hierbij gehanteerd is zowel gebaseerd op de SEC (mei 2007) guidance evenals de principes van Auditing Standard 5 van de Public Companies Accounting Oversight Board (PCAOB). Dit betekent dat er een top-down risk-based aanpak is gehanteerd.

- Voor het beoordelen van het operationele risico van Delta Lloyd Groep maken de Bankengroep, Asset Management en het verzekeringsbedrijf gebruik van een reeks 'key risk indicators' die zijn gebaseerd op Basel II. Daarnaast heeft Delta Lloyd Groep een registratiesysteem waarin alle operationele verliezen boven € 10.000 worden vastgelegd.
- Bedrijfsonderdelen met grootzakelijke klanten hanteren voor hun risicoanalyse en risicomanagement een methode die wordt gecontroleerd door een externe accountant. Dergelijke bedrijfsonderdelen geven een SAS 70 type II verklaring af over hun interne controlemaatregelen (de standaard voor aanbieders van auditdiensten, ontwikkeld door het American Institute of Certified Public Accountants).
- Group Legal en Group Integrity geven sturing aan de beheersing van wet- en regelgevingrisico's. Group Integrity is ook verantwoordelijk voor het compliancenetwerk van Delta Lloyd Groep.

Risicoclassificatie

Ten behoeve van de interne en externe communicatie over risicomanagement heeft Delta Lloyd Groep risico's onderverdeeld in de volgende hoofdtypen:

- *Financieel risico*: dit omvat markt- en kredietrisico's, verzekeringstechnische risico's, risico's in verband met claimmanagement en productrisico's. Binnen markt- en kredietrisico onderscheidt Delta Lloyd Groep typische financiële risico's zoals insolventierisico, creditspreadrisico, aandelenrisico, renterisico, inflatierisico en vastgoedrisico.
- *Strategisch risico*: het risico dat doelstellingen niet worden gehaald doordat de bedrijfsonderdelen van Delta Lloyd Groep niet of niet afdoende reageren op veranderingen in het bedrijfsklimaat en risico's die verband houden met aangelegenheden zoals fusies en overnames, merk en reputatie, risicomanagement, audits, maatschappelijk verantwoord ondernemen, klimaat, klanten en communicatie.
- *Wet- en regelgevingrisico*: het risico dat niet wordt voldaan aan wetten, regelingen en het beleid en de procedures van Delta Lloyd Groep, zoals risico's met betrekking tot rechtszaken, compliance en fiscale aangelegenheden.
- *Operationeel risico*: het risico dat zich verliezen kunnen voordoen als gevolg van de ontoereikendheid of het niet goed functioneren van interne processen of systemen, door menselijke fouten, crimineel handelen of externe gebeurtenissen en risico's die verband houden met zaken zoals het voorkomen van fraude en criminaliteit, personeel, IT / infrastructuur, bedrijfsbescherming, projecten en programma's, bedrijfsprocessen, derden en distributie.
- *Financiële verslaggevingrisico's*: risico's die door hun aard 'redelijkerwijs mogelijk' een materiële onjuistheid in de financiële verslaggeving van Delta Lloyd Groep tot gevolg kunnen hebben.

Beheersing risicoprofiel van Delta Lloyd Groep

De verzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep hanteren de methode van economisch kapitaal. Dit houdt in dat stresstestanalyses worden uitgevoerd om voor elk type financieel en verzekeringsrisico te bepalen welke gevolgen een extreem scenario zou hebben voor de marktwaarde van het eigen vermogen van Delta Lloyd Groep. Omdat het onwaarschijnlijk is dat zich tegelijkertijd meerdere extreme scenario's zullen voordoen, worden de uitkomsten van de tests geconsolideerd door middel van correlaties. Dit resulteert in een inschatting van de risicopositie van Delta Lloyd Groep, gecorrigeerd voor het risicobeperkende effect van diversificatie. De som van de totale gediversifieerde testuitkomsten is gelijk aan het vereiste economisch kapitaal. Bij de berekeningen wordt uitgegaan van een betrouwbaarheidsniveau van 99,5% bij een horizon van één jaar: de kans dat in de komende twaalf maanden niet wordt voldaan aan de kapitaaleisen is eens in de 200 jaar.

Het economisch-kapitaalmodel is een intern gehanteerde methode voor het op consequente en realistische wijze kwantificeren van alle significante risico's. Delta Lloyd Groep voert elk kwartaal een analyse uit van het economisch kapitaal. Het risicomanagement van Delta Lloyd Groep is erop gericht het kapitaal minimaal te handhaven op 110% van het vereiste gediversifieerde economisch kapitaal. In paragraaf 3.6.2 is een tabel weergegeven die de stresstest per risicotype laat zien. De beoordeling door Delta Lloyd Groep van het vereiste economisch kapitaal is gebaseerd op de door Delta Lloyd Groep gehanteerde DLG curve.

Hieronder worden, aanvullend op paragraaf 3.5.5, respectievelijk de vijf hoofdrisicocategorieën besproken: financieel risico, strategisch risico, wet-en regelgevingrisico, operationeel risico en financiële verslaggevingrisico.

Financieel risico

Kredietrisico

Het kredietrisico bestaat uit het risico van wanbetaling, het creditspreadrisico en het concentratierisico. Het wanbetalingsrisico is het risico dat tegenpartijen niet of niet volledig in staat zijn om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. Het spreadrisico is het risico dat er angst ontstaat voor wanbetaling of dat het veronderstelde risico van wanbetaling toeneemt, waardoor de waarde van de verplichting (obligatie, hypotheek of anders) daalt. Het concentratierisico komt voort uit de concentratie van wanbetalingsrisico bij grote tegenpartijen. Er kan sprake zijn van wanbetaling in de obligatieportefeuille, in de hypotheekportefeuille, in de portefeuilles particulier of zakelijk krediet of door tegenpartijen zoals herverzekeraars, verzekeringstussenpersonen (intermediairs), polishouders, banken, tegenpartijen voor derivaten en andere debiteuren. Delta Lloyd Groep belangrijkste concentratierisico's per 31 december 2009 zijn beleggingen in Italiaanse schuldbewijzen (€ 2,4 miljard), Griekse schuldbewijzen (€ 1,3 miljard) en Van Lanschot NV (€ 0,4 miljard).

Delta Lloyd Groep heeft een gespreide vastrentende beleggingsportefeuille die zodanig is gestructureerd dat zij met de verzekeringsverplichtingen in overeenstemming is. Het kredietrisico voor Delta Lloyd Groep komt voornamelijk voort uit staatsobligaties, bedrijfsobligaties, hypotheekleningen,

herverzekeringen en overige leningen. De verantwoordelijkheid voor de beheersing van het wanbetalingsrisico ligt primair bij de beheerders van de obligatieportefeuille van Delta Lloyd Groep en bij gespecialiseerde medewerkers. Op het niveau van de bedrijfsonderdelen van Delta Lloyd Groep worden het creditspreadrisico en het wanbetalingsrisico beperkt door de specifieke richtlijnen van Delta Lloyd Groep die zijn vastgelegd in de beleggingsmandaten. De wanbetalingspercentages voor de hypotheekleningen van Delta Lloyd Groep worden op maandbasis bewaakt en gerapporteerd. Een groot deel van de hypotheekportefeuille is gesecuritiseerd en het wanbetalingsrisico is, met betrekking tot de gesecuritiseerde hypotheekleningen, gedeeltelijk afgewenteld op derden (de kopers van de mortgage-backed securities). Bij de beheersing van het wanbetalingsrisico wordt ook gestreefd naar het vermijden van verliezen die ontstaan door verlaging van de creditratings.

Alle activa die zijn blootgesteld aan het risico van wanbetaling, worden op groepsniveau bewaakt. Elk kwartaal wordt een lijst van de 25 grootste tegenpartijen en beleggingen op groepsniveau opgesteld om concentratierisico's te bewaken en grote verliezen als gevolg van wanbetaling te voorkomen. Op deze lijst staan alle uitzettingen op tegenpartijen, zoals obligatie-, aandelen-, herverzekerings- en derivatenposities.

Per 31 december 2009 had Delta Lloyd Groep een IFRS vastrentende portefeuille voor eigen risico met een omvang van € 18,0 miljard, waarvan 43% was belegd in staatsobligaties, 40% in bedrijfsobligaties en de rest van de portefeuille (17%) in obligaties van niet-centrale overheidsinstellingen.

Voor de kasposities zijn limieten vastgesteld voor de maximale uitzetting op tegenpartijen op basis van hun creditrating. Deze worden door Delta Lloyd Groep regelmatig gecontroleerd. Het risico van wanbetaling door tegenpartijen met betrekking tot derivatencontracten wordt beperkt door het verkrijgen van zekerheden en door te zorgen voor een goede spreiding van de portefeuille over tegenpartijen.

Delta Lloyd Groep kent ook een concentratierisico met betrekking tot herverzekeraars. Er is slechts een beperkt aantal herverzekeraars met een hoge creditrating. Het concentratierisico binnen de herverzekeringssector wordt beheerst door een vastgestelde limiet voor elke herverzekeraar. Het maximale verlies dat Delta Lloyd Groep leidt wanneer een herverzekeraar in gebreke blijft, zal waarschijnlijk niet groter zijn dan 2% van het eigen vermogen van Delta Lloyd Groep op enig moment.

Kredietrisico per einde boekjaar

In miljoenen euro	AAA	AA	A	BBB	Speculatieve rating	Zonder Standard & Poor's rating	Totaal 2009
Schuldbewijzen	8.690,3	1.730,1	4.160,0	2.413,6	37,3	931,3	17.962,7
Leningen en vorderingen	1.915,6	708,9	418,1	136,0	-	18.036,3	21.214,9
Vorderingen uit herverzekeringen	22,0	460,2	98,8	0,5	-	51,5	632,9
Totaal	10.627,9	2.899,2	4.676,9	2.550,1	37,3	19.019,1	39.810,5

Jaarrekening 2009

Kredietrisico per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	AAA	AA	A	BBB	Speculatieve rating	Zonder Standard & Poor's rating	Totaal 2008
Schuldbewijzen	7.492,2	2.341,5	4.278,9	504,3	9,4	1.790,2	16.416,6
Leningen en vorderingen	1.609,0	416,3	407,7	36,9	-	16.122,8	18.592,7
Vorderingen uit herverzekerings	18,9	524,6	73,4	5,5	-	99,5	722,0
Totaal	9.120,2	3.282,5	4.760,0	546,8	9,4	18.012,5	35.731,3

De vermelde schuldbewijzen betreffen enkel schuldbewijzen eigen risico aangezien het kredietrisico op schuldbewijzen, die als onderpand dienen voor unit-linked contracten, voor rekening van de polishouder komt (zie paragraaf 5.1.7.15).

De leningen en vorderingen zonder Standard & Poor's rating hebben voornamelijk betrekking op de hypothecaire leningen.

De volgende tabel geeft informatie over de boekwaarde van financiële activa waarop een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden en de ouderdom van financiële activa die reeds opeisbaar zijn, maar waarop nog geen bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden.

Financiële activa gecorrigeerd voor waardeverminderingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	Noch opeisbaar noch gecorrigeerd voor waardeverminderingen	Betalingsachterstanden op financiële activa die nog niet gecorrigeerd zijn voor waardeverminderingen	Boekwaarde financiële activa gecorrigeerd voor waardeverminderingen	Totaal 2009
Schuldbewijzen	20.201,8	-	63,3	20.265,1
Leningen	20.835,3	315,9	63,7	21.214,9
Vorderingen en overige financiële activa	1.512,4	698,7	11,1	2.222,2

Financiële activa gecorrigeerd voor waardeverminderingen per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Noch opeisbaar noch gecorrigeerd voor waardeverminderingen	Betalingsachterstanden op financiële activa die nog niet gecorrigeerd zijn voor waardeverminderingen	Boekwaarde financiële activa gecorrigeerd voor waardeverminderingen	Totaal 2008
Schuldbewijzen	18.498,7	-	13,4	18.512,1
Leningen	18.081,0	266,3	245,4	18.592,7
Vorderingen en overige financiële activa	1.596,7	430,4	11,2	2.038,3

Jaarrekening 2009

Looptijd van betalingsachterstanden op financiële activa die nog niet gecorrigeerd zijn voor waardeverminderingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	Binnen drie maanden	Tussen drie en zes maanden	Tussen zes maanden en één jaar	Langer dan een jaar	Totaal 2009
Leningen	256,1	34,7	18,8	6,3	315,9
Vorderingen en overige financiële activa	636,8	46,7	14,1	1,2	698,7
Totaal	892,9	81,4	32,9	7,5	1.014,6

Looptijd van betalingsachterstanden op financiële activa die nog niet gecorrigeerd zijn voor waardeverminderingen vorig boekjaar

In miljoenen euro	Binnen drie maanden	Tussen drie en zes maanden	Tussen zes maanden en één jaar	Langer dan een jaar	Totaal 2008
Leningen	223,1	22,1	13,8	7,3	266,3
Vorderingen en overige financiële activa	398,8	10,9	16,5	4,1	430,4
Totaal	621,9	33,0	30,3	11,4	696,7

De reële waarde van onderpanden verkregen op leningen die opeisbaar zijn maar waarop nog geen waardevermindering heeft plaatsgevonden bedraagt per 31 december 2009 € 292,1 miljoen (2008: € 249,9 miljoen).

Aandelenrisico en vastgoedrisico

Per 31 december 2009 had Delta Lloyd Groep een IFRS aandelenportefeuille voor eigen risico met een omvang van € 4,9 miljard. Ongeveer 30% van de aandelenbeleggingen bestond uit belangen van meer dan 5% van het totale uitstaande aandelenkapitaal van Nederlandse vennootschappen, 18% was belegd in beleggingsfondsen en de beleggingen in private equity en 33% in andere beleggingsfondsen die in vastgoed en obligaties beleggen. De rest van de portefeuille bestond uit gewone aandelen (19%). Een aanzienlijk deel van de aandelenportefeuille is belegd in grote, middelgrote en kleine Nederlandse ondernemingen.

Het beleid van Delta Lloyd Groep is gericht op het afdekken van het risico op het grootste deel van de aandelenportefeuille. De aandelenportefeuille was per 31 december 2009 voor een nominale waarde van ongeveer € 3,0 miljard geheel of gedeeltelijk afgedekt. De hedgingstrategie van Delta Lloyd Groep is erop gericht Delta Lloyd Groep te beschermen tegen het risico van een waardedaling van de aandelenportefeuille, zonder dat dit ten koste gaat van het opwaarts potentieel. Delta Lloyd Groep past deze hedgingstrategie al sinds 2006 toe. Delta Lloyd Groep toetst regelmatig of de aandelenhedges waarborgen dat, bij een daling van de AEX, de ratio voor het economisch kapitaal niet daalt tot onder het minimumniveau van 110%.

Om de hedgingstrategie te optimaliseren past Delta Lloyd Groep putopties en put spread collar opties

toe met verschillende uitoefenprijzen, onderliggende indices, afloopdata en tegenpartijen. Het hedgingprogramma wordt periodiek geëvalueerd om te bepalen of aanpassing noodzakelijk is. Beursgenoteerde beleggingen worden over het algemeen dagelijks gewaardeerd. Het beheer van zekerheden vindt eveneens plaats op dagbasis.

Voor het vastgoedrisico is de risicomanagementstrategie van Delta Lloyd Groep gericht op het handhaven van een zelf beheerde portefeuille van hoge kwaliteit. De IFRS vastgoedportefeuille voor eigen risico van Delta Lloyd Groep had per 31 december 2009 een waarde van € 2,7 miljard, onderverdeeld in woningen (47%), kantoren (32%), winkelcentra (13%), parkeergarages (4%) en overige (4%). De vastgoedportefeuille bestaat grotendeels uit Nederlands vastgoed. De woningsector, die tijdens de recente kredietcrisis in Nederland redelijk stabiel is gebleven, vormt het grootste deel van de portefeuille. De leegstandpercentages voor Delta Lloyd Groep zijn laag: voor woningen 2%, voor winkelcentra 3% en voor kantoren 4%. Aan- en verkopen vinden uitsluitend plaats via een tenderproces en de waarde wordt objectief vastgesteld op basis van externe taxaties. De totale positie van Delta Lloyd Groep in vastgoed wordt beheerst door middel van volumelimieten. Delta Lloyd Groep onderzoekt door middel van de stresstest wat de gevolgen zijn van een prijsdaling van 17%. Daarnaast ziet Delta Lloyd Groep erop toe dat de maximale vastgoedpositie zodanig is dat bij een prijsdaling met 38% het economisch kapitaal niet daalt tot onder het minimumniveau van 110%. De daling van 38% is de grootste die zich ooit in de Nederlandse markt heeft voorgedaan, in de periode 1979 – 1982. Daarnaast bieden de huuropbrengsten uit de portefeuille bescherming tegen het inflatierisico op lange termijn, dat uit de levensverzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep voortkomt.

In de paragraaf ‘Gevoeligheidsanalyse’ is het effect van verandering in aandelen en vastgoed kwantitatief toegelicht.

Renterisico

Delta Lloyd Groep heeft te maken met een renterisico doordat de waarde van de activa en de verplichtingen afhankelijk is van de rentestand. Binnen Delta Lloyd Groep wordt het renterisico bewaakt en geanalyseerd via de beoordeling van verschillende scenario's. Bij haar verzekeringsactiviteiten streeft Delta Lloyd Groep naar het elimineren van het risico van een renteverandering van meer dan 5% van de marktwaarde van het eigen vermogen van Delta Lloyd Groep. Alle vastrentende beleggingen en instrumenten brengen een extra risico met zich mee, doordat het rendement op deze activa zich anders kan ontwikkelen dan de rendementen die worden gehanteerd voor het verdisconteren van de verplichtingen.

Het renterisico wordt beheerst door matching van de duration van activa en verplichtingen. Verder wordt het renterisico beheerst door middel van derivaten, waaronder swaps en swaptions, maar het Group Risk Committee kan besluiten dat Delta Lloyd Groep om strategische redenen een open positie aanhoudt. Deze strategie voor de beheersing van het renterisico heeft de gevoeligheid van de realistische netto vermogenswaarde voor het renterisico aanzienlijk verminderd. Delta Lloyd Groep dekt de gegarandeerde minimumrente die bepaalde soorten levensverzekeringscontracten bieden, af door middel van receiver swaptions. Deze instrumenten bieden bescherming tegen een daling van de

Jaarrekening 2009

rente.

In de paragraaf gevoeligheidsanalyse is het effect van een renteverandering kwantitatief toegelicht.

Inflatierisico

Delta Lloyd Groep heeft een aantal collectieve pensioencontracten afgesloten, en zal dit blijven doen, op basis waarvan pensioenuitkeringen zijn geïndexeerd aan een stijging van de Nederlandse inflatie. Dit inflatierisico wordt afgedekt met behulp van aan de inflatie gekoppelde derivaten.

Valutarisico

Delta Lloyd Groep is actief binnen de eurozone en loopt derhalve geen materieel valutarisico als gevolg van wisselkoersbewegingen. De beleggingen van Delta Lloyd Groep en de beleggingsopbrengsten staan wel bloot aan valutakoersmutaties. Dit betreft met name het pond sterling en de Amerikaanse dollar. In het kader van de beheersing van haar valutaposities neemt Delta Lloyd Groep incidenteel hedgeposities in vreemde valuta's in om het effect van wisselkoersfluctuaties op de winst- en verliesrekening te beperken. Delta Lloyd Groep past geen hedge accounting conform IAS 39 toe om valutarisico's te neutraliseren. Aangezien de valutarisico's op beleggingen voor het merendeel unit-linked portefeuilles voor rekening en risico van polishouders betreffen, is het risico waaraan Delta Lloyd Groep blootstaat, beperkt. Een gevoeligheidsanalyse voor het valutarisico is daarom niet opgenomen.

Saldo activa en verplichtingen per valuta-soort per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Euro	3.734,8	3.162,8
Britse pond	145,4	23,9
Amerikaanse dollar	179,6	118,1
Overige	148,0	112,4
Totaal	4.207,7	3.417,2

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Verzekeringstechnisch risico

Verzekeringstechnische risico's komen voort uit het feit dat verzekeringspremies en/of voorzieningen mogelijk niet toereikend zijn voor toekomstige betalingsverplichtingen. Dit zal zich voordoen als de actuariële veronderstellingen waarop de voorzieningen zijn gebaseerd (zoals de aannames met betrekking tot sterfte) in ongunstige zin worden bijgesteld.

Levensverzekeringen

Het belangrijkste verzekeringstechnische risico voor levensverzekeringsproducten is het langlevensrisico (het risico dat mensen langer leven). Als mensen langer leven, zullen de gegarandeerde uitkeringen aan polishouders op grond van lijfrentepolissen en pensioencontracten langer doorgaan en daardoor kostbaarder worden.

Delta Lloyd Groep beheerst het langlevensrisico door uitvoerige analyses te maken van sterftcijfers en de meest recente externe branchegegevens en -trends, teneinde afdoende voorzieningen te kunnen vormen. Bij het vaststellen van de voorzieningen en de prijsstelling voor de polissen wordt rekening gehouden met de verwachte verbetering van het sterftcijfer in de komende 50 jaar. Bij het vormen van de voorzieningen voor verzekeringsverplichtingen gaat Delta Lloyd Groep uit van de meest recente sterfteverwachtingen. Sommige bedrijfsonderdelen van Delta Lloyd Groep vormen extra langlevensvoorzieningen voor bepaalde verzekeringsproducten die bovenop de gehanteerde tariefsgrondslagen worden toegepast. De extra voorzieningen voor langleven bedroegen € 506,9 miljoen per 31 december 2009. Het sterfterisico (het risico dat mensen eerder sterven) is eveneens van belang voor de levensverzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep en wordt net als langlevensrisico beheerst door uitvoerige analyses te maken van sterftcijfers naar oorzaak. Hoewel het sterfte en het langlevensrisico tegengestelde risico's zijn, is het door de verschillende leeftijdsopbouw en exposure niet mogelijk deze risico's tegen elkaar weg te strepen. Herverzekering draagt bij aan beheersing van het sterfterisico en met name het catastroferisico.

Bij de levensverzekeringsactiviteiten is ook sprake van een vervalrisico. Of polishouders hun verzekeringspolis (stilzwijgend of expliciet) beëindigen of verlengen is afhankelijk van de verwachtingen van klanten en de ontwikkeling op de financiële markten. Essentieel voor de beperking van dit risico zijn de beheersing van de aantrekkelijkheid van de levensverzekeringsproducten voor klanten, agents, intermediairs en banken en een zorgvuldige bewaking van de ontwikkeling van de portefeuille.

Schadeverzekeringen

Het risicomanagement voor de schadeverzekeringsportefeuilles richt zich op risicovermindering door een streng acceptatiebeleid, strikte procedures voor de behandeling van schadeclaims en op risico gebaseerde herverzekeringscontracten. Het risicoprofiel van de schadeverzekeringsportefeuille wordt vastgesteld volgens de methode van economisch kapitaal. De frequentie en omvang van schadeclaims worden met behulp van stochastische methodes gesimuleerd.

Voor elke productlijn van Delta Lloyd Groep is een acceptatiebeleid ontwikkeld. Dit beleid wordt jaarlijks bijgesteld. Periodiek worden voor elke productlijn steekproeven uitgevoerd om vast te stellen of de acceptanten zich houden aan de regels en bepalingen. Het Reinsurance Service Centre van Delta Lloyd Groep ontwikkelt herverzekeringsprogramma's op maat voor de verschillende bedrijfsonderdelen.

Catastrofale gebeurtenissen vormen een belangrijk risico voor de schadeverzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep. In Nederland is het belangrijkste catastroferisico de combinatie van een zware storm en hagel die grote schade veroorzaakt. Delta Lloyd Groep heeft het catastroferisico grotendeels herverzekerd. Het mogelijke maximale verlies als gevolg van een catastrofe bedraagt € 430,0 miljoen, waarbij is aangenomen dat een catastrofe zich eens in de 200 jaar voordoet. Het herverzekeringsprogramma voor catastroferisico's dat Delta Lloyd Groep voor 2009 heeft ingekocht, biedt een dekking van € 400,0 miljoen boven het eigen behoud van Delta Lloyd Groep van € 30,0 miljoen. Andere risicofactoren die bij de schadeverzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep een rol spelen, zijn de frequentie en omvang van schadeclaims, onverwachte schadeclaims, onjuiste prijsstelling van de schadeverzekeringsrisico's en onvoldoende bescherming door herverzekering.

Bij de prijsstelling van schadeverzekeringspolissen houdt Delta Lloyd Groep rekening met het feit dat binnen de schadeverzekeringssector sprake is van de zogenaamde "premium rating cycle". Dit houdt in dat positieve marktresultaten leiden tot neerwaartse premiedruk (door een groter aanbod van kapitaal). Hierdoor verslechteren de financiële resultaten, wat vervolgens een verhoging van de premies noodzakelijk maakt. Delta Lloyd Groep heeft productteams en specifieke kenniscentra ingericht die verantwoordelijk zijn voor de beheersing van dit risico en voor de juiste timing van de premievaststelling of -aanpassing.

Bij de vorming van voorzieningen voor schadeverzekeringsverplichtingen gaat Delta Lloyd Groep uit van ramingen die zijn gebaseerd op standaard actuariële schattingstechnieken. Het waargenomen historische schadeverloop van Delta Lloyd Groep wordt gebruikt om een schatting te maken van het toekomstige schadeverloop. In de meeste gevallen worden geen expliciete aannames geformuleerd met betrekking tot toekomstige stijgingspercentages van schadeclaims of toekomstige verliesratio's; in plaats daarvan worden de aannames gebruikt die impliciet liggen besloten in het historisch schadeverloop waarop de schattingen zijn gebaseerd.

De behandeling van schadeclaims is ondergebracht bij aparte, gespecialiseerde afdelingen. De entiteiten van Delta Lloyd Groep in Nederland maken gezamenlijk gebruik van één afdeling voor de behandeling van claims op grond van particuliere polisproducten (bijvoorbeeld auto-, WA- en

inboedel- en opstalverzekeringen) en van één afdeling voor de behandeling van claims in verband met letselschade. Er zijn meerdere afdelingen die zich bezighouden met schadeclaims op grond van zakelijke tekening. De afwikkeling en de beoordeling van ingediende schadeclaims vinden plaats conform het beleid voor de behandeling van schadeclaims dat is opgesteld voor de divisies van Delta Lloyd Groep. In dit beleid worden de processen, de governance, de autorisatielimieten en het voorzieningssysteem beschreven. Delta Lloyd ABN AMRO Verzekeringen en de activiteiten van Delta Lloyd Groep in België hebben eigen afdelingen voor de behandeling van schadeclaims. Claims worden behandeld door specifiek daarvoor opgeleide medewerkers, die worden ondersteund met IT-systemen.

In de paragraaf gevoeligheidsanalyse is het effect van een verzekeringstechnische risico's kwantitatief toegelicht.

Liquiditeitsrisico

De verzekeringsactiviteiten van Delta Lloyd Groep kennen een zeer beperkt liquiditeitsrisico. Bij de bankactiviteiten van Delta Lloyd Groep is sprake van een liquiditeitsrisico, dat wil zeggen het risico dat de kortlopende activa onvoldoende zijn om aan de verplichtingen op korte termijn te kunnen voldoen. Binnen het hypotheekbedrijf van Delta Lloyd Groep is liquiditeit vereist voor de financiering van verstrekte hypotheekleningen. In het verleden heeft Delta Lloyd Groep gebruikgemaakt van securitisatie als financieringsbron. Doordat de securitisatiemarkt sterk is gekrompen, is voor de financiering van de hypotheekactiviteiten een beroep gedaan op andere alternatieve financieringsbronnen, zoals spaargelden, intercompany leningen, traditioneel bankkrediet en repotransacties. Daarnaast heeft Delta Lloyd Groep in december 2009 een securitisatie (€ 0,9 miljard) succesvol uitgegeven. Indien nodig kan Delta Lloyd Groep de financieringsbehoefte gedeeltelijk beperken door de marge op hypotheekleningen te verhogen en daardoor de productie van nieuwe hypotheekleningen te beperken. Het potentiële liquiditeitsrisico dat kan ontstaan bij een uitstroom van spaartegoeden en deposito's van klanten (verplichtingen) binnen de bankdivisie van Delta Lloyd Groep, wordt gedeeltelijk verminderd door de activa van de bankdivisie te matchen in relatief liquide beleggingsportefeuilles van goede kwaliteit. Deze activa kunnen snel worden verkocht of als zekerheid worden gebruikt voor leningen van de ECB. Onder extreme omstandigheden kunnen zelfs kwalitatief sterke portefeuilles verlies leiden, daar waar deze voorheen wellicht uiterst liquide waren. In dat geval bestaat de mogelijkheid om tot repotransacties over te gaan met de verzekeringsentiteiten. Het liquiditeitsrisico wordt zorgvuldig bewaakt door risicomanagementfuncties en balansbeheercommissies binnen het bankbedrijf van Delta Lloyd Groep en door vermogensbeheer.

Delta Lloyd Groep heeft een sterke liquiditeitspositie, door het voeren van actief cashmanagement wordt getracht voldoende liquiditeiten beschikbaar te hebben om aan haar verplichtingen te voldoen wanneer deze verschuldigd zijn. Daarnaast beschikt Delta Lloyd Groep over de significante kredietfaciliteiten van een aantal gerenommeerde financiële instellingen. Het liquiditeitsrisico wordt beperkt geacht.

Jaarrekening 2009

Contractuele looptijd van activa per einde boekjaar

In miljoenen euro	Binnen één jaar	Tussen één en drie jaar	Tussen drie en vijf jaar	Langer dan vijf jaar	Onbepaald	Totaal 2009
Goodwill	-	-	-	-	331,3	331,3
AVIF en overige immateriële vaste activa	-	-	-	-	147,7	147,7
Geactiveerde acquisitiekosten	-	-	-	-	222,9	222,9
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	-	-	-	-	202,7	202,7
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	-	2.457,1	2.457,1
Deelnemingen	-	-	-	-	427,0	427,0
Schuldbewijzen	542,5	2.354,3	3.479,7	13.888,6	-	20.265,1
Aandelen	-	-	-	-	14.766,2	14.766,2
Leningen	3.442,5	1.130,4	1.756,6	14.885,4	-	21.214,9
Vorderingen uit herverzekeringen	125,9	111,2	64,4	331,4	-	632,9
Voorraad vastgoedprojecten	75,8	-	-	-	-	75,8
Geactiveerde rente en vooruitbetalingen	635,1	-	-	-	-	635,1
Liquide middelen	1.500,8	-	-	-	-	1.500,8
Activa aangehouden voor verkoop	204,1	-	-	-	-	204,1
Totaal	6.526,7	3.595,9	5.300,7	29.105,4	18.554,9	63.083,6

Contractuele looptijd van activa per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Binnen één jaar	Tussen één en drie jaar	Tussen drie en vijf jaar	Langer dan vijf jaar	Onbepaald	Totaal 2008
Goodwill	-	-	-	-	332,9	332,9
AVIF en overige immateriële vaste activa	-	-	-	-	167,0	167,0
Geactiveerde acquisitiekosten	-	-	-	-	207,0	207,0
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	-	-	-	-	262,6	262,6
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	-	2.366,5	2.366,5
Deelnemingen	-	-	-	-	193,6	193,6
Schuldbewijzen	536,2	1.853,5	2.520,6	13.601,8	-	18.512,1
Aandelen	-	-	-	-	13.725,4	13.725,4
Leningen	3.719,4	1.261,8	1.729,6	11.881,9	-	18.592,7
Vorderingen uit herverzekeringen	111,6	140,0	79,4	391,0	-	722,0
Voorraad vastgoedprojecten	98,8	-	-	-	-	98,8
Geactiveerde rente en vooruitbetalingen	585,2	-	-	-	-	585,2
Liquide middelen	2.551,4	-	-	-	-	2.551,4
Activa aangehouden voor verkoop	1.358,2	-	-	-	-	1.358,2
Totaal	8.960,9	3.255,3	4.329,6	25.874,7	17.255,1	59.675,5

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Jaarrekening 2009

Contractuele looptijd van derivaten per einde boekjaar

In miljoenen euro	Binnen één jaar	Tussen één en drie jaar	Tussen drie en vijf jaar	Langer dan vijf jaar	Totaal 2009
Reële waarde actief	551,2	0,1	-	30,8	582,0
Reële waarde passief	856,1	0,6	-	34,4	891,1

Contractuele looptijd van derivaten per einde vorig boekjaar

	Binnen één jaar	Tussen één en drie jaar	Tussen drie en vijf jaar	Langer dan vijf jaar	Totaal 2008
Reële waarde actief	1.295,1	62,7	6,1	-	1.363,9
Reële waarde passief	570,2	-	0,5	49,4	620,1

Verwachte looptijd van verzekerings- en beleggingscontracten per einde boekjaar

In miljoenen euro	Binnen één jaar	Tussen één en vijf jaar	Tussen vijf en vijftien jaar	Langer dan vijftien jaar	Totaal 2009
Niet unit-linked verzekering	1.663,5	5.684,8	8.246,2	6.419,8	22.014,2
Niet unit-linked belegging	451,9	1.037,8	1.191,2	659,2	3.340,1
Unit-linked	588,2	2.309,7	4.115,9	4.664,4	11.678,2
Totaal verplichtingen uit hoofde van levensverzekerings- en beleggingscontracten	2.703,7	9.032,2	13.553,2	11.743,4	37.032,5
Verplichtingen uit hoofde van schadeverzekeringscontracten	790,7	702,8	481,3	63,5	2.038,3
Totaal	3.494,3	9.735,0	14.034,6	11.806,9	39.070,8

Verwachte looptijd van verzekerings- en beleggingscontracten per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Binnen één jaar	Tussen één en vijf jaar	Tussen vijf en vijftien jaar	Langer dan vijftien jaar	Totaal 2008
Niet unit-linked verzekering	1.371,2	5.937,8	8.651,7	5.790,4	21.751,1
Niet unit-linked belegging	257,8	1.087,1	1.108,1	700,5	3.153,6
Unit-linked	580,1	2.065,6	3.764,5	3.793,4	10.203,7
Totaal verplichtingen uit hoofde van levensverzekerings- en beleggingscontracten	2.209,2	9.090,5	13.524,4	10.284,3	35.108,4
Verplichtingen uit hoofde van schadeverzekeringscontracten	883,6	725,7	396,1	65,0	2.070,3
Verplichtingen uit hoofde van zorgverzekeringscontracten	636,5	96,8	0,0	-	733,2
Totaal	3.729,2	9.912,9	13.920,4	10.349,3	37.911,9

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Jaarrekening 2009

Contractuele looptijd leningen o.g. per einde boekjaar

In miljoenen euro	Minder dan een jaar	Tussen één en twee jaar	Tussen twee en drie jaar	Tussen drie en vier jaar	Tussen vier en vijf jaar	Langer dan vijf jaar	Totaal 2009
Achtergestelde leningen	-	-	-	-	-	676,8	676,8
Verschuldigd aan kredietinstellingen	608,5	1,6	1,6	1,6	1,6	4,0	618,9
Obligatieleningen t.b.v. gesecuritiseerde hypothecaire leningen	242,3	242,3	231,6	123,7	-	5.783,6	6.623,5
Converteerbare lening	-	-	-	-	-	2,6	2,6
Overige	24,0	50,0	116,7	20,9	86,4	126,8	424,8
Totaal leningen o.g.	874,9	293,9	349,9	146,1	88,0	6.593,7	8.346,6
Contractuele toekomstige rentebetalingen	137,4	145,4	145,4	145,4	145,4	3.840,6	4.559,4
Totaal	1.012,3	439,3	495,3	291,5	233,4	10.434,2	12.906,0

Contractuele looptijd leningen o.g. per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Minder dan een jaar	Tussen één en twee jaar	Tussen twee en drie jaar	Tussen drie en vier jaar	Tussen vier en vijf jaar	Langer dan vijf jaar	Totaal 2008
Achtergestelde leningen	-	-	-	-	-	400,5	400,5
Verschuldigd aan kredietinstellingen	1.614,0	1,6	1,6	1,6	1,6	5,6	1.625,9
Obligatieleningen t.b.v. gesecuritiseerde hypothecaire leningen	-	-	-	-	-	6.407,3	6.407,3
Converteerbare lening	-	-	-	-	-	9,3	9,3
Overige	153,2	53,6	93,8	13,6	64,4	79,6	458,1
Totaal leningen o.g.	1.767,2	55,1	95,4	15,2	65,9	6.902,3	8.901,2
Contractuele toekomstige rentebetalingen	459,5	459,5	459,0	457,7	457,2	18.137,0	20.429,9
Totaal	2.226,7	514,7	554,4	472,8	523,2	25.039,2	29.331,1

De rentebetalingen voor de leningen o.g. zijn verantwoord tot aan de contractuele einddatum, tenzij de verwachting bestaat dat bepaalde leningen op de verwachte einddatum van de leningen worden afgelost. De lagere positie van de contractuele toekomstige rentebetalingen, wordt voornamelijk verklaard door een lager gemiddeld renteniveau.

Bij de Arena's Delta Lloyd Leven zijn voor 2009 de rentebetalingen berekend tot aan de verwachte einddatum. Voor 2008 is de contractuele einddatum gehanteerd.

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'. Verplichtingen uit hoofde van zorgverzekeringscontracten zijn in 2008 geclassificeerd als 'verplichtingen inzake activa aangehouden voor verkoop' in de geconsolideerde balans.

Gevoeligheidsanalyse

Bij het opstellen van de jaarrekening is het maken van een aantal veronderstellingen inherent aan de aard van de onderneming. Dit betreft onder meer aannames voor vervalpercentages, sterftcijfers en kosten in verband met bestaande portefeuilles. Daarnaast is het beleggingsrendement van invloed op de resultaten. De gevoeligheid van het resultaat en het eigen vermogen voor wijzigingen in aannames wordt hieronder toegelicht. Voor elke gevoeligheidsfactor zijn alle overige aannames ongewijzigd gelaten. In de praktijk zal dit waarschijnlijk niet het geval zijn; wijzigingen in aannames kunnen immers gecorreleerd zijn. Een wijziging in rentepercentage kan bijvoorbeeld correleren met een verandering in marktwaarden; een wijziging in het aantal opgezegde polissen kan correleren met een verandering in toekomstig sterfterisico. De verschillende gevoeligheden kunnen als volgt worden beschreven:

Gevoeligheidsfactor	Beschrijving van toegepaste gevoeligheidsfactor
Rentepercentage	Het effect van een verandering in het rentepercentage met $\pm 1\%$ (b.v. revisie tegen 4% en 6% als het rentepercentage voor waardering 5% is). Met behulp van deze toets kunnen op dezelfde manier vergelijkbare effecten worden nagegaan op de aannames ten aanzien van groeipercentage, winstaandelen en kosteninflatie.
Aandelen/ onroerende zaken	Het effect van een verandering in aandelen en onroerende zaken met 10%.
Kredietrisico	Het effect van wijzigingen in creditspread met 0,5% (van toepassing op bedrijfsobligaties, collateralised bonds met een rating lager dan AAA en hypotheek).
Kosten	Het effect van een verhoging van de aannames voor de kostenontwikkeling met 10%.
Sterfterisico en arbeidsongeschiktheidsrisico onder levensverzekeringscontracten	Het effect van een verhoging van de aannames voor sterfterisico en arbeidsongeschiktheidsrisico onder levensverzekeringscontracten met 5%.
Sterfterisico annuïteiten	Het effect van een verlaging van het sterfterisico ten aanzien van annuïteiten met 5%.
Schaderatio	Het effect van een toename van de bruto schaderatio's voor schade- en zorgverzekering met 5%.

De bovenstaande gevoeligheidsfactoren, bepaald met behulp van actuariële en statistische modellen, hebben de volgende effecten op de jaarrekening:

Jaarrekening 2009

Gevoeligheidsanalyse 2009

In miljoenen euro	Krediet- risico +50 bps	Krediet- risico -50 bps	Rente- risico +100 bps	Rente- risico -100 bps	Aandelen- risico +10%	Aandelen- risico -10%	Vastgoed- risico- +10%	Vastgoed- risico -10%	Kostenrisico- +10%	Langleven risico -5%	Verzekerde- levens +5%	Schade ratio +5%
Leven												
Effect op resultaat voor belasting	-150,0	150,0	-124,2	70,1	-22,9	27,7	191,3	-204,0	-39,2	0,0	-6,6	n.v.t.
Effect op eigen vermogen	-151,0	151,0	-132,9	91,8	267,4	-262,6	193,4	-206,1	-39,2	0,0	-6,6	n.v.t.
Schade												
Effect op resultaat voor belasting	-0,6	0,6	-1,8	0,5	1,9	-2,0	0,0	0,0	-29,0	n.v.t.	n.v.t.	-39,4
Effect op eigen vermogen	-12,7	12,7	-90,8	99,1	53,9	-53,9	0,0	0,0	-6,4	n.v.t.	n.v.t.	-39,4
Bank en Overige												
Effect op resultaat voor belasting	-1,3	1,3	-3,4	7,9	0,9	-0,9	31,3	-31,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Effect op eigen vermogen	-6,9	6,9	-24,7	37,8	18,2	-18,2	31,3	-31,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gevoeligheidsanalyse 2008

In miljoenen euro	Krediet- risico +50 bps	Krediet- risico -50 bps	Rente- risico +100 bps	Rente- risico -100 bps	Aandelen- risico +10%	Aandelen- risico -10%	Vastgoed- risico- +10%	Vastgoed- risico -10%	Kostenrisico- +10%	Langleven risico -5%	Verzekerde- levens +5%	Schade ratio +5%
Leven												
Effect op resultaat voor belasting	-345,8	345,8	-15,6	171,1	38,1	-18,9	186,7	-186,7	-42,8	-7,5	-7,0	n.v.t.
Effect op eigen vermogen	-352,6	352,6	-35,9	197,1	274,0	-254,5	190,5	-190,5	-42,8	-7,5	-7,0	n.v.t.
Schade en Zorg												
Effect op resultaat voor belasting	0,0	0,0	-0,2	-0,5	2,8	-2,8	0,0	0,0	-18,3	n.v.t.	n.v.t.	-115,3
Effect op eigen vermogen	-35,1	35,1	-94,8	105,8	48,4	-48,4	0,1	-0,1	-8,0	n.v.t.	n.v.t.	-115,3
Bank en Overige												
Effect op resultaat voor belasting	-2,0	2,0	-13,6	18,0	0,9	-0,9	38,6	-38,6	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Effect op eigen vermogen	-10,5	10,5	3,4	5,0	38,2	-38,2	38,6	-38,6	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voorzieningen worden vastgesteld aan de hand van de marktrente en de in de tarieven vastgestelde grondslagen. Veranderingen in trends van langleven ontwikkelen zich over een lange periode en zullen niet direct leiden tot een aanpassing van de voorziening in een jaar. Derhalve leidt een wijziging in sterfte in de regel niet direct tot een aanpassing van de voorziening en is het effect van een wijziging van deze risico's in de bovenstaande tabellen relatief gering.

De vergelijkende cijfers 2008 zijn inclusief het zorgverzekeringsbedrijf.

Beperkingen van gevoeligheidsanalyse

De bovenstaande tabellen laten het effect zien van een wijziging in een van de hoofdaannames bij ongewijzigde overige aannames. In werkelijkheid is het vanwege de correlatie tussen factoren zeer onwaarschijnlijk dat dit zich zal voordoen. Bovendien zijn deze gevoeligheden niet-lineair; grotere en kleinere effecten kunnen niet gemakkelijk aan deze uitkomsten worden afgelezen.

De gevoeligheidsanalyses houden ook geen rekening met het feit dat de activa en verplichtingen van Delta Lloyd Groep actief beheerd worden en kunnen variëren op het moment dat een bepaalde marktontwikkeling zich de facto voordoet. De strategie voor het beheer van de financiële risico's is erop gericht de blootstelling aan marktbewegingen tot een minimum te beperken, onder meer door beleggingen af te stoten, de allocatie van de beleggingsportefeuille te wijzigen en gebruik te maken van derivaten. Een beperking van bovenstaande gevoeligheidsanalyses is ook dat potentiële risico's worden aangetoond op basis van hypothetische marktbewegingen die niet meer zijn dan de weerslag van de visie van Delta Lloyd Groep op veranderingen in de marktomstandigheden die zich redelijkerwijs op korte termijn zouden kunnen voordoen, zonder dat zij met enige zekerheid kunnen worden voorspeld. Een laatste beperking die wordt aangenomen is dat alle rentepercentages zich in dezelfde richting bewegen. Een aantal bedrijfsonderdelen gebruikt daarnaast passieve aannames voor het berekenen van hun verplichtingen. Daardoor heeft een wijziging in de aannames voor sterfterisico of rentepercentage in feite geen rechtstreeks effect op de omvang van de verzekeringsverplichtingen. Wijzigingen in de aannames over het schadeverloop kunnen leiden tot ontoereikende voorzieningen en derhalve tot aanpassing van deze voorzieningen.

Strategisch risico

De huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een nieuw toekomstperspectief. De toekomst voorspellen kan niemand, maar het is wel goed mogelijk om, vanuit de huidige ontwikkelingen, een voorstelling te maken hoe de wereld er over vijftien jaar uit zou kunnen zien. Delta Lloyd Groep doet dat met behulp van scenario's. Voor de Groep is scenariodenken een onmisbaar instrument om met de onzekere toekomst om te gaan. Door geheel verschillende toekomstscenario's te doorden-ken, groeit het inzicht in de krachten die de toekomstige omgevingsdynamiek bepalen. Scenario's schetsen varianten van een mogelijke toekomst, door een aantal actuele trends door te trekken en weer te geven in uitersten, en geven zicht op de context waarin Delta Lloyd Groep in 2025 zaken zal doen.

In 2009 is verder gewerkt aan de vernieuwing van de scenario's. Meer dan honderd mensen binnen en buiten de onderneming hebben hun bijdrage geleverd. De gesprekken gingen vooral over de toekomstige maatschappelijke, ecologische en economische context waarbinnen ook de financiële sector moet opereren. In een serie scenarioworkshops zijn uiteenlopende combinaties van externe krachten verkend en kregen twee toekomstscenario's hun definitieve vorm. Elk scenario vormt een wezenlijk ander perspectief op de wereld en belicht zo andersoortige ontwikkelingen.

Wet- en regelgevingrisico

Integriteit is een belangrijke kernwaarde voor Delta Lloyd Groep en de naleving van wet- en regelgeving is daarbij cruciaal. In 2008 is een compliancemetingsmeting afgerond. Voor de acht compliancethema's met de hoogste inherente risico's is een inventarisatie gemaakt van de aanwezige risico's, de geïmplementeerde controlemaatregelen en bewijs van de operationele effectiviteit van die maatregelen. Deze acht thema's waren: interne waarden en bewustzijn, marktwerking, partners in samenwerkingsverbanden, bescherming van persoonsgegevens, consumentenbescherming, productontwikkeling en -beheer, 'ken uw klant' en melding van incidenten. In 2009 hebben alle bedrijfsonderdelen een begin gemaakt met verbeterprogramma's op basis van de uitkomsten van deze meting.

De naleving door Delta Lloyd Groep van de aangescherpte zorgplicht zoals vastgelegd in de Wet financieel toezicht (Wft) is beoordeeld voor de compliancethema's consumentenbescherming en productontwikkeling. Voorts bewaakt Delta Lloyd Groep de naleving van deze zorgplicht door haar intermediairs. Dit aspect kwam aan de orde bij de beoordeling van de compliancethema's partners in samenwerkingsverbanden en melding van incidenten.

De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) is van belang voor het compliancethema "ken uw klant". De Compliance Officers van alle bedrijfsonderdelen houden toezicht op de implementatie en naleving van alle relevante regelgeving. Het compliance netwerk en de fiscale afdeling van Delta Lloyd Groep richten zich op de beheersing van het risico van claims door mis-selling en wijzigingen in belastingwetgeving door het monitoren en inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Operationeel risico

Operationele risico's worden beoordeeld aan de hand van de potentiële financiële en operationele gevolgen of het eventuele effect op de reputatie van Delta Lloyd Groep. Projecten en programma's gericht op het verbeteren van de operationele doelmatigheid zijn opgezet. In de huidige, zeer concurrerende markt zijn de operationele lasten van Delta Lloyd Groep bepalend voor haar concurrentiekracht. Een belangrijke methode om de kosten te verlagen is het zo effectief en efficiënt mogelijk inrichten van processen. Delta Lloyd Groep heeft een aantal drastische, op de korte termijn gerichte kostenbesparingsprogramma's uitgevoerd, waaronder een vacaturestop en een sterke vermindering van het aantal externe medewerkers.

Delta Lloyd Groep is zich bewust van het risico van de gelijktijdige implementatie van verschillende grote veranderprocessen, zoals het delen van diensten via ketenintegratie en programma's gericht op verbetering van de winst, aangezien dergelijke initiatieven een zorgvuldige bewaking en beheersing vereisen. Er is in 2009 een afdeling Group Business Change & Development (GBC&D) opgezet om veranderingsprocessen centraal in gang te zetten, te begeleiden en te implementeren.

De afdeling GBC&D heeft diverse doelstellingen. Zo zal GBC&D zich gaan richten op de organisatie-inrichting, het vormgeven van efficiencyverbetering, kostenverlaging over meerdere bedrijfsonderdelen heen, consultancyopdrachten, integratietrajecten, programmamanagement van

verandertrajecten en strategisch informatiemanagement.

IT en infrastructuur

Voor Delta Lloyd Groep is een goede inrichting en gebruik van ICT essentieel om de strategische en operationele bedrijfsdoelstelling te behalen, de belangen van klanten te behartigen en te voldoen aan de eisen vanuit wet en regelgeving. Delta Lloyd Groep beschikt over een effectief IT risicomanagement- en controlesysteem om dit te waarborgen. De IT Risk Manager ziet toe op naleving van het risicomanagementsysteem en continue verdere ontwikkeling op basis van veranderende omgeving en marktstandaarden. De ICT Board, bestaande uit de divisie voorzitters, de CEO en de CIO van Delta Lloyd Groep, fungeert als audit committee voor IT-zaken. Interne en externe risicorapportages worden periodiek behandeld in de ICT Board.

Delta Lloyd Groep heeft geen risk appetite voor:

- 1 ICT-investeringen die niet in lijn zijn met de strategie en gestelde prioriteiten van haar business units;
- 2 ICT-systemen waarvan de continuïteit niet is gewaarborgd;
- 3 ICT-systemen die niet voldoen aan de eisen van wet en regelgeving.

Uitbesteding

In toenemende mate vragen ondernemingen aan hun leveranciers om een onafhankelijk oordeel (verklaring) over de effectiviteit van de interne controlemaatregelen van die leverancier. Deze verklaring moet zijn gecertificeerd door een externe accountant. Delta Lloyd Groep vraagt haar zakenrelaties om een SAS 70 type II verklaring. Deze verklaring is internationaal erkend en stelt een onafhankelijke accountant in staat om te beoordelen welke maatregelen een leverancier heeft genomen om de gegevens van Delta Lloyd Groep te beschermen. De verklaring is een standaardonderdeel van de contracten die Delta Lloyd Groep afsluit met leveranciers. Delta Lloyd Groep bedingt ook het recht om eigen audits bij haar zakenrelaties uit te (laten) voeren. Delta Lloyd Groep heeft SAS 70 type II verklaringen ontvangen van alle belangrijke partners waaraan diensten zijn uitbesteed.

Delta Lloyd Groep heeft te maken met een afhankelijkheidsrisico omdat een leverancier die zich niet of niet volledig aan zijn verplichtingen heeft gehouden, mogelijk niet direct kan worden vervangen. Delta Lloyd Groep beheerst dit risico door de processen en de stabiliteit van haar zakenrelaties zorgvuldig te bewaken en te volgen. Delta Lloyd Groep heeft bovendien het nieuwe IT-systeem eSize geïmplementeerd om de informatie over contracten met externe leveranciers te bewaken.

Business Protection

Delta Lloyd Groep heeft ICT- en operationele uitwijkmogelijkheden ontwikkeld om verliezen te voorkomen in het geval van een bedrijfsonderbreking. Er is een uitwijktestplan ontwikkeld voor alle kritische bedrijfsapplicaties, alternatieve werkplekken in geval van beschadiging van een gebouw en de gevolgen van pandemieën. Inmiddels zijn de verschillende systemen getest en goedgekeurd voor de bedrijfsonderdelen in Nederland, België en Duitsland. Er is in 2008 een infrastructuur opgeleverd, die grotendeels de uitwijk ondersteunt en die periodiek wordt getest door de bedrijfsonderdelen.

In 2009 heeft Delta Lloyd Groep de controles op de systeemtoegang binnen het bedrijf aangescherpt en is de aansturing van de IT-activiteiten versterkt. Aandachtsgebieden voor de komende periode zijn Identity Access Management en Self Assessment van de naleving van het strategische veiligheidsbeleid.

Human Resources

Het aantrekken, ontwikkelen en behouden van gekwalificeerde medewerkers is essentieel voor de activiteiten van Delta Lloyd Groep. Er zijn traineeprogramma's ontwikkeld om jong talent voor afdelingen als Actuary, ICT en Finance aan te trekken. De leidinggevende eigenschappen van het senior management worden versterkt door middel van een speciaal ontwikkeld leiderschapsprogramma en via "Executive Development Groups". De professionele en persoonlijke ontwikkeling van medewerkers wordt jaarlijks beoordeeld door het management en wordt bevorderd door ontwikkelingsprogramma's en employability checks. Dit komt ten goede aan het behoud van goed opgeleide medewerkers en zorgt ervoor dat essentiële kennis en expertise binnen Delta Lloyd Groep aanwezig blijven.

Fraude en criminaliteit

In 2006 heeft het Verbond van Verzekeraars het Deltaplan Aanpak Fraude bij Schadeverzekeraars gelanceerd, met als doel het aantal gedetecteerde fraudes te verdubbelen. Delta Lloyd Groep werkt aan het voorkomen, detecteren en onderdrukken van fraude. In het self-assessment van 2009 is gebleken dat Delta Lloyd Groep bijna het niveau van de 'best practice' heeft bereikt, waarmee de top 20% van de markt is bereikt. In het kader van het plan is de aansturing van de fraude- en criminaliteitsbestrijding binnen Delta Lloyd Groep (met uitzondering van Delta Lloyd ABN AMRO Verzekeringen) in 2008 gecentraliseerd binnen de unit Fraude & Criminaliteitsbestrijding van de afdeling Group Integrity. Momenteel wordt de integratie van Delta Lloyd ABN AMRO Verzekeringen bestudeerd.

Bij alle bedrijfsonderdelen van Delta Lloyd Groep is een opleidings- en bewustwordingsprogramma over de risico's van interne en externe fraude en criminaliteit geïmplementeerd. Hiertoe heeft Delta Lloyd Groep een kenniscentrum voor de bestrijding van fraude en criminaliteit opgezet en specialisten aangetrokken voor de bezetting ervan. Daarnaast is een aantal belangrijke processen en activiteiten, zoals autoverzekeringen en vastgoedbeheer, beoordeeld en zijn of worden aanbevelingen voor verbetering geïmplementeerd. Er heeft een meting plaatsgevonden van de frauderisico's en potentiële

fraudescenario's zijn vastgesteld. Bij deze meting is ook gekeken naar de geïmplementeerde controlemaatregelen. Er is een centrale database opgezet waarin alle informatie over aantoonbaar en mogelijk door fraude veroorzaakte schadegevallen wordt opgeslagen. De mogelijkheden voor het implementeren van detectiesoftware worden onderzocht. Onderzoeksmethodes en -procedures worden verbeterd en gestandaardiseerd. De nieuwe, gestructureerde en gecentraliseerde aanpak heeft geresulteerd in een aantal extra preventiemaatregelen en een aanzienlijke toename van zowel het aantal onderzoeken als de besparingen op schades en verliezen.

Financiële verslaggevingrisico's

In het kader van haar SOx-project is Delta Lloyd Groep in 2007 gestart met een gestructureerde risicoanalyse vanuit een top-down benadering. In 2008 is een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste controlemaatregelen met betrekking tot financiële verslaggevingrisico's. Er is een ICT-toepassing geïmplementeerd ten behoeve van de systematische registratie van alle controlemaatregelen en de uitkomsten van de testprogramma's. In 2009 is de opzet en de werking van de controles getest. Hierin zijn een aantal verbeterpunten geconstateerd die gedurende het jaar zijn aangepakt. Er zijn onder andere verbeteringen doorgevoerd op het gebied van de actuariële controle environment en processen, de processen rondom asset management data, spreadsheetbeheer en IT access- en autorisatie controles.

Hoewel Delta Lloyd Groep geen 'materiele tekortkomingen' in het risicomanagement- en controlesysteem heeft, zullen we ons in 2010 onder andere richten op de volgende gebieden:

- verdere versteviging en vastlegging van actuariële analyses en controles;
- verdere versterking van de structurering van processen binnen en tussen bedrijfsonderdelen, ondersteund door effectievere communicatie;
- verdere verbetering van de IT controle environment bij een aantal divisies.

Alle bedrijfsonderdelen hebben op jaareinde een "Status Quo Confirmation" ondertekend, waarin bevestigd wordt dat alle stappen vanuit het risicomanagement- en controlesysteem zijn doorlopen. De effectieve werking van de key controls is gedurende het verslagjaar 2009 meerdere malen bevestigd.

Veranderingen in de grondslagen voor de jaarrekening worden bewaakt door Group Finance & Control en worden tijdig besproken met de externe accountant.

Jaarrekening 2009

5.1.7.38 (38) Afgeleide financiële instrumenten

Derivaten van Delta Lloyd Groep:

In miljoenen euro	Nominale / contractwaarde 2009	Reële waarde actief 2009	Reële waarde passief 2009	Nominale / contractwaarde 2008	Reële waarde actief 2008	Reële waarde passief 2008
Valutacontracten						
OTC						
Termijncontracten	874,9	9,5	9,4	789,9	33,1	34,2
Rente- en valutaswaps	1,9	0,1	-	3,4	0,0	0,0
Totaal valutacontracten	876,8	9,5	9,4	793,3	33,1	34,2
Rentecontracten						
OTC						
Termijncontracten	-	-	-	45,0	0,7	0,9
Rente- en valutaswaps aangehouden voor fair value hedge accounting	1.330,9	-	189,8	1.125,0	-	87,5
Rente- en valutaswaps niet aangehouden voor fair value hedge accounting	14.094,4	257,6	490,4	10.518,7	306,8	485,8
Opties	10.100,0	219,1	-	8.525,0	618,8	-
Beursgenoteerd						
Futures	229,0	0,5	1,3	167,0	1,7	0,1
Opties	1.200,0	30,8	-	-	-	-
Totaal rentecontracten	26.954,3	508,0	681,5	20.380,7	928,1	574,3
Aandelen- / indexcontracten						
OTC						
Opties	3.659,5	50,3	187,1	2.092,9	373,6	-
Beursgenoteerd						
Futures	662,1	2,5	-	242,0	-	-
Opties	1.371,1	3,6	-	3,5	6,2	-
Totaal aandelen- / indexcontracten	5.692,6	56,4	187,1	2.338,4	379,8	-
Credit default swaps	389,5	8,1	13,1	505,0	22,8	11,6
Totaal	33.913,2	582,0	891,1	24.017,5	1.363,9	620,1

Fair value hedge accounting wordt toegepast in het bancaire en overige segment.

Delta Lloyd Groep maakt in het kader van het balansbeheer gebruik van derivaten om het reële waarderisico van financiële activa als gevolg van markttrentewijzigingen af te dekken. Op een deel van de afgedekte financiële activa wordt hedge accounting toegepast indien deze activa daartoe zijn aangewezen en ook is voldaan de voorwaarden voor hedge accounting zoals vermeld in Grondslag V. Derivaten die niet aan deze voorwaarden voldoen, zijn opgenomen onder de overige derivatenposities.

De aan derivaten gerelateerde hoofdsommen worden niet in de balans opgenomen omdat sprake is van rechten en verplichtingen uit één en dezelfde overeenkomst waarvan de hoofdsommen uitsluitend fungeren als rekeneenheden. Onder derivaten worden begrepen financiële instrumenten belichaamd in contracten waarvan de waarde afhankelijk is van één of meer onderliggende waarden, referentieprijzen of indices. Delta Lloyd Groep maakt met name gebruik van de rente- en

valutacontracten.

Rente- en valutaswaps

Renteswaps zijn contractuele overeenkomsten tussen twee partijen om op bepaalde momenten rentebetalingen in dezelfde valuta te ruilen. Deze betalingen worden berekend over de gecontracteerde hoofdsom op basis van verschillende rentetypische looptijden. In de meeste gevallen betreffen renteswaps de ruil van vaste rente tegen variabele rente. Valutaswaps zijn, in hun eenvoudigste vorm, contractuele overeenkomsten om periodiek of op de einddatum hoofdsommen in twee verschillende valuta te ruilen. Winsten of verliezen uit zowel rente- als valutaswapcontracten zullen gedurende de looptijd toe- dan wel afnemen afhankelijk van de vervaldatum, rentepercentages, wisselkoersen en de betalingsmomenten.

Rentefutures, -termijncontracten en -opties

Rentefutures zijn ter beurse verhandelde instrumenten die de verplichting vertegenwoordigen om op een bepaald tijdstip in de toekomst tegen een vastgestelde prijs een bepaald effect of geldmarktinstrument te kopen of te verkopen. Rentetermijncontracten zijn OTC-contracten waarbij twee partijen een rentepercentage en andere voorwaarden overeenkomen die, tezamen met de gecontracteerde hoofdsom, het nettobedrag bepalen dat de ene partij aan de andere partij zal voldoen, afhankelijk van de op een bepaald tijdstip in de toekomst geldende rente. Renteopties, zoals caps en floors, zijn instrumenten die bescherming bieden tegen renteschommelingen. De verkoper van een renteoptie verplicht zich om de koper tegen betaling van een premie het renteverskil tussen de huidige en de overeengekomen rente over de gecontracteerde hoofdsom te betalen. Winsten en verliezen uit alle rentecontracten zullen gedurende de looptijd toe- dan wel afnemen afhankelijk van de rentebewegingen.

Valutacontracten

In valutacontracten, waartoe contante valutacontracten, valutatermijncontracten en valuta futures behoren, wordt overeengekomen om op de afwikkelingsdatum tegen een vastgestelde koers de ene valuta om te wisselen in de andere valuta. Valutaoptiecontracten zijn vergelijkbaar met renteopties, met dit verschil dat ze gebaseerd zijn op valuta's in plaats van rentepercentages. Winsten en verliezen uit deze contracten zullen gedurende de looptijd toe- dan wel afnemen afhankelijk van de wisselkoersen en rentebewegingen.

Jaarrekening 2009

5.1.7.39 (39) Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

In onderstaande tabellen wordt naast de reële waarde tevens de producten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen zodat aansluiting wordt behouden met de relevante balansposten.

Financiële activa per einde boekjaar

In miljoenen euro	Reële waarde 2009	Boekwaarde 2009	Reële waarde 2008	Boekwaarde 2008
Schuldbewijzen	20.265,1	20.265,1	18.512,1	18.512,1
Aandelen	14.766,2	14.766,2	13.725,4	13.725,4
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	582,0	582,0	1.363,9	1.363,9
Leningen tegen reële waarde met verantwoording van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6.696,9	6.696,9	6.021,9	6.021,9
Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	14.829,6	14.517,9	12.932,7	12.570,8
Vorderingen en overige financiële activa	2.222,2	2.222,2	2.038,3	2.038,3
Liquide middelen	1.500,8	1.500,8	2.551,4	2.551,4
Totaal	60.862,8	60.551,2	57.145,8	56.783,9

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Financiële verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	Reële waarde 2009	Boekwaarde 2009	Reële waarde 2008	Boekwaarde 2008
Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	3.754,0	3.754,0	3.432,0	3.432,0
Achtergestelde leningen	985,0	676,8	547,2	400,5
Verschuldigd aan kredietinstellingen	618,9	618,9	1.625,9	1.625,9
Obligatieleningen t.b.v. gesecuritiseerde hypothecaire leningen	6.595,8	6.623,5	6.268,8	6.407,3
Converteerbare lening	1,6	2,6	5,2	9,3
Overige leningen o.g.	424,8	424,8	458,1	458,1
Derivaten	891,1	891,1	620,1	620,1
Financiële verplichtingen	8.485,9	8.485,9	6.802,0	6.802,0
Totaal	21.757,1	21.477,6	19.759,3	19.755,2

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

Een belangrijk deel van de financiële instrumenten worden tegen reële waarde gewaardeerd, deze zijn gecategoriseerd op basis van de volgende "Reële waarde hiërarchie":

Gepubliceerde prijzen in actieve markten (“Niveau 1”)

Voor reële waardebepaling op niveau 1 worden alleen genoteerde prijzen gehanteerd (niet aangepast) voor identieke activa en verplichtingen in actieve markten. Een actieve markt is een markt waar met voldoende frequentie en volume transacties plaatsvinden die op continue basis prijzen tot stand brengen. Voorbeelden zijn beursgenoteerde aandelen, obligaties en beleggingsfondsen in actieve markten.

Waarderingsmethode met (significante) waarneembare marktvariabelen (“Niveau 2”)

Voor reële waardebepaling op niveau 2 worden andere dan de genoteerde prijzen in niveau 1 gehanteerd die waarneembaar zijn voor het actief of verplichting, hetzij direct of indirect. Indien het actief of verplichting een bepaalde (contractuele) termijn heeft, moet een niveau 2 input variabele waarneembaar zijn voor praktisch de volledige looptijd van het actief of de verplichting. Niveau 2 omvat de volgende input variabelen:

- Genoteerde prijzen voor vergelijkbare (dus niet identieke) activa/verplichtingen in actieve markten;
- Input variabelen anders dan genoteerde prijzen die waarneembaar zijn voor het actief (bijvoorbeeld rente en yield curves waarneembaar met gebruikelijke intervallen, volatiliteit, vervroegde aflossing spreads, loss ratio, kredietrisico's, default percentages);
- Input variabelen die hoofdzakelijk afkomstig zijn uit of bevestigd worden door waarneembare marktgegevens door correlatie of andere middelen (markt-bevestigde inputs).

Voorbeelden van een actief of verplichting op niveau 2 zijn financiële instrumenten die worden gemeten met behulp van discounted cash flow modellen. Deze zijn gebaseerd op de markt waarneembare swap rendementen (zoals gesecuritiseerde hypotheke of onderhands afgesloten rentederivaten), op vastgoedbeleggingen gemeten met behulp van in de markt waarneembare gegevens en genoteerde schuldbewijzen of aandelen in een niet actieve markt.

Waarderingsmethode zonder (significante) waarneembare marktvariabelen (“Niveau 3”)

Voor reële waardebepaling op niveau 3 wordt gebruik gemaakt van niet-waarneembare marktvariabelen voor het actief of verplichting. Niet-waarneembare inputvariabelen kunnen worden gebruikt voor zover waarneembare inputvariabelen niet beschikbaar zijn. Hierdoor kan op de rapportagedatum toch de reële waarde bepaald worden in situaties waarin sprake is van weinig of geen actieve markt voor het actief of verplichting. De waardering is dan gebaseerd op de beste inschatting van het management die de markt zou gebruiken om tot een waardering van het financieel instrument te komen. Voorbeelden zijn bepaalde private equity investeringen en private plaatsingen.

De meerderheid van de investeringen van Delta Lloyd Groep wordt gewaardeerd op basis van genoteerde marktprijzen of waarneembare marktgegevens. Slechts een klein deel van de totale activa is opgenomen tegen reële waarde gebaseerd op schattingen en geregistreerd als niveau 3. Wanneer schattingen worden gehanteerd, zijn deze gebaseerd op een combinatie van bewijzen van onafhankelijke derde partijen en de intern ontwikkelde modellen, waar mogelijk gekalibreerd tot op de

Jaarrekening 2009

markt waarneembare gegevens. Hoewel dergelijke waarderingen gevoelig zijn voor schattingen, wordt aangenomen dat het wijzigen van een of meer van de aannames naar redelijkerwijs mogelijke alternatieve veronderstellingen de reële waarde niet significant zal veranderen.

Boekwaarde van financiële activa naar waarderingmethode per einde boekjaar

In miljoenen euro	Waarderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Waarderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Waarderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2009
Schuldbewijzen	19.921,9	343,2	-	-	20.265,1
Aandelen	8.413,4	5.987,9	365,0	-	14.766,2
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	37,8	544,2	-	-	582,0
Leningen	-	6.696,9	-	14.517,9	21.214,9
Vorderingen en overige financiële activa	-	-	-	2.222,2	2.222,2
Liquide middelen	1.500,8	-	-	-	1.500,8
Totaal	29.873,8	13.572,3	365,0	16.740,1	60.551,2

Boekwaarde van financiële activa naar waarderingmethode per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Waarderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Waarderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Waarderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2008
Schuldbewijzen	17.972,6	539,5	-	-	18.512,1
Aandelen	7.878,4	5.511,0	336,0	-	13.725,3
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	25,5	1.338,4	-	-	1.363,9
Leningen	-	6.021,9	-	12.570,8	18.592,7
Vorderingen en overige financiële activa	-	-	-	2.038,3	2.038,3
Liquide middelen	2.551,4	-	-	-	2.551,4
Totaal	28.427,9	13.410,8	336,0	14.609,1	56.783,8

De volgende tabellen laten een overzicht van de reële waarde hiërarchie van de financiële activa eigen risico zien.

Jaarrekening 2009

Boekwaarde van financiële activa eigen risico naar waarderingsmethode per einde boekjaar

In miljoenen euro	Warderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Warderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Warderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2009
Schuldbewijzen	17.676,8	285,8	-	-	17.962,7
Aandelen	2.956,0	1.601,0	365,0	-	4.921,9
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	37,8	519,3	-	-	557,1
Leningen	-	6.696,9	-	14.402,5	21.099,4
Vorderingen en overige financiële activa	-	-	-	2.222,2	2.222,2
Liquide middelen	1.505,5	-	-	-	1.505,5
Totaal	22.176,1	9.103,1	365,0	16.624,7	48.268,8

Boekwaarde van financiële activa eigen risico naar waarderingsmethode per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Warderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Warderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Warderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2008
Schuldbewijzen	15.888,8	527,7	-	-	16.416,6
Aandelen	3.062,1	1.589,5	336,0	-	4.987,6
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	25,5	1.338,4	-	-	1.363,9
Leningen	-	6.021,9	-	12.462,3	18.484,2
Vorderingen en overige financiële activa	-	-	-	2.038,3	2.038,3
Liquide middelen	2.550,2	-	-	-	2.550,2
Totaal	21.526,7	9.477,5	336,0	14.500,6	45.840,8

Met ingang van 2009 zijn de financiële activa met voorwaardelijke winstdeling (DPF-contracten) als financiële activa eigen risico opgenomen. De vergelijkende cijfers 2008 zijn hiervoor aangepast.

De volgende tabellen laten een overzicht van de reële waarde hiërarchie van de financiële activa unit-linked zien.

Jaarrekening 2009

Boekwaarde van financiële activa unit-linked naar waarderingsmethode per einde boekjaar

In miljoenen euro	Waarderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Waarderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Waarderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2009
Schuldbewijzen	2.245,1	57,3	-	-	2.302,4
Aandelen	5.457,4	4.386,9	-	-	9.844,3
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	-	24,9	-	-	24,9
Leningen	-	-	-	115,5	115,5
Vorderingen en overige financiële activa	-	-	-	-	-
Liquide middelen	-4,7	-	-	-	-4,7
Totaal	7.697,8	4.469,2	-	115,5	12.282,4

Boekwaarde van financiële activa unit-linked naar waarderingsmethode per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Waarderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Waarderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Waarderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2008
Schuldbewijzen	2.083,8	11,7	-	-	2.095,5
Aandelen	4.816,3	3.921,5	-	-	8.737,8
Derivaten niet aangehouden voor fair value hedge accounting	-	-	-	-	-
Leningen	-	-	-	108,5	108,5
Vorderingen en overige financiële activa	-	-	-	-	-
Liquide middelen	1,2	-	-	-	1,2
Totaal	6.901,2	3.933,3	-	108,5	10.943,0

De volgende tabellen laten een overzicht van de reële waarde hiërarchie van de financiële verplichtingen zien.

Jaarrekening 2009

Boekwaarde van financiële verplichtingen naar waarderingmethode per einde boekjaar

In miljoenen euro	Waarderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Waarderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Waarderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2009
Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	3.754,0	-	-	-	3.754,0
Achtergestelde leningen	-	-	-	676,8	676,8
Verschuldigd aan kredietinstellingen	-	-	-	618,9	618,9
Obligatieleningen t.b.v. gesecuritiseerde hypothecaire leningen	-	4.267,8	-	2.355,7	6.623,5
Converteerbare lening	-	-	-	2,6	2,6
Overige leningen o.g.	-	-	-	424,8	424,8
Derivaten	-	891,1	-	-	891,1
Financiële verplichtingen	-	-	-	8.485,9	8.485,9
Totaal	3.754,0	5.158,9	-	12.564,6	21.477,6

Boekwaarde van financiële verplichtingen naar waarderingmethode per einde vorig boekjaar

In miljoenen euro	Waarderingsmethode op basis van gepubliceerde prijzen	Waarderingsmethode met waarneembare marktvariabelen	Waarderingsmethode zonder waarneembare marktvariabelen	Geamortiseerde kostprijs	Totaal 2008
Verplichtingen uit hoofde van beleggingscontracten	3.432,0	-	-	-	3.432,0
Achtergestelde leningen	-	-	-	400,5	400,5
Verschuldigd aan kredietinstellingen	-	-	-	1.625,9	1.625,9
Obligatieleningen t.b.v. gesecuritiseerde hypothecaire leningen	-	4.133,8	-	2.273,5	6.407,3
Converteerbare lening	-	-	-	9,3	9,3
Overige leningen o.g.	-	-	-	458,1	458,1
Derivaten	-	620,1	-	-	620,1
Financiële verplichtingen	-	-	-	6.802,0	6.802,0
Totaal	3.432,0	4.753,9	-	11.569,3	19.755,2

Mutatieoverzicht financiële instrumenten gewaardeerd op basis van een waarderingmethode zonder waarneembare marktvariabelen

	2009	2008
Per 1 januari	336,0	322,6
Aankopen	46,2	157,4
Reële waarde veranderingen verantwoord in eigen vermogen	7,3	-89,2
Bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de winst- en verliesrekening	-53,1	-54,7
Overboeking van waarderingmethode met waarneembare marktvariabelen	28,5	-
Per 31 december	365,0	336,0

Jaarrekening 2009

5.1.7.40 (40) Beheerd vermogen

Onder het beheerd vermogen van derden zijn de fondsen opgenomen welke in beheer zijn bij Delta Lloyd Groep en welke niet reeds zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Beheerd vermogen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Totaal beheerd vermogen opgenomen in geconsolideerde balans	60.123,4	55.286,0
Beheerd vermogen van derden	7.675,7	5.925,8
Totaal beheerd vermogen	67.799,1	61.211,8

Het vergelijkend cijfer (2008) van beheerd vermogen van derden is aangepast als gevolg van dubbeltellingen ter hoogte van € 7.014,9 miljoen. De dubbeltellingen werden veroorzaakt in het segment Fund Management (€ 3.674,5 miljoen), segment Bank (€ 3.288,1 miljoen) en segment Leven (€ 52,2 miljoen) die Off Balance beheerd vermogen hadden opgenomen, terwijl die elders op de balans werden gerapporteerd.

5.1.7.41 (41) Transacties met verbonden partijen

Diensten verleend aan verbonden partijen

In miljoenen euro	Baten in boekjaar 2009	Te vorderen aan einde boekjaar 2009	Baten in boekjaar 2008	Te vorderen aan einde boekjaar 2008
Aviva groepsmaatschappijen	20,0	100,4	56,6	123,2
Totaal	20,0	100,4	56,6	123,2

Diensten verleend door verbonden partijen

In miljoenen euro	Lasten in boekjaar 2009	Te betalen aan einde boekjaar 2009	Lasten in boekjaar 2008	Te betalen aan einde boekjaar 2008
Aviva groepsmaatschappijen	6,7	3,7	43,9	1,1
Pensioenregelingen personeel	146,0	1.639,5	75,1	1.564,9
Totaal	152,7	1.643,2	119,0	1.566,0

De transacties met verbonden partijen bestaan voornamelijk uit de transacties met het pensioenfonds. Daarnaast bestaat er een lening en met een onderdeel van Aviva.

Voor de aan verbonden partijen te betalen bedragen is geen zekerheid verstrekt en zijn geen garanties ontvangen. Voor de te betalen bedragen gelden de normale kredietvoorwaarden.

Voor de looptijd van de verplichtingen met betrekking tot pensioenregelingen wordt verwezen naar paragraaf 31 van de geconsolideerde jaarrekening. De verplichtingen aan Aviva groepsmaatschappijen hebben alle een langlopend karakter.

Informatie over de bezoldiging, belangen en transacties van leden van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen wordt verstrekt in paragraaf 5.1.7.8 van de toelichting, Bezoldiging bestuurders en Raad van Commissarissen. Binnen Delta Lloyd Groep worden alleen de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen als key management aangemerkt, aangezien zij het operationele en financiële beleid respectievelijk bepalen en toetsen.

Naast de posities vermeld in bovenstaande tabellen kent Delta Lloyd Groep nog een lange-termijn lening (o.g.) van Fonds NutsOhra. Deze is nader toegelicht in paragraaf 5.1.7.32 leningen o.g., van de geconsolideerde jaarrekening en paragraaf 5.2.1.8, achtergestelde leningen, van de enkelvoudige jaarrekening.

5.1.7.42 (42) Kapitaalbeheer

De kapitaalsstructuur van Delta Lloyd Groep wordt beheerd op basis van de economische risico's en balans, maar ook op basis van de wettelijke eisen zoals die op dit moment gelden voor verzekeraars (Solvency I) en banken (Basel II). Op basis van verschillende economische en operationele scenario's worden op economische basis minimale kapitaalsvereisten per entiteit vastgesteld. Het aanwezige kapitaal is zodanig gealloceerd dat aan deze minimale eisen wordt voldaan en er een zo hoog mogelijke verwachte opbrengst wordt gerealiseerd, waarbij het operationele resultaat behaald op het verstrekte kapitaal hoger is dan de kapitaalkosten.

Door middel van het kapitaalbeheer tracht Delta Lloyd Groep om:

- Het profiel van de activa en passiva, rekening houdend met de inherente risico's van de verschillende divisies, dusdanig te matchen dat het overgrote deel van het kapitaal belegd is in vastrentende waarden, daarnaast is een aanzienlijk deel belegd in zakelijke waarden;
- De financiële kracht te handhaven om nieuw gesloten polissen te ondersteunen en ten alle tijden te voldoen aan vereisten van polishouders, management, toezichthouders en kredietbeoordelaars;
- Financiële flexibiliteit te handhaven door het aanhouden van een sterke liquiditeitspositie, inclusief omvangrijke ongebruikte kredietlijnen en toegang tot verscheidene kapitaalmarkten;
- Een efficiënte kapitaalverdeling te verkrijgen om groei te blijven ondersteunen.

Een belangrijk onderdeel van het kapitaalbeheer is het vaststellen van doelstellingen voor de rentabiliteit na belasting voor de individuele divisies. Deze zijn in lijn met de resultaatdoelstellingen en zorgen ervoor dat de Groep zich ten volle richt op het creëren van toegevoegde waarde voor haar aandeelhouders. De Groep heeft een aantal kapitaalbronnen tot haar beschikking en poogt de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het vreemd vermogen te optimaliseren om zodoende constante maximale rendementen te behalen voor haar aandeelhouders.

Jaarrekening 2009

Aanwezig kapitaal

Het aanwezig kapitaal is gedefinieerd als het eigen vermogen vermeerderd met andere kapitaalelementen. De andere elementen bestaan uit: achtergestelde leningen ontvangen van Fonds NutsOhra en Rabobank Nederland, goodwill, prudentiële marge en overige vermogens elementen zoals conditionele winstdeling (Rückstellung für Beitragsrückerstattungen ('RFB')).

De samenstelling van het aanwezig kapitaal is als volgt:

Totaal aanwezig kapitaal

In miljoenen euro	2009	2008
Totaal aandelenkapitaal en reserves	3.887,6	3.149,7
Achtergestelde leningen	425,8	409,8
Goodwill	-331,3	-332,9
Prudentieel marge	668,6	377,0
Overige vermogens elementen	261,3	48,0
Totaal aanwezig kapitaal	4.912,0	3.651,6

Balansaanpassingen in de vergelijkende cijfers 2008 zijn toegelicht in paragraaf 5.1.1 'Grondslagen voor de jaarrekening'.

De achtergestelde leningen die als aanwezig kapitaal mogen worden meegenomen zijn gemaximeerd op 25 procent van het totaal van de aanwezige solvabiliteitsmarge of het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge.

Op 31 december 2009 had Delta Lloyd Groep een aanwezig kapitaal van € 4.912,0 miljoen (2008: € 3.651,6 miljoen) gefinancierd door middel van aandelenkapitaal, reserves, ingehouden winsten, achtergestelde leningen, goodwill, prudentiële marge en overige vermogens elementen. In 2009 stijgt het aanwezig kapitaal met € 1.260,4 miljoen mede als gevolg van een verbetering van het operationeel resultaat, de toename van de overwaarde in de technische voorzieningen en de ontwikkelingen in de kapitaal- en aandelenmarkten gedurende het jaar.

Kapitaalseisen

Om met een grote mate van zekerheid te kunnen voldoen aan de eisen van de aandeelhouders en de polishouders worden door het management bepaalde eisen gesteld aan het minimaal aan te houden kapitaal. Delta Lloyd Groep streeft naar een solvabiliteit van tenminste 160% tot 175% van de wettelijke vereiste solvabiliteit. Door Delta Lloyd Groep wordt periodiek een toets uitgevoerd op het aanwezige kapitaal en het vereiste kapitaal. Delta Lloyd Groep voldeed volledig gedurende het jaar aan de door de toezichthouder voorgeschreven eisen, zowel op geconsolideerd als op lokaal niveau.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het solvabiliteitsratio (Solvency I) op basis van IFRS en wettelijke vereisten voor verzekering en alle niet-bancaire activiteiten. Het kapitaal

Jaarrekening 2009

behorende bij de bancaire activiteiten wordt beoordeeld op basis van de Basel-II systematiek.

In procenten	2009	2008
IFRS Solvabiliteit	256%	205%
Wettelijke solvabiliteit (IGD)	201%	145%
Bank-Bis Ratio	12,3%	11,3%

Delta Lloyd Groep gebruikt haar eigen methodologie om het kapitaal te berekenen op economische gronden. Dit kapitaal is bepaald door middel van ICA-kapitaal, waarbij de weerbaarheid van het kapitaal wordt bepaald door extreme scenario's. Het risicomanagement van Delta Lloyd Groep is erop gericht het kapitaal minimaal te handhaven op 110% van het vereiste gediversificeerde economisch kapitaal.

5.1.7.43 (43) Gebeurtenissen na balansdatum

Zoals beschreven in de prospectus heeft Delta Lloyd Groep besloten dat de Duitse levensverzekeringactiviteiten niet langer een kernactiviteit zijn. Delta Lloyd Duitsland zal op 4 maart 2010 aankondigen te willen stoppen met de verkoop van nieuwe verzekeringen.

De Duitse markt was en is weliswaar groot en heeft een zeer aanzienlijk potentieel. Belangrijkste struikelblok voor een positieve ontwikkeling van de activiteiten in Duitsland is echter de structuur van de Duitse markt voor levensverzekeringen. Die heeft tot gevolg dat het risico van lage beleggingsopbrengsten vrijwel geheel bij de verzekeraar ligt en het voordeel van hogere beleggingsopbrengsten bijna helemaal naar de polishouders gaat. De algemene verwachting was en is dat de structuur uiteindelijk zal veranderen. Maar gelet op de geboekte resultaten, de vooruitzichten en de bescheiden marktpositie heeft Delta Lloyd Groep besloten nu reeds actie te ondernemen.

Jaarrekening 2009

Amsterdam, 3 maart 2010

Raad van Bestuur

Drs. N.W. Hoek, voorzitter
Mr. P.J.W.G. Kok
P.K. Medendorp
Ir. H.H. Raué

Raad van Commissarissen

Drs. R.H.P.W. Kottman, voorzitter
Drs. P.G. Boumeester
Prof. dr. E.J. Fischer
Ir. J.G. Haars
Drs. J.H. Holsboer
A.J. Moss

5.2 Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige winst- en verliesrekening in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Resultaat uit deelnemingen na belasting	2,0	-80,3
Overige resultaten na belastingen	-125,6	-80,5
Resultaat na belasting	-123,6	-160,8

Van het resultaat uit deelnemingen heeft een bedrag van € 6,7 miljoen (2008: € -86,1 miljoen) betrekking op groepsmaatschappijen en € -4,7 miljoen (2008: € 5,8 miljoen) op andere deelnemingen.

Jaarrekening 2009

Enkelvoudige balans per 31 december voor winstbestemming

In miljoenen euro	2009	2008
Goodwill (I)	182,6	182,6
Totaal immateriële vaste activa (I)	182,6	182,6
Deelnemingen in groepsmaatschappijen (II)	4.627,5	4.033,2
Deelnemingen met invloed van betekenis (II)	4,3	77,3
Langlopende leningen (III)	125,4	84,2
Totaal financiële vaste activa	4.757,2	4.194,7
Totaal vaste activa	4.939,8	4.377,3
Aandelen (III)	173,0	372,7
Kortlopende leningen (III)	27,1	19,8
Vorderingen (IV)	252,8	593,4
Liquide middelen	0,7	3,6
Totaal vlottende activa	453,7	989,6
Totaal activa	5.393,5	5.366,9
Aandelenkapitaal (V)	33,1	107,1
Agioreserve (V)	357,4	91,8
Overige wettelijke reserves (V)	1.359,4	1.710,0
Herwaarderingsreserve (V)	493,5	-136,4
Overige reserves (V)	1.767,7	1.538,1
Onverdeelde winst (V)	-123,6	-160,8
Totaal eigen vermogen	3.887,6	3.149,7
Voorzieningen (VI)	41,4	29,2
Achtergestelde leningen (VII)	179,4	409,8
Langlopende leningen o.g. (VIII)	669,5	617,0
Totaal langlopende verplichtingen	890,3	1.055,9
Overige verplichtingen (IX)	615,6	1.161,1
Totaal verplichtingen	1.505,9	2.217,1
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	5.393,5	5.366,8

Overeenkomstig paragraaf 5.1.1. 'Grondslagen voor de jaarrekening' hebben er in 2008 aanpassingen plaatsgevonden in de geconsolideerde balans. Dit heeft voor de enkelvoudige jaarrekening tot gevolg gehad dat zowel de post deelnemingen in groepsmaatschappijen met € 131,4 miljoen is toegenomen (was € 3.901,8 miljoen) als de post 'Overige reserves' met € 131,4 miljoen (was € 1.406,7 miljoen).

5.2.1 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

5.2.1.1 Grondslagen

De enkelvoudige jaarrekening van Delta Lloyd NV is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Aangezien de winst- en verliesrekening over 2009 van Delta Lloyd NV is verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening, is volstaan met weergave van de beknopte enkelvoudige winst- en verliesrekening in overeenstemming met artikel 2:402 van het Burgerlijk Wetboek.

Er is gebruik gemaakt van de mogelijkheid, zoals beschreven in artikel 2:362 van het Burgerlijk Wetboek, om in de enkelvoudige jaarrekening dezelfde grondslagen toe te passen als in de geconsolideerde jaarrekening. Derhalve zijn de grondslagen in de enkelvoudige jaarrekening dezelfde als in de grondslagen A tot en met AH vermeld voor de geconsolideerde jaarrekening, met uitzondering van de volgende:

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarover Delta Lloyd Groep feitelijke zeggenschap heeft, worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. De nettovermogenswaarde wordt bepaald door de activa, voorzieningen en verplichtingen te waarderen en het netto resultaat te berekenen op basis van dezelfde grondslagen zoals toegepast in de geconsolideerde jaarrekening.

5.2.1.2 (I) Goodwill

Mutatieoverzicht boekwaarde goodwill

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	182,6	182,9
Overige mutaties	-	-0,3
Per 31 december	182,6	182,6

Goodwill op beleggingen van Delta Lloyd Groep in deelnemingen wordt opgenomen in de boekwaarde van deze deelnemingen.

In 2008 heeft de definitieve vaststelling van de goodwill van Cyrte Investments BV geleid tot een correctie van € -0,3 miljoen.

Er hebben geen bijzondere waardeverminderingen plaatsgevonden.

Jaarrekening 2009

5.2.1.3 (II) Deelnemingen

In de beleggingen van de vennootschap in dochterondernemingen en deelnemingen deden zich de volgende mutaties voor:

Mutatieoverzicht deelnemingen

In miljoenen euro	Deelnemingen in groepsmaatschappijen	Deelnemingen met invloed van betekenis	Totaal
Per 1 januari 2008	5.056,5	93,7	5.150,2
Effect pensioenaanpassing	131,4	-	131,4
Herziene openingsbalans	5.187,9	93,7	5.281,6
Verkopen	-	-18,6	-18,6
Resultaat over boekjaar	-86,1	5,8	-80,3
Opgenomen dividend	-482,7	-0,2	-482,9
Nieuw kapitaal	779,2	16,4	795,6
Reële-waardeveranderingen in eigen vermogen	-1.365,1	-21,1	-1.386,3
Overige	-	1,3	1,3
Per 31 december 2008	4.033,2	77,3	4.110,5
Resultaat over boekjaar	6,7	-4,7	2,0
Opgenomen dividend	-270,3	-0,1	-270,4
Nieuw kapitaal	223,1	-68,6	154,5
Reële-waardeveranderingen in eigen vermogen	645,9	0,4	646,4
Overige	-11,1	-	-11,1
Per 31 december 2009	4.627,5	4,3	4.631,7

Korte beschrijving van belangrijkste groepsmaatschappijen per einde boekjaar

De voornaamste Groepsmaatschappijen waarin Delta Lloyd NV een belang heeft, zijn (100% tenzij anders vermeld):

Holding

Delta Lloyd Verzekeringen NV (Amsterdam)

Delta Lloyd Bankengroep NV (Amsterdam)

Delta Lloyd Deutschland AG (Wiesbaden, Duitsland)

Delta Lloyd Houdstermaatschappij België BV (Arnhem)

Delta Lloyd Antillen NV (Curaçao, Nederlandse Antillen)

Delta Lloyd ABN AMRO Verzekeringen Holding BV (51%) (Zwolle)

Delta Lloyd Services BV (Amsterdam)

Amstelhuys NV (Amsterdam)

OHRA NV (Arnhem)

Cyrte Investments BV (85%) (Naarden)

Jaarrekening 2009

Delta Lloyd Asset Management B.V. (Amsterdam)

Leven

Delta Lloyd Levensverzekering NV (Amsterdam)

OHRA Levensverzekeringen NV (Arnhem)

Delta Lloyd Lebensversicherung AG (99,92%) (Wiesbaden, Duitsland)

Delta Lloyd Herverzekeringsmaatschappij NV (Amsterdam)

Delta Lloyd Vastgoed Fonds NV (Amsterdam)

Delta Lloyd Life NV (Brussel, België)

ABN AMRO Levensverzekering NV (51%) (Zwolle)

Beleggingsfondsen

Delta Lloyd Rente Fonds NV (78,8%) (Amsterdam)

Delta Lloyd Investment Fund NV (95,6%) (Amsterdam)

Daedalus plc (93,5%) (Dublin, Ierland)

Schade

Delta Lloyd Schadeverzekering NV (Amsterdam)

OHRA Schadeverzekeringen NV (Arnhem)

Delta Lloyd Schadeverzekering Volmachtbedrijf BV (Amsterdam)

ABN AMRO Schadeverzekering NV (51%) (Zwolle)

ABN AMRO Assuradeuren BV (51%) (Zwolle)

Bank

Delta Lloyd Bank NV (Amsterdam)

Delta Lloyd Bank NV (Brussel, België)

Griess & Heissel Bankiers AG (Berlijn, Duitsland)

Het overzicht als bedoeld in de artikelen 379 en 414, Boek 2 BW, is gedeponeerd bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Met ingang van 1 januari 2009 is Swiss Life Belgium gefuseerd met Delta Lloyd Life (verkrijgende partij).

Met ingang van 7 december 2009 is Levensverzekering Maatschappij Erasmus NV gefuseerd met Delta Lloyd Levensverzekeringen (verkrijgende partij).

Met ingang van 15 december 2009 zijn B. Franco Mendes BV, O.W.J. Schlenker Assuradeuren BV, 'Pravenio' Technische Verzekeringen BV, NOWM Verzekeringen NV en Schadeverzekering Maatschappij Erasmus NV gefuseerd met Delta Lloyd Schadeverzekeringen (verkrijgende partij).

Jaarrekening 2009

5.2.1.4 (III) Beleggingen

Mutatieoverzicht beleggingen in aandelen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	372,7	265,8
Aankopen	37,4	275,0
Verkopen	-178,2	-66,9
Reële-waardeveranderingen	-26,8	-54,8
Bijzondere waardeverminderingen	-32,1	-46,4
Per 31 december	173,0	372,7
Cumulatieve reële-waardeveranderingen	7,2	34,0
Cumulatieve bijzondere waardeverminderingen	-79,9	-90,5

Langlopende en kortlopende leningen

Mutatieoverzicht leningen

In miljoenen euro	Langlopende leningen	Kortlopende leningen	Totaal
Per 1 januari 2008	212,1	12,3	224,4
Aankopen	0,6	15,0	15,6
Verkopen	-104,1	-7,5	-111,6
Bijzondere waardeverminderingen	-24,4	-	-24,4
Per 31 december 2008	84,2	19,8	104,0
Per 1 januari 2009	84,2	19,8	104,0
Aankopen	0,6	7,3	7,9
Verkopen	-75,8	-	-75,8
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-
Overige mutaties	116,4	-	116,4
Per 31 december 2009	125,4	27,1	152,5

Van de totale leningportefeuille met een geamortiseerde kostprijs van € 152,5 miljoen (2008: € 104,0 miljoen) bedraagt de reële waarde € 150,2 miljoen (2008: € 104,0 miljoen).

Van de langlopende leningen vervalt € 15,4 miljoen (2008: € 34,8 miljoen) binnen een jaar. Evenals vorig jaar vervallen alle kortlopende leningen binnen een jaar.

Van de langlopende leningen heeft een bedrag van € 110,0 miljoen (2008: € 51,4 miljoen) betrekking op groepsmaatschappijen en van de kortlopende leningen € 27,1 miljoen (2008: € 19,8 miljoen). Van de leningen aan groepsmaatschappijen is € 95,0 miljoen achtergesteld.

Er zijn, evenals in 2008, geen achterstanden in rente en aflossing.

Jaarrekening 2009

Cumulatieve bijzondere waardeverminderingen bedragen € 24,4 miljoen (2008:€ 24,4 miljoen).

5.2.1.5 (IV) Vorderingen

Vorderingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Vorderingen op groepsmaatschappijen	48,4	241,5
Vorderingen en overige financiële activa	3,8	2,9
Geactiveerde rente en vooruitbetalingen	2,2	0,7
Belastingvorderingen (zie paragraaf IX)	198,5	348,3
Totaal	252,8	593,4

Evenals vorig jaar vervallen alle vorderingen binnen een jaar.

Onder de post geactiveerde rente en vooruitbetalingen is een bedrag van € 1,6 miljoen (2008: € 0,7 miljoen) begrepen inzake groepsmaatschappijen.

5.2.1.6 (V) Eigen vermogen

Jaarrekening 2009

Mutatieoverzicht eigen vermogen

In miljoenen euro	2009	2008
Aandelenkapitaal		
Per 1 januari	107,1	107,1
Inkoop en intrekking Preferente aandelen B	-77,1	-
Financiering inkoop Preferente aandelen B met gewone aandelen	0,5	-
Warrant uitoefening Fonds NutsOhra	0,2	-
Warrant uitoefening Aviva	2,5	-
Per 31 december	33,1	107,1
Agioreserve		
Per 1 januari	91,8	91,8
Financiering inkoop Preferente aandelen B met gewone aandelen	39,5	-
Warrant uitoefening Fonds NutsOhra	21,5	-
Warrant uitoefening Aviva	204,5	-
Per 31 december	357,4	91,8
Herwaarderingsreserves		
Per 1 januari	-136,4	1.294,1
Mutaties in waarde van beleggingen	-21,1	-75,9
Mutaties in waarde van deelnemingen	645,9	-1.364,0
Belastingen op bovenstaande mutaties	5,1	9,3
Per 31 december	493,5	-136,4
Overige wettelijke reserves		
Per 1 januari	1.710,0	1.433,1
Resultaat deelnemingen vorig boekjaar	-80,3	759,6
Ontvangen dividenden van deelnemingen	-270,3	-482,7
Per 31 december	1.359,4	1.710,0
Overige reserves		
Per 1 januari	1.538,1	1.165,0
Effect pensioenaanpassing	-	131,4
Herziene openingsstand	1.538,1	1.296,4
Ontvangen dividenden van deelnemingen	270,3	482,7
Resultaat holding exclusief deelnemingen vorig boekjaar	-80,5	-14,7
Uitgekeerd dividend	-	-226,4
Financiering inkoop Preferente aandelen B met gewone aandelen	37,1	
Warrant uitoefening Aviva	2,7	
Per 31 december	1.767,7	1.538,1
Resultaat boekjaar	-123,6	-160,8
Totaal eigen vermogen	3.887,6	3.149,7

Aandelenkapitaal

De geplaatste aandelen per 31 december 2009 zijn volledig volgestort en geven elk recht tot uitbrengen van één stem.

De mutaties in het maatschappelijk, geplaatst kapitaal en agioreserve gedurende 2009 zijn ingegeven door de beursgang van Delta Lloyd NV in november 2009. De hiermee gepaard gaande externe kosten zijn doorbelast aan Aviva. De herstructurering van het geplaatst kapitaal heeft voor de eerste handelsdag plaatsgevonden en wordt als volgt toegelicht:

Gewone aandelen

De geplaatste gewone aandelen (ultimo 2008: 29.949.531 met een nominale waarde van € 1,00) zijn uitgebreid door de uitoefening door Aviva en Fonds NutsOhra van de warrants op de door hen verstrekte achtergestelde leningen. Hierdoor is het aantal gewone aandelen uitgebreid met 2.458.228 (Aviva) en 213.758 (Fonds NutsOhra). Daarnaast is door de financiële afwikkeling van de inkoop van de preferente aandelen B (zie hieronder) het aantal geplaatste gewone aandelen toegenomen met 500.000. Het door deze transacties ontstane aantal van 33.121.517 geplaatste gewone aandelen is vervolgens gesplitst van een nominale waarde van € 1,00 naar € 0,20, waardoor het uiteindelijke geplaatste aantal aandelen 165.607.585 is.

Converteerbare preferente aandelen A

Delta Lloyd Groep heeft van Fonds NutsOhra 6.708.061 converteerbare preferente aandelen A voor hun nominale waarde (€ 1,00) teruggekocht en vervolgens ingetrokken. Op het restant van de converteerbare preferente aandelen A in bezit van Fonds NutsOhra zijnde 2.604.299 heeft een aandelensplitsing plaatsgevonden van nominaal € 1,00 naar € 0,20. Hierdoor is het aantal geplaatste converteerbare preferente aandelen A 13.021.495. De converteerbare preferente aandelen A geven recht op een vaste dividenduitkering van 2,76%. Fonds NutsOhra heeft het recht om deze cumulatief preferente aandelen A in een één-op-één verhouding om te zetten in gewone aandelen, echter niet gedurende de eerste drie jaar na de eerste handelsdag tenzij zich één van de volgende gebeurtenissen voordoet:

- een openbaar bod op Delta Lloyd Groep;
- een juridische fusie of een juridische splitsing waarbij Delta Lloyd Groep betrokken is;
- de verkoop door Delta Lloyd Groep van het meerendeel van haar activa;
- een besluit van de Raad van Bestuur waaraan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedkeuring moet geven.

De conversieprijs is € 38,33 per gewoon aandeel minus € 0,20 (zijnde de nominale waarde van de converteerbare preferente aandelen A). De converteerbare preferente aandelen A zijn opgenomen onder de achtergestelde leningen (paragraaf 5.2.1.8).

Preferente aandelen B

Delta Lloyd Groep heeft van Aviva alle geplaatste 1.542.853 preferente aandelen B met een nominale waarde van € 50,00 voor € 40,0 miljoen overgenomen. Vervolgens is elk preferente aandeel B geconverteerd in 50 gewone aandelen, resulterend in 77.142.650 gewone aandelen met een nominale waarde van € 1,00. Uit deze positie zijn 500.000 gewone aandelen geleverd aan Aviva als betaling voor de aankoop van de preferente aandelen B ten bedrage van € 40,0 miljoen. De na deze transactie resterende 76.642.650 gewone aandelen in bezit van Delta Lloyd NV zijn ingetrokken. Vervolgens heeft een statutaire wijziging plaatsgevonden van het recht van de preferente aandelen B. De preferente aandelen B zijn na deze statutenwijziging preferente beschermingsaandelen geworden. De preferente aandelen B zijn niet geplaatst, maar er is een optieovereenkomst afgesloten met Stichting

Continuïteit Delta Lloyd te Amsterdam (zie hoofdstuk 2.4, Corporate Governance), welke juridisch en bestuurlijk geheel onafhankelijk is van Delta Lloyd Groep. Stichting Continuïteit Delta Lloyd heeft hierdoor een calloptie met onbepaalde looptijd om preferente (beschermings) aandelen B van Delta Lloyd NV te verkrijgen, tot een maximum dat overeenkomt met 100% van het voor de uitoefening van de optie in de vorm van gewone aandelen en preferente aandelen A geplaatst kapitaal, verminderd met één aandeel.

Bij het nemen van elk preferent aandeel B moet daarop tenminste een vierde van het nominale bedrag worden gestort. Verdere storting op preferente aandelen B geschiedt krachtens een besluit van de Raad van Bestuur van Delta Lloyd NV. Een dergelijk besluit is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Delta Lloyd Groep is van mening dat de calloptie niet van materieelbelang is zoals bedoeld in IAS 1.31 vanwege het feit dat de waarschijnlijkheid dat de calloptie zal worden uitgeoefend zeer gering is. In het zeer bijzondere geval dat de calloptie zal worden uitgeoefend, zullen deze preferente aandelen B naar alle waarschijnlijkheid op zeer korte termijn weer worden ingetrokken. De optie is daarom niet verantwoord in de jaarrekening en tevens is geen additionele informatie opgenomen zoals bedoeld in IAS 32 en IAS 39.

Agioreserve

Hieronder worden opgenomen de bedragen die bij het plaatsen van aandelen uitgaan boven de nominale waarde. De mutatie in 2009 is volledig toe te schrijven aan de herstructurering die heeft plaatsgevonden in het kader van de beursgang van de vennootschap. De agioreserve is vrij uitkeerbaar aan de relevante aandeelhoudersgroep (zijnde preferente aandeelhouders A en gewone aandeelhouders) voor het door hun gestorte bedrag.

Herwaarderingsreserve

De herwaarderingsreserve betreft de reserve voor ongerealiseerde waardemutaties op voor verkoop beschikbare beleggingen, verminderd met de daarmee samenhangende latente belastingverplichting. Daarnaast bevinden zich in deze reserve de rechtstreekse vermogensmutaties bij deelnemingen waarvan uitkering niet zonder beperking kan worden bewerkstelligd.

Overige wettelijke reserves

Hieronder is opgenomen de deelnemingsreserve, zijnde de positieve resultaten uit deelnemingen. Deze reserve is niet vrij uitkeerbaar, mede gezien de solvabiliteitsvereisten van de deelnemingen. In de overige wettelijke reserves is eveneens een wettelijke reserve begrepen van € 401,4 miljoen (2008: € 434,0 miljoen) voor interne ontwikkelde software en de herwaardering van vastgoedbeleggingen conform artikel 2:365 en 389 van het Burgerlijk Wetboek.

Jaarrekening 2009

Overige reserves

In de overige reserves zijn de ontvangen dividenden van de dochterondernemingen en het resultaat van de vennootschap verantwoord. Deze reserve is vrij uitkeerbaar.

5.2.1.7 (VI) Voorzieningen

Mutatieoverzicht voorzieningen

In miljoenen euro	Reorganisatievoorzieningen	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2008	29,2	32,2	61,4
Aanvullende voorziening gevormd gedurende het boekjaar	-	9,2	9,2
Ongebruikte vrijgevallen voorzieningen	-	-26,2	-26,2
Gedurende het boekjaar aangewend	-	-15,2	-15,2
Per 31 december 2008	29,2	-	29,2
Aanvullende voorziening gevormd gedurende het boekjaar	-	17,2	17,2
Ongebruikte vrijgevallen voorzieningen	-	-	-
Gedurende het boekjaar aangewend	-5,0	-	-5,0
Per 31 december 2009	24,2	17,2	41,4

De reorganisatievoorziening van € 24,2 miljoen heeft betrekking op het beëindigen van de activiteiten van Ohra Belgium NV, een Belgische schadeverzekeraar. Na afhandeling van de laatste schadedossiers zal deze entiteit geliquideerd worden.

De dotatie aan de overige voorzieningen in 2009 heeft volledig betrekking op de Delta Lloyd phantom optieregeling.

5.2.1.8 (VII) Achtergestelde leningen

Boekwaarde

De volgende tabellen geven informatie weer over de looptijden en effectieve rentevoeten van de achtergestelde leningen en preferente aandelen van de vennootschap.

Contractuele renteherzieningsdatum of vervaldatum 2009

In miljoenen euro	Langer dan vijf jaar	Totaal 2009
Achtergestelde leningen	176,8	176,8
Preferente aandelen	2,6	2,6
Totaal achtergestelde leningen	179,4	179,4

Jaarrekening 2009

Contractuele renteherzieningsdatum of vervaldatum 2008

In miljoenen euro	Langer dan vijf jaar	Totaal 2008
Achtergestelde leningen	400,5	400,5
Preferente aandelen	9,3	9,3
Totaal achtergestelde leningen	409,8	409,8

Fonds NutsOhra

De perpetuele achtergestelde geldlening tegen een oorspronkelijke rentepercentage van 2,5% werd uitgegeven om de acquisitie van NUTS OHRA Beheer BV in 1999 te financieren. Als gevolg van de conversie preferente aandelen A, begin november 2009 in het kader van de beursgang, is de nominale waarde van de lening gestegen tot € 496,9 miljoen en de boekwaarde tot € 176,8 miljoen (2008: nominale waarde € 489,9 miljoen en boekwaarde € 172,4 miljoen). Het rentepercentage op deze geldlening bedraagt ultimo 2009 2,76%. De reële waarde van de achtergestelde lening is € 295,8 miljoen (2008: € 272,2 miljoen). De reële waarde van de langlopende leningen is gebaseerd op de rente op langlopende staatsobligaties.

De achtergestelde geldlening met een nominale waarde van € 21,7 miljoen werd als gevolg van de beursgang geconverteerd in gewone aandelen, onder uitoefening van de aan deze lening verbonden warrant.

Ten tijde van de beursgang zijn door Delta Lloyd NV € 6,7 miljoen aan converteerbare preferente aandelen A ingekocht hetgeen resulteert in een restschuld van € 2,6 miljoen (2008: € 9,3 miljoen). De converteerbare preferente aandelen A geven recht op een vaste dividenduitkering van 2,76%. De conversie voorwaarden zijn opgenomen in paragraaf 5.2.1.6.

Aviva plc

De achtergestelde geldlening met een nominale waarde van € 250,0 miljoen en een boekwaarde van € 206,4 miljoen (inclusief de waardering van de warrant), is als gevolg van de beursgang geconverteerd in gewone aandelen, onder uitoefening van de aan deze lening verbonden warrant.

De achtergestelde leningen zijn in het geval van faillissement gesteld achter de gewone verplichtingen, maar vóór de houders van de preferente aandelen en de overige aandeelhouders. De perpetuele achtergestelde lening Fonds NutsOhra is gesteld achter de overige achtergestelde leningen.

Jaarrekening 2009

5.2.1.9 (VIII) Langlopende leningen o.g.

Alle langlopende leningen o.g. hebben betrekking op groepsmaatschappijen. Delta Lloyd NV heeft voor circa € 159,0 miljoen aandelen verpand van een dochteronderneming.

Van de langlopende leningen o.g. vervalt € 52,6 miljoen (2008: nihil) binnen een jaar en € 617,0 miljoen (2008: € 86,3 miljoen) binnen vijf jaar. De gemiddelde rentevoet van deze leningen is 5,0% (2008: 5,2%).

5.2.1.10 (IX) Overige verplichtingen

Overige verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Opgebouwde rente	10,2	18,7
Schulden aan groepsmaatschappijen	252,8	545,9
Kasgeldleningen	344,5	473,0
Overige	7,9	123,6
Totaal	615,6	1.161,1

Evenals vorig jaar vervallen alle overige verplichtingen binnen een jaar.

Belastingvorderingen en -verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Belastingvorderingen	45,5	26,4
Latente belastingvorderingen	153,0	321,9
Totaal belastingvorderingen	198,5	348,3
Belastingverplichtingen	-	-
Latente belastingverplichtingen	-	-
Totaal belastingverplichtingen	-	-
Netto belastingvordering / -verplichting	-198,5	-348,3

Delta Lloyd NV is de moedermaatschappij van de fiscale eenheid Delta Lloyd. De latente belastingvordering bestaat voor € 155,3 miljoen (2008: € 325,8 miljoen) uit compensable verliezen van de fiscale eenheid Delta Lloyd. De realisatie van deze vordering via toekomstige belastbare winsten is waarschijnlijk.

Jaarrekening 2009

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen per einde boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Waardemutaties op beleggingen	11,7	19,6
Overige tijdelijke verschillen	-164,8	-341,5
Netto latente belastingvordering / -verplichting	-153,0	-321,9

Mutatieoverzicht latente belastingvorderingen / -verplichtingen

In miljoenen euro	2009	2008
Per 1 januari	-321,9	19,0
Bedragen ten laste / ten gunste van het resultaat	69,0	-331,6
Overboeking belastingvordering binnen fiscale eenheid	105,0	-
Bedragen ten laste / ten gunste van het eigen vermogen	-5,1	-9,3
Per 31 december	-153,0	-321,9

De vennootschap heeft geen niet-verantwoorde verrekenbare fiscale verliezen.

5.2.1.11 (X) Transacties met verbonden partijen

Diensten verleend aan verbonden partijen

In miljoenen euro	Baten in boekjaar 2009	Te vorderen aan einde boekjaar 2009	Baten in boekjaar 2008	Te vorderen aan einde boekjaar 2008
Dochterondernemingen	206,1	187,1	204,7	313,4
Aviva groepsmaatschappijen	-	-	-	34,3
Totaal	206,1	187,1	204,7	347,8

Diensten verleend door verbonden partijen

In miljoenen euro	Lasten in boekjaar 2009	Te betalen aan einde boekjaar 2009	Lasten in boekjaar 2008	Te betalen aan einde boekjaar 2008
Dochterondernemingen	85,4	1.266,8	86,1	1.635,9
Aviva groepsmaatschappijen	-	2,6	-	-
Totaal	85,4	1.269,4	86,1	1.635,9

De transacties met verbonden partijen hebben betrekking op intercompany leningen tussen de holding en haar dochtermaatschappijen en de hierop verschuldigde interest. Alle transacties met verbonden partijen geschieden op 'arms-length' basis.

Nadere toelichting omtrent vorderingen op deelnemingen zijn te vinden in paragraaf IV van de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Jaarrekening 2009

Informatie over bestuurdersbeloningen zijn opgenomen in paragraaf 5.1.7.8 'Bezoldiging bestuurders en Raad van Commissarissen' van de geconsolideerde jaarrekening. Binnen Delta Lloyd Groep worden alleen de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen als key management aangemerkt, aangezien zij het operationele en financiële beleid bepalen, respectievelijk toetsen.

Ten aanzien van de aan verbonden partijen te betalen bedragen is geen zekerheid verstrekt en zijn geen garanties ontvangen. De te betalen bedragen zullen volgens normale kredietvoorwaarden worden afgewikkeld. Er zijn geen achterstanden in aflossingen en eventuele rentebetalingen.

5.2.1.12 (XI) Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In miljoenen euro	2009	2008
Beleggingen in deelnemingen, dochters en Joint Ventures	-	1,0
Voorwaardelijke verplichtingen	4,8	5,2
Totaal	4,8	6,2

De voorwaardelijke verplichtingen hebben betrekking op op twee garantiestellingen. Hiervan vervalt niets binnen een jaar (2008: € 0,4 miljoen).

5.2.1.13 (XII) Medewerkers

Medewerkers per einde boekjaar

In aantal FTEs	2009	2008
Vaste medewerkers	733,8	620,6
Tijdelijke medewerkers	213,9	200,2
Totaal	947,7	820,8

Jaarrekening 2009

Personeelskosten in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Salarissen	56,1	50,6
Externe medewerkers	47,9	64,2
Sociale lasten	6,2	5,5
Pensioenlasten	12,0	68,9
Winstdelingen en resultaatafhankelijke bonus	24,0	-16,9
Ontslagvergoedingen	2,8	0,7
Overige personeelskosten	10,1	16,0
Totaal	159,1	189,0

Informatie over de bezoldiging van bestuurders is te vinden in onderdeel paragraaf 5.1.7.8 van de geconsolideerde jaarrekening.

Alle medewerkers zijn in dienst van Delta Lloyd Services BV. De in bovenstaande tabel opgenomen kosten geven de bedragen weer die door Delta Lloyd Services BV aan de vennootschap zijn doorbelast. De doorbelaste bedragen zijn gebaseerd op toegerekende aantallen medewerkers en zijn inclusief alle gerelateerde kosten.

In paragraaf 5.1.7.7 'Medewerkers' van de geconsolideerde jaarrekening is de informatie opgenomen inzake de op aandelen gebaseerde en performance gerelateerde beloningsregelingen.

5.2.1.14 (XIII) Accountantskosten

In het boekjaar zijn de volgende honoraria van accountantsorganisatie Ernst & Young ten laste van Delta Lloyd Groep gebracht.

Honoraria accountant in het boekjaar

In miljoenen euro	2009	2008
Controle van de jaarrekening	4,1	3,6
Overige controleopdrachten	1,1	0,2
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-
Andere niet-controlediensten	0,1	-
Totaal	5,3	3,8

Amsterdam, 3 maart 2010

Raad van Bestuur

Drs. N.W. Hoek, voorzitter

Mr. P.J.W.G. Kok

P.K. Medendorp

Ir. H.H. Raué

Raad van Commissarissen

Drs. R.H.P.W. Kottman, voorzitter

Drs. P.G. Boumeester

Prof. dr. E.J. Fischer

Ir. J.G. Haars

Drs. J.H. Holsboer

A.J. Moss

5.3 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum.

Zoals beschreven in de prospectus heeft Delta Lloyd Groep besloten dat de Duitse levensverzekeringactiviteiten niet langer een kernactiviteit zijn. Delta Lloyd Duitsland zal op 4 maart 2010 aankondigen te willen stoppen met de verkoop van nieuwe verzekeringen.

De Duitse markt was en is weliswaar groot en heeft een zeer aanzienlijk potentieel. Belangrijkste struikelblok voor een positieve ontwikkeling van de activiteiten in Duitsland is echter de structuur van de Duitse markt voor levensverzekeringen. Die heeft tot gevolg dat het risico van lage beleggingsopbrengsten vrijwel geheel bij de verzekeraar ligt en het voordeel van hogere beleggingsopbrengsten bijna helemaal naar de polishouders gaat. De algemene verwachting was en is dat de structuur uiteindelijk zal veranderen. Maar gelet op de geboekte resultaten, de vooruitzichten en de bescheiden marktpositie heeft Delta Lloyd Groep besloten nu reeds actie te ondernemen.

5.3.1 Dividend en winstverdeling

Statutaire bepalingen inzake winstbestemming

In artikel 44 is over de winstbestemming, voorzover hier van belang, bepaald dat allereerst een dividendvergoeding plaatsvindt op preferente aandelen B ten belope van een percentage dat gelijk is aan het gemiddelde van het één maands euribor verhoogd met een door de Raad van Bestuur vastgestelde en door de Raad van Commissarissen goedgekeurde opslag ter grootte van minimaal één procentpunt en maximaal vier procentpunt, afhankelijk van de dan geldende marktomstandigheden. Het dividend wordt berekend over het gestorte deel van het nominale bedrag. Indien en voorzover de winst niet voldoende is om de hiervoor bedoelde uitkering volledig te doen, zal het tekort worden uitgekeerd ten laste van de reserves met uitzondering van de dividendreserve A en de agioreserve A (artikel 44 lid 1).

Van de winst die overblijft na dividenduitkering op preferente aandelen B wordt een dividendvergoeding van 2,76% over het op de geplaatste preferente aandelen A gestorte bedrag toegevoegd aan de dividendreserve A (en, indien van toepassing, over het bedrag van de dividendreserve A en de agioreserve A). Indien in het verslagjaar de winst niet toereikend is om de toevoeging aan dividendreserve A te doen, vinden de hierna beschreven bepalingen niet plaats totdat dit tekort is ingehaald (artikel 44 lid 2).

Ten laste van de winst, die op grond artikel 44 lid 1 en 2 niet is uitgekeerd respectievelijk toegevoegd aan de dividendreserve A, worden zodanige reserveringen toegepast, als de Raad van Bestuur met goedkeuring van de Raad van Commissarissen zal bepalen (artikel 44 lid 3).

De winst die na het vorenstaande (artikel 44 lid 1, artikel 44 lid 2 en artikel 44 lid 3) resteert, staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan, doch niet dan op voorstel van de Raad van Bestuur dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, besluiten dat een uitkering op gewone aandelen geheel of ten dele plaatsvindt niet in geld, doch in aandelen in de vennootschap (artikel 44 lid 9).

Dividendbeleid

Delta Lloyd Groep zal een dividend pay-out ratio nastreven op de gewone aandelen van circa 40-45% van het netto operationeel resultaat (dat wil zeggen, operationeel resultaat na belastingen en belang derden). Bij de bepaling van het jaarlijkse dividend (binnen de pay-out ratio) houdt Delta Lloyd Groep rekening met de verwachte winstgevendheid over haar planperiode van drie jaar. Delta Lloyd Groep streeft het handhaven van het dividendbeleid na (een stabiel stijgend dividend), waarbij de wettelijke solvabiliteitsratio tussen 160% en 175% van de minimale kapitaalsvereisten moet bedragen.

Delta Lloyd Groep is voornemens om jaarlijks een interim-dividend en een slotdividend op gewone aandelen uit te keren, met een splitsing van ongeveer 45% interim-dividend en 55% slotdividend. Het

Jaarrekening 2009

dividend over het jaar 2009 op de gewone aandelen na de beursintroductie wordt betaalbaar gesteld na de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 27 mei 2010. Ten aanzien van 2010 en daarna, is Delta Lloyd Groep voornemens een interim-dividend en een slotdividend op gewone aandelen uit te keren.

Dividendvoorstel

Delta Lloyd Groep stelt op basis van het behaalde operationeel resultaat na belastingen en belang derden voor € 82,8 miljoen uit te keren als dividend ten laste van de vrij uitkeerbare reserves, zijnde € 0,50 per gewoon aandeel. De dividenduitkering kan zowel geheel in contanten als geheel in aandelen plaatsvinden naar gelang de keuze van de aandeelhouder. De waarde van de uitkering in aandelen zal ongeveer overeenkomen met de waarde van het contante dividend en zal worden uitgekeerd ten laste van de agioreserve.

Voor de waardebepaling van het stockdividend gebruikt Delta Lloyd Groep een aandelenfractie gebaseerd op de gewogen gemiddelde slotkoers over een periode van vijf aaneengesloten handelsdagen (om rekening te houden met de heersende marktprijs). De aandeelhouders kunnen tot en met 16 juni 2010 kiezen of zij het dividend in contanten of in aandelen wenst te ontvangen. Indien de aandeelhouder geen keuze bekend maakt, wordt de uitkering in contanten gedaan.

Het aantal aandelen dat recht geeft op een nieuw gewoon aandeel (met een nominale waarde van € 0,20), wordt bepaald op 16 juni 2010 na 17.30 uur, gebaseerd op de gewogen gemiddelde genoteerde slotkoers op NYSE Euronext Amsterdam in de vijf handelsdagen van 10 juni 2010 tot en met 16 juni 2010.

Winstbestemming

Bij goedkeuring door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van het dividendvoorstel luidt de winstbestemming als volgt:

In miljoenen euro	2009	2008
Toevoeging / onttrekking (-) aan de overige reserves	-208,4	-80,5
Toevoeging / onttrekking (-) aan de overige wettelijke reserves	2,0	-80,3
Dividend op gewone aandelen	82,8	-
Totaal	-123,6	-160,7

5.3.2 Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag in sectie 5.1 en 5.2 opgenomen jaarrekening 2009 van Delta Lloyd NV te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2009, winst-en-verliesrekening, mutatieoverzicht eigen vermogen en kasstroomoverzicht over 2009 alsmede uit een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de enkelvoudige balans per 31 december 2009 en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2009 met de toelichting.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de vennootschap. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de vennootschap heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Jaarrekening 2009

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Delta Lloyd NV per 31 december 2009 en van het resultaat en de kasstromen over 2009 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Delta Lloyd NV per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties.

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 3 maart 2010

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. Dr N.G. de Jager RA

6 Additionele informatie

6.1 Risicofactoren

Dit is een samenvatting van, naar de mening van Delta Lloyd Groep, de grootste risico's die verbonden zijn aan een investering in gewone aandelen Delta Lloyd.

Financiële risico's

- Veranderingen op de financiële markten en in het algemene economische klimaat kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten van de Groep en op haar opbrengsten, resultaten en financiële situatie.
- De Groep is blootgesteld aan kredietrisico's en wanprestatie, of een toegenomen vrees voor wanbetalingen, door de debiteuren van de Groep of door entiteiten waarin de Groep heeft geïnvesteerd, die een wezenlijk negatieve invloed kunnen hebben op de waarde van het vermogen van de Groep.
- De Groep is blootgesteld aan wederpartijrisico met betrekking tot andere financiële instellingen. Verslechtingen in de kredietwaardigheid van andere financiële instellingen kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten van de Groep en op haar opbrengsten, resultaten en financiële situatie.
- De Groep is blootgesteld aan schommelingen in de aandelen-, obligatie- en vastgoedmarkt, wat kan leiden tot een wezenlijk negatieve invloed op haar rendement op belegd vermogen en de waarde van haar beleggingsportefeuille of haar solvabiliteit.
- Schommelingen in rentetarieven en aanhoudend lage rentestanden kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de opbrengsten, resultaten en financiële situatie van de Groep.
- De 'market consistent embedded value' (MCEV) en verplichtingen van de Groep zoals gerapporteerd onder IFRS zullen respectievelijk afnemen en toenemen wanneer de risicovrije rente te hoog wordt weergegeven door de referentiecurve die wordt gehanteerd bij het waarderen van de MCEV en verplichtingen. Dit kan een wezenlijk negatieve invloed hebben op de MCEV, IFRS-resultaten en de financiële situatie van de Groep.
- Langdurig achterblijvende beleggingsresultaten van het beheerd vermogen van de Groep kunnen klanten ertoe brengen hun vermogen terug te halen en kunnen potentiële klanten ervan weerhouden een beleggingsmandaat af te geven. Dit kan een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten, de opbrengsten, resultaten en financiële situatie van de Groep.
- Gebrek aan liquiditeit van bepaalde beleggingswaarden kan verhinderen dat de Groep beleggingen tijdig tegen reële prijzen verkoopt.
- Negatieve ervaringen ten opzichte van de aannames die worden gehanteerd bij de prijsstelling van producten, het treffen van voorzieningen en de rapportage van resultaten kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten, de opbrengsten, resultaten en financiële situatie van de Groep.
- Veranderingen in langlevens, sterfte en invaliditeit kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de resultaten van de Groep.
- De Groep is blootgesteld aan het risico van een (mogelijke) verlaging van haar 'financial strength'-beoordelingen of kredietbeoordelingen.
- Herverzekering is mogelijk niet beschikbaar, niet betaalbaar of niet afdoende om de Groep tegen

Additionele informatie

verliezen te beschermen, en herverzekeraars kunnen tekortkomen in de nakoming van hun herverzekeringsverplichtingen.

- De financiering van de hypotheekactiviteiten van de Groep was van oudsher gebaseerd op securitisaties, maar deze markt is sinds eind 2007 over het algemeen niet meer beschikbaar. Als gevolg daarvan zijn de financieringskosten gestegen en zal de Groep in bepaalde gevallen mogelijk niet in staat zijn alternatieve financieringsbronnen te vinden of is deze financiering uitsluitend beschikbaar onder ongunstige voorwaarden.
- Indien het gebruik van derivaten door de Groep onvoldoende is om zich te beschermen tegen bepaalde risico's of niet effectief is in het beperken van de blootstelling hieraan van de Groep, kan dit een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten, de opbrengsten, resultaten en financiële situatie van de Groep.
- De verplichtingen van de Groep ingevolge collectieve pensioenregelingen kunnen toenemen indien het Nederlandse inflatiecijfer en het Europese inflatiecijfer te veel van elkaar afwijken.
- De toekomstige pensioenlasten van de Groep zijn gebaseerd op actuariële principes die kunnen afwijken van het feitelijke resultaat en de marktwaarde van het pensioenvermogen van de Groep kan dalen. Indien een of beide van deze situaties zich voordoen kan dit een wezenlijk negatieve invloed hebben op de resultaten of de kasstroom van de Groep en kan leiden tot het moeten aanwenden van middelen die elders in de Groep hadden kunnen worden aangewend.
- Rampen kunnen tot wezenlijke financiële verliezen leiden bij de verzekeringsactiviteiten van de Groep.

Strategische risico's

- De Groep leunt in Nederland zwaar op haar netwerk van intermediairs voor de verkoop en distributie van haar producten en is mogelijk niet in staat een concurrerend distributienetwerk aan te houden.
- De Groep ondervindt aanzienlijke concurrentie van andere verzekeraars, en van financiële dienstverleners buiten de verzekeringsmarkt, zoals banken, broker-dealers en vermogensbeheerders die in hun respectievelijke markten dezelfde of soortgelijke producten en diensten aanbieden.
- De Groep is blootgesteld aan verdere veranderingen in de concurrentieverhoudingen binnen de sector waar zij actief is.
- De Groep is blootgesteld aan het risico van schade aan haar merken, de merken van haar partners en haar reputatie.
- De Groep is met ABN AMRO Bank en CZ strategische allianties aangegaan. De beëindiging van of enige verandering in deze allianties kan een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten van de Groep en op haar opbrengsten, resultaten en financiële situatie.
- De activiteiten van de Groep zijn geconcentreerd in Nederland.
- Het is mogelijk dat de Groep niet succesvol is bij het adequaat identificeren of uitvoeren van strategische overnames, samenwerkingsverbanden, allianties of investeringen, en wanneer dergelijke transacties worden uitgevoerd is zij mogelijk niet succesvol in het implementeren of exploiteren daarvan of in het tijdig realiseren van de voorziene voordelen.

Risico's in verband met regelgeving

- De Groep is verplicht een aanzienlijke hoeveelheid kapitaal aan te houden om te voldoen aan een aantal wettelijke voorschriften met betrekking tot haar activiteiten, solvabiliteit en verslaggevingsgrondslagen. Wanneer de Groep niet aan haar minimale kapitaalvereisten voldoet of dreigt daaraan niet te voldoen, of onvoldoende middelen aanhoudt of dreigt aan te houden om aan bepaalde wettelijke vereisten te kunnen voldoen, dan hebben de toezichthouders ruime bevoegdheden om te verlangen dat de Groep stappen onderneemt om polishouders en overige klanten te beschermen en om eventuele vermogenstekorten aan te zuiveren. De Europese Commissie is momenteel doende een nieuw regime in te voeren dat regels stelt voor solvabiliteitsmarges en solvabiliteitsvoorzieningen voor verzekeraars, waarvan de uitwerking nog onduidelijk is.
- Wijzigingen in de regelgeving van overheden in de landen waar de Groep actief is, kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op haar activiteiten, opbrengsten, resultaten en financiële situatie.
- Rechtszaken, onderzoeken en sancties door toezichthouders kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de activiteiten, de opbrengsten, resultaten en financiële situatie van de Groep.
- De Groep is blootgesteld aan het risico dat klanten die zich misleid of oneerlijk behandeld voelen, vorderingen instellen wegens misleidende verkoop.
- Wijzigingen in belastingwetgeving kunnen tot gevolg hebben dat de producten van de Groep minder aantrekkelijk zijn en kunnen invloed hebben op haar eigen fiscale positie.

Operationele risico's

- De activiteiten van de Groep ondersteunen complexe transacties en zijn in hoge mate afhankelijk van het juist functioneren van IT- en communicatiesystemen. Een storing in de IT- of communicatiesystemen van de Groep kan een wezenlijk negatieve invloed op haar resultaten en reputatie hebben.
- De Groep is mogelijk niet in staat haar kostenreductie- en efficiencyprogramma's uit te voeren die zij van strategisch belang acht om groei te kunnen realiseren en de winstgevendheid te kunnen beschermen of te vergroten.
- De Groep kan worden blootgesteld aan tekortkomingen in haar risicomanagementsystemen, wat kan leiden tot ondeugdelijke of mislukte processen of systemen en menselijke fouten en bedrog, wat een wezenlijk negatieve invloed kan hebben op haar activiteiten, opbrengsten, resultaten of financiële situatie.
- De Groep is mogelijk niet in staat personeel dat van essentieel belang is voor haar activiteiten te behouden of aan te trekken.
- Rampen kunnen een bedreiging vormen voor de continuïteit van de activiteiten van de Groep.

Additionele informatie

Financiële verslaggevingrisico's

- Veranderingen in verslaggevingregels en verslaggevinggrondslagen kunnen een wezenlijk negatieve invloed hebben op de gerapporteerde resultaten en het eigen vermogen van de Groep.
- Gebreken en fouten in de processen, systemen en verslaggeving van de Groep kunnen leiden tot interne en externe miscommunicatie, verkeerde beslissingen en/of onjuiste rapportage aan klanten.

6.2 Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Delta Lloyd Groep, Corporate Communications & Investor Relations. Het is online beschikbaar op jaarverslag.deltalloydgroep.com en in gedrukte versie aan te vragen bij IR@deltalloyd.nl.

Van het verslag is een Engelse vertaling beschikbaar. Op 6 mei 2010 publiceert Delta Lloyd Groep haar maatschappelijk verslag 2009 op www.deltalloydgroep.com.

6.3 Contact

DELTA LLOYD GROEP

Corporate Communications & Investor Relations

Postbus 1000, 1000 BA Amsterdam

Amstelplein 6, 1096 BC Amsterdam

www.deltalloydgroep.com

PERS: T +31 (0)20 594 44 88

BELEGGERS: T +31 (0) 20 594 96 93

Hebt u vragen aan Delta Lloyd Groep, stel ze hier.